

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

2018.

INA

1. PREGLED POSLOVANJA 4

Misija, vizija i temeljne vrijednosti	6
INA Grupa ukratko	10
Pismo predsjednika Uprave	14
O integriranom godišnjem izvješću INA Grupe	15
Materijalnost i uključenost dionika	16
Nagrade i priznanja	18

2. KORPORATIVNO UPRAVLJANJE 20

Administrativna, upravljačka i nadzorna tijela	22
Upravljanje kvalitetom	28

3. NAŠE POSLOVANJE 30

Pregled poslovanja Istraživanja i proizvodnje nafte i plina	32
Pregled poslovanja Rafinerija i marketinga	42
Pregled poslovanja Usluga kupcima i maloprodaje	54

4. IZJAVA POSLOVODSTVA I ANALIZA POSLOVANJA 60

Pregled makroekonomskog i industrijskog okruženja	62
Upravljanje financijskim rizicima	66
Sažetak financijskih rezultata 2018. godine	67
Podružnice i predstavništva	75

5. ODRŽIVI RAZVOJ U INA GRUPI 76

Upravljanje održivim razvojem u INA Grupi	78
Zdravlje i sigurnost	80
Klimatske promjene	90
Okoliš	96
Ljudski resursi	104
Zajednice	110
Etika i upravljanje	112
Dodatni podaci o Održivosti	120
Nezavisne ocjene	130

6. PRILOZI 134

Rječnik pojmova i kratica	136
Izveštaj o plaćanjima javnom sektoru	138
Izjava o primjeni Kodeksa korporativnog upravljanja	141
Informacije za dioničare	145

7. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI I IZVJEŠTAJ NEOVISNOG REVIZORA 146

IMPRESSUM:

INA-Industrija nafte, d.d. Avenija V. Holjevca 10, 10 020 Zagreb

IZDAVAČ: INA-Industrija nafte, d.d., Kontroling, OR&ZZSO

ZA IZDAVAČA: Dalibor Sokolović, Angelika Brnada

GLAVNI UREDNICI: Martina Jergović, Nataša Kos, Zrinka Belošić

FOTOGRAFIJE: Ferdo Buva, Željko Sović, shutterstock

DIZAJN I ART DIRECTION: Ladislav Lauš

DTP: Stela Blažok

1

PREGLJED
POSLOVANJA

MISIJA

INA, d.d. je utjecajan sudionik na tržištu nafte, derivata i plina u Hrvatskoj i susjednim zemljama, koja je stalnim unpređenjem poslovanja i kvalitete proizvoda i usluga usmjerena na stvaranje veće vrijednosti.

VIZIJA

Biti uvažavan i poželjan partner, poznat po izvrsnosti proizvoda i usluga, poštenim i brižno njegovanim odnosima i zaštiti interesa naših vlasnika, kupaca, radnika i drugih partnera.

TEMELJNE VRIJEDNOSTI

U INA Grupi dijelimo četiri glavne vrijednosti koje su jednako važne na našim proizvodnim i prerađivačkim lokacijama, uredima i na bilo kojem maloprodajnom mjestu. Vrijednosti nam pomažu pri donošenju odluka, usmjeravaju nas u svakodnevnom radu, pomažu nam stvoriti korporativnu kulturu kakvu želimo i omogućavaju nam da unaprijedimo INA Grupu.

LJUDI Ljudi su nam na prvom mjestu

INA Grupu pokreću ljudi – naši kolege čine temelje na kojima je izgrađeno naše poslovanje.

KUPCI Sve za kupca i za kupca sve

Usluga kupcima nije odjel – ona je utkana u DNK našeg brenda.

ODGOVORNOST Naša kompanija, naša odgovornost

Osnažujemo i nadahnjujemo jedni druge. To je ono što INA Grupu čini dinamičnom i usmjerenom ka budućnosti.

AGILNOST Predvodimo promjene koje će oblikovati našu budućnost

Nastojimo biti relevantan čimbenik u novim situacijama, biti bolji od ostalih te preuzeti vodstvo.

INA GRUPA UKRATKO

REFINERIJE I MARKETING

Sjedište
Zagreb
Hrvatska

Iznimno
razvijena
logistička
infrastruktura

Tržišni
udio
približno
68%
Hrvatska
približno
44%
BiH

Ukupna
prodaja naftnih
proizvoda
4,3 Mt
u 2018.

15
vrsti nafte
iz uvoza
prerađeno u 2018.

2 lokacije
proizvodnje
(rafinerije u Rijeci i Sisku)
1 pogon za
namješavanje maziva
u Zagrebu

ISTRAŽIVANJE I PROIZVODNJA NAFTE I PLINA

USLUGE KUPCIMA I MALOPRODAJA

Više od
65
godina
iskustva

115
MMboe
2P rezerve

Aktivnosti u
**Hrvatskoj,
Egiptu i
Angoli**

Proizvodnja
34,9
Mboe/d

Preko
1.200
proizvodnih
bušotina

61
FRESH
CORNER

506
maloprodajnih
lokacija*

Preko
70
završenih investicijskih
projekata

Više od
222.000
kupaca dnevno na
maloprodajnim
mjestima

3,6 mil.
litara dnevna
prodaja goriva

*Maloprodajne lokacije uključuju 500 maloprodajnih mjesta i ostale maloprodajne lokacije (autobar/auto restoran, autopraonice, dućane, prodajno mjesto za loživa ulja, prodajno mjesto UNP-a)

KLJUČNI FINACIJSKI I OPERATIVNI POKAZATELJI

KLJUČNI FINACIJSKI POKAZATELJI (mil. kn)*	2017.	2018.	PROMJ. %
Prihodi od ugovora s kupcima	18.582	22.349	20
EBITDA ¹	3.373	3.489	3
EBITDA bez jednokratnih stavki ²	3.234	3.291	2
Od čega: Istraživanje i proizvodnja nafte i plina	2.449	3.014	23
Od čega: Rafinerije i marketing uključujući Trgovinu na malo	1.049	461	(56)
CCS EBITDA bez jednokratnih stavki	3.053	3.116	2
Dobit tekuće godine	1.222	1.177	(4)
Neto novčani tijek iz poslovnih aktivnosti	2.484	2.831	14
Kapitalna ulaganja	1.393	1.817	30
Od čega: Istraživanje i proizvodnja nafte i plina	618	649	5
Od čega: Rafinerije i marketing	550	857	56
Od čega: Usluge kupcima i maloprodaja	163	213	31
Osnovna i razrijeđena dobit po dionici (kuna po dionici)	121,99	117,75	(3)
Omjer duga i kapitala (%) ³	10,8	12,2	13

* Detaljna analiza pokazatelja nalazi se u poglavlju Izjava posloводства i analiza poslovanja

¹ EBITDA = EBIT + Amortizacija i umanjenje vrijednosti (neto), reklasifikacija prethodnih razdoblja pojašnjena je na stranici 74

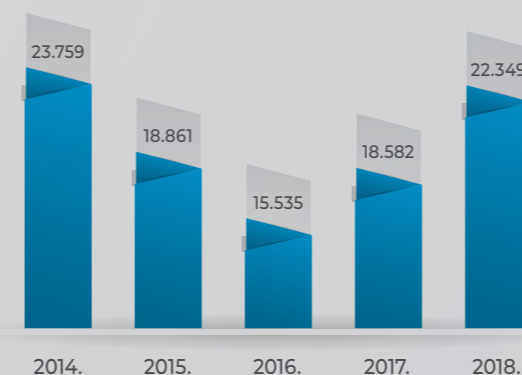
² Na rezultat u 2018. godini negativno su utjecala: isplata otpremnina i neto rezerviranja u iznosu od (93) milijuna kuna, zajedno s pozitivnim utjecajem kupnje kompanije INAGIP, d.o.o. u iznosu od 291 milijuna kuna

³ Omjer duga i kapitala = Neto dug/Neto dug + kapital uključujući manjinske interese

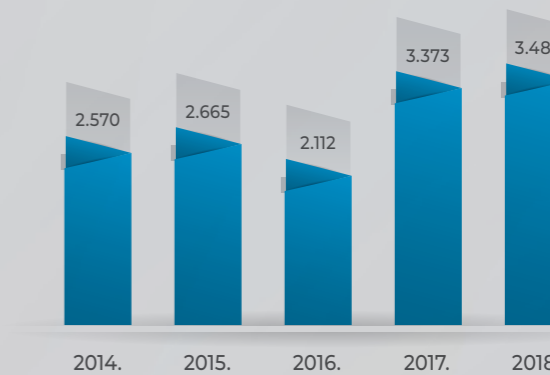
KLJUČNI OPERATIVNI POKAZATELJI	2017.	2018.	PROMJ. %
KLJUČNI POKAZATELJI ISTRAŽIVANJA I PROIZVODNJE NAFTE I PLINA			
Ukupne rezerve ugljikovodika (MM boe) 2P	150	115	(23)
Ukupna prosječna dnevna proizvodnja ugljikovodika (M boe/dan)	37,6	34,9	(7)
KLJUČNI POKAZATELJI RAFINERIJA I MARKETINGA			
Ukupna rafinerijska proizvodnja (kt)	4.092	4.189	2
Ukupna prodaja rafinerijskih proizvoda (kt)	4.227	4.331	2
KLJUČNI POKAZATELJI USLUGA KUPCIMA I MALOPRODAJE			
Ukupan broj maloprodajnih mjesta	494	500	1
Ukupna prodaja (kt)	1.056	1.082	2
OKOLIŠNI I DRUŠTVENI POKAZATELJI			
Emisije ugljikovog dioksida (Mt)	1,91	1,85	(3)
Stopa ukupno prijavljenih ozljeda (TRIR)*	2,55	2,70	6
Ukupni rezultat u hrvatskom Indeksu društveno odgovornog poslovanja	632	631	(0)

*Vlastiti zaposlenici + izvođači

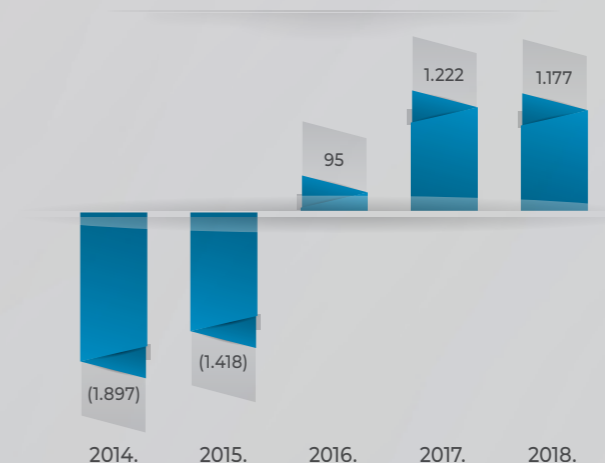
PRIHODI OD UGOVORA S KUPCIMA (mil.kn)

EBITDA (mil.kn)

(GUBITAK)/DOBIT TEKUĆE GODINE (mil. kn)

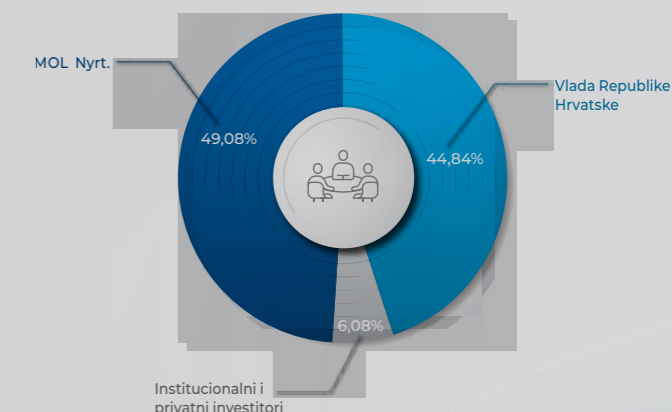

INFORMACIJE O KOMPANIJ I DIONIČARIMA

Temeljni kapital kompanije razdijeljen je na 10.000.000 redovnih dionica nominalne vrijednosti jedne dionice od 900,00 kn. Svaka redovna dionica Ine daje pravo na jedan glas i pravo na dividendu.

INA – Industrija nafte, d.d. uvrštena je na Službeno tržište Zagrebačke burze 30. studenog 2006. godine s oznakom trgovanja INA-R-A. Ininim GDR-ovima (globalnim potvrdama o deponiranim dionicama) trgovalo se i na Londonskoj burzi sve do rujna 2014. godine.

VLASNIČKA STRUKTURA

Vlasnička struktura Ine na dan 31. prosinca 2018. je sljedeća:

- ▶ MOL Nyrt. – 4.908.207 dionica
- ▶ Vlada Republike Hrvatske – 4.483.552 dionice
- ▶ Institucionalni i privatni investitori – 608.241 dionica

Pismo

predsjednika Uprave

Sándor Fasimon

INA Grupa je u 2018. ponovno uspjela ostvariti vrlo dobre rezultate. Iskoristili smo povoljne uvjete na tržištu kako bismo povećali i prodaju i EBITDA, a prihodi su nakon solidne 2017. godine porasli za dodatnih 20% te premašili 22 milijarde kuna. Sa zadovoljstvom mogu reći kako je INA u 2018. ostvarila rast prihoda u svim djelatnostima. INA je vodeća hrvatska kompanija, a tu poziciju planiramo zadržati i u budućnosti, kako bismo i dalje bili ponosni na našu kompaniju.

Istraživanje i proizvodnja još su jednom bili glavni generator novca kompanije. Na djelatnost je povoljno utjecala cijena Brent nafte, kao i razvojni projekti. Snažno smo usmjereni na ulaganja koja mogu osigurati povrat, a najbolji je primjer kupnja Enijevog udjela u plinskim poljima u sjevernom Jadranu, što je bilo naše najveće preuzimanje u proteklih nekoliko godina. Prirodni pad proizvodnje i dalje predstavlja izazov zbog zrelosti Inine imovine u istraživanju i proizvodnji, ali pokrenuto je više projekata koji bi trebali pomoći u rješavanju navedenog.

S druge strane, Rafinerije i marketing i dalje su opterećeni negativnim novčanim tokom u rafinerijskom poslovanju. Negativni pojednostavljeni slobodni novčani tok ove djelatnosti dosegao je (784) milijuna kuna te je očita potreba za provođenjem programa INA R&M Novi smjer 2023. Međutim, kapitalna ulaganja INA Grupe povećana su za 30%, od čega se većina odnosila na rafinerije, s fokusom na projekt Propan propilen splitera u Rijeci, kao i druge rafinerijske razvojne projekte. Što se tiče maloprodaje, usmjereni smo na proširenje ponude robe i usluga kupcima, kao i širenje u regiji. Upravo je širenje mreže u Crnoj Gori pokazatelj budućeg fokusa kompanije na tržišta regije.

U 2019. očekujemo daljnja ulaganja, paralelno s provedbom sveobuhvatnog programa INA R&M Novi smjer 2023. Glavni nam je cilj osigurati dugoročnu održivost svih djelatnosti i održati integrirani poslovni model. Istodobno s razvojem naših temeljnih djelatnosti, neprestano razmatramo sve dostupne mogućnosti za širenje na druge segmente energetike te za razvoj novih biznisa.

U skladu s rastom poslovanja i pozitivnim rezultatima, nastavili smo biti uspješna društveno odgovorna kompanija i pouzdani partner lokalnim zajednicama. Inin projekt Zeleni pojas uvršten je u globalno izvješće Međunarodne trgovinske komore o ciljevima održivog razvoja koje je pripremljeno za Politički forum UN-a na visokoj razini 2018. kao projekt koji izravno pridonosi cilju br. 15 (Život na kopnu). Također smo među najboljim kompanijama po pitanju korporativnog volontiranja. Broj članova INA Kluba volontera, kao i broj odrađenih akcija, raste iz godine u godinu.

Priznanje sveobuhvatnom pristupu Ine organizaciji i implementaciji mjera sigurnosti na radu, kao i promicanju kulture sprječavanja rizika, došlo je u vidu nagrade „STOP ozljedama na radu“ Zavoda za unaprjeđivanje zaštite na radu. Trend nulte stope smrtnih slučajeva zadržali smo i u 2018. te smo nastavili s provođenjem višegodišnjeg programa „Uključivanje rukovodstva u postizanje poslovne izvrsnosti kroz ZZS“.

Održivost je jedno od načela u poslovanju Ine. Kao potpisnik inicijative Global Compact Ujedinjenih Naroda od 2007. godine predani smo promicanju i podržavanju 10 načela Sporazuma u području ljudskih prava, rada, zaštite okoliša i borbe protiv korupcije. Također smo potpisnici Povelje raznolikosti koja nas obvezuje da u svoja radna i poslovna okruženja uvedemo pravila raznolikosti i borbe protiv diskriminacije.

Kroz 2018. godinu nastavili smo s digitalizacijom poslovnih procesa. Uvođenjem novih tehnologija u svakodnevne aktivnosti procesi su postali jednostavniji i učinkovitiji, a pritom je stvorena i vrijednost za poslovanje. Osim toga, kompanija je prepoznata kao najveći korisnik nove RPA tehnologije, i u Hrvatskoj i unutar MOL Grupe.

U svemu što radimo ljudi su nam uvijek na prvom mjestu. Oni su naša najveća vrijednost i ključni element odgovoran za rezultate kompanije. Posebno smo ponosni na naš program jednogodišnjeg pripravništva Growww, zahvaljujući kojemu od 2010. zapošljavamo mlade stručnjake iz raznih područja, od kojih većina ostaje u Ini po završetku stažiranja te svojom stručnošću i svježim inovativnim idejama pridonose našim svakodnevnim aktivnostima.

Samo daljnje pozitivno poslovanje u kombinaciji s održivom strategijom i profesionalnim zaposlenicima, kao i razmjena znanja i iskustva kroz cijelu MOL Grupu, može rezultirati uspješnom i konkurentnom Inom. Da bismo zadržali poziciju regionalnog lidera i važnog gospodarskog subjekta u Hrvatskoj neprestano ulažemo napore kako bismo uspješno odgovorili svim izazovima te smo usmjereni na prilagodbu zahtjevima tržišta, dok istovremeno kontinuirano brinemo o svojim zaposlenicima.

O INTEGRIRANOM GODIŠNJEM IZVJEŠĆU INA GRUPE

Godišnje izvješće INA Grupe objavljuje se kao dio naše predanosti dionicima s ciljem transparentne objave integriranog pregleda financijskih i materijalnih tema održivosti kompanije. Izvješće je usmjereno na materijalne ekonomske, okolišne i društvene utjecaje poslovnih aktivnosti INA Grupe te se bavi poslovanjem tvrtke u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2018. godine. INA Grupa objavljuje izvješća na godišnjoj razini, a posljednje izvješće objavljeno je u travnju 2018. godine. Kako bismo osigurali da naše izvješće zadovoljava najviše standarde, slijedimo:

- ▶ Zakon o trgovačkim društvima, Zakon o tržištu kapitala i Zakon o računovodstvu koji propisuje opseg, sadržaj i rokove godišnjeg izvješća
- ▶ Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI) pri izvještavanju o financijskim rezultatima
- ▶ Standarde Globalne inicijative za izvještavanje (GRI) (sržna opcija) pri izvješćivanju o učinku održivosti
- ▶ Dodatne pokazatelje za sektor nafte i plina koji pružaju smjernice za izvješćivanje kompanijama i organizacijama koje uključuju istraživanje, vađenje, proizvodnju, preradu, transport i prodaju naftne, plina, petrokemijskih proizvoda te specijalizirane kompanije za usluge naftnih servisa
- ▶ Izvještavanje o napretku za 10 načela Global Compacta Ujedinjenih naroda (UNG)

Ovo izvješće objavljeno je u skladu s Direktivom 2014/95/EU o prikazu nefinancijskih i ostalih informacija od strane većih poduzeća i grupe.

Također smo uzeli u obzir rezultate istraživanja zadovoljstva kupaca, preporuke nezavisnih ocjena izvješća o održivosti, Indeksa društvene odgovornosti poduzeća, rezultate internih i eksternih revizija, komentare i prijedloge ankete za zaposlenike, usporedne referentne vrijednosti itd.

Za ovo je izvješće nezavisna revizorska kuća provela procjenu održivosti s izražavanjem ograničenog uvjerenja za deset najmaterijalnijih GRI pokazatelja. Zaključak nezavisne revizije može se pronaći na stranicama 132 i 133.

Bili bismo vam zahvalni za bilo kakve povratne informacije o ovom izvješću putem adresa e-pošte: investitori@ina.hr, odrziwi_razvoj@ina.hr ili PR@ina.hr.

Opseg ovog izvješća i granice materijalnih tema održivosti određuju se s obzirom na njihovu relevantnost

za poslovanje, dostupnost informacija i radnu izvedbu, pokrivajući mjesta i lokacije izravno pod kontrolom društava INA Grupe (detalji na stranici 123). Popis svih GRI indikatora možete naći u [kazalu sadržaja GRI](#).

WE SUPPORT

Kao potpisnik inicijative Global Compact Ujedinjenih Naroda od 2007. godine, INA, d.d. predana je promicanju i podupiranju 10 načela UN Global Compacta.

Ovaj dokument služi i kao naša komunikacija o napretku za UN Global Compact.

MATERIJALNOST I UKLJUČENOST DIONIKA

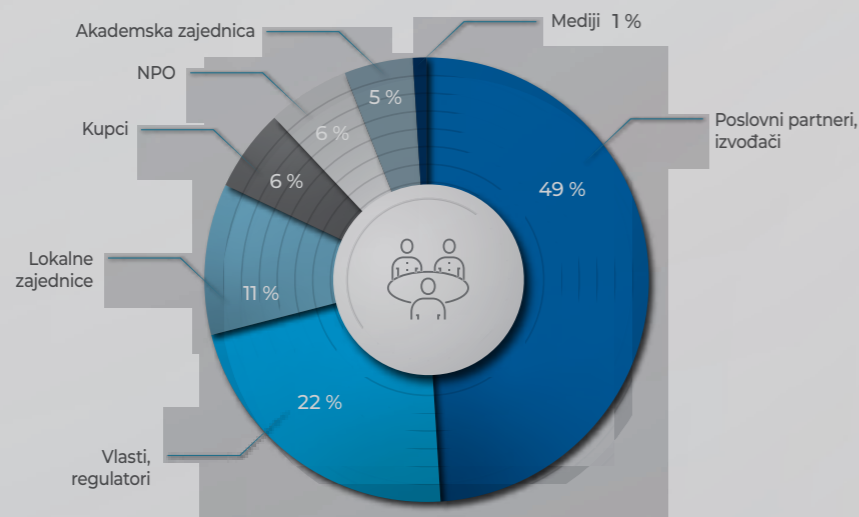
U INA Grupi mišljenje dionika vrlo je važno. Ovisno o području interesa, pojedinim skupinama dionika INA Grupe na raspolaganju su različiti komunikacijski kanali koji uključuju besplatni telefon, društvene mreže (Facebook, Instagram, LinkedIn) te e-mail adrese navedene na korporativnoj internetskoj stranici, kao što su: donacije@ina.hr, eticko.povjerenstvo@ina.hr, investitori@ina.hr, lijevnici@ina.hr, održivi_razvoj@ina.hr, PR@ina.hr, pitaj.suljr@ina.hr, sponzorstva@ina.hr itd.

Dionici INA Grupe podijeljeni su na primarnu skupinu dionika: zaposlenici, kupci, dioničari, vlasti i zakonodavci, iz-

vođači, lokalne zajednice, neprofitne organizacije (NPO), mediji te ostale važne sekundarne skupine dionika koje uključuju sindikate, financijske analitičare, akademsku zajednicu i opću javnost.

Za potrebe definiranja materijalnih tema, koje su temelj ovogodišnjeg integriranog izvješća, izvršeno je mapiranje ključnih dionika. Ukupno 14 organizacijskih jedinica INA, d.d. i većih ovisnih kompanija INA Grupe identificiralo je 65 ključnih eksternih dionika. U dijagramu u nastavku prikazana je distribucija identificiranih ključnih eksternih dionika INA Grupe po grupama dionika.

KLJUČNI EKSTERNI DIONICI INA GRUPE

Nakon mapiranja ključnih eksternih dionika, u lipnju 2018. godine, s ciljem prikupljanja informacija o važnosti pojedinih materijalnih tema, identificiranim eksternim i internim dionicima (zaposlenici INA Grupe) poslana je anketa kako bi se utvrdilo koje materijalne teme oni smatraju najvažnijima. Rezultati ankete prikazani su na infografici u nastavku.

Anketa je imala i humanitarni karakter te je zahvaljujući svakoj ispunjenoj anketi kompanija donirala ukupno 20.000 kuna bolnici u Bjelovaru.

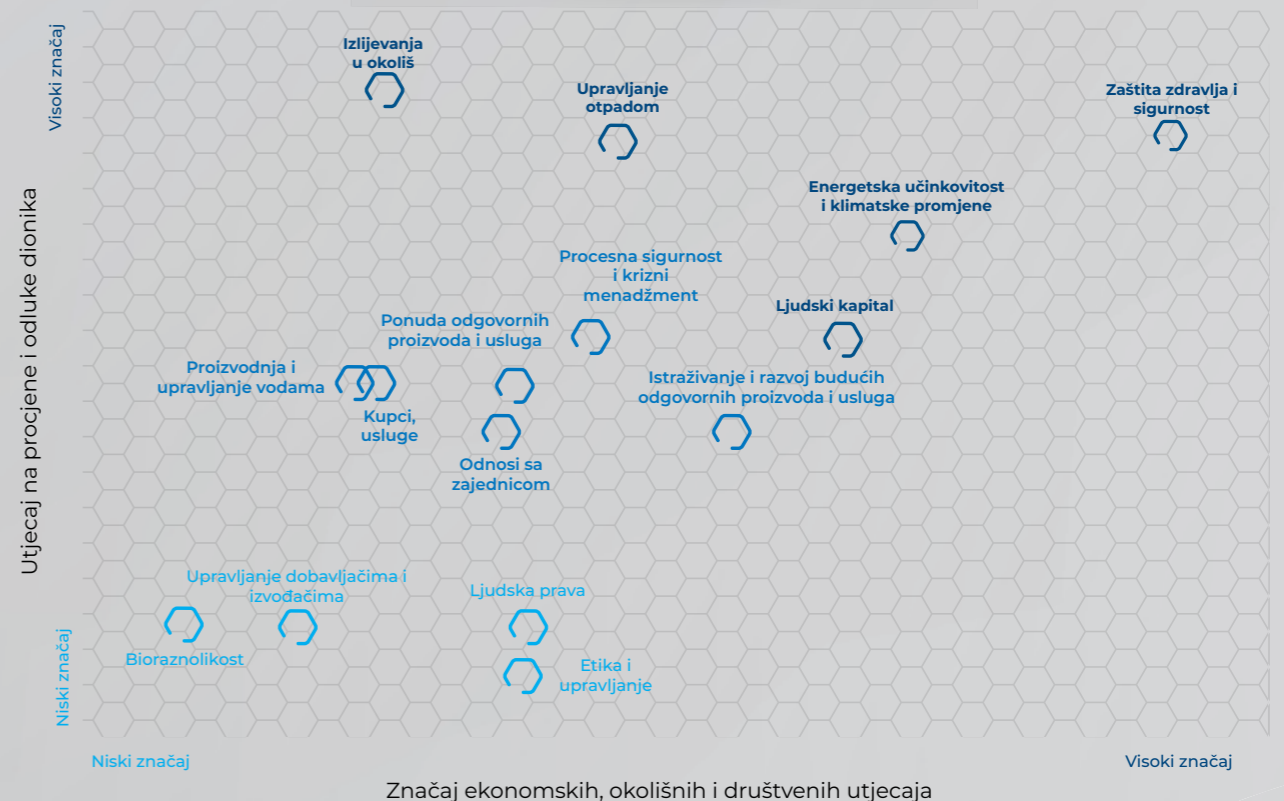
Sukladno povratnim informacijama prikupljenim kroz ankete upućene eksternim i internim dionicima izvršena je prioritizacija materijalnih tema i matrica materijalnosti. Kao što je moguće vidjeti u matrici materijalnosti u nastavku, pokazalo se da su sljedeće materijalne teme od kritičnog značaja:

TEME OD KRITIČNOG ZNAČAJA ZA INA GRUPU

Materijalne teme od **visokog značaja** su: Istraživanje i razvoj budućih odgovornih proizvoda i usluga, Procesna sigurnost i krizni menadžment, Ponuda odgovornih proizvoda i usluga, Odnosi sa zajednicom, Kupci i usluge, Proizvodnja i upravljanje vodama. Iako se pokazalo da materijalne teme Ljudska prava, Etika i upravljanje, Upravljanje dobavljačima i izvođačima i Bioraznolikost imaju **umjereni značaj**, njima se i dalje upravlja.

MATRICA MATERIJALNOSTI INA GRUPE

NAGRADE / PRIZNANJA

Certifikat Poslodavac Partner

Sedmu godinu zaredom, INA, d.d. dobila je status Poslodavca Partnera koji se dodjeljuje za izvrsnost u upravljanju ljudskim resursima. Primarna svrha projekta Certifikat Poslodavac Partner je prepoznavanje i isticanje organizacija koje kvalitetno upravljaju ljudskim resursima te implementacija onih standarda koji dokazano i smisleno unapređuju poslovne rezultate i kvalitetu rada.

Zlatni indeks

INA, d.d. sudjelovala je u projektu „Zlatni indeks 2018.“, koji je organiziran od strane eStudenta, jedne od najaktivnijih studentskih udruga u Hrvatskoj. Svrha „Zlatnog indeksa“ je nagraditi poduzeća koja su pridonijela kvalitetnijem studentskom životu, obrazovanju i stručnom usavršavanju studenata. Ocjenjivanje poduzeća vrši se od strane samih studenata, a cilj ovog projekta je poticanje veće suradnje između studenata i kompanija, koja bi trebala doprinijeti razvoju profesionalnih kompetencija studenata. INA, d.d. osvojila je nagradu u kategoriji „Stipendije“.

STOP ozljedama na radu

U okviru provedbe prve nacionalne kampanje Zavoda za unapređivanje zaštite na radu „STOP ozljedama na radu!“ i Europskog tjedna zaštite na radu, Ina je dodijeljeno priznanje za ostvarene rezultate. Priznanje je dodijeljeno zbog postignutih rezultata u smanjivanju broja ozljeda na radu i unapređivanju zaštite na radu primjenom učinkovitih mjera i aktivnosti koje se u Ina provode u okviru koordinacije Zaštite zdravlja i zaštite na radu.

Nagrada „Sjaj“

INA, d.d. primila je nagradu „Sjaj“ za vidljivost i afirmaciju društveno odgovornog poslovanja i održivosti u digitalnim medijima. Dodjelu nagrade „Sjaj“ zajednički organiziraju poslovna inicijativa Dobra Hrvatska, Hrvatska udruga poslodavaca i mreža Global Compact za Hrvatsku, a dodjeljuje se od 2017. godine s ciljem poticanja poslovnih subjekata na objavljivanje i vidljivost aktivnosti iz područja društveno odgovornog poslovanja na digitalnim komunikacijskim platformama - portalima i mrežama. Na taj se način njihov osobit komunikacijski potencijal koristi za razvoj društvene svijesti o održivosti. U 2018. godini zaprimljena je 41 prijava, a nagradu „Sjaj“ za najbolju digitalnu vidljivost društveno odgovornog poslovanja dobilo je šest organizacija.

Nagrade za Inin klub volontera

Klub volontera INA Grupe dobio je dvije nagrade u 2018. godini: nagradu Volonterskog centra Osijek za doprinos poslovnog sektora razvoju volonterstva i nagradu Lokalnog volonterskog centra „Orkas“ za najbolju kompaniju koja podržava volontiranje.

Nagrada JUMP

Inina marketinška kampanja „Europsko rukometno prvenstvo 2018.“ dobila je nagradu JUMP u kategoriji „Sportski marketing“ na konferenciji Sport Fest 2018. Ove nagrade dodjeljuju se za promicanje i poticanje pojedinaca i institucija koji promiču i unapređuju sportske aktivnosti. Kategorija sportskog marketinga predstavlja robne marke i kompanije koje, zahvaljujući svojim uspješnim suradnjama sa sportskom zajednicom, inspiriraju druge sportaše, obožavatelje i javnost.

2

KORPORATIVNO
UPRAVLJANJE

ADMINISTRATIVNA, UPRAVLJAČKA I NADZORNA TIJELA

Inina upravljačka struktura temelji se na dualističkom sustavu koji se sastoji od Nadzornog odbora i Uprave, koji zajedno s Glavnom skupštinom predstavljaju tri obvezna unutarnja tijela Ine u skladu s Ininim Statutom i Zakonom o trgovačkim društvima.

Nadzorni odbor odgovoran je za imenovanje i razrješenje članova Uprave i nadzire vođenje poslovanja kompanije. Na temelju Inina Statuta, Nadzorni odbor sastoji se od devet članova, od kojih je jedan član predstavnik radnika. Sukladno dioničarskom ugovoru koji su potpisali MOL i Vlada Republike Hrvatske, pet članova imenuje MOL, a tri Vlada Republike Hrvatske.

Uprava se sastoji od šest članova. Sukladno dioničarskom ugovoru, tri člana Uprave, uključujući predsjednika Uprave, postavlja MOL, dok preostala tri člana postavlja Vlada Republike Hrvatske.

Vijeće operativnih direktora imenuje se odlukom Uprave. Operativni direktori ovlašteni su i odgovorni za upravljanje poslovanjem pojedinih djelatnosti Ine (Istraživanje i proizvodnja nafte i plina, Rafinerije i marketing, Usluge kupcima i maloprodaja, Financije i Industrijski servisi).

Poslovna adresa za sve članove Uprave, Nadzornog odbora i Vijeća operativnih direktora je Avenija Većeslava Holjevca 10, 10 020 Zagreb, Hrvatska.

Nadzorni odbor

Članovi Nadzornog odbora od 14. lipnja 2017. do 18. prosinca 2020. godine:

- ▶ Damir Vandelić – Predsjednik Nadzornog odbora
- ▶ József Molnár – Zamjenik predsjednika Nadzornog odbora
- ▶ Luka Burilović – član Nadzornog odbora
- ▶ Szabolcs I. Ferencz - član Nadzornog odbora
- ▶ Ferenc Horváth - član Nadzornog odbora
- ▶ Damir Mikuljan - član Nadzornog odbora
- ▶ József Simola - član Nadzornog odbora
- ▶ László Uzsoki - član Nadzornog odbora
- ▶ Jasna Pipunić – predstavnik radnika u Nadzornom odboru

Uprava

Članovi Uprave od 1. srpnja 2018. do 30. lipnja 2021. godine:

- ▶ Sándor Fasimon – Predsjednik Uprave
- ▶ Niko Dalić – član Uprave
- ▶ Ivan Krešić - član Uprave
- ▶ Davor Mayer - član Uprave
- ▶ Zsolt Pethő - član Uprave
- ▶ Dr. Ákos Székely - član Uprave

Vijeće operativnih direktora

Vijeće operativnih direktora imenovano je odlukom Uprave od 1. prosinca 2018. godine do opoziva:

- ▶ Gábor Horváth – Glavni financijski direktor
- ▶ Darko Markotić – Operativni direktor Usluga kupcima i maloprodaje; v.d. Operativnog direktora Industrijskih servisa
- ▶ Stjepan Nikolić – Operativni direktor Rafinerija i marketinga
- ▶ Tvrtko Perković – Operativni direktor Istraživanja i proizvodnje nafte i plina

Odbor za reviziju

Odbor za reviziju tijelo je koje imenuje Nadzorni odbor kako bi pomoglo Nadzornom odboru i Upravi u obavljanju njihovih korporativnih upravljačkih zadataka, financijskom izvještavanju i kontroli poslovanja kompanije. Međutim, Odbor za reviziju samo je pomoćno tijelo i ne može oduzeti Nadzornom odboru i Upravi njihove odgovornosti. Nadzorni odbor dužan je razmotriti izvješće o radu Odbora za reviziju jednom godišnje.

Odgovornosti Odbora za reviziju povezane su s:

- ▶ Računovodstvenim segmentom
- ▶ Segmentom eksternog revizora
- ▶ Financijskim segmentom
- ▶ Segmentom procjene rizika

U obavljanju svojih zadataka, Odbor za reviziju ovlašten je nadgledati unutarnje procese u Ini, zatražiti dodatne informacije od kompanije ili njenih revizora i provoditi razgovore sa zaposlenicima. Nadalje, Odbor je ovlašten angažirati nezavisne konzultante na trošak kompanije.

Članovi Ininog odbora za reviziju na dan 31. prosinca 2018. godine:

- ▶ Judit Szilágyi – Predsjednica Odbora za reviziju
- ▶ József Simola – član Odbora za reviziju
- ▶ Damir Vandelić – član Odbora za reviziju

S obzirom na činjenicu da su dionice Ine uvrštene na uređeno tržište, INA – Industrija nafte, d.d. primjenjuje Kodeks korporativnog upravljanja koji su zajednički pripremile Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga i Zagrebačka burza, a na snazi je od 1. siječnja 2011. godine. Objavljen je na internetskoj stranici Zagrebačke burze (www.zse.hr) i Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (www.hanfa.hr).

Uz Kodeks korporativnog upravljanja, INA Grupa također primjenjuje svoj Etički kodeks koji definira temeljne vrijednosti i načela ponašanja menadžmenta i zaposlenika INA Grupe u vezi s njihovim odnosom prema radu, suradnicima, poslovnim partnerima i javnosti. Kodeksom se također navode obveze INA Grupe u osiguravanju odgovarajućih uvjeta za rad i profesionalni razvoj zaposlenika, kao i izbjegavanje neprihvatljivih oblika ponašanja. Kodeks pokriva široko područje poslovnih odnosa i procesa i trebaju ga se pridržavati sve osobe koje djeluju u ime INA Grupe, uključujući fizičke osobe i pravne osobe koje su u ugovornom odnosu s INA Grupom (poslovni partneri, savjetnici, dobavljači, prodavači i sl.). Kodeksu se može pristupiti na Ininoj internetskoj stranici (www.ina.hr). INA, d.d. općenito se pridržava odredbi Kodeksa korporativnog upravljanja, uz iznimke navedene u Godišnjem upitniku korporativnog upravljanja objavljenom na Ininim internetskim stranicama.

Neke od iznimaka su sljedeće:

INA, d.d. ne objavljuje niti ažurira popis dioničara. Vlasnička struktura dostupna je na internetskoj stranici kompanije, dok se detaljan popis dioničara vodi u Središnjem klirinškom depozitarnom društvu d.d. koje, u skladu sa Zakonom, objavljuje popis deset najvećih dioničara na svojoj internetskoj stranici.

INA, d.d. ne objavljuje podatke o dionicama kompanije koje drže članovi Uprave ili Nadzornog odbora na svojoj internetskoj stranici. Umjesto toga, sve objave povezane s novim transakcijama vrijednosnicama u posjedu članova Uprave ili Nadzornog odbora mogu se pronaći na internetskoj stranici kompanije.

INA, d.d. ne osigurava opunomoćenike dioničarima kompanije koji iz bilo kojeg razloga ne mogu glasovati na Glavnoj skupštini. Dioničari koji ne mogu sami glasovati trebaju, prema vlastitu nahođenju, imenovati odgovarajuće opunomoćenike koji su dužni glasovati sukladno njihovim uputama. Kompanija nije zaprimila nikakav zahtjev bilo kojeg dioničara povezan s imenovanjem opunomoćenika.

Kompanija postavlja uvjete i formalne uvjete za sudjelovanje dioničara na Glavnoj skupštini u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima i Statutom kom-

panije kako bi se zaštitila prava dioničara u uvjetima velikog broja dioničara.

Nadzorni odbor nije sastavljen većinom od nezavisnih članova. Sastoji se od predstavnika glavnih dioničara i predstavnika radnika u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima.

Dugoročni plan sukcesije nije objavljen. Međutim, postojeći sustavi izbora članova Nadzornog odbora, Uprave i višeg menadžmenta vode računa o kontinuitetu u obavljanju nadzornih, upravljačkih i administrativnih funkcija.

Politika nagrađivanja kompanije dio je internih pravila koja se ne objavljuju na internetskoj stranici kompanije. Podaci o naknadama članovima Uprave i Nadzornog odbora objavljuju se u godišnjem izvješću u ukupnom iznosu. Trenutni interni propisi ne predviđaju mogućnost javnog objavljivanja tih podataka.

Iznosi naknada plaćenih nezavisnim revizorima za pružene usluge ne objavljuju se i predstavljaju poslovnu tajnu.

Sándor Fasimon - Predsjednik Uprave

G. Fasimon imenovan je predsjednikom Uprave Ine 1. srpnja 2018. godine. Od 1991. godine radio je na različitim rukovodećim pozicijama u naftnoj i plinskoj kompaniji Mineralimpex. U razdoblju od 1996. do 1997. godine bio je rukovoditelj Mađarskog komercijalnog odjela u Tripoliju, Libija. G. Fasimon došao je u MOL 1998. godine, kada je imenovan na mjesto direktora Opskrbe za sirovu naftu i naftne derivate. Godine 2002. postao je glavni izvršni direktor kompanije Moltrade-Mineralimpexa. Godinu kasnije imenovan je izvršnim direktorom Sektora prirodnog plina. U razdoblju od 2006. do 2009. godine obnašao je dužnosti glavnog izvršnog direktora u ruskoj podružnici MOL-a, nakon čega je nastavio karijeru kao viši potpredsjednik Opskrbe i Tradinga. U 2011. godini postaje izvršni direktor Segmenta djelatnosti Istraživanje i proizvodnja, a od 2012. godine obnašao je dužnosti glavnog operativnog direktora MOL-a Mađarska.

Sándor Fasimon diplomirao je ekonomiju 1990. godine na Moskovskom državnom institutu za međunarodne odnose (MGIMO). U razdoblju između 1990. i 1991. godine pohađao je postdiplomski studij na Sveučilištu u Kairu, gdje je studirao arapski jezik.

Niko Dalić - član Uprave

G. Dalić imenovan je članom Uprave Ine u veljači 2011. godine. Karijeru je započeo 1986. godine kao geolog na istražnim i proizvodnim projektima u Hrvatskoj, nakon čega 1996. godine postaje rukovoditeljem poslovne jedinice zadužen za istočnu Slavoniju i Podravinu. Od 2005. do 2008. godine obnaša funkciju pomoćnika izvršnog direktora Naftaplina gdje je zadužen za vođenje projekata u inozemstvu. Osim toga, voditelj je timova za strategiju Naftaplina i Energetske strategiju Republike Hrvatske te tima za IPO. Nakon te funkcije, od 2008. do 2009. godine direktor je Sektora za istraživanje. Od lipnja 2009. godine na mjestu je člana Uprave u Edini, zajedničkoj kompaniji Ine i talijanskog Edisona, gdje se usmjerio na aktivnosti na polju Izabela na sjevernom Jadranu.

Niko Dalić diplomirao je te kasnije i magistrirao na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu, a stručni ispit pri Ministarstvu znanosti položio je 1996. godine. Pohađao je i brojne dodatne seminare i profesionalna usavršavanja u zemlji i inozemstvu. Član je mnogobrojnih stručnih udruga i društava te je objavio nekoliko radova. Od 2005. do 2009. godine bio je predsjednik Hrvatskog geološkog društva. Od prosinca 2014. do listopada 2018. godine, g. Dalić bio je Dopredsjednik za geologiju u HUNIG-u (Hrvatska udruga naftnih inženjera i geologa).

Ivan Krešić - član Uprave

G. Krešić postao je članom Uprave Ine u veljači 2011. godine, nakon što je od 2006. godine obnašao funkciju direktora Rafinerije nafte Rijeka. Karijeru je započeo na radnom mjestu procesnog inženjera u riječkim Mazivima. Od 2000. do 2004. godine radio je kao rukovoditelj proizvodnje, nakon čega postaje direktorom INA Maziva Rijeka. U kolovozu 2006. godine imenovan je direktorom Rafinerije nafte Rijeka. Od 2009. do 2011. godine član je nadzornih odbora kompanija INA MAZIVA d.o.o. i STSI d.o.o., članica INA Grupe.

Ivan Krešić diplomirao je na Fakultetu kemijskog inženjerstva i tehnologije u Zagrebu, gdje je osvojio i Rektorovu nagradu za najbolji studentski rad. Magistrirao je na Rochesterovu institutu za tehnologiju (RIT) u SAD-u 2001. godine. Na poslovnoj školi u Bledu, 2003. godine stječe certifikat poslovnog upravljanja, MBA. Pohađao je obrazovne programe za izvršni menadžment u segmentu financija, upravljanja promjenama, spajanjima i preuzimanjima na London Business School te učinkovitog upravljanja rizicima za članove Uprave. Član je Alumni kluba Poslovne škole u Bledu te Alumni kluba London Business School.

Davor Mayer - član Uprave

G. Mayer imenovan je članom Uprave Ine u veljači 2011. godine. Karijeru je započeo kao pripravnik u INA Rafineriji Zagreb (danas INA MAZIVA d.o.o.) i Rafineriji nafte Sisak, nakon čega je radio u INA optimizaciji rafinerijske prerade te kasnije u međunarodnoj trgovini. Od 1998. do 2002. godine obnašao je funkciju direktora veleprodaje naftnih derivata u OMV-u, nakon čega je prešao u Tifon na radno mjesto direktora zastupništva naftne kompanije Gulf Oil International. Od 2005. do 2008. godine radi u ExxonMobilu kao direktor za industriju regije jugoistočna Europa. Od 2008. godine ponovno radi u Tifonu kao član Uprave i direktor Veleprodaje, nabave, logistike i kartičnog poslovanja, a od lipnja 2009. godine uz funkciju člana Uprave u Tifonu radi i u Ini na mjestu direktora Sektora kartičnog poslovanja.

Davor Mayer diplomirao je na Fakultetu kemijskog inženjerstva i tehnologije, nakon čega je pohađao stručne seminare i edukacije, a od 2005. do 2008. godine pohađao je poslijediplomske edukacije o sustavima upravljanja u međunarodnoj školi Achieve Global u Bruxellesu, Belgija.

Zsolt Pethő - član Uprave

G. Pethő imenovan je članom Uprave Ine 1. srpnja 2018. godine. G. Pethő pridružio se MOL-u 1998. godine i od tada je obnašao dužnosti na nekoliko viših rukovodećih pozicija u Downstreamu. Radio je kao direktor UNP (propan-butan) proizvoda, direktor Goriva te direktor Prodaje, prije imenovanja komercijalnim direktorom Rafinerija i marketinga 2006. godine. Imenovan je višim potpredsjednikom Segmenta petrokemije MOL Grupe te glavnim izvršnim direktorom tvrtke TVK Plc. 2011. godine. U 2012. godini postao je voditelj poslovanja Downstreama MOL Mađarska. U 2016. godini imenovan je višim potpredsjednikom Opskrbe, tradinga i optimizacije Grupe, a od lipnja 2017. je viši potpredsjednik Downstream trgovine i optimizacije u MOL Grupi od osnivanja nove organizacije u svibnju 2017. godine.

Zsolt Pethő diplomirao je na Fakultetu strojarstva i inženjerstva sigurnosti Donát Bánki u Budimpešti. Godine 1997. stekao je napredni certifikat iz Marketinga na Akademiji marketinga u Budimpešti.

Dr. Ákos Székely - član Uprave

Dr. Székely imenovan je članom Uprave Ine 1. srpnja 2018. godine. Dr. Székely započeo je svoju karijeru u Vodovodu Budimpešte te 2003. godine nastavio na mjestu direktora Kontrolinga u kompaniji Provident. Godine 2007. zaposlio se u E.ON Mađarska na mjestu direktora Kontrolinga Grupe. Dr. Székely došao je u MOL Grupu 2013. godine na mjesto Glavnog financijskog direktora za ovisna društva, radeći u Mađarskoj, Slovačkoj i Francuskoj, a od svibnja 2015. radio je kao Glavni financijski direktor MOL-a Mađarska. Dr. Székely je u veljači 2016. godine imenovan Glavnim financijskim direktorom u Ini, a u studenome 2017. godine vratio se na svoju prethodnu poziciju u MOL-u Mađarska. Od veljače 2018. godine, dr. Székely viši je potpredsjednik Financijskog planiranja i izvještavanja u MOL Grupi.

Dr. Ákos Székely diplomirao je 1999. godine na Fakultetu menadžmenta i poslovne administracije pri Sveučilištu ekonomskih znanosti u Budimpešti. Stekao je i doktorat iz poslovne administracije i menadžmenta.

Gábor Horváth -
Glavni financijski direktor

G. Horváth imenovan je na poziciju Glavnog financijskog direktora od 1. studenog 2017. godine. G. Horváth na ovu poziciju dolazi s pozicije direktora Kontrolinga. Karijeru je započeo u revizorskoj kući Ernst & Young u Budimpešti, odakle je 2006. godine prešao u MOL. U siječnju 2010. godine postaje savjetnik izvršnom direktoru PF Financija Ine, gdje se zadržao do 2011. godine. U svibnju 2011. godine G. Horváth prelazi na poziciju direktora Upravljanja rizicima MOL Grupe, a od ožujka 2015. godine je obnašao dužnost direktora Inina Sektora kontrolinga.

Gábor Horváth studirao je na Ekonomskom fakultetu u Budimpešti te je na istom fakultetu stekao titulu magistra ekonomije. Dodatno je položio ACCA (Association of Chartered Certified Accountants) ispite.

Darko Markotić -
Operativni direktor Usluga kupcima i maloprodaje; v.d. Operativnog direktora Industrijskih servisa

G. Markotić je u srpnju 2017. godine izabran na poziciju operativnog direktora za Usluge kupcima i maloprodaju. Od 1. listopada 2018. godine obnaša i funkciju vršitelja dužnosti operativnog direktora Industrijskih servisa. G. Markotić zaposlen je u Ini od 2000. godine, gdje je u različitim organizacijskim jedinicama obavljao više funkcija unutar kompanije. Na samom početku karijere u Ini radi u Sektoru pravnih poslova. U lipnju 2002. godine preuzima mjesto poslovnog tajnika u Uredu člana Uprave za koordinaciju privatizacije Ine, a 2005. godine imenovan je tajnikom kompanije i na tom mjestu radi tri godine. Za novog člana Uprave Ine izabran je 2008. godine te je nakon godine dana na toj funkciji 2009. godine imenovan izvršnim direktorom PF Korporativni servisi. Od listopada 2010. godine radi na mjestu izvršnog direktora djelatnosti Trgovina na malo.

Darko Markotić diplomirao je 1998. godine na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Stjepan Nikolić -
Operativni direktor Rafinerija i marketinga

G. Nikolić imenovan je na poziciju operativnog direktora Rafinerija i marketinga 1. prosinca 2018. godine. G. Nikolić na ovu poziciju dolazi s pozicije direktora Logistike. Karijeru je započeo 1995. u Mundusu kao projektant procesno-energetskih postrojenja. Od 1998. do 2000. godine radi u Croduxu kao analitičar i planer lanca opskrbe tržišta naftnim derivatima. Kompaniji Coca-Cola Beverages Hrvatska (CCB) pridružio se 2000. godine, gdje je u deset godina prošao niz radnih mjesta u operativnom sektoru, od analitičara proizvodnih procesa, upravljanja tvornicama pića do vođenja cjelokupnog lanca opskrbe CCB za Hrvatsku.

Stjepan Nikolić diplomirao je 1995. godine na Fakultetu strojarstva i brodogradnje u Zagrebu na procesno-energetskom smjeru, stekavši zvanje diplomiranog inženjera strojarstva, pri čemu je sudjelovao u osnivanju Lean udruženja i povremeno surađivao u svojstvu vanjskog asistenta na Katedri za industrijsko inženjerstvo. Započeo je međunarodni poslijediplomski studij MBA na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu te je završio nekoliko specijalističkih programa za upravljanje lancem opskrbe, proizvodnim procesima i poslovnim sustavima na internacionalnim sveučilištima u Južnoafričkoj Republici, Ujedinjenoj Kraljevini, Švicarskoj i Sjedinjenim Američkim Državama.

Tvrtko Perković -
Operativni direktor Istraživanja i proizvodnje nafte i plina

G. Perković imenovan je na funkciju 1. srpnja 2017. godine. Na tu funkciju dolazi s mjesta operativnog direktora za Korporativni centar, gdje je bio od rujna 2012. godine. Karijeru je započeo u Ini 1986. godine u djelatnosti Istraživanje i proizvodnja nafte i plina, Pogon Remont, najprije kao pripravnik, zatim kao operativni inženjer, a od 1990. kao voditelj Sektora specijalnih servisa. Od 1995. do 1997. godine bio je pomoćnik direktora Sektora tehničkih servisa, kada prelazi u CROSCO d.o.o. na poziciju direktora Sektora za strategiju i razvoj. Tijekom 1999. i 2000. godine voditelj je projekta implementacije poslovnog informacijskog sustava SAP u Ini, nakon čega je u CROSCO-u imenovan na poziciju direktora Sektora strategije, ljudskih potencijala i IT-ja. Od srpnja 2009. obnaša funkciju direktora Sektora podrške upravljanju i poslovanju istraživanja i proizvodnje u Ini, a na funkciju predsjednika Uprave STSI-ja imenovan je u rujnu 2010. te na toj funkciji ostaje do srpnja 2012. godine.

Tvrtko Perković diplomirao je na Rudarsko-geološko-naftnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1985. godine. Pohađao je velik broj tečajeva te se 1993. godine nastavio usavršavati na međunarodnom poslijediplomskom studiju Poslovno upravljanje (MBA) na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

UPRAVLJANJE KVALITETOM

INOVATIVNOST I NAGRADE

Radnici kompanije INA, d.d. već preko pola stoljeća kontinuirano prijavljuju inovacijske prijedloge, koji su danas svrstani u kategorije patent (izum), industrijski dizajn, tehničko unapređenje, racionalizacija poslovanja ili korisna ideja. Za svoje inovacije dobili su velik broj nagrada na izložbama inovacija u zemlji i inozemstvu. Na primjer, u okviru INA Grupe su u 2018. godini INA MAZIVA d.o.o. dobila dvije zlatne medalje za nove proizvode INA Epol HC i INA Ostrea LA 4000 SAE 40. Komisija za ocjenu inovacijskih prijedloga INA Grupe je 2018. godine prihvatila pet inovacijskih prijedloga kojima se unapređuju poslovni procesi logistike, maloprodaje i sigurnosti.

KVALITETA

Upravljanje kvalitetom primjenjuje se na sve poslovne procese kroz jedinstven kompanijski sustav uveden i u veće kompanije INA Grupe, čiji je cilj kontinuirano poboljšanje procesa i razvoj kvalitete proizvoda i usluga. INA, d.d. posjeduje certifikate sukladno normama ISO 9001, ISO 14001, ISO 50001, OHSAS 18001 te održivosti biogoriva EU-ISCC koji je nužan uvjet za prodaju biogoriva na tržištu EU-a. Nadziranje cijelog sustava uvedeno je eksternim i internim revizijama te revizijama dobavljača. Suradnjom sa revizijom zaštite zdravlja i sigurnosti, internom revizijom, usklađenosti s regulativom i revizijom sigurnosti postiže se bolji nadzor nad procesima kompanije. Tijekom 2018. godine uvedena su poboljšanja u nadzoru internih revizija, upravljanju dokumentima i edukaciji o kvaliteti.

Stručnjaci INA, d.d. aktivno sudjeluju u radu Hrvatskog društva za kvalitetu (HDK) i Nadzornog odbora HDK te Hrvatskog zavoda za norme čime pridonose razvoju dobrih odnosa sa zainteresiranim stranama i ugledu naše kompanije.

NORMIZACIJA

INA norme utvrđuju specifikaciju kvalitete naših proizvoda i sirovina, normiraju elemente vizualnog identiteta kompanije te propisuju pravila i standarde u području poslovne komunikacije. U 2018. godini obavljena je revizija četiri norme i devet sigurnosno-tehničkih listova. Izrađen je „Vodič o identifikaciji kompatibilnosti odgovarajućeg goriva i vozila za cestovni promet“, koji je dostupan na stranicama ministarstava nadležnih za predmetnu problematiku. Aktivnim radom u više od 34 tehnička odbora, brojnih pododбора i radnih skupina pri Hrvatskom zavodu za norme (HZN), stručnjaci INA, d.d. unapređuju i proces održivog razvoja naše kompanije.

INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO

Zaštita intelektualnog vlasništva obuhvaća zaštitu izuma (patentom), robnog i uslužnog znaka, naziva proizvoda i elemenata vizualnog identiteta maloprodajnih mjesta (žigom) i zaštitu vanjske pojavnosti, odnosno izgleda proizvoda (industrijskim dizajnom). U skladu s poslovnim interesima, INA, d.d. štiti ime INA međunarodnom registracijom koja osigurava zaštitu u 27 zemalja (Hrvatska, Albanija, Alžir, Austrija, zemlje Beneluxa, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Crna Gora, Češka Republika, Egipat, Italija, Kosovo, Liberija, Mađarska, Makedonija, Maroko, Njemačka, Poljska, Rumunjska, Ruska Federacija, Slovačka, Slovenija, Srbija, Švicarska, Ukrajina), 50 žigova u Hrvatskoj, 23 žiga u Sloveniji, 20 žigova u Makedoniji, 25 žigova u Bosni i Hercegovini, 15 žigova u Srbiji, 11 žigova u Albaniji, 13 žigova na Kosovu, 16 žigova u Crnoj Gori, devet žigova u Mađarskoj, sedam industrijskih dizajna u Hrvatskoj, pet industrijskih dizajna u Bosni i Hercegovini i Sloveniji, četiri industrijska dizajna u Srbiji, Makedoniji, Crnoj Gori i na Kosovu te internet domene u Makedoniji i Bosni i Hercegovini. U 2018. godini registrirano je šest novih žigova (INA HIDRAOL, INA HIPENOL, INA AUTOGLAS, INA ANTI-FRIZ, INA PLIN, Plava boca), produžena je zaštita za žigove elemenata vizualnog identiteta maloprodajnih mjesta (PLAVI KONCEPT) te INA ULTRA, INA 2T, INA LIS i industrijski dizajn-totem. Ujedno je provedena zaštita za logo CROSCO (Albanija, Azerbajdžan, Egipat, Mađarska, Italija, Liberija, Tunis, Ukrajina i Kuvajt) i STSI (Bjelorusija).

Drugi dio intelektualnog vlasništva Ine čine zaposlenici sa svim svojim znanjima, idejama i vještinama koje primjenjuju u radu. Kontinuirano se održava Baza kompanijskog znanja u kojoj se mogu naći sve informacije vezane uz kreativno stvaralaštvo zaposlenika Ine.

ZAŠTITA OSOBNIH PODATAKA

U kompanijama INA Grupe aktivno se provodi zaštita osobnih podataka sukladno važećim propisima. U 2018. godini objavljen je operativni dokument INA Grupe koji je u odnosu na prethodno izdanje dokumenta u potpunosti usklađen s Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. godine o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka. U 2018. godini uspješno je nastavljena i praksa provjere navedenog procesa kroz interne audite organizacijskih jedinica INA, d.d. kod kojih postoji potreba osnivanja zbirke te u revizijama ostalih društava INA Grupe.

3

NAŠE
POSLOVANJE

PREGLED POSLOVANJA ISTRAŽIVANJA I PROIZVODNJE NAFTE I PLINA

Ključna poruka operativnog direktora

“ Mi smo sada jedini vlasnik i operator na našim koncesijama na sjevernom Jadranu, što nam otvara mogućnosti za daljnja ulaganja i predstavlja prvi korak u obnovi rezervi i održivom razvoju koje smo zacrtali kao ključne odrednice za budućnost te za koje danas imamo snažno uporište i jasan smjer.

Istovremeno smo zadržali snažne rezultate na postojećim koncesijama budući da su nam aktivnosti optimizacije proizvodnje omogućile da petu godinu zaredom održimo trend rasta proizvodnje domaće nafte, dok su se naši rezultati u području ZZSO-a još i poboljšali. Poslovanje u Egiptu značajno je poboljšano te smo podnijeli dvije ponude za odabrane blokove i to nakon punih 15 godina. ”

Tvrko Perković
Operativni direktor
Istraživanja i proizvodnje nafte i plina

Postignuća

- ▶ Bez smrtnih slučajeva i bez ozljeda s izgubljenim radnim vremenom
- ▶ Akvizicijom koncesija u sjevernom Jadranu povećali smo 2P rezerve i proizvodnju te otvorili mogućnosti za razradu polja
- ▶ Petu godinu zaredom ostvarili smo povećanje proizvodnje nafte na poljima u Hrvatskoj

Izazovi

- ▶ Zadržavanje ostvarenih rezultata u području ZZSO-a
- ▶ Povećanje operativne učinkovitosti i produktivnosti
- ▶ Sudjelovanje na drugom nadmetanju za dodjelu dozvola za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na kopnu RH i nastavak aktivnosti razvoja poslovanja u inozemstvu

PREGLED POSLOVANJA I KLJUČNA POSTIGNUĆA U 2018. GODINI

Na kraju 2018. godine INA Grupa imala je 115 MMboe dokazanih i vjerojatnih (2P) rezervi ugljikovodika i prosječnu dnevnu proizvodnju ugljikovodika od 34,9 Mboe.

Kontinentalna Hrvatska

Istraživanje

Program radova na istražnom bloku Drava-02 u 2018. godini obuhvaćao je bušenje dvije istražne bušotine, snimanje 2D seizmike i pripadajuće aktivnosti geoloških i geofizičkih istraživanja. Ispitivanjem bušotine Severovci-1 dobiven je plin s malim količinama kondenzata (odluka o komercijalnosti donijet će se u 2019. godini), dok je bušotina Mala Jase-novača-1 bila negativna (likvidacija).

Ostale najvažnije istražne aktivnosti odnosile su se na pripreme za drugo nadmetanje za dodjelu dozvola za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika na kopnu Republike Hrvatske. INA, d.d. zainteresirana je sudjelovati i nada se pobjedi na nadmetanju za odabrane blokove, što bi omogućilo istraživanje preostalog potencijala u kontinentalnoj Hrvatskoj i punu iskorištenost kapaciteta kompanije.

Aktivnosti početne razrade polja

Bušotina Legrad-1J RE izbušena je u 2018. godini te će u 2019. godini uslijediti radovi stimulacije i ispitivanja bušotine.

Razrada polja

U 2018. godini nastavljena je implementacija koncepta optimizacije crpljenja polja tako da je od uvođenja istog u 2016. godini do sada obuhvaćeno ukupno deset polja. Koncept optimizacije crpljenja polja odnosi se na unapređenje cjelokupnog sustava proizvodnje – produktivnosti ležišta, bušotina, cjevovodne mreže, postrojenja – što je omogućeno zahvaljujući primjeni integriranih računalnih modela. Implementacija koncepta planirana je i u budućnosti na perspektivnim zrelim poljima na kopnu, uz nastavak na već obuhvaćenim poljima.

Koncept revitalizacije neaktivnih bušotina s ciljem proizvodnje dodatnih količina ugljikovodika izvođenjem remontnih radova na neaktivnim bušotinama s uspjehom je nastavljen i u 2018. godini. Za neaktivne bušotine na raspolaganju su nam vrlo ograničeni podaci, kao što su zasićenje ugljikovodcima i ležišni parametri koji su potrebni za procjenu kapaciteta ležišta i proizvodnje, što ponovno privođenje neaktivnih bušotina proizvodnji čini još i većim postignućem.

Lokacije za osam novih razradnih bušotina predložene su za daljnju ocjenu nakon interpretacije seizmike snimljene na poljima Jamarice, Lipovljani i Kozarice 2016. godine.

Uz sve prethodno navedene aktivnosti, u 2018. godini izveden je 91 kapitalni remont bušotina.

Povećanje iscrpka nafte (Enhanced Oil Recovery - EOR)

Projekt EOR na poljima Ivanić i Žutica Sjever nastavljen je i u 2018. godini, a rezultati pokazuju povećanje proizvodnje na oba polja. Trenutno je gotovo 50% ukupno proizvedenih količina ugljikovodika na polju Ivanić i 90% na polju Žutica Sjever rezultat Projekta EOR.

Osnovan je novi tim Programa EOR za objedinjeno multidisciplinarno upravljanje postojećim i budućim projektima povećanja iscrpka nafte. Tim će pratiti i optimizirati utisne i proizvodne sustave na poljima Ivanić i Žutica, implementirati pilot projekt EOR na polju Šandrovac, izraditi studiju isplativosti EOR-a za polje Stružec, procijeniti mogućnosti za povećanje iscrpka nafte kemijskim sredstvima te evaluirati model pilot projekta EOR na polju Beničanci. Nadalje, u 2018. godini započela je procjena Bloka 3 na polju Stružec, uz primjenu naprednih alata za modeliranje ležišta.

Održavanje

Glavne aktivnosti održavanja izvodile su se na CPS Molve, Objektima frakcionacije Ivanić Grad kao i na plinskim poljima u Proizvodnoj regiji sjeverna Hrvatska. Taj je složeni projekt uspješno završen prije roka te, što je najvažnije, bez incidenata iz područja ZZSO-a usprkos činjenici što je na izvođenju vrlo rizičnih radova bilo angažirano više od 600 radnika.

U 2018. godini osmišljen je i uveden sustav upravljanja korozijom kako bi se osigurao siguran i pouzdan rad proizvodnih sustava, poboljšali planovi održavanja te izbjeglo neplanirano vrijeme stajanja i onečišćenje okoliša.

Novo tehnologije

U 2018. godini na četiri je naftna polja ugrađeno 13 linearnih pogona dubinskih pumpi s klipnim šipkama s ciljem vraćanja u proizvodnju neaktivnih bušotina kao i unapređenja efikasnosti umjetnog podizanja na pojedinim bušotinama. Novougrađeni sustavi pokazali su se vrlo efikasnim, u smislu i povećanja proizvodnje zrelih polja i smanjenja operativnih troškova.

Nakon ohrabrujućih rezultata proteklih godina, u 2018. godini automatiziran je rad 20 bušotina koje proizvode dubinskim pumpama s klipnim šipkama pogonjenima njihovim parametrima, čime je ukupan broj automatiziranih bušotina povećan na ukupno 67.

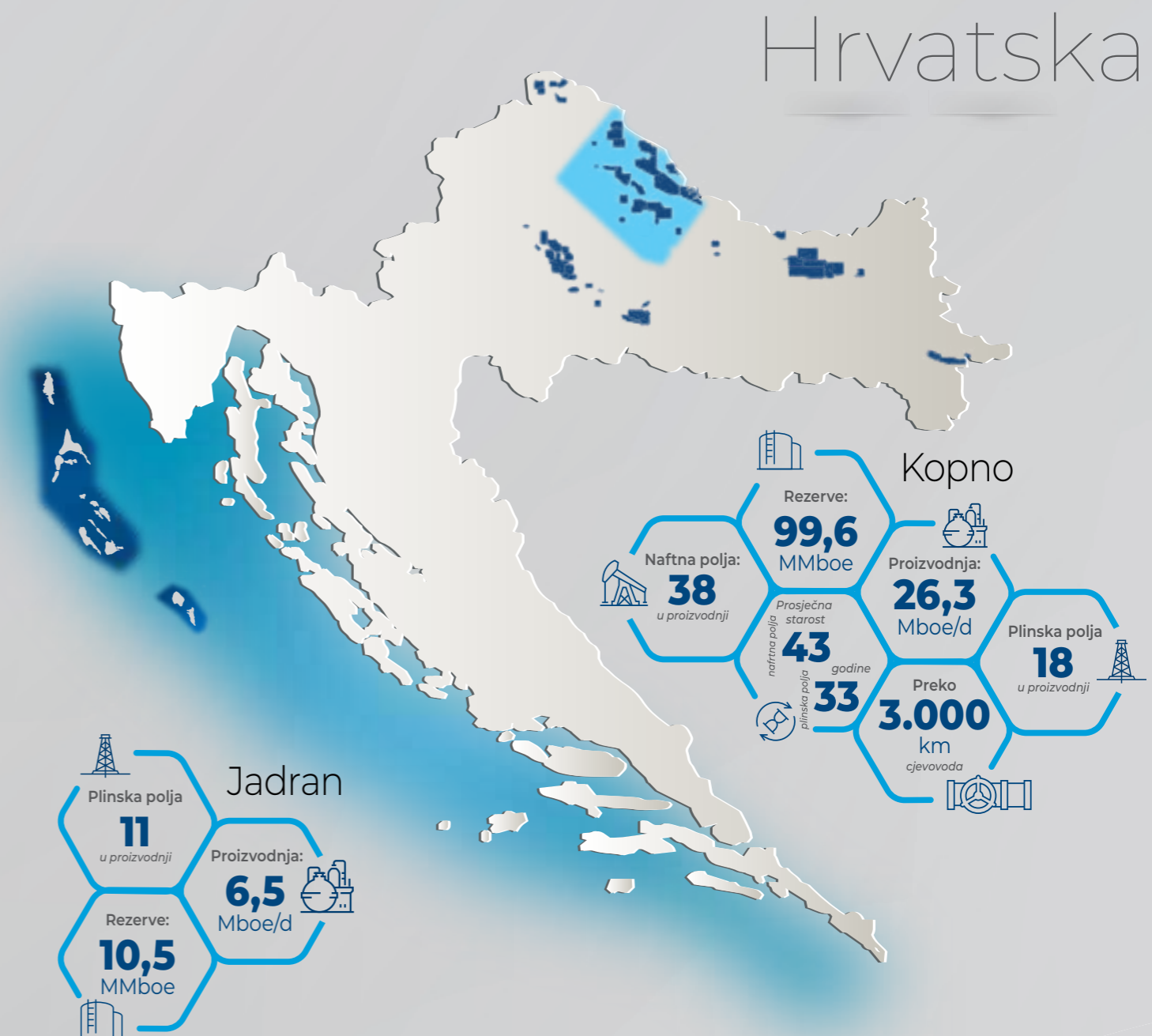
S ciljem smanjenja broja rudarskih radova te pripadajućih operativnih troškova, dodatna dubinska oprema ugrađena je na 40 proizvodnih bušotina koje proizvode pumpama s klipnim šipkama. Prvi rezultati pokazuju značajno produženje intervala između kvarova proizvodne opreme.

U tijeku je projekt promjene metode umjetnog podizanja na naftnom polju Ivanić gdje se pumpe s klipnim šipkama zamjenjuju uronjivim centrifugalnim pumpama uz kontinuirano doziranje inhibitora korozije. Očekuje se značajno smanjenje operativnih troškova s obzirom na manji broj remontnih radova. Također će se postići tražena fleksibilnost proizvodnje u skladu s ciklusima utiskivanja CO₂. Ugrađene su četiri uronjive centrifugalne pumpe sa sustavima za doziranje inhibitora, a u 2019. godini očekuje se ugradnja njih još 20.

Jadran

U 2018. godini INA, d.d. zaključila je akviziciju udjela kompanije Eni u plinskim poljima sjevernog Jadrana. U pravnom smislu, INA, d.d. postala je jedini dioničar kompanije Eni Croatia B.V. te slijedom toga jedini vlasnik koncesija za deset odobalnih plinskih polja u hrvatskom dijelu sjevernog Jadrana. Tom su transakcijom povećane Inine rezerve i proizvodnja prirodnog plina, a istovremeno se otvaraju mogućnosti za daljnju razradu jadranskih polja.

Rudarski radovi, aktivnosti održavanja i optimizacije izvodili su se tijekom cijele godine kako bi se osigurao stabilan rad i pomoglo dijelom nadoknaditi prirodni pad proizvodnje. Intenzivirane su pripreme za bušenje bušotine Irena-2 u 2019. godini. S partnerskom kompanijom Edison izrađena je zajednička studija za procjenu dodatnog potencijala na širem području sjevernog Jadrana kako bi se mogle definirati daljnje aktivnosti.

Egipat

INA, d.d. u Egiptu ima jednu koncesiju na kojoj je operator, East Yidma, i tri koncesije s manjinskim udjelom na kojima nije operator, North Bahariya, Ras Qattara i West Abu Gharadig.

Problemi u naplati potraživanja negativno su utjecali na Inino poslovanje u Egiptu tijekom 2017. godine, no situacija se u 2018. godini počela mijenjati u pozitivnom smjeru smanjenjem iznosa nenaplaćenih potraživanja tijekom 2018. na otprilike polovicu.

East Yidma: U 2018. izvedeni su remontni radovi na dvjema bušotinama i počele su pripreme aktivnosti za bušenje istražne bušotine Rizk-2D, s očekivanim početkom bušenja u veljači 2019. godine.

North Bahariya: Izvođenjem intenzivnog programa bušenja i sustava utiskivanja vode cilj je do isteka koncesije postići maksimalan iscrpak rezervi. U 2018. godini aktivnosti su se odnosile na bušenje osam proizvodnih i dvije utisno-vodne bušotine, 25 remontnih radova i nadogradnje površinskih sustava. Ukupno je u proizvodnju pušteno osam novih proizvodnih bušotina.

Ras Qattara: U kolovozu 2018. godine potpisan je ugovor o produženju koncesije (do ožujka 2023. godine), a zbog dugotrajnosti samog postupka, izbušeno je samo pet od planiranih devet razradnih bušotina. Osim toga, kako bi se održala proizvodnja izvedeni su remontni radovi u bušotinama, remontni nadzemnih objekata i druge pripadajuće aktivnosti.

West Abu Gharadig: U 2018. godini izbušena je jedna razradna bušotina, a radi održavanja proizvodnje izvedeni su remontni radovi u bušotinama, remontni nadzemnih objekata i druge pripadajuće aktivnosti.

Angola

Blok 3/05: Program radova u 2018. godini odnosio se na održavanje postrojenja i remontne radove u bušotinama.

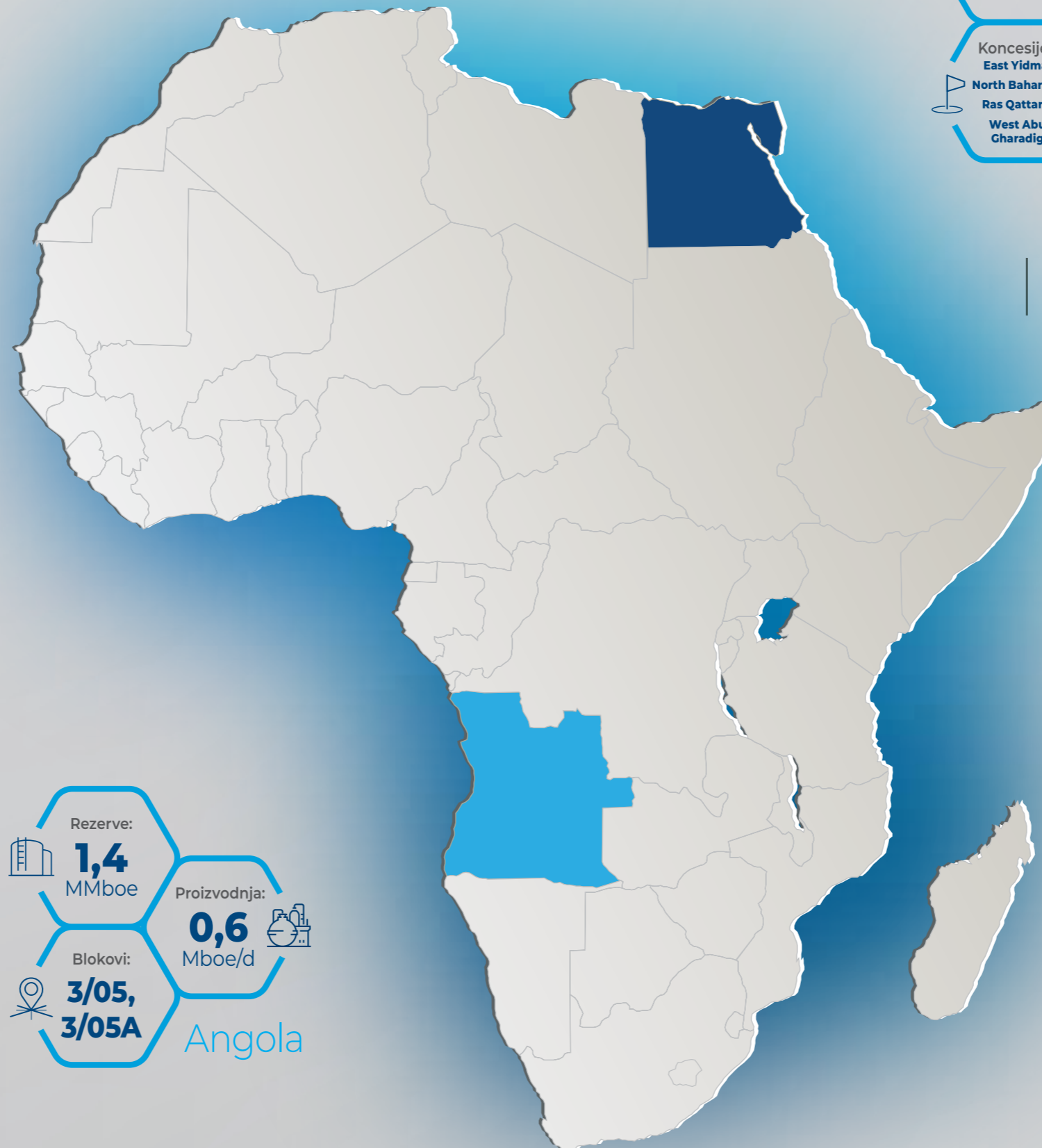
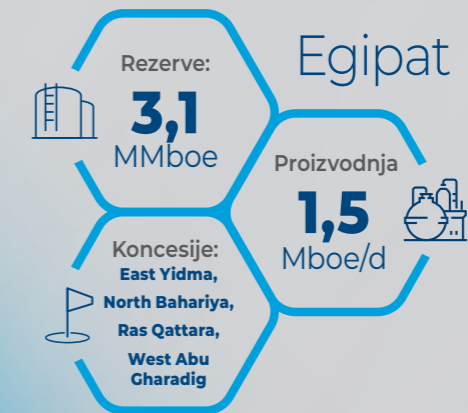
Blok 3/05 A: Program radova u 2018. godini odnosio se na proces reevaluacije dodatnog potencijala nalazišta Punja pod vodstvom kompanije Eni. Zbog tehničkih problema, na Bloku 3/05A nije bilo proizvodnje u 2018. godini.

Razvoj portfelja

Budući da je diversifikacija portfelja jedan od prioriteta Istraživanja i proizvodnje nafte i plina, poduzeti su napori u smjeru identificiranja novih prilika s dovoljnim potencijalom za povećanje rezervi i proizvodnje projektima istraživanja, razrade ili upravljanja zrelim poljima.

Većina projekata koji su razmatrani u 2018. godini dolaze iz zemalja u kojima smo već prisutni (Hrvatska i Egipat), s time da se fokus širi od Ininih tradicionalnih regija poput Bliskog istoka i Sjeverne Afrike na zemlje zapadne Europe i zemlje ZND-a. Odabrani projekti od interesa uglavnom su se odnosili na istraživanje kopna s niskim do umjerenim rizikom.

Kao rezultat intenziviranja napora na izgradnji temelja buduće čvrste strukture portfelja Istraživanja i proizvodnje nafte i plina, INA, d.d. sudjelovala je na nadmetanjima u Egiptu koja su objavile kompanije EGPC i EGAS, s ponudama podnesenima u konzorciju s uglednim inozemnim naftnim kompanijama za dvije istražne koncesije na egipatskom kopnu.

Inozemstvo

STRATEGIJA I IZGLEDI

Glavni prioriteti i dalje ostaju obnova rezervi i održavanje stabilne razine proizvodnje kako bi se omogućio održivi razvoj u budućnosti. To se može postići izgradnjom diversificiranog portfelja u kojem će biti zastupljeni i organski i anorganski projekti, za što je u 2018. godini INA, d.d. postavila čvrst temelj i uložila snažne napore kako bi podržala rast u nadolazećim godinama. INA, d.d. nastavit će sudjelovati na inozemnim nadmetanjima s ciljem stjecanja i otkrivenih rezervi i novih istražnih koncesija, a rezultat takvih pothvata uglavnom će ovisiti o cijeni nafte na tržištu i o optimalnom uklapanju u strategiju kompanije.

Trenutne prilike za rast u Hrvatskoj su ograničene, budući da osim bloka Drava-02, INA, d.d. može istraživati samo na područjima za koja njene ponude budu odabrane kao najpovoljnije na javnim nadmetanjima za istražne blokove. INA, d.d. sa zadovoljstvom će sudjelovati na jedinom nadmetanju koje je objavljeno u 2018. godini, drugom nadmetanju za kopno, kao i na eventualnim ostalima ako se uskoro objave.

Kada su u pitanju postojeće koncesije, INA, d.d. planira nastaviti iskorištavati njihov puni potencijal. Istražni program za blok Drava-02 se nastavlja, dok ćemo istovremeno i dalje implementirati koncept optimizacije crpljenja polja, projekt EOR širiti na druga kopnena polja koja se budu smatrala prikladnima za takve aktivnosti i započeti višegodišnju kampanju bušenja na odobalnoj koncesiji na kojoj sada samostalno izvodimo radove.

FINANCIJSKI I OPERATIVNI PREGLED POSLOVANJA

U 2018. godini EBITDA je dosegla razinu od 3.287 milijuna kuna i bila je za 22% veća nego u 2017. godini. Snažnom operativnom rezultatu doprinijela je 32% veća cijena Brenta, što je imalo pozitivan učinak na prihode od prodaje nafte i kondenzata.

REZULTATI SEGMENTA*	mil. kn			mil. USD**		
	2017.	2018.	PROMJ. %	2017.	2018.	PROMJ. %
Prihodi ukupno	3.760	4.187	11	568	667	17
EBITDA ¹	2.702	3.287	22	408	524	28
EBITDA bez jednokratnih stavki ²	2.449	3.014	23	370	480	30
Dobit iz osnovne djelatnosti	1.586	2.256	42	239	359	50
Dobit iz osnovne djelatnosti bez jednokratnih stavki ²	1.333	1.983	49	201	316	57
Pojednostavljeni slobodni novčani tok ³	1.831	2.365	29	276	377	37
Kapitalna ulaganja	618	649	5	93	103	11

* Rezultati segmenta odnose se na Istraživanje i proizvodnja nafte i plina kompanije INA, d.d. i sljedećih ovisnih kompanija: Adriagas S.r.l. Milano, Croplin d.o.o., INA Adria B.V. i INA Jadran d.o.o.

**Financijski rezultati preračunati su iz kuna u dolare po sljedećem prosječnom deviznom tečaju HNB-a: za 2017. godinu – 6,6224 kn/USD; za 2018. godinu – 6,2784 kn/USD

¹ EBITDA = EBIT + Amortizacija i umanjenje vrijednosti (neto), reklasifikacija prethodnih razdoblja pojašnjena je na stranici 74

² Na EBITDA i dobit iz osnovne djelatnosti u 2018. godini negativno su utjecala: isplata otpremnina i neto rezerviranja u iznosu od (18) milijuna kuna, zajedno s pozitivnim utjecajem kupnje kompanije INAGIP, d.o.o. u iznosu od 291 milijuna kuna

³ Pojednostavljeni slobodni novčani tok = CCS EBITDA bez jednokratnih stavki – kapitalna ulaganja

Domaća proizvodnja nafte povećana je kao rezultat projekata optimizacije proizvodnje, Projekta EOR na poljima Ivanić i Žutica, kao i cjelogodišnje proizvodnje dvaju novih bušotina na polju Hrastilnica. Pad proizvodnje prirodnog plina i na kopnenim i na jadranskim poljima, kao rezultat prirodnog pada proizvodnje i većeg udjela vode u proizvedenom plinu, samo je dijelom ublažen kupnjom Enijeveg udjela u plinskim poljima na sjevernom Jadranu te većom proizvodnjom na plinskim poljima Vučkovec i Zebanec u kontinentalnoj Hrvatskoj, kao i većom proizvodnjom kaptažnog plina na naftnim poljima nakon implementacije projekata optimizacije proizvodnje.

U Egiptu je prirodni pad proizvodnje samo dijelom nadoknađen remontnim radovima i radovima bušenja na koncesiji North Bahariya, dok je na smanjenje proizvodnje u Angoli, osim prirodnog pada proizvodnje, utjecao i generalni remont objekata i opreme na bloku 3/05 i zaustavljanje proizvodnje na bloku 3/05A.

PROIZVODNJA UGLJIKOVODIKA (boe/d)	2017.	2018.	PROMJ. %
PROIZVODNJA NAFTE	14.515	14.550	0
Hrvatska	12.165	12.443	2
Egipt	1.536	1.496	(3)
Angola	815	611	(25)
PROIZVODNJA PRIRODNOG PLINA	21.287	18.926	(11)
Kontinentalna Hrvatska	13.564	12.419	(8)
Hrvatska - Jadran	7.723	6.507	(16)
KONDENZAT	1.786	1.441	(19)
Hrvatska	1.786	1.441	(19)
UKUPNA PROIZVODNJA UGLJIKOVODIKA	37.588	34.917	(7)
PROSJEČNA CIJENA UGLJIKOVODIKA			
Ukupna cijena ugljikovodika (USD/boe)*	40	53	33

*Izračunato na temelju ukupnih prihoda eksterne prodaje uključujući i prodajnu cijenu plina

PREGLED REZERVI (MMboe)	1P		2P	
	2017.	2018.	2017.	2018.
PO ZEMLJAMA				
Hrvatska kopno	108	76	136	100
Hrvatska Jadran	5	6	9	11
Egipt	2	1	3	3
Angola	1	1	2	1
UKUPNO	116	84	150	115
PO PROIZVODIMA				
Nafta	56	44	76	58
Plin	54	37	67	52
Kondenzat	6	3	7	5
UKUPNO	116	84	150	115

KAPITALNA ULAGANJA 2018. (mil. kn)	HRVATSKA	EGIPAT	ANGOLA
Istraživanje	85	1	-
Razrada	324	78	9
Ostalo	152	-	-
UKUPNO	561	79	9

KLJUČNI PODACI O ODRŽIVOSTI

Zaštita zdravlja i sigurnost

U 2018. godini u Istraživanju i proizvodnji nafte i plina postignuti su izvrsni rezultati u području zaštite zdravlja i sigurnosti, što je rezultiralo nultom stopom ukupno prijavljenih ozljeda (TRIR). Nije bilo prijavljenih ozljeda na radu, kao ni profesionalnih oboljenja.

TRIR ISTRAŽIVANJE I PROIZVODNJA

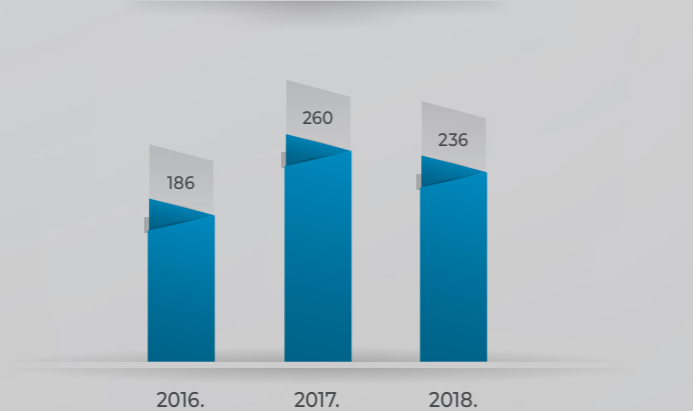

Klimatske promjene

U 2018. godini došlo je do smanjenja emisija nastalih odzračivanjem u odnosu na 2017. godinu zbog remonta postrojenja u Ivanić Gradu i Molvama.

IZRAVNE EMISIJE GHG IZ ODZRAČIVANJA

(tisuće tCO₂ekv)

Okoliš

Do porasta količine nastalog otpada u 2018. godini došlo je zbog provedenog remonta na postrojenjima u Molvama i Ivanić Gradu (nastalo je 80% više neopasnog otpada nego u 2017. godini).

UKUPNI NASTALI OTPAD (t)

U 2017. godini, uslijed mehaničkog kvara i korozije cjevovoda nastala su dva značajna izlivanja. Iz tog razloga u 2018. godini izvršena je zamjena cjevovoda (stare čelične cijevi zamijenjene stakloplastikom, čelikom ili kompozitom), čime je smanjen broj izlivanja uzrokovanih korozijom. Dva značajna izlivanja u 2018. godini uzrokovana su ilegalnim priključcima.

IZLIJEVANJA >1 m³

PREGLED POSLOVANJA RAFINERIJA I MARKETINGA

Postignuća

- ▶ Novi način rada obje rafinerije implementiran je u punom opsegu
- ▶ Snažna tržišna pozicija s povećanim tržišnim udjelom na osnovnim tržištima
- ▶ Povećanje obrtaja logističke infrastrukture

Izazovi

- ▶ Najveći remont Rafinerije nafte Rijeka odvijat će se u prvom tromjesečju 2019. godine
- ▶ Početak i uvođenje programa INA R&M Novi smjer 2023.
- ▶ Prilagodba za nadolazeće izazove tržišta (npr. IMO 2020)

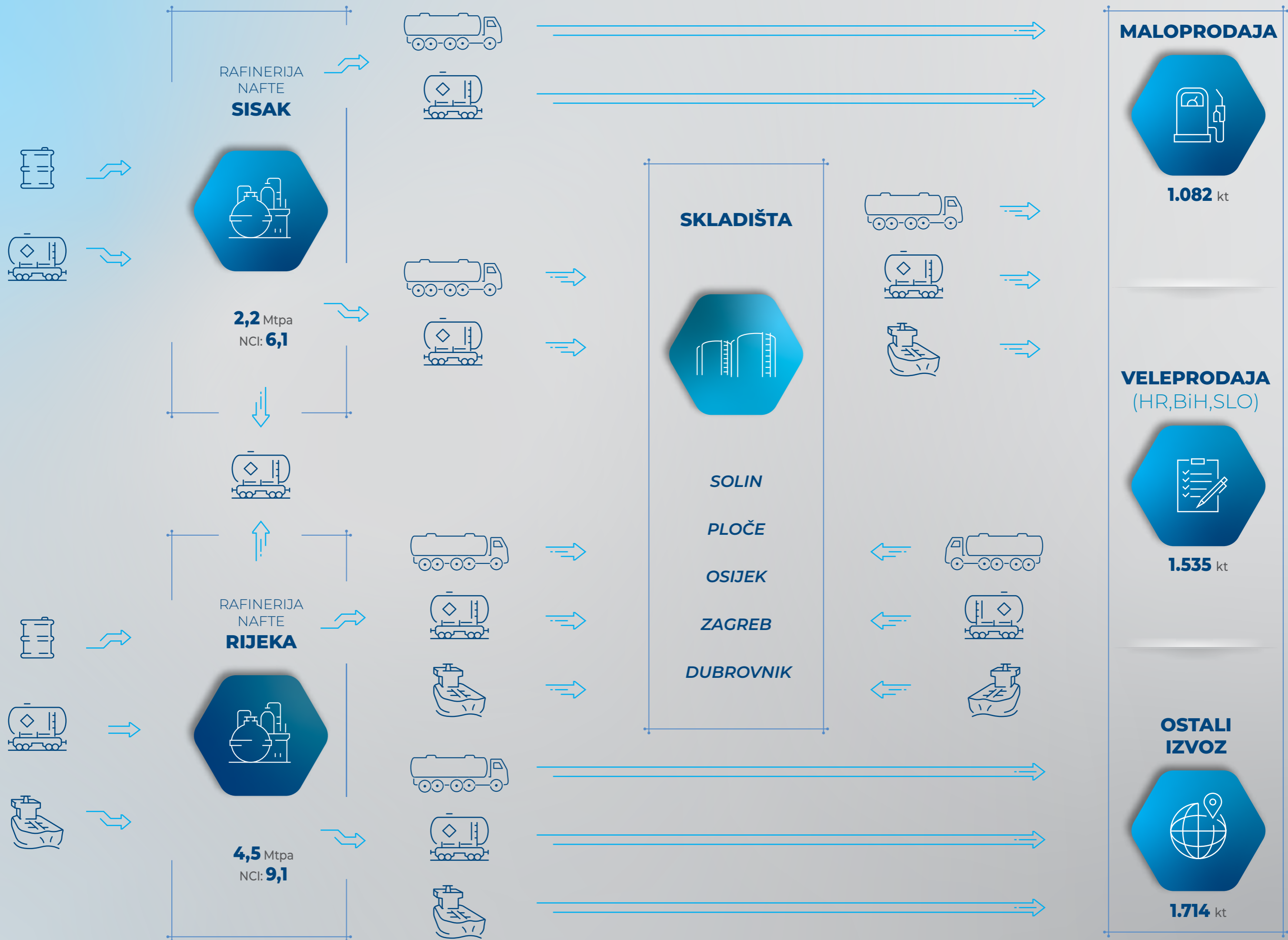
Ključna poruka operativnog direktora

“ Nakon nesigurnog početka u izazovnim zimskim uvjetima, ostatak 2018. godine obilježili su stabilan rad i opskrba tržišta te intenzivne pripreme za remont u Rijeci 2019. godine. Integriran način rada rafinerija dokazao se uspješnim, što je priznanje kontinuiranog napretka, iskorištenja tržišnih prilika i kulture suradnje u INA Rafinerijama i marketingu.

Sve je to opipljiv dokaz vrhunske sposobnosti tima INA Rafinerija i marketinga. ”

Stjepan Nikolić
Operativni direktor
Rafinerija i marketinga

RAFINERIJA NAFTE
SISAK

2,2 Mtpa
NCI: 6,1

RAFINERIJA NAFTE
RIJEKA

4,5 Mtpa
NCI: 9,1

SKLADIŠTA

SOLIN

PLOČE

OSIJEK

ZAGREB

DUBROVNIK

MALOPRODAJA

1.082 kt

VELEPRODAJA
(HR, BiH, SLO)

1.535 kt

OSTALI IZVOZ

1.714 kt

PREGLED POSLOVANJA I KLJUČNA POSTIGNUĆA U 2018. GODINI

Komercijalne aktivnosti

INA, d.d. održala je snažnu tržišnu poziciju s povećanim tržišnim udjelima na svojim osnovnim tržištima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Veća prodaja motornih goriva bila je potaknuta snažnim rezultatima veleprodaje. Poboľšana je i učinkovitost u smislu prodajnih spreadova. Iskorištenje tržišnih prilika (npr. neplanirano zaustavljanje rada brodske rafinerije i zatvaranje Luke Ploče u kasnijem dijelu godine) dovelo je do povećane prodaje motornih goriva u Bosni i Hercegovini. Do povećane prodaje u Crnoj Gori došlo je zbog razvoja, odnosno širenja maloprodajne mreže. Tamo, kao i u Sloveniji, povećana je prodaja UNP-a. U 2018. godini prodaja goriva na talijanskom tržištu premašila je 300 kt, dok je stabilan rast prodaje postignut na južnim tržištima. U skladu s potrebama kupaca, portfelj benzina i loživog ulja dodatno je diversificiran. Povećana prodaja mlaznog goriva u 2018. godini rezultat je snažnije potražnje te potaknuta većom proizvodnjom, istovremeno smanjujući potrebu za uvozom tijekom letne sezone.

Rad rafinerija

Novi način rada obje rafinerije implementiran je u punom opsegu, čime se iskorištavaju povećane sinergije između dvije lokacije (npr. povećani transferi poluproizvoda radi boljeg iskorištenja postrojenja obje rafinerija). Primarna postrojenja u Rafineriji nafte Sisak bila su u tzv. blok načinu rada dok su sekundarna postrojenja radila kontinuirano. Diversifikacija nabave nafte nastavila se u 2018. godini kroz preradu novih vrsta nafte i suradnju s novim dobavljačima. U 2018. godini prerađeno je ukupno 15 vrsta nafte uz povećanje udjela alternativnih vrsta nafte na preradi u Rafineriji nafte Rijeka. Nakon zahtjevnog pokretanja rada rafinerije početkom godine zbog nepovoljnih zimskih uvjeta, operativne aktivnosti Rafinerije nafte Rijeka nastavljene su stabilno, što je rezultiralo značajnim poboljšanjem operativne raspoloživosti i potrošnje energije. Održavanje Rafinerije nafte Sisak odvijalo se sredinom godine, dok su intenzivne pripreme za nadolazeći remont Rafinerije nafte Rijeka u 2019. godini obilježile većinu godine.

Logistika i distribucija

Modernizacija logističke infrastrukture nastavila se u 2018. godini. Luka Bakar nastavila je s radom uz sličnu razinu obrtaja kao i prethodnih godina, pri čemu je polovica kapaciteta luke bila u rekonstrukciji. S novim logističkim instalacijama za utovar željezničkih cisterni i autocisterni u Rijeci, dostignute su najveće količine u povijesti. Količine mlaznog goriva na terminalima opskrbe zrakoplova narasle su za 30% u odnosu na proteklu godinu. Modernizacija terminala za opskrbu zrakoplova nastavila se u 2018. godini isporukom deset novih cisterni za punjenje zrakoplova. Obnavljanje Inine flote dovršeno je kupnjom novih vučnih vozila i autocisterni za UNP. U pripremi za spomenuti riječki remont u 2019. godini, podignute su zalihe gotovih proizvoda kao zalag sigurne i stabilne opskrbe tržišta.

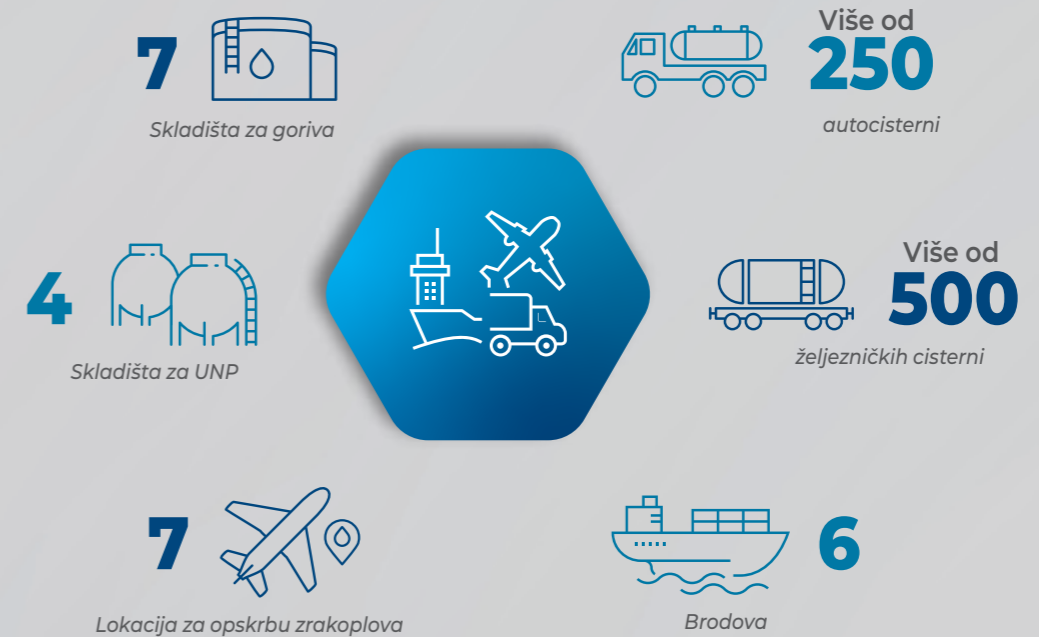
Plin i energija

U listopadu 2018. godini, aktivnosti trgovine prirodnim plinom prenesene su iz segmenta Istraživanje i proizvodnja nafte i plina u Rafinerije i marketing. Prodaja prirodnog plina kompanije INA, d.d. na domaćem tržištu (uključujući internu potrošnju od 0,233 bcm) iznosila je 1,126 bcm, čime je kompanija zadržala ulogu jednog od vodećih dobavljača na hrvatskom tržištu. U lipnju 2018. godine, INA, d.d. je ugovorila prodaju prirodnog plina (otprilike 1,5 bcm) za plinsku godinu 2018./2019., što je također osiguralo vodeću ulogu kompanije INA, d.d. među trgovcima/dobavljačima prirodnog plina u Republici Hrvatskoj. Osim toga, sklopljena su tri osnovna fleksibilna ugovora za nabavu prirodnog plina s tri različita dobavljača, omogućavajući uvoz do 750 mcm/godišnje. Tijekom zadnjeg tromjesečja 2018. godine, INA, d.d. i Prvo plinarsko društvo d.o.o. su zajedno kao investitori potpisali Ugovor o dokapitalizaciji kompanije Petrokemija d.d. s Centrom za restrukturiranje i prodaju (CERP) kao predstavnikom Republike Hrvatske, nakon čega su postali većinski vlasnici tvrtke s udjelom većim od polovice temeljnog kapitala te pripadajućim upravljačkim pravima. Isporuke prirodnog plina prema Petrokemiji nastavljene su u studenom nakon prekida u veljači 2018. godine. INA, d.d. je također predala ponudu na natječaju za LNG kapacitet na otoku Krku te zatražila najam kapaciteta u iznosu od 100 mcm za prirodni plin po svakoj godini u razdoblju od 20 godina (2021.-2040.). Nadalje, sklopljen je i godišnji ugovor o opskrbi električnom energijom za pokrivanje ukupnih potreba Ine za električnom energijom.

Projekt obrade teških ostataka

INA, d.d. nastavila je s aktivnostima pripreme za ulaganje u Postrojenje za obradu teških ostataka u Rafineriji nafte Rijeka kroz aktualne postupke nabave koji obuhvaćaju izgradnju DCU, luke i skladišta za koks te postrojenja za obradu proizvoda, kao i s tim povezanih cjevovoda, popratnih usluga, novog električnog voda i trafostanice. Ukupna vrijednost ovog vrlo složenog i vremenski zahtjevnog projekta iznosi više od četiri milijarde kuna te se INA, d.d. nalazi u postupku pregovora s međunarodnim tvrtkama koje posjeduju reference za ovakvu vrstu projekata. Osim glavnog izvođača radova, očekuje se da će u izvršenju projekta uvelike sudjelovati hrvatske kompanije, kroz dizajn, isporuku materijala i opreme te izgradnju, inženjering i druge radove. Odabir izvođača radova planira se sredinom 2019. godine, a očekivano trajanje izgradnje je tri godine.

LOGISTIČKA INFRASTRUKTURA*

*obuhvaća unajmljene i vlastite kapacitete

STRATEGIJA I IZGLEDI

Tijekom 2018. godine odvijale su se intenzivne pripreme za remont rafinerije planiran za prvo tromjesečje 2019. godine. Radi se o najvećem remontu u povijesti Rafinerije nafte Rijeka, gdje će osim aktivnosti održavanja biti dovršen i niz investicijskih projekata. Cilj je osigurati siguran i pouzdan rad u budućnosti, dovršiti projekte koji se odnose na zaštitu okoliša te ispuniti zakonske obveze radi osiguranja četverogodišnjeg operativnog ciklusa. Također će biti dovršeno i nekoliko projekata usmjerenih na učinkovitost, što će rezultirati redukcijom emisija. Osim toga, planirane su i konekcije za buduće razvojne projekte.

Kada je riječ o djelatnosti Rafinerija i marketinga, koja je dosad u prosjeku generirala milijardu kuna novčanog gubitka godišnje, pokrenut je novi program INA R&M Novi smjer 2023. Radi se o sveobuhvatnom programu usmjerenom na osiguranje održivosti i profitabilnosti poslovanja Rafinerija i marketinga, pa tako i cijele kompanije, kroz promjene aktualnog modela poslovanja Rafinerija i marketinga. Program podrazumijeva koncentraciju aktivnosti prerade sirove nafte u Republici Hrvatskoj u Rafineriji nafte Rijeka i, u sklopu toga, konverziju Rafinerije nafte Sisak u industrijski centar, kao i provedbu ostalih projekata transformacije poslovanja Rafinerija i marketinga u skladu sa strateškim smjernicama.

Zahvaljujući ulaganju u Projekt obrade teških ostataka, rekonstrukciju postojećih jedinica, novu luku sa zatvorenim skladištem za naftni koks te veću ukupnu kompleksnost, Rafinerija nafte Rijeka postat će vrhunska europska rafinerija. Ukupna ulaganja iznose preko četiri milijarde kuna, što predstavlja najveći pojedinačni investicijski projekt u povijesti kompanije. Konačna odluka o investiciji u projekt DCU planirana je za 2019. godinu, pod uvjetom da budu zadovoljeni svi preduvjeti kojima će se osigurati povrat investicije, a postrojenje bi trebalo biti pušteno u rad 2023. godine.

Industrijska lokacija u Sisku ostat će vrijedan dio poslovanja Ine te će INA, d.d. tu nastaviti s poslovnim aktivnostima i zadržati položaj vodećeg poslodavca i ulagača, za što je potrebna promjena iz prerade sirove nafte koja donosi gubitke u održive alternativne industrijske aktivnosti. Alternative bi uključivale razvoj projekata prerade bio-komponenti uvjetovano profitabilnim poslovnim slučajem i pozitivnim razvojem regulatornog okruženja u EU i Republici Hrvatskoj. Također bi uključivale i moderan logistički centar, proizvodnju bitumena, proizvodnju maziva te druge održive i ekonomski isplative aktivnosti. Očekuje se da će se s provedbom programa započeti tijekom 2019. godine, nakon donošenja svih potrebnih odluka. Provođenjem svih aktivnosti obuhvaćenih ovim programom, očekuje se da će nakon 2023. godine Rafinerije i marketing imati profitabilno i održivo poslovanje.

INA, d.d. kontinuirano usredotočuje svoju pažnju na održavanje visoke razine sigurnosti opskrbe svojih osnovnih tržišta (Hrvatske te Bosne i Hercegovine) uz daljnje jačanje svoje tržišne prisutnosti na način da predmetna tržišta pokriva s visokokvalitetnim gorivima uz najniže moguće troškove, održavajući najvišu razinu usluge i orijentiranost prema kupcima. Fokus komercijalnih aktivnosti bit će, kroz razvijenu grupu prodajnih predstavnika, digitalizaciju poslovnih procesa i prepoznavanje potreba potrošača, postati prvi izbor kupaca i pouzdan partner. Tome će podršku činiti modernizirana logistička infrastruktura (investicije su u tijeku) te korištenje Inine flote za visokokvalitetnu interakciju s kupcima. Kao i u proizvodnji, fleksibilnost prodaje održavat će se kontinuiranim praćenjem eksternog okruženja, što može doprinijeti procesu brzog donošenja odluka i adekvatnom dnevnom planiranju te rezultirati najvećom vrijednošću za kompaniju. Optimizacijom mješavine terminskih i spot ugovora za kupnju sirovina omogućit će se fleksibilnost nabave. Tržišni udio na osnovnim tržištima ostati će stabilan, dok je cilj povećati udio u regiji iskorištenjem prednosti pozicije kreatora tržišta kao što su lokacija rafinerije, pokrivenost skladišta, efikasna distribucija, proširena maloprodajna mreža i visokokvalitetna goriva.

U smislu trgovine prirodnim plinom, glavni je cilj održavanje strateške pozicije kroz zadržavanje naše aktualne tržišne pozicije u svim segmentima kupaca (tj. zadržavanje količine prodaje na sličnim razinama). Kako bi se osigurao trenutni tržišni udio, u nadolazećim godinama bit će potreban dodatan uvoz s obzirom na pad domaće proizvodnje prirodnog plina. Usprkos izazovima tržišnog okruženja prirodnog plina u smislu snažne konkurencije, poslovanje trgovine plinom usmjereno je na osiguranje pozitivnih marži u svim segmentima.

-0,6
mlrd. kn
prosječna godišnja EBITDA
u posljednjih 10 godina

+1,0
mlrd. kn
prosječna godišnja EBITDA
nakon 2023. godine

**NADOGRAĐNJA RAFINERIJE
NAFTE RIJEKA**

Provođenje projekta izgradnje postrojenja za obradu teških ostataka kako bi postala rafinerija svjetske klase

**INDUSTRIJSKA LOKACIJA
U SISKU**

Transformacija Rafinerije nafte Sisak u održiv industrijski centar

**SNAŽNA REGIONALNA
TRŽIŠNA POZICIJA**

PRVI IZBOR KUPACA I
POSLODAVAC PRVOG IZBORA

FINANCIJSKI I OPERATIVNI PREGLED POSLOVANJA

U 2018. godini rezultat Rafinerija i marketinga bio je pod utjecajem manje povoljnog vanjskog okruženja, predvođen negativnim utjecajem više cijene Brenta, koja je porasla s 54 USD/bbl u 2017. godini na 71 USD/bbl u 2018. godini, zajedno s nižim maržama na benzin (-15 USD/t) i lož ulja (-34 USD/t), što je djelomično ublaženo višim maržama na dizel (+17 USD/t). Ukupno povećanje prodaje kao rezultat veće prodaje na domaćem (+25 kt) i BiH tržištu (+85 kt) podržano je stabilnim prodajnim maržama, kao i povećanom prodajom mlaznog goriva čija je rastuća potražnja zadovoljena povećanom proizvodnjom uz istodobno smanjenje potrebe za uvozom. Kako bi se iskoristila sinergija dviju rafinerija, uveden je novi način rada rafinerija, što je rezultiralo višom razinom prerade (+97 kt), održavajući povećanu prodaju uz nastavak korištenja proširene košarice sirove nafte.

Kapitalna ulaganja Rafinerija i marketinga iznosila su 857 milijuna kuna u odnosu na 550 milijuna kuna u 2017. godini. Završen je natječaj tehničke nabave i građevinskih radova za Projekt obrade teških ostataka. Priprema glavnog inženjerskog projekta (Front End Engineering Design) dovršena je za sva postrojenja. Glavni je projekt pripremljen za sva postrojenja i dostavljen Ministarstvu radi izdavanja građevinskih dozvola. Aktivnosti na projektu Spliter propan-propilen, zajedno s građevinskim radovima, su u tijeku. Remont u rafineriji nafte Rijeka bit će izvršen tijekom prvog tromjesečja 2019. godine. Nastavljaju se ulaganja u logistiku i razvojne projekte u rafineriji s naglaskom na projekte zaštite okoliša.

REZULTATI SEGMENTA*	mil. kn			mil. USD**		
	2017.	2018.	PROMJ %	2017.	2018.	PROMJ %
Prihodi ukupno	17.999	21.420	19	2.718	3.412	26
EBITDA ¹	934	419	(55)	141	67	(52)
EBITDA bez jednokratnih stavki ¹	1.049	461	(56)	158	73	(54)
CCS-DS dobit iz EBITDA bez jednokratnih stavki ²	867	286	(67)	131	46	(65)
Dobit/(gubitak) iz osnovne djelatnosti	365	(158)	N.P.	55	(25)	N.P.
Dobit/(gubitak) iz osnovne djelatnosti bez jednokratnih stavki ²	481	(116)	N.P.	73	(18)	N.P.
CCS - DS dobit/(gubitak) iz osnovne djelatnosti	299	(291)	N.P.	45	(46)	N.P.
Pojednostavljeni slobodni novčani tok ³	154	(784)	N.P.	23	(125)	N.P.
Kapitalna ulaganja	713	1.070	50	108	170	57
Od čega: Rafinerije i marketing	550	857	56	83	136	64

* Rezultati segmenta odnose se Rafinerije i marketing uključujući Trgovinu na malo kompanije INA, d.d. i sljedećih ovisnih kompanija: INA MAZIVA d.o.o., INA Slovenija d.o.o., Holdina d.o.o., INA Crna Gora d.o.o., INA d.o.o. Beograd, INA Kosovo d.o.o., Petrol d.d., Energopetrol d.d., INA MALOPRODAJNI SERVISI d.o.o.

** Financijski rezultati preračunati su iz kuna u dolare po sljedećem prosječnom deviznom tečaju HNB-a: za 2017. godinu – 6,6224 kn/USD; za 2018. godinu – 6,2784 kn/USD

¹ EBITDA = EBIT + Amortizacija i umanjenje vrijednosti (neto), reklasifikacija prethodnih razdoblja pojašnjena je na stranici 74

² Na EBITDA i dobit iz osnovne djelatnosti u 2018. godini negativno su utjecala: isplata otpremnina i neto rezerviranja u iznosu od (42) milijuna kuna

³ Pojednostavljeni slobodni novčani tok = CCS EBITDA bez jednokratnih stavki – kapitalna ulaganja

RAFINERIJE I MARKETING UKLJUČUJUĆI TRGOVINU NA MALO	2017.	2018.	PROMJ. %
RAFINERIJSKA PRERADA (kt)			
Domaća nafta	587	552	(6)
Uvozna nafta	2.803	2.965	6
Kondenzat	80	59	(26)
Ostala sirovina	622	613	(1)
UKUPNO	4.092	4.189	2
RAFINERIJSKA PROIZVODNJA (kt)			
UNP	242	215	(11)
Primarni benzin	52	39	(25)
Benzini	1.058	979	(7)
Petroleji	133	192	44
Dizel	1.355	1.406	4
Plinska ulja	143	144	1
Lož ulja	512	622	21
Ostali proizvodi*	140	137	(2)
UKUPNO	3.635	3.734	3
Rafinerijski gubitak	43	55	28
Vlastita potrošnja	415	400	(4)
UKUPNA RAFINERIJSKA PROIZVODNJA	4.092	4.189	2
PRODAJA RAFINERIJSKIH PROIZVODA PO ZEMLJAMA (kt)			
Hrvatska	1.814	1.839	1
Bosna i Hercegovina	616	701	14
Slovenija	70	77	10
Ostala tržišta	1.727	1.714	(1)
UKUPNO	4.227	4.331	2
RAFINERIJSKA PRODAJA PO PROIZVODIMA (kt)			
UNP	291	267	(8)
Primarni benzin	50	40	(20)
Benzini	1.044	862	(17)
Petroleji	175	201	15
Dizel	1.755	1.926	10
Plinska ulja	163	159	(2)
Lož ulja	536	579	8
Bitumen	51	60	18
Ostali proizvodi*	162	237	46
UKUPNO	4.227	4.331	2
od čega: prodaja prema Trgovini na malo	1.056	1.082	2
UKUPNA PRODAJA PRIRODNOG PLINA (mcm)	1.416	1.360	(4)
UKUPAN BROJ MALOPRODAJNIH MJESTA	494	500	1

* Ostali proizvodi = benzen-rich cut, tekući sumpor, koks, motorna ulja, industrijska maziva, bazna ulja, plinsko ulje „M“, atmosferski ostatak, ostalo

KLJUČNI PODACI O ODRŽIVOSTI

Zaštita zdravlja i sigurnost

Zabilježen je porast stope prijavljenih ozljeda u Rafinerijama i marketingu u 2018. godini zbog porasta broja ozljeda povezanih s radom niže ozbiljnosti. Glavni uzrok ozljeda su pokliznuća i spoticanja na istoj visini (56%) te pogođen od (alata i/ili drugih predmeta koji mogu uzrokovati ozljedu) kao drugi najčešći uzrok ozljeda (18%).

TRIR RAFINERIJE I MARKETING*

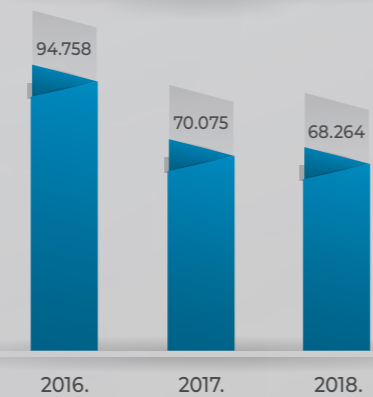

*Rezultati prikazani za Rafineriju nafte Rijeka, Rafineriju nafte Sisak i Logistiku

Klimatske promjene

Ukupne emisije CO₂ nastale spaljivanjem na baklji u Rafinerijama i marketingu u 2018. godini zabilježile su manji pad, uglavnom zbog smanjene proizvodnje u Rafineriji nafte Sisak.

UKUPNE CO₂ EMISIJE NASTALE SPALJIVANJEM (t)*

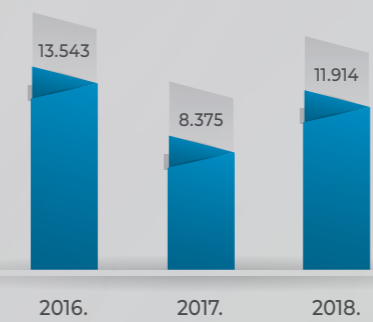

*Rezultati prikazani za Rafineriju nafte Rijeka i Rafineriju nafte Sisak

Okoliš

Ukupna količina otpada nastala u 2018. godini porasla je za 30% zbog zbrinjavanja veće količine otpadnih lužina u Rafineriji nafte Rijeka i Rafineriji nafte Sisak u odnosu na 2017. godinu. Također, povećana količina otpada nastala je i čišćenjem spremnika na lokacijama Logistike i Rafinerije nafte Rijeka. U Rafineriji nafte Rijeka u 2018. godini povećala se i količina zbrinutog neopasnog otpada (uglavnom željezni otpad) koji je nastao pripremnim radovima za remont koji će se obaviti u 2019. godini.

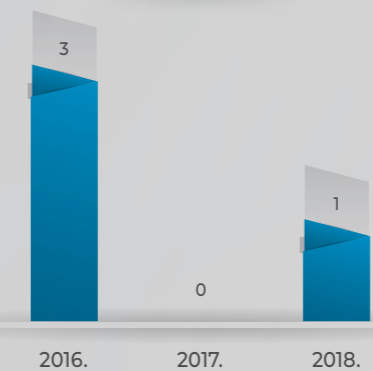
UKUPNI NASTALI OTPAD (t)*

*Rezultati prikazani za Rafineriju nafte Rijeka, Rafineriju nafte Sisak i Logistiku

U 2018. godini nisu zabilježena značajna izlijevanja (>1 m³) u rafinerijama. Zabilježeno je jedno značajnije izlijevanje zbog nemara treće strane (kupac) tijekom utakanja goriva u brod. Slučaj je u postupku suđenja.

IZLIJEVANJA >1 m³*

*Rezultati prikazani za Rafineriju nafte Rijeka, Rafineriju nafte Sisak i Logistiku

PREGLED POSLOVANJA USLUGA KUPCIMA I MALOPRODAJE

Postignuća

- ▶ Uspješno provedena reorganizacija unutar Usluga kupcima i maloprodaje
- ▶ Jačanje naše maloprodajne pozicije u Crnoj Gori kroz projekte organskog i anorganskog rasta
- ▶ Ostvareni snažni prodajni rezultati u Maloprodaji uz visok doprinos segmenta negoriva

Izazovi

- ▶ Provođenje intenzivnog programa ulaganja u Maloprodaji, s posebnim naglaskom na nove „Fresh corner“ objekte
- ▶ Pravovremena implementacija projekata digitalnog prijenosa u maloprodajnom poslovanju
- ▶ Pokretanje Centra za inovacije (Innovation Hub) i drugih potencijalnih projekata u okviru Novih biznisa

Ključna poruka operativnog direktora

“ Godina 2018. bila je godina preobrazbe Usluga kupcima i maloprodaje, s fokusom na jačanje naše maloprodajne pozicije, kako na osnovnom tržištu, tako i regionalnim tržištima (Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Crna Gora) te uspostavljanja Upravljanja odnosima s kupcima, s naglaskom na odnose s kupcima, upravljanje podacima, digitalizaciju i kartični centar.

U Novim biznisima, naglasak je bio na pripremi i analizi različitih projekata izvan Ininih osnovnih djelatnosti, kao što je uspješan ulazak u poslovanje kompanije Petrokemija d.d. ”

Darko Markotić
Operativni direktor
Usluga kupcima i maloprodaje

PREGLED POSLOVANJA I KLJUČNA POSTIGNUĆA U 2018. GODINI

Nova organizacijska struktura Usluga kupcima i maloprodaje uspostavljena je 1. listopada 2018. godine, podrazumijevajući korištenje postojeće maloprodajne mreže kao platforme za širenje novih inicijativa u svrhu pružanja najboljih i najpoželjnijih usluga za ljude u pokretu. Stoga je uspostavljena nova organizacijska jedinica Maloprodaja, koja uključuje sve osnovne maloprodajne aktivnosti, a osnovana je i organizacijska jedinica Upravljanje odnosima s kupcima, koja je usmjerena na odnose s kupcima, upravljanje podacima, digitalizaciju i kartični centar. S obzirom na sve brži razvoj digitalnog okruženja, svjesni smo da naši kupci postaju sve zahtjevniji te je iz tog razloga od strane Usluga kupcima i maloprodaje pokrenuto niz projekata (Bi-No-Reply, razvoj digitalnih platforma, mobilno plaćanje, marketing putem SMS i Viber poruka prema bazi Ininih kupaca, Paysafe kartica) u cilju većeg razumijevanja i bolje interakcije s našim postojećim kupcima, kao i u svrhu privlačenja novih.

Marketing prodaje goriva i negoriva te promotivne aktivnosti na maloprodajnim mjestima, kao što su: kampanja za zimsko dizel gorivo Arktik, Class Plus goriva, vrtlarski alat Scandinavia, Nutribullet, Bosch, Umbro sport i Samsung asortiman – vezano za FIFA svjetsko prvenstvo u nogometu, asortiman Gorenje, prikupljanje otpadnog ulja za kuhanje na maloprodajnim mjestima itd., doprinijele su većoj prepoznatljivosti kod kupaca te prihvaćanju ponude usluga iz segmenta goriva i negoriva, što je popraćeno pozitivnim učinkom u vidu veće prodaje goriva i veće količine prodane robe iz segmenta negoriva te je dovelo do bolje pregovaračke pozicije s dobavljačima.

Tijekom 2018. godine nastavilo se provođenje strategije negoriva kroz daljnju implementaciju novog izgleda maloprodajnog mjesta, uvođenja gastro koncepta, unapređenje asortimana robe široke potrošnje i općenito ponude, održavanje planograma, upravljanje pozicioniranjem na policama i optimizacijom prostora na maloprodajnim mjestima.

Daljnje provođenje programa OSMIJEH uspješno se nastavilo kroz praktične obuke regionalnih voditelja maloprodaje i zaposlenika maloprodajnih mjesta. Osim programa OSMIJEH, održana je radionica „Dani upoznavanja novozaposlenih na maloprodajnim mjestima“, u cilju upoznavanja novih zaposlenika na maloprodajnim mjestima (čak i postojećih) s prednostima koje imaju kao zaposlenici INA Grupe. Radionica je pokrivala teme kao što su: profil kompanije, uvod u osnovne poslovne aktivnosti kompanije, uvod u organizacijsku jedinicu Usluga kupcima i maloprodaja, osnovne informacije o broju maloprodajnih mjesta i lokacija, broju zaposlenika, prezentacije o novim gorivima, isticanje važnosti programa OSMIJEH, mogućnost ostvarivanja karijere u Ini itd.

Nadalje, u svrhu uspješnog planiranja potrebe za radnom snagom na maloprodajnim mjestima u budućnosti, tijekom i izvan turističke sezone, organizacijska jedinica Usluga kupcima i maloprodaja pokrenula je internu kampanju rotacije osoblja s kontinentalnih maloprodajnih lokacija na obalni dio Hrvatske, na što su se mogli prijaviti svi zaposlenici zainteresirani za sezonski

rad na obalnim i otočnim INA maloprodajnim mjestima (uzimajući u obzir udvostručeni broj Fresh Corner maloprodajnih mjesta u odnosu na prethodno ljeto, bilo je zaposleno više od 200 sezonskih radnika).

STRATEGIJA I IZGLEDI

Na dan 31. prosinca 2018. godine, INA Grupa upravljala je mrežom od 506 maloprodajnih mjesta – 390 u Hrvatskoj (od čega je 60 uključeno u Partnerski sustav upravljanja u maloprodaji - PSUM), 105 u Bosni i Hercegovini (50 u Holdini i 55 u Energopetrolu), šest u Sloveniji i pet u Crnoj Gori.

Očekuje se da će daljnje širenje mreže biti orijentirano na moguća ulaganja u akvizicije/greenfield, u Hrvatskoj i inozemstvu (projekti u Crnoj Gori), moguće uvođenje maloprodajnih mjesta bez osoblja, kao i ugradnju dodatnih punjača za električna vozila na maloprodajnim mjestima INA Grupe.

U Hrvatskoj će u nadolazećem razdoblju naglasak i dalje biti na segmentu negoriva i povećanju marže kroz nadogradnju postojećih Fresh Corner modela (na autocesti te prodavaonicama robe široke potrošnje (convenience) u gradovima) te kroz daljnji razvoj formata prodavaonice Fresh Corner koncepta (restorani, prodavaonice robe široke potrošnje, samostalna maloprodajna mjesta).

U Crnoj Gori uspješno je provedena kupnja tri CMC A.D. maloprodajna mjesta (Inpek, Pljevlja i Podgorica Delta), novoizgrađeno maloprodajno mjesto Ine Crna Gora, Podgorica Mareza, otvoreno je u ožujku 2018. godine, dok je transakcija kupnje pet maloprodajnih mjesta Pavgorđa u završnoj fazi. Nastavno na potencijalne projekte u Crnoj Gori vezane uz opciju rasta, INA Grupa mogla bi postati drugi najveći maloprodajni igrač u Crnoj Gori te osigurati stabilnu tržišnu poziciju kao i priliku za daljnje regionalno širenje.

U Bosni i Hercegovini se program restrukturiranja i modernizacije nastavlja kroz implementaciju vizualnog identiteta koncepta Fresh Corner. U travnju 2018. godine otvoreno je novo maloprodajno mjesto u Brodu (s Fresh Cornerom), a maloprodajno mjesto Prijedor otvoreno je u srpnju (najam/holdina), dok je maloprodajno mjesto Grbavica s radom započelo početkom kolovoza.

FINANCIJSKI I OPERATIVNI PREGLED POSLOVANJA

U 2018. godini maloprodajne količine dosegle su 1.082 kt, što je umjereno povećanje (+2%), uključujući snažan doprinos tržišta Bosne i Hercegovine (+7 kt) i realizaciju u Crnoj Gori koja je veća za 4 kt zbog porasta mreže s jednog na pet maloprodajnih mjesta. U korelaciji s porastom potražnje i dizelizacijom tržišta, prodaja plinskih ulja porasla je 5%, dok je prodaja benzina pala 3%.

Prodaja goriva ostala je stabilna kao rezultat kapitalnih rekonstrukcija i programa modernizacije, uključujući uvođenje dodatnih UNP jedinica.

Marža negoriva porasla je za 11% te je u usporedbi s prošlom godinom doprinijela s 55% u ukupnom rastu maloprodajne marže, kao rezultat kontinuiranog širenja ponude roba, implementacije koncepta „Fresh Cornera“ i razvoja novih dodatnih usluga na maloprodajnim mjestima, uključujući autopraonice.

Kapitalna ulaganja maloprodaje iznosila su 213 milijuna kuna u odnosu na 163 milijuna kuna u 2017. godini. U 2018. godini u INA Grupa Uslugama kupcima i maloprodaji, završeno je više od 70 investicijskih projekata, uključujući projekte rasta, akvizicije, rekonstrukcije maloprodajnih mjesta, modernizacije, otvaranje novih punionica

autoplina, novih autopraonica i dvoslojnih spremnika. Od ukupnih investicija, 33 projekta usmjerena su na širenje i unapređenje ponude negoriva u skladu s konceptom „Fresh Cornera“. Anorganski rast u Crnoj Gori ostvaren je povrh kapitalnih ulaganja.

USLUGE KUPCIMA I MALOPRODAJA	2017.	2018.	PROMJ. %
MALOPRODAJA (kt)			
Benzini	286	278	(3)
Plinska ulja	741	775	5
Autoplin	11	12	9
Ostalo	18	17	(6)
UKUPNO PRODANO	1.056	1.082	3
MARŽA NEGORIVA (mil. kn)	264	294	11
BROJ MALOPRODAJNIH MJESTA	494	500	1
KAPITALNA ULAGANJA (mil. kn)	163	213	31

BROJ MALOPRODAJNIH LOKACIJA

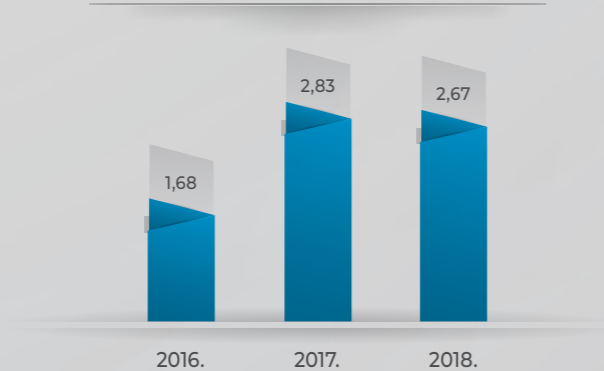
*Maloprodajne lokacije uključuju 500 maloprodajnih mjesta i ostale maloprodajne lokacije (autobar/auto restoran, autopraonice, dućane, prodajno mjesto za loživa ulja, prodajno mjesto UNP-a)

KLJUČNI PODACI O ODRŽIVOSTI

Zaštita zdravlja i sigurnost

Iako je stopa prijavljenih ozljeda (TRIR) u 2018. godini niža nego što je bila u 2017. godini, broj ozljeda povezanih s radom u 2018. godini jednak je broju ozljeda povezanih s radom u 2017. godini, a najčešći uzrok ozljeda su pokliznuća i spoticanja na istoj visini (41% ozljeda). Drugi najčešći uzrok ozljeda su porezotine i ubodne rane (30% ozljeda).

TRIR USLUGE KUPCIMA I MALOPRODAJA*

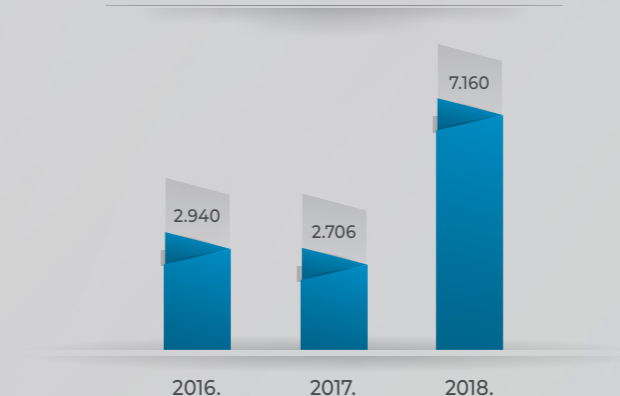

*Rezultati uključuju INA, d.d. Usluge kupcima i maloprodaju, INA Slovenija d.o.o. maloprodaja, Holdina d.o.o. maloprodaja, Energopetrol d.d. maloprodaja i INA MALOPRODAJNI SERVISI d.o.o.

Okoliš

Usljed dvije kapitalne rekonstrukcije na INA, d.d. maloprodajnim mjestima i zamjene pet spremnika u 2018. godini povećala se količina nastalog otpada. Uglavnom se radi o opasnom otpadu nastalom remedijacijom prilikom kapitalnih rekonstrukcija maloprodajnih mjesta (preko šest tisuća tona onečišćenog tla). Takva vrsta onečišćenog tla podvrgava se procesu bioremedijacije i ponovno koristi prilikom izgradnje maloprodajnih mjesta.

UKUPNI NASTALI OTPAD (t)*

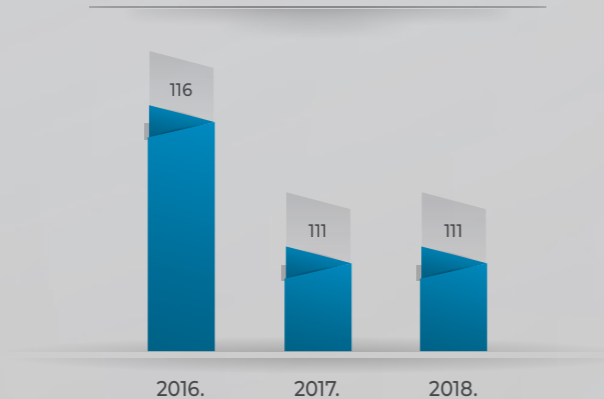

Rezultati uključuju INA, d.d. Usluge kupcima i maloprodaju, INA Slovenija d.o.o. maloprodaja, Holdina d.o.o. maloprodaja, Energopetrol d.d. maloprodaja i INA MALOPRODAJNI SERVISI d.o.o.

Klimatske promjene

U 2018. godini potrošnja energije na maloprodajnim mrežama INA Grupe ostala je na jednakom nivou kao u 2017. godini.

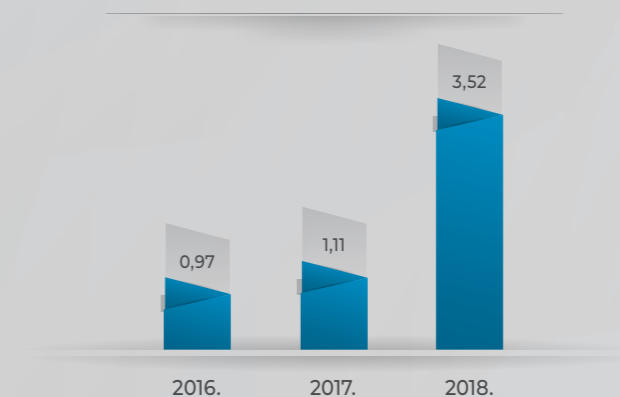
UKUPNA POTROŠNJA ENERGIJE (tisuće GJ)*

*Rezultati uključuju INA, d.d. Usluge kupcima i maloprodaju, INA Slovenija d.o.o. maloprodaja, Holdina d.o.o. maloprodaja, Energopetrol d.d. maloprodaja i INA MALOPRODAJNI SERVISI d.o.o.

U 2018. godini, zahvaljujući provedbi pilot projekta „Prikupljanje otpadnog jestivog ulja“ iz kućanstava, na 30 odabranih maloprodajnih mjesta u Hrvatskoj ukupno je prikupljeno 3,52 tona otpadnog jestivog ulja koje je poslano na obradu.

UKUPNA KOLIČINA PRIKUPLJENOG OTPADNOG JESTIVOG ULJA (t)*

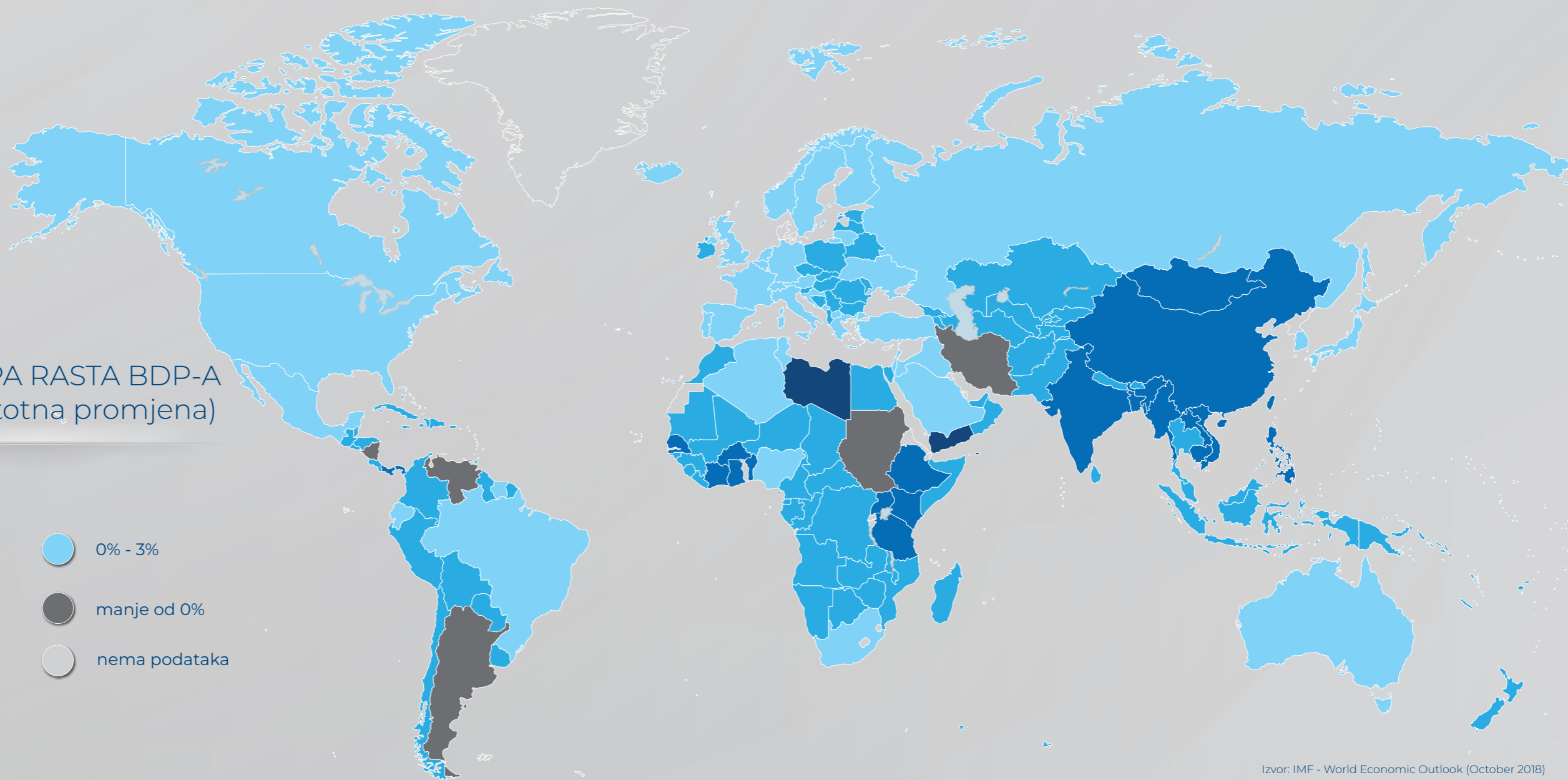
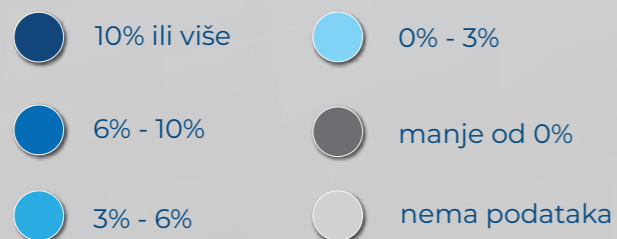
*Rezultati uključuju INA, d.d. Usluge kupcima i maloprodaju

4

I ZJAVA
POSLOVOVODSTVA
I ANALIZA
POSLOVANJA

PREGLED MAKROEKONOMSKOG I INDUSTRIJSKOG OKRUŽENJA

REALNA STOPA RASTA BDP-A
(godišnja postotna promjena)

Izvor: IMF - World Economic Outlook (October 2018)

GLOBALNA EKONOMIJA

Globalni gospodarski rast usporava

Globalni gospodarski rast počeo je usporavati kao odraz postupnog smanjenja likvidnosti, više cijene energije, pojačane trgovinske napetosti, posebice između SAD-a i Kine te političkih rizika. Kombinirani učinci političke nesigurnosti i naglog porasta financijske nestabilnosti narušavaju poslovnu klimu i kapitalnu potrošnju. Ti su čimbenici u kombinaciji sa zabrinutošću vezanom za ublažavanje izgleda za globalni rast utjecali na osjetljivost ulagača i doprinijeli smanjenju cijena dionica na globalnoj razini.

Svjetska banka procjenjuje da će globalni rast u 2018. godini iznositi oko 3,0%, a u 2019. godini 2,9%, zbog slabljenja ekonomske stabilnosti, promjene monetarne politike u razvijenim gospodarstvima te postupnog usporavanja globalne trgovine. Gospodarski rast u SAD-u i dalje je ostao solidan, podržan fiskalnim poticajima i još uvijek prilagodljivom monetarnom politikom, a procjenjuje se na 2,9%. Fiskalni poticaji podupirat će rast i u 2019. godini, ali

inflatorni pritisci i političke napetosti ograničit će rast u nadolazećim godinama. U Europi gospodarski rast usporava kao odraz viših cijena energije, aprecijacije eura i slabljenja dinamike globalne trgovine.

Gospodarska aktivnost u eurozoni bila je slabija od očekivane zbog usporavanja neto izvoza te je u skladu s tim usporen rast na 1,9%. Nezaposlenost je smanjena, ali je inflacija i dalje niska. Monetarni poticaji, dostupniji krediti i smanjenje negativnih utjecaji na fiskalnu politiku podržat će rast.

U Kini je u 2018. godini gospodarski rast usporen na 6,5%, ali je još uvijek snažan i podržan elastičnom potrošnjom. Industrijska proizvodnja i rast izvoza usporeni su zbog ublažavanja globalne proizvodne aktivnosti. Trgovinske napetosti sa SAD-om i usporavanje investicija u fiksni kapital utjecat će na moguće usporavanje gospodarskog rasta Kine.

GLOBALNA PONUDA I POTRAŽNJA ZA NAFTOM

Cijene nafte su porasle, napetosti i geopolitika u fokusu

U 2018. godini prosječne cijene nafte bile su više za 30% u odnosu na cijene nafte u 2017. godini. Prosječna cijena nafte tipa Brent u 2018. godini bila je na razini od 71,3 USD po barelu, prosječna cijena nafte tipa WTI bila je na razini od 64,9 USD po barelu, a na mediteranskom tržištu cijena nafte tipa Ural kretala se u prosjeku oko 70,2 USD po barelu. Iako je u 2018. godini zabilježen značajan rast cijena nafte, što je pozitivno utjecalo na globalnu naftnu industriju, prošlu je godinu obilježio i nagli pad cijena nafte u zadnjem kvartalu. Najviša cijena od 86 USD po barelu dostignuta je početkom listopada, dok se krajem prosinca cijena barela spustila na 50 USD po barelu. To naglo povećanje početkom listopada uzrokovano je zabrinutošću zbog mogućeg nedostatka dovoljne količine sirove nafte na tržištu zbog bojazni od potpune provedbe američkih trgovinskih sankcija na izvoz iranske nafte.

Za razliku od očekivanog, cijene sirove nafte počele su se smanjivati iz nekoliko razloga kao što su povećana proizvodnja sirove nafte u SAD-u koja je u rujnu bila viša od očekivane i povijesno na najvišoj razini, nove sankcije koje je u studenom uveo predsjednik Trump, a nisu se odnosile na sve zemlje uvoznice iranske nafte, čime je promijenjeno stajalište da se uvedu potpune sankcije na njen izvoz, rekordna proizvodnja sirove nafte iz Rusije i Saudijske Arabije u listopadu i studenom, negativna gospodarska klima potaknuta američko-kineskim trgovinskim napetostima i cijene dionica koje su u trendu opadanja. Povećanje proizvodnje sirove nafte iz Saudijske Arabije, Rusije i SAD-a bilo je više u odnosu na pad iranske proizvodnje sirove nafte, što je prisililo članice OPEC-a i Rusiju da ponovno postanu faktor uravnoteženja tržišta sirovom naftom. Zemlje članice OPEC-a, Rusija kao i druge zemlje koje nisu članice OPEC-a, a koje se već treću godinu pridržavaju postignutog Sporazuma o proizvodnji, dogovorile su 7. prosinca 2018. godine smanjenje proizvodnje nafte za 1,2 milijuna barela na dan (u odnosu na razine iz listopada) u prvoj polovici 2019. godine, što je bitna promjena u odnosu na odluku iz lipnja 2018. godine o povećanju proizvodnje za oko 1,0 milijun barela na dan.

Čak i uz očekivanu povećanu proizvodnju nafte iz SAD-a, ovo smanjenje proizvodnje, uz očekivani oštriji pad ponude iranske nafte, trebalo bi u 2019. godini održavati ravnotežu na naftnom tržištu. Razina cijene nafte u rasponu od 60 do 70 USD po barelu čini se dovoljnom za poticanje dostatne dugoročne opskrbe. Troškovi razrade konvencionalnih i nekonvencionalnih ležišta bitno su smanjeni od zadnjeg značajnijeg pada cijena nafte

2015./2016. godine. Ukupni troškovi projekata vezanih za razradu u dubokom moru gotovo su se izjednačili s troškovima projekata vezanih uz razradu nekonvencionalnih ležišta u SAD-u. Procjenjuje se da se veći dio količina sirove nafte koji je potreban za dugoročnu opskrbu može osigurati na razini cijene od 70 USD po barelu ili čak i nižoj.

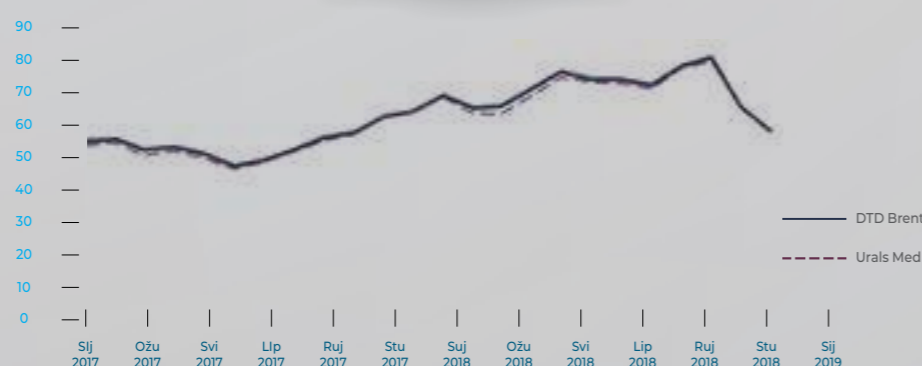
Rafinerijske marže na globalnoj razini bile su nešto ispod razine iz 2017. godine. Tijekom 2018. godine, na rafinerijske marže utjecao je gospodarski i trgovinski rast, globalno snažna potražnja za derivatima te niske razine zaliha derivata i loživih ulja. Posljednjih nekoliko godina usporen je globalni trend zatvaranja rafinerija. Iako je Europa nekoć bila vodeća regija u racionalizaciji rafinerija, u 2018. godini nije bilo zatvaranja rafinerija. Iako je ekspanzija rafinerija i dalje ograničena, krajem godine u rad je puštena nova rafinerija, rafinerija „STAR“ u Turskoj s kapacitetom prerade od 244.000 barela dnevno. Rafinerijska prerada u Europi i dalje je pod pritiskom konkurentskog utjecaja globalnih, velikih i modernih rafinerija. Nova regulativa IMO 2020 o dozvoljenoj propisanoj količini sumpora u brodskim gorivima značajno će utjecati na rafinerijsku industriju. Rafinerijska industrija morat će promijeniti svoj trenutni proizvodni portfelj i povećati proizvodnju derivata s niskim sadržajem sumpora te riješiti problem viškova derivata s visokim sadržajem sumpora koje trenutno imaju u portfelju. Regulativa IMO 2020 predstavlja priliku za generiranje prihoda koji će pomoći u dugoročnom repositioniranju europskih rafinerija.

Europsko plinsko tržište i dalje ima važnu ulogu u uravnoteženju globalnog tržišta plina. Na cijene prirodnog plina u Europi utječe i niz čimbenika izvan Europe, tako da cijena nije vezana uz ravnotežu ponude i potražnje u samoj Europi. Potražnja za prirodnim plinom u Europi i dalje je snažna, a dodatna opskrba plinom iz Rusije putem novih opskrbenih pravaca, kako bi se zadovoljio postojeći deficit, sve je realnija opcija.

U 2018. godini opskrba naftom na globalnoj razini porasla je za 1,5 milijuna barela na dan, a očekuje se da će na istoj razini biti i u 2019. godini. Rast potražnje za naftom u 2019. godini na globalnoj razini ovisit će o usporavanju ekonomskog rasta na pojedinim tržištima u nastajanju i posljedicama trgovinskih napetosti.

Napetosti i suradnja između tri naftne supersile - Rusije, Saudijske Arabije i SAD-a, koje čine 40% globalne proizvodnje sirove nafte u 2018. godini, kao i između dva najveća potrošača, SAD-a i Kine, bitno će utjecati na globalna zbivanja. Geopolitika će i dalje imati najznačajniji utjecaj na tržište sirove nafte u 2019. godini.

CIJENE SIROVE NAFTE

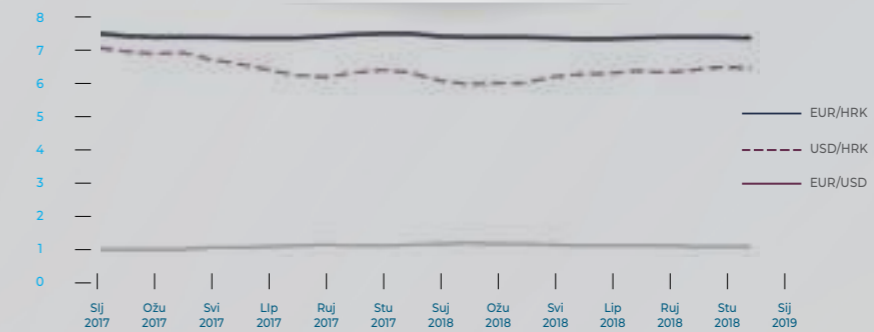
HRVATSKO GOSPODARSTVO U 2018. GODINI

Održiv, ali manje dinamičan rast

U Hrvatskoj je u 2018. godini nastavljen solidan i rasprostranjen rast od 2,6%, ali nešto usporeniji u odnosu na prethodne dvije godine. Zabilježen je snažan rast prometa u trgovini na malo, ali industrijska proizvodnja nastavila je bilježiti negativne vrijednosti.

Broj nezaposlenih nastavio se smanjivati uz nerazmjerno mali rast zapošljavanja, unatoč činjenici da je zabilježen snažan rast potražnje za radnom snagom. Značajnijim padom broja registriranih nezaposlenih osoba i uz znatno blaži pad broja aktivnog stanovništva, prosječna se registrirana stopa nezaposlenosti po prvi put spustila ispod 10% i iznosila je 9,9% u 2018. godini.

KRETANJE TEČAJEVA VALUTA

Rast dolazaka i noćenja turista u ljetnim mjesecima se usporio, ali je nadomješten produljenjem sezone.

Iako je rastao udio robnog izvoza, nastavio se produbljivati manjak u robnoj, razmjeni uglavnom zbog negativnog salda s državama članicama EU-a od kojih pojedine bilježe usporavanje gospodarskog rasta. Prosječna godišnja stopa inflacije iznosila je 1,5%, a inflatorne pritiske uglavnom je generirala cijena energije s pretežnim utjecajem naftnih derivata.

Tečaj kune u odnosu na euro bio je stabilan zahvaljujući visokoj likvidnosti na domaćem financijskom tržištu i oslabljenim inflatornim pritiscima. Nastavak rasta izvoza roba, jačanje turističke aktivnosti u zimskim mjesecima i u manjoj mjeri devizni priljevi doznaka iz inozemstva davali su podršku stabilnosti kune. I nadalje se očekuje stabilan tečaj kune u odnosu na euro, uz uobičajene sezonske oscilacije kao i tijekom 2018. godine.

U 2019. godini očekuje se nastavak rasta gospodarstva od oko 2,5% uz blago usporavanje osobne potrošnje i negativan doprinos inozemne potražnje koji bi trebao biti ublažen jačanjem pozitivnog doprinosa investicija. Na očekivani rast investicija značajnije će utjecati povećano korištenje ugovorenih sredstava iz EU fondova, gdje se očekuje i aktivniji pristup javnog sektora. Ljudski kapital predstavljat će najveći izazov i prepreku snažnijem i održivijem rastu gospodarstva Hrvatske.

GLAVNI VANJSKI PARAMETRI	2017.	2018.	PROMJ. %
CIJENE SIROVE NAFTE			
Brent dtd (USD/bbl)	54	71	31,5
Brent-Ural spread (USD/bbl)	0,92	1,09	18,5
FOB MED CIJENA PROIZVODA I MARŽI			
Bezolovni super 10 ppm (USD/t)	548	662	20,8
Plinsko ulje – EN590 10 ppm (USD/t)	490	638	30,2
Lož ulja 3,5% (USD/t)	298	394	32,2
UNP (USD/t)	512	552	7,8
Crack spread – bezolovni super 10 ppm (USD/t)	138	123	(10,9)
Crack spread – plinsko ulje EN590 10 ppm (USD/t)	81	98	21,0
Crack spread – lož ulje 3,5% (USD/t)	(112)	(146)	30,4
Crack spread – UNP (USD/t)	102	13	(87,3)
Indikativna rafinerijska marža (USD/bbl)*	1,80	(0,03)	N.P.
TEČAJNE RAZLIKE			
kn/USD prosjek	6,62	6,28	(5,1)
kn/USD na dan	6,27	6,47	3,2
kn/EUR prosjek	7,46	7,41	(0,7)
kn/EUR na dan	7,51	7,42	(1,2)
3m USD LIBOR (%)	1,26	2,31	83,3
3m EURIBOR (%)	(0,33)	(0,32)	(3,0)

*Indikativne rafinerijske marže temeljene na udjelima iz Solomon studije iz 2016.godine, cijena nafte tipa Ural korištena za sve sirovine

Odricanje od odgovornosti:

- ▶ Ovo se poglavlje temelji na informacijama dostupnim u razdoblju koje završava 28. veljače 2019. godine
- ▶ Podaci o sirovoj nafti temelje se na IHS i Platt's

UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZICIMA

INA Grupa kontinuirano nadgleda i upravlja financijskim rizicima. „Upravljanje financijskim rizicima na razini INA Grupe“ zajedno sa „Smjernicom Riznice INA Grupe“ pruža okvir unutar kojeg INA, d.d. i konsolidirana ovisna društva upravljaju i održavaju na prihvatljivoj razini rizik robnih cijena, tečajni i kamatni rizik, omogućavajući INA Grupi da postigne svoje strateške ciljeve uz zaštitu buduće financijske stabilnosti i fleksibilnosti INA Grupe.

Uz navedene financijske (tržišne) rizike, najvažniji rizici su i kreditni rizik te rizik likvidnosti.

TRŽIŠNI RIZICI

Rizik robnih cijena

INA, d.d. je kupac sirove nafte koja se najčešće kupuje kratkoročnim aranžmanima u dolarima po trenutno važećoj cijeni na tržištu. Potrebne količine prirodnog plina kupljene su po cijenama formiranim na spot tržištu i denominiranim u eurima. Kako bi se zaštitila od izloženosti riziku robnih cijena, kompanija ima na raspolaganju terminske (swap) i opcijske instrumente. Na dan 31. prosinca 2018. INA, d.d. je zaključila kratkoročne terminske swap transakcije s ciljem zaštite perioda za određivanje cijena, vrijednosti zaliha i rafinerijskih marži.

Tečajni rizik

Mnoge transakcije INA Grupe određene su i obavljene u stranoj valuti, stoga je INA Grupa izložena tečajnim rizicima. INA Grupa ima neto dugu izloženost u dolarima i eurima te neto kratku kunsku izloženost operativnih novčanih tokova. INA, d.d. može koristiti međualutni swap kako bi prilagodila kombinaciju valuta u portfelju duga. Na dan 31. prosinca 2018. godine nije bilo otvorenih međualutnih transakcija.

Kamatni rizik

Zbog činjenice da kompanije INA Grupe u pravilu koriste izvore financiranja s promjenjivim kamatnim stopama, INA Grupa izložena je kamatnom riziku. INA Grupa ne špekulira s kretanjem kamatnih stopa. INA, d.d. može koristiti kamatne swap transakcije kako bi upravljala kamatnim rizikom. Na dan 31. prosinca 2018. godine nije bilo otvorenih kamatnih swap transakcija.

Ostali cjenovni rizici

INA, d.d. izložena je rizicima promjene cijene glavnice koji proizlaze iz vlasničkih udjela. Vlasnički udjeli se drže iz strateških razloga, a ne radi trgovanja.

KREDITNI RIZIK

Prodajom robe i usluga kupcima uz odgodu plaćanja nastaje kreditni rizik, rizik od neplaćanja odnosno neizvršenja ugovornih obveza od strane kupaca. Sukladno važećem „Postupku upravljanja kreditnim rizicima“, kreditni rizik kupca procjenjuje se pomoću internog modela procjene kupca te se dodatno koriste i procjene bonitetnih agencija. Ovisno o kreditnoj sposobnosti kupca, od istih se prikupljaju odgovarajući instrumenti osiguranja plaćanja. INA Grupa nema značajniju kreditnu izloženost koja nije pokrivena instrumentima osiguranja plaćanja, osim prema državnim tijelima i poduzećima u državnom vlasništvu te vlasništvu lokalne samouprave, kao i izloženost prema kupcima temeljem pojedinih koncesijskih ugovora u inozemstvu. Uz prethodno navedeno, a s ciljem smanjenja kreditnog rizika, INA Grupa također koristi usluge osiguranja potraživanja i vanjske naplate potraživanja putem agencija i odvjetničkih ureda.

RIZIK LIKVIDNOSTI

INA Grupa upravlja rizikom likvidnosti održavajući adekvatne rezerve likvidnosti i kreditne linije, kontinuiranim praćenjem planiranog i ostvarenog novčanog toka te datuma dospelja potraživanja i obveza.

Na dan 31. prosinca 2018. godine, INA Grupa imala je ugovorene i raspoložive kratkoročne kreditne linije u iznosu od 2.332 milijuna kuna (srednji tečaj HNB-a), isključujući dopuštena prekoračenja po transakcijskim računima i kreditne linije za financiranje kupovine nafte i derivata, te je imala ugovorene i raspoložive dugoročne kreditne linije u iznosu od 2.713 milijuna kuna (srednji tečaj HNB-a).

SAŽETAK FINANCIJSKIH REZULTATA 2018. GODINE

Prihodi INA Grupe porasli su za 20% tijekom 2018. godine kao rezultat rasta u svim djelatnostima, a posebice zbog viših cijena ugljikovodika i veće prodaje. U isto vrijeme, EBITDA je ostala na istoj razini kao prošle godine s CCS EBITDA bez jednokratnih stavki u iznosu od 3.116 milijuna kuna u 2018. godini, što je 2% više u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Neto dobit bez jednokratnih stavki niža je za 17% te iznosi 980 milijuna kuna, prvenstveno zbog viših financijskih troškova.

EBITDA Istraživanja i proizvodnje nafte i plina bez jednokratnih stavki porasla je 23% te iznosi 3.014 milijuna kuna, sa značajno višom realiziranom cijenom ugljikovodika (+33% u odnosu na isto razdoblje prošle godine u USD/boe), što je kompenziralo zrele strukturu imovine i smanjenje proizvodnje ugljikovodika za 7%. CCS EBITDA Rafinerija i marketinga uključujući Trgovinu na malo bez jednokratnih stavki iznosila je 286 milijuna kuna u 2018. godini, što je 581 milijun kuna manje u odnosu na isto razdoblje prošle godine, s pojednostavljenim slobodnim novčanim tokom djelatnosti u iznosu od (784) milijuna kuna, naglašavajući potrebu za provedbom novog programa INA R&M Novi smjer 2023.

U usporedbi s 2017. godinom, kapitalna ulaganja su se povećala za 30% i iznose 1.817 milijuna kuna. Omjer duga i kapitala ostao je na niskoj razini od 12,2% s neto dugom na kraju godine u iznosu od 1.642 milijuna kuna.

FINANCIJSKI REZULTATI INA GRUPE	mil. kn			mil. USD*		
	2017.	2018.	PROMJ. %	2017.	2018.	PROMJ. %
Prihodi od ugovora s kupcima	18.582	22.349	20	2.806	3.560	27
EBITDA ¹	3.373	3.489	3	509	556	9
EBITDA bez jednokratnih stavki ²	3.234	3.291	2	488	524	7
CCS EBITDA bez jednokratnih stavki	3.053	3.116	2	461	496	8
Dobit iz osnovne djelatnosti	1.418	1.687	19	214	269	26
Dobit iz osnovne djelatnosti bez jednokratnih stavki ²	1.379	1.489	8	208	237	14
CCS Dobit iz osnovne djelatnosti bez jednokratnih stavki ²	1.198	1.314	10	181	209	15
Neto dobitak/(gubitak) iz financijskih aktivnosti	146	(167)	N.P.	22	(27)	N.P.
Dobit tekuće godine	1.222	1.177	(4)	185	187	1
Dobit tekuće godine bez jednokratnih stavki ²	1.181	980	(17)	178	156	(12)
Pojednostavljeni slobodni novčani tok ³	1.660	1.299	(22)	251	207	(18)
Neto novčani tijek iz poslovnih aktivnosti	2.484	2.831	14	375	451	20
Dobitak po dionici						
Osnovna i razrijeđena dobit po dionici (kuna po dionici)	121,99	117,75	(3)	18,42	18,75	2
Neto dug	1.397	1.642	18	223	254	14
Omjer duga i kapitala (%)	10,8	12,2				
Kapitalna ulaganja	1.393	1.817	30	210	289	38
Od čega: Hrvatska	1.262	1.587	26	191	253	32
Od čega: inozemstvo	131	230	76	20	37	85

*Financijski rezultati preračunati su iz kuna u dolare po sljedećem prosječnom deviznom tečaju HNB-a: za 2017. godinu – 6,6224 kn/USD; za 2018. godinu – 6,2784 kn/USD; na dan 31. prosinca 2017. godine – 6,2697 kn/USD; na dan 31. prosinca 2018. godine – 6,469192 kn/USD

¹EBITDA = EBIT + Amortizacija i umanjenje vrijednosti (neto), reklasifikacija prethodnih razdoblja pojašnjena je na stranici 74

²Na rezultat u 2018. godini negativno su utjecala: isplata otpremnina i neto rezerviranja u iznosu od (93) milijuna kuna, zajedno s pozitivnim utjecajem kupnje kompanije INACIP, d.o.o. u iznosu od 291 milijuna kuna

³Pojednostavljeni slobodni novčani tok = CCS EBITDA bez jednokratnih stavki – kapitalna ulaganja

KLJUČNI FINANCIJSKI POKAZATELJI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA	mil. kn			mil. USD*		
	2017.	2018.	PROMJ. %	2017.	2018.	PROMJ. %
PRIHODI UKUPNO						
Istraživanje i proizvodnja nafte i plina	3.760	4.187	11	568	667	17
Rafinerije i marketing uključujući Trgovinu na malo	17.999	21.420	19	2.718	3.412	26
Korporativno i ostalo	1.451	1.829	26	219	291	33
Intersegmentalni transferi i konsolidacijske usklade	(4.628)	(5.087)	10	(699)	(810)	16
UKUPNO	18.582	22.349	20	2.806	3.560	27
EBITDA**						
Istraživanje i proizvodnja nafte i plina	2.702	3.287	22	408	524	28
Rafinerije i marketing uključujući Trgovinu na malo	934	419	(55)	141	67	(53)
Korporativno i ostalo	(157)	(88)	(44)	(24)	(14)	(41)
Intersegmentalni transferi i konsolidacijske usklade	(105)	(129)	23	(16)	(21)	30
UKUPNO	3.373	3.489	3	509	556	9
EBITDA BEZ JEDNOKRATNIH STAVKI						
Istraživanje i proizvodnja nafte i plina	2.449	3.014	23	370	480	30
Rafinerije i marketing uključujući Trgovinu na malo	1.049	461	(56)	158	73	(54)
Korporativno i ostalo	(157)	(55)	(65)	(24)	(9)	(63)
Intersegmentalni transferi i konsolidacijske usklade	(105)	(129)	23	(16)	(21)	30
UKUPNO	3.234	3.291	2	488	524	7
DOBIT/(GUBITAK) OSNOVNE DJELATNOSTI						
Istraživanje i proizvodnja nafte i plina	1.586	2.256	42	239	359	50
Rafinerije i marketing uključujući Trgovinu na malo	365	(158)	N.P.	55	(25)	N.P.
Korporativno i ostalo	(428)	(282)	(34)	(65)	(45)	(31)
Intersegmentalni transferi i konsolidacijske usklade	(105)	(129)	23	(16)	(21)	30
UKUPNO	1.418	1.687	19	214	269	26
DOBIT/(GUBITAK) OSNOVNE DJELATNOSTI BEZ JEDNOKRATNIH STAVKI						
Istraživanje i proizvodnja nafte i plina	1.333	1.983	49	201	316	57
Rafinerije i marketing uključujući Trgovinu na malo	481	(116)	N.P.	73	(18)	N.P.
Korporativno i ostalo	(328)	(249)	(24)	(50)	(40)	(20)
Intersegmentalni transferi i konsolidacijske usklade	(105)	(129)	23	(16)	(21)	30
UKUPNO	1.379	1.489	8	208	237	14
NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA						
Istraživanje i proizvodnja nafte i plina	5.329	5.228	(2)	850	808	(5)
Rafinerije i marketing uključujući Trgovinu na malo	5.607	6.069	8	894	938	5
Korporativno i ostalo	1.418	1.385	(2)	226	214	(5)
Intersegmentalni transferi i konsolidacijske usklade	(338)	(398)	18	(54)	(62)	14
UKUPNO	12.016	12.284	2	1.917	1.899	(1)

*Financijski rezultati preračunati su iz kuna u dolare po sljedećem prosječnom deviznom tečaju HNB-a: za 2017. godinu – 6,6224 kn/USD; za 2018. godinu – 6,2784 kn/USD; na dan 31. prosinca 2017. godine – 6,2697 kn/USD; na dan 31. prosinca 2018. godine – 6,469192 kn/USD

**EBITDA = EBIT + Amortizacija i umanjenje vrijednosti (neto), reklasifikacija prethodnih razdoblja pojašnjena je na stranici 74

Međusegmentalna eliminacija

Međusegmentalne eliminacije predstavljaju efekt nerealizirane dobiti/(gubitka) nastale prijenosom zaliha iz Istraživanja i proizvodnje nafte i plina na Rafinerije i Marketing, ali se i dalje drže na Ininim zalihama kao sirova nafta ili gotovi/polugotovi proizvodi. Učinak međusegmentalne EBITDA na rezultate segmenta Istraživanja i proizvodnje nafte i plina te Rafinerija i marketinga uključujući Trgovinu na malo u 2018. godini iznosi (129) milijuna kuna, što je niže u odnosu na 105 milijuna kuna u 2017. godini zbog drugačije dinamike prerade domaće nafte.

Konsolidirani izvještaj o financijskom položaju INA Grupe

KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM POLOŽAJU INA GRUPE (mil. kn)	31.12.2017.	31.12.2018.	PROMJ. %
AKTIVA			
Dugotrajna imovina			
Nematerijalna imovina	570	644	13
Nekretnine, postrojenja i oprema	12.016	12.284	2
Ulaganja u pridružena društva i zajednički pothvati	-	150	N.P.
Ostala ulaganja	13	16	23
Dugoročna potraživanja	96	732	663
Odgođena porezna imovina	1.451	1.199	(17)
Dugotrajna financijska imovina	665	479	(28)
Ukupno dugotrajna imovina	14.811	15.504	5
Kratkotrajna imovina			
Zalihe	2.264	2.645	17
Potraživanja od kupaca (neto)	1.393	1.837	32
Ostala potraživanja	210	121	(42)
Potraživanja za pretplaćeni porez na dobit	10	8	(20)
Ostala kratkotrajna imovina	139	174	25
Utržive vrijednosnice	-	27	N.P.
Novac i novčani ekvivalenti	428	422	(1)
	4.444	5.234	18
Imovina namijenjena prodaji	8	4	(50)
Ukupno kratkotrajna imovina	4.452	5.238	18
UKUPNA IMOVINA	19.263	20.742	8
PASIVA			
Kapital i rezerve			
Upisani kapital	9.000	9.000	-
Zakonske rezerve	28	99	254
Rezerve fer vrijednosti	289	135	(53)
Ostale rezerve	1.516	1.544	2
Zadržana dobit	827	1.036	25
Udjeli vlasnika matičnog društva	11.660	11.814	1
Nekontrolirajući udjeli	(134)	9	(107)
Ukupno kapital	11.526	11.823	3
Dugoročne obveze			
Obveze po dugoročnim kreditima	122	4	(97)
Ostale dugoročne obveze	52	45	(13)
Otpremnine i jubilarne nagrade	73	77	5
Dugoročna rezerviranja	3.119	3.462	11
Odgođena porezna obveza	14	14	-
Ukupno dugoročne obveze	3.380	3.602	7

KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM POLOŽAJU INA GRUPE (mil. kn)	31.12.2017.	31.12.2018.	PROMJ. %
Kratkoročne obveze			
Obveze po bankovnim kreditima	1.581	1.962	24
Tekući dio obveza po dugoročnim kreditima	122	125	2
Obveze prema dobavljačima	1.171	1.720	47
Porezi i doprinosi	626	612	(2)
Ostale kratkoročne obveze	540	590	9
Otpremnine i jubilarne nagrade	5	5	-
Kratkoročna rezerviranja	312	303	(3)
Ukupno kratkoročne obveze	4.357	5.317	22
Ukupne obveze	7.737	8.919	15
UKUPNA PASIVA	19.263	20.742	8

U razdoblju zaključno s 31. prosinca 2018. godine, INA Grupa uložila je 121 milijun kuna u nematerijalnu imovinu. Utjecaj amortizacije na smanjenje knjigovodstvene vrijednosti iznosi 47 milijuna kuna. Preuzimanje kompanije INA Adria B.V. uvećalo je knjigovodstvenu vrijednost nematerijalne imovine za 48 milijuna kuna.

U razdoblju zaključno s 31. prosinca 2018. godine, INA Grupa uložila je 1.696 milijuna kuna u nekretnine, postrojenja i opremu. Utjecaj amortizacije na smanjenje knjigovodstvene vrijednosti iznosi 1.632 milijuna kuna.

Zalihe su iznosile 2.645 milijuna kuna, što je povećanje od 17% u odnosu na 31. prosinca 2017. zbog viših cijena i veće količine nafte.

Potraživanja od kupaca (neto) povećana su na 1.837 milijuna kuna, što je 32% više nego 31. prosinca 2017. godine i u skladu s kretanjem prihoda.

Na dan 31. prosinca 2018. godine ukupna aktiva INA Grupe iznosila je 20.742 milijuna kuna i bila je 8% viša u odnosu na 31. prosinca 2017. godine.

Upisani kapital na dan 31. prosinca 2018. godine iznosi 9.000 milijuna kuna. Nije bilo promjena upisanog kapitala u tekućem ni usporednom razdoblju.

Obveze prema dobavljačima povećane su za 47% na 1.720 milijuna kuna, kao rezultat kupnje udjela u kompaniji INAGIP, d.o.o.

Na dan 31. prosinca 2018. godine, ukupne obveze iznosile su 8.919 milijuna kuna, što je 15% ili 1.182 milijuna kuna više u odnosu na stanje 31. prosinca 2017. godine. Neto dug INA Grupe povećan je za 18% u odnosu na 31. prosinca 2017. i iznosio je 1.669 milijuna kuna. Omjer duga i kapitala povećan je s 10,8% na dan 31. prosinca 2017. godine na 12,2% na dan 31. prosinca 2018. godine.

Konsolidirani račun dobiti i gubitka INA Grupe

KONSOLIDIRANI RAČUN DOBITI I GUBITKA INA GRUPE (mil. kn)	2017.	2018.	PROMJ. %
Prihodi od ugovora s kupcima	18.582	22.349	20
Kapitalizirana vrijednost vlastitih aktivnosti	327	416	27
Ostali poslovni prihodi*	174	529	204
Prihodi iz osnovne djelatnosti	19.083	23.294	22
Promjene stanja zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	274	365	33
Troškovi sirovina, materijala i energije	(9.061)	(12.033)	33
Amortizacija i umanjenje vrijednosti (neto)*	(1.955)	(1.802)	(8)
Ostali materijalni troškovi*	(1.871)	(2.188)	17
Nematerijalni troškovi	(466)	(569)	22
Troškovi osoblja	(1.803)	(1.927)	7
Nabavna vrijednost prodane robe	(2.942)	(3.605)	23
Vrijednosna usklađenja (neto)*	8	165	1,963
Rezerviranja za troškove i rizike (neto)	151	(13)	N.P.
Rashodi iz osnovne djelatnosti	(17.665)	(21.607)	22
Dobit iz osnovne djelatnosti	1.418	1.687	19
Financijski prihodi	452	54	(88)
Financijski rashodi	(306)	(221)	(28)
Neto dobitak/(gubitak) iz financijskih aktivnosti	146	(167)	N.P.
Dobit prije oporezivanja	1.564	1.520	(3)
Trošak poreza na dobit	(342)	(343)	-
Dobit tekuće godine	1.222	1.177	(4)
Pripisivo:			
Vlasnicima Društva	1.220	1.178	(3)
Vlasnicima nekontrolirajućih udjela	2	(1)	N.P.
	1.222	1.177	(4)
Dobitak po dionici			
Osnovna i razrijeđena dobit po dionici (kuna po dionici)	121,99	117,75	(3)

*reklasifikacija prethodnih razdoblja pojašnjena je na stranici 74

Prihodi od ugovora s kupcima u 2018. godini iznosili su 22.349 milijuna kuna i bili su 20% iznad razine 2017. godine, prvenstveno zbog viših količina sirove nafte i cijena proizvoda te povećanja ukupne prodaje na domaćem i tržištu Bosne i Hercegovine.

Troškovi sirovina, materijala i energije viši su za 33% u odnosu na 2017. i iznosili su 12.033 milijuna kuna, što je proizašlo iz viših cijena nafte i više razine prerade.

Ostali operativni troškovi ostvareni u 2018. godini uključuju sljedeće:

- ▶ Ostali materijalni troškovi viši su za 17% i iznose 2.188 milijuna kuna, uglavnom kao rezultat viših cijena nafte i povećanog angažmana kompanije CROSCO d.o.o. u inozemstvu
- ▶ Nematerijalni troškovi iznosili su 569 milijuna kuna i bili su 22% viši u odnosu na 2017. godinu, uglavnom kao rezultat troškova povezanih sa zaštitom okoliša
- ▶ Amortizacija i umanjenje vrijednosti (neto) u iznosu od 1.802 milijuna kuna bili su 8% niži u odnosu na 2017. godinu
- ▶ Ispravci vrijednosti i rezerviranja imali su pozitivan učinak od 152 milijuna kuna, uglavnom zbog naplate prethodno vrijednosno usklađenih EGPC potraživanja

Nabavna vrijednost prodane robe u 2018. godini povećana je za 23% u odnosu na 2017. godinu te je iznosila 3.605 milijuna kuna kao rezultat drugačije strukture prodaje.

Troškovi osoblja u iznosu od 1.927 milijuna kuna bili su 7% veći u odnosu na 2017. godinu.

Neto rezultat iz financijskih aktivnosti je negativan u 2018. godini, dok je prošle godine ostvaren pozitivan rezultat, uglavnom zbog sljedećeg:

- ▶ Neto gubitak od tečajnih razlika u 2018. iznosio je 52 milijuna kuna, dok je prošle godine zabilježena neto dobit od tečajnih razlika od 223 milijuna kuna
- ▶ Plaćene kamate iznosile su 95 milijuna kuna i primljene kamate 3 milijuna kuna u 2018. godini, dok su u 2017. godini ostvarene plaćene kamate od 59 milijuna kuna i 4 milijuna kuna primljenih kamata
- ▶ Ostali financijski troškovi (neto) iznosili su 23 milijuna kuna i viši su u odnosu na ostale financijske troškove koji su iznosili 22 milijuna kuna u 2017. godini

Troškovi poreza na dobit u 2018. godini iznosili su 343 milijuna kuna u odnosu na 342 milijuna kuna troškova poreza na dobit u 2017. godini. Trošak poreza i odgođeni porez za vrijeme prijelaznog razdoblja obračunava se na temelju stvarnih rezultata i stope poreza na dobit od 18% za razdoblje završeno na dan 31. prosinca 2017. i dan 31. prosinca 2018. godine.

Skraćeni konsolidirani izvještaj o novčanim tokovima INA Grupe

SKRAĆENI KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA INA GRUPE (mil. kn)	2017.	2018.	PROMJ. %
Neto novčani tijek iz poslovnih aktivnosti	2.484	2.831	14
Neto novčani odljev iz investicijskih aktivnosti	(1.300)	(2.242)	72
Neto novčani odljev iz financijskih aktivnosti	(1.367)	(619)	(55)
Neto smanjenje novca i novčanih ekvivalenata	(183)	(30)	(84)

Operativni novčani tijek prije promjena obrtnog kapitala iznosio je 3.131 milijuna kuna u 2018. godini, što predstavlja smanjenje od 122 milijuna kuna u odnosu na prethodnu godinu, što je u skladu s promjenom u ostvarenoj EBITDA bez negotovinskih stavki.

Promjene u kretanjima obrtnog kapitala negativno su utjecale na operativni novčani tijek u iznosu od 239 milijuna kuna, prvenstveno zbog:

- ▶ Povećanja vrijednosti zaliha od 725 milijun kuna, uglavnom zbog viših cijena i promjene količina zaliha domaće nafte
- ▶ Povećanja potraživanja od 278 milijuna kuna, što proizlazi iz više prodaje u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu
- ▶ Povećanja obveza prema dobavljačima i ostalih obveza od 764 milijuna kuna kao rezultat kupnje udjela u kompaniji INAGIP, d.o.o.

Neto novčani odljev iz investicijskih aktivnosti iznosio je 2.242 milijuna kuna, u usporedbi s 1.300 milijuna kuna odljeva u 2017. godini.

Utjecaj jednokratnih stavki na dobit iz osnovne djelatnosti i EBITDA-u

Dodatno na međunarodne računovodstvene standarde i međunarodne standarde izvještavanja i regulatornih zahtjeva, kompanija objavljuje jednokratne stavke kako bi postigla višu razinu transparentnosti i pružila bolje razumijevanje uobičajenih poslovnih aktivnosti. Jednokratnim stavkama smatraju se one stavke koje se ne pojavljuju redovno i imaju značajan utjecaj na rezultat. INA Grupa usvojila je razinu materijalnosti za jednokratne stavke u iznosu od 10 milijuna dolara i iznad. Ako jednokratne stavke dosegnu značajnu razinu u kumuliranom razdoblju, ispravljaju se prethodni kvartali. Nadalje, u skladu sa usvojenom računovodstvenom politikom i MRS 36 - umanjenje vrijednosti imovine, INA Grupa provodi testiranja vrijednosti imovine na kraju svakog izvještajnog razdoblja ako su pokazatelji umanjenja vrijednosti imovine ocijenjeni kao značajni. U 2018. godini rezultat je bio pod materijalnim utjecajem kupnje kompanije INAGIP, d.o.o. te otpremnina i neto rezerviranja kao što je navedeno u nastavku:

JEDOKRATNE STAVKE U DOBITI IZ OSNOVNE DJELATNOSTI I EBITDA-I (mil. kn)	2017.	2018.
INA GRUPA		
Ukupni utjecaj jednokratnih stavki na dobit iz osnovne djelatnosti	39	198
Ukupni utjecaj jednokratnih stavki na EBITDA	139	198
ISTRAŽIVANJE I PROIZVODNJA NAFTE I PLINA		
Ukupni utjecaj jednokratnih stavki na dobit iz osnovne djelatnosti	253	273
Ukupni utjecaj jednokratnih stavki na EBITDA	253	273
<i>Isplata otpremnina i neto rezerviranja</i>	-	(18)
<i>Pozitivni utjecaj kupnje INAgip</i>	-	291
<i>Preračun ino-radilišta u Angoli</i>	18	-
<i>Otpuštanje rezerviranja za porez Angola uključujući preračun ino-radilišta</i>	235	-
RAFINERIJE I MARKETING UKLJUČUJUĆI TRGOVINU NA MALO		
Ukupni utjecaj jednokratnih stavki na (gubitak) iz osnovne djelatnosti	(115)	(42)
Ukupni utjecaj jednokratnih stavki na EBITDA	(115)	(42)
<i>Rezerviranja vezana za zaštitu okoliša</i>	(115)	-
<i>Isplata otpremnina i neto rezerviranja</i>	-	(42)
KORPORATIVNE FUNKCIJE		
Ukupni utjecaj jednokratnih stavki na (gubitak) iz osnovne djelatnosti	(100)	(33)
Ukupni utjecaj jednokratnih stavki na EBITDA	-	(33)
<i>Vrijednosno usklađenje imovine - Zagreb 1</i>	(100)	-
<i>Isplata otpremnina i neto rezerviranja</i>	-	(33)

Reklasifikacija pozicija računa dobiti i gubitka

Reklasifikacija pozicija računa dobiti i gubitka U 2018. godini INA, d.d. i INA Grupa korigirale su EBITDA metodologiju i klasifikaciju između linija umanjenja vrijednosti i ispravaka vrijednosti kako bi bolje uskladile izvještavanja sa standardima poslovnog izvještavanja EBITDA te se sada izračunava kao EBIT uvećan za Amortizacija i umanjenje vrijednosti (neto). Efekt reklasifikacije računa dobiti i gubitka može se vidjeti na stranici 196.

PODRUŽNICE I PREDSTAVNIŠTVA

Podružnice i predstavništva na dan 31. prosinca 2018. godine:

KOMPANIJA	PODRUŽNICA/PREDSTAVNIŠTVO
INA, d.d.	Podružnica Damask, Sirija
	Podružnica Kairo, Egipat
	Predstavništvo Luanda, Angola
	Predstavništvo Moskva, Rusija
CROSCO d.o.o.	Podružnica Zadar
	Podružnica CROSCO Naftni Servisi D.O.O. Dega Tirana
	CROSCO Integrated Drilling & Well Services Co. Ltd. - G.S.P.L.A.J. Podružnica
	CROSCO Integrated Drilling & Well Services Co. Ltd. - Sirijska podružnica, Damask
	CROSCO Naftni Servisi d.o.o. - Prestations Petrolieres (u procesu reaktivacije)
	CROSCO Integrated Drilling & Well Services Co. Ltd. - Egipatska podružnica, Kairo
	CROSCO Integrated Drilling & Well Service Co. Ltd. - Mađarska podružnica - Magyarorszagi Fiokelepe
	CROSCO Integrated Drilling & Well Services Co. Ltd. - Azerbejdžanska podružnica (u procesu reaktivacije)
	CROSCO Integrated Drilling & Well Service Co. Ltd. - Talijanska podružnica
Rotary Zrt.	Podružnica Erbil, Irak
	Podružnica Albanija
STSI d.o.o.	STSI - Integrirani tehnički servisi d.o.o. - Podružnica u Siriji, Damask
	STSI - Predstavništvo u Bjelorusiji, Novopolotsk
INA Adria BV	Hrvatska podružnica Zagreb, Hrvatska
Holdina d.o.o.	17 maloprodajnih lokacija registriranih kao podružnice
Energopetrol d.d.	Podružnica - Maloprodajno mjesto Varaš 2
KRAJINAPETROL a.d.	19 maloprodajnih lokacija registriranih kao podružnice

5

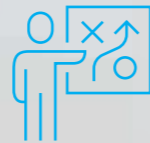
ODRŽIVI RAZVOJ
U INA GRUPI

UPRAVLJANJE ODRŽIVIM RAZVOJEM U INA GRUPI

Postignuća

- ▶ Obilježeno 20 godina uspješnog nefinancijskog izvještavanja s ključnim dionicima
- ▶ Izrađen edukacijski materijal za podizanje svijesti o održivom razvoju namijenjen plavim ovraticima
- ▶ Provedena anketa među ključnim eksternim i internim dionicima

Izazovi

- ▶ Organizacija okruglih stolova s ciljem ostvarenja dijaloga s ključnim eksternim dionicima
- ▶ Promocija Globalnih ciljeva održivog razvoja (Agenda 2030)
- ▶ Ostati u TOP 15% Indeksa DOP-a

INA Grupa, kao vodeća naftna kompanija u Hrvatskoj i sa snažnim položajem u regiji, ima ključnu ulogu u životu zajednica i gospodarstva. Svojim proizvodima može pridonijeti učinkovitom prometu, prijevozu roba, proizvodnji energije itd. Međutim, naftno poslovanje ima visok rizik u pogledu sigurnosti te, izravno i neizravno, velike utjecaje na okoliš. Kao posljedica toga, ne samo sve rigoroznije nacionalno i međunarodno pravno okruženje, već i očekivanja dionika i aspekti ulagača utječu na odgovarajuće upravljanje navedenim rizicima. Upravo zato su društva INA Grupe posvećena doprinosu održivom razvoju (u daljnjem tekstu: OR), što znači trajnu opredijeljenost uravnoteženoj integraciji ekonomskih, okolišnih i društvenih čimbenika u svakodnevno poslovanje kako bi se povećala dugoročna vrijednost za dionike, kao i prepoznavanje, sprječavanje i izbjegavanje potencijalnih negativnih utjecaja radi očuvanja „dozvole društva za rad“.

Primjena održivog razvoja u poslovnom sektoru (korporativna održivost) zahtijeva uspostavu procesa za

proaktivno upravljanje rizicima i novim poslovnim mogućnostima kao rezultat dijaloga s dionicima, a koji se odnosi na dugoročna ekonomska, okolišna i društvena pitanja s potencijalnim značajnim utjecajem na održivost društava INA Grupe. U tom smislu INA Grupa je 2016. godine implementirala **Ključne ciljeve i programe održivog razvoja do 2020. godine**. Definirani programi i akcije u izravnoj su korelaciji s Globalnim ciljevima održivog razvoja (u daljnjem tekstu: COR), a provedbom zadanih programa i akcija INA Grupa izravno doprinosi ostvarenju 13 od 17 COR-ova. Kroz šest ključnih područja i 24 programa unutar njih, razvijaju se godišnji akcijski planovi te se njihova realizacija prati tromjesečno (najmanja zadana realizacija 85%). Realizacija objedinjenog akcijskog plana održivog razvoja, zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša (u daljnjem tekstu: ORiZZSO) postavljena je i kao divizijski cilj kompanije. Akcije i projekti povezani s održivim razvojem sastavni su dio poslovnog plana društava INA Grupe. U 2018. godini provedene su ukupno 62 akcije OR-a na razini INA Grupe, s ukupnom realizacijom od 98%.

13

Globalnih ciljeva održivog razvoja podržano je našim inicijativama

24
Programa

6
Ključnih područja

UPRAVLJANJE ODRŽIVIM RAZVOJEM

UPRAVA

Savjet za OR

ORiZZSO

ORiZZO organizacijske jedinice

Radna grupa za OR

u društvima INA Grupe

Kako bi se unaprijedile prakse upravljanja održivim razvojem i ocijenilo stanje akcija i programa, provedba internih audita održivog razvoja provodi se na godišnjoj razini. Interni audit OR-a nije formalni audit, nego formalizirana rasprava o tome kako se dostignuća u području OR-a mogu poboljšati unutar organizacijskih jedinica. U 2018. godini izvršena su tri interna audita OR-a.

Upravljanje održivim razvojem u INA Grupi, koji je strateško pitanje i korporativna odgovornost, provodi se na najvišoj upravljačkoj razini.

ZDRAVLJE I SIGURNOST

„Osigurati izvrsnost operativne zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša“

Postignuća

- ▶ U 2018. godini nije bilo smrtnih slučajeva kao ni ozljeda s teškim posljedicama
- ▶ INA, d.d. je nagrađena u prvoj nacionalnoj kampanji „STOP ozljedama na radu“ 2016. - 2018. godine od strane Zavoda za unapređenje zaštite na radu
- ▶ U odnosu na 2017. godinu, stopa procesnih incidenata poboljšana je za 39% u Rafinerijama i marketingu, a u Istraživanju i proizvodnji nafte i plina u 2018. godini nisu zabilježeni procesni incidenti

Izazovi

- ▶ Pripreme aktivnosti za remont u Rafineriji nafte Rijeka
- ▶ Daljnje poboljšanje s ciljem smanjenja ukupnog broja ozljeda na radu
- ▶ Implementacija nove strategije vatrogastva INA Grupe

ZAŠTITA ZDRAVLJA I ZAŠTITA NA RADU

Kako bi se definirali temeljni zahtjevi ORiZZSO u INA Grupi, kao i utjecaj na zajednicu te podrška poslovnim ciljevima INA Grupe i stvorila osnova za definiranje smjernica za upravljanje implementacijom načela ORiZZSO-a u svakodnevnim poslovnim aktivnostima, razvijen je „Sustav upravljanja održivim razvojem, zaštitom zdravlja, sigurnošću i okolišem u društvima INA Grupe“. Sustav se temelji na 16 osnovnih elemenata s dodijeljenim općim načelima i to kako slijedi:

SUSTAV UPRAVLJANJA ODRŽIVIM RAZVOJEM, ZAŠTITOM ZDRAVLJA, SIGURNOŠĆU I OKOLIŠEM U DRUŠTVIMA INA GRUPE

VODSTVO, PREDANOST I ODGOVORNOST

Najviše vodstvo, rukovoditelji, radnici te izvođači razumiju svoje odgovornosti te iskazuju sposobnost vodstva i predanost Politici OR i ZZSO i društvene odgovornosti INA Grupe vidljivim i učinkovitim upravljanjem OR i ZZSO aspektima.

UPRAVLJANJE RIZIKOM I PROMJENAMA

OR i ZZSO opasnosti određuju se, procjenjuju te s istima se upravlja kako bi se spriječila ili smanjila vjerojatnost nastanka incidenata i njihovih posljedica.

STRUČNOST, OSPOSOBLJENOST I OSVIJEŠTENOST

Radnici, izvođači radova i posjetitelji svjesni su svih relevantnih zahtjeva, opasnosti, rizika i kontrola vezanih uz OR i ZZSO, kompetentni su obavljati svoje aktivnosti i ponašaju se odgovorno.

PLANIRANJE I CILJEVI

OR i ZZSO planiranje sastavni je dio poslovnog planiranja i uključuje strateške, opće i godišnje ciljeve koji su usmjereni na poboljšanje učinkovitosti.

UPRAVLJANJE ZAHTJEVIMA OR I ZZSO U PROCESIMA UGOVARANJA I NABAVE USLUGA

Izvođači radova se ocjenjuju prema njihovoj sposobnosti i stručnosti u izvođenju radova za ili u ime društava INA Grupe te osiguranju da se njihova provedba OR i ZZSO odvija u skladu sa zahtjevima društava INA Grupe.

PROJEKTIRANJE, IZGRADNJA, STAVLJANJE U FUNKCIJU I STAVLJANJE IZVAN FUNKCIJE

Procjena i upravljanje OR i ZZSO rizicima sastavni je dio projektiranja, izgradnje, stavljanja u funkciju i stavljanja izvan funkcije, što omogućuje učinkovitu provedbu OR i ZZSO tijekom cjelokupnog vremena izgradnje i rada pogona/građevina.

RAD NA SIGURAN NAČIN I SIGURNI RADNI POSTUPCI

Upravljanje i održavanje svih postrojenja i imovine u skladu je s internim dokumentima društava INA Grupe, programima, radnim uputama i standardima upravljanja rizikom.

ZAŠTITA I PROMICANJE ZDRAVLJA

Uvedeni su programi / kampanje za zaštitu zdravlja radnika i pružanje medicinske pomoći. Radnike se potiče na zdrav način života.

UPRAVLJANJE ZAŠTITOM OKOLIŠA

Provedbom zahtjeva vezanih uz smanjivanje i/ili sprječavanje negativnog utjecaja na okoliš koji su rezultat poslovnih aktivnosti društava INA Grupe, smanjuje se negativan utjecaj na okoliš društava INA Grupe i povećava učinkovitost zaštite okoliša.

ZAHTJEVI, INFORMACIJE I DOKUMENTACIJA

Kroz uspostavljene sustave OR i ZZSO-a za potrebe društava INA Grupe, utvrđuje se i osigurava dostupnost i razumijevanje pravnih zahtjeva, mjerodavnog prava i dobrovoljno preuzetih zahtjeva.

UPRAVLJANJE PROIZVODIMA

Utjecaj proizvoda i usluga INA Grupe s aspekta OR i ZZSO tijekom cijelog životnog ciklusa se ocjenjuje, s njim se upravlja i osigurava se komunikacija relevantnih informacija kupcima i korisnicima kako bi se omogućila njihova odgovorna upotreba.

KOMUNIKACIJA I SAVJETOVANJE

Sa svim zainteresiranim stranama, odnosno većinskim ili manjinskim vlasnicima, vode se otvoreni, proaktivni i učinkoviti razgovori te savjetovanje o OR i ZZSO aspektima poslovanja.

IZVJEŠĆIVANJE I ISTRAŽIVANJE INCIDENATA

O incidentima se izvješćuje, istražuje ih se i analizira radi sprječavanja njihove ponovne pojave i poboljšanja radnog učinka. Primjenjuju se korektivne radnje i razmjenjuju stečena znanja i iskustva.

PLANIRANJE I DJELOVANJE U HITNIM SITUACIJAMA

Uvedeni su planovi, postupci i resursi radi učinkovite reakcije na hitne situacije, zaštite radnika i okoliša te očuvanja imovine i ugleda društva INA Grupe, uz profesionalnu komunikaciju s javnosti u skladu s internim dokumentima društva INA Grupe.

AUDITI I OSIGURANJE UČINKOVITOSTI SUSTAVA OR I ZZSO

Provedba i sustavi OR i ZZSO nadgledaju se, revidiraju i pregledavaju kako bi se identificirali trendovi, pratila unapređenja, procjenjivala sukladnost i osiguralo stalno poboljšanje.

DRUŠTVENI UTJECAJ

Društva INA Grupe upravljaju društvenim utjecajima svojih aktivnosti, povećavajući povjerenje društvenog okruženja u kojima posluju društva INA Grupe.

SUSTAV UPRAVLJANJA ODRŽIVIM RAZVOJEM, ZAŠTITOM ZDRAVLJA, SIGURNOŠĆU I OKOLIŠEM U DRUŠTVIMA INA GRUPE

Upravljanje zaštitom zdravlja i zaštitom na radu

INA Grupa se obvezala da će odgovorno djelovati te razvijati ciljeve i akcije vezane za utjecaje na zdravlje i sigurnost, što je integrativni dio naših svakodnevnih aktivnosti. Težimo visokim standardima zdravstvene zaštite i sigurnosti naših radnika, izvođača i kupaca, sprječavanju incidenata, osiguravanju integriteta imovine i neposrednog reagiranja u hitnim i kriznim situacijama, promicanju proaktivne korporativne kulture zdravlja i sigurnosti koja je prepoznatljiva za sve naše radnike i izvođače.

Sustav zaštite zdravlja i zaštite na radu u društvima INA Grupe (u daljnjem tekstu: ZZiZNR sustav) definira ključne elemente sigurnosti na radu u društvima INA Grupe, uz jasno naznačene dužnosti i odgovornosti poslodavca, menadžera, radnika i ugovorenih radnika kroz sve faze sustava. Opća načela kontrole i hijerarhijske mjera za smanjenje rizika temelje se na razvoju kulture sigurnosti na radu. Sustav ZZiZNR utemeljen je na OHSAS 18000 sustavu upravljanja koji je u potpunosti usklađen sa zakonskim zahtjevima i najboljim praksama u naftnoj i plinskoj industriji.

Četiri glavne politike izdane od strane top menadžmenta predstavljaju temelj INA Grupe u pogledu obveza u području zaštite zdravlja i sigurnosti na radu:

- ▶ Politika zaštite zdravlja, sigurnosti, okoliša i društvene odgovornosti INA Grupe
- ▶ Politika sprječavanja velikih nesreća
- ▶ Politika sigurne vožnje u INA Grupi
- ▶ Politika korištenja osobne zaštitne opreme u INA Grupi

S ciljem smanjenja rizika na radnom mjestu i povećanja sigurnosti, osim zakonski propisanih dokumenata o upravljanju, niz je implementiranih dokumenata koji se temelje na najboljim praksama u naftnoj i plinskoj industriji u pogledu zaštite na radu i zaštite zdravlja. U donjoj tablici prikazani su dokumenti i propisi vezani za upravljanje ZZiZNR u INA Grupi koji su na snazi.

ZZSO je sastavni dio poslovanja

ZAKONOM PROPISANI UPRAVLJAČKI DOKUMENTI	ZZiZNR NAJBOLJE PRAKSE U NAFTNOJ INDUSTRIJI
Pravilnik o zaštiti na radu u INA, d.d.	Sustav zaštite na radu u društvima INA Grupe
Poslovnik o postupcima, uvjetima i metodama obavljanja poslova zaštite na radu u INA, d.d.	Upravljanje rizicima i promjenama zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša u društvima INA Grupe
Program osposobljavanja za rad na siguran način u INA, d.d.	Upravljanje sigurnošću procesa u društvima INA Grupe
Pravilnik o radnim mjestima s posebnim uvjetima rada i drugim kritičnim poslovima u INA, d.d.	Siguran rad i prakse rada u društvima INA Grupe
Program osposobljavanja poslodavca i ovlaštenika poslodavca iz područja ZNR u INA, d.d. Program osposobljavanja povjerenika radnika za ZNR u INA, d.d.	Temeljna pravila sigurnosti u društvima INA Grupe
Osobna zaštitna oprema u društvima INA Grupe	Sustav izvješćivanja i istraživanja incidenta iz područja zaštite zdravlja, sigurnosti, okoliša i zaštite od požara u društvima INA Grupe
Poslovnik o radu Središnjeg odbora za zaštitu na radu u INA, d.d.	Izdavanje dozvola za rad u društvima INA Grupe
Pripravnost i odziv u hitnim situacijama u društvima INA Grupe	Analiza opasnosti od požara u društvima INA Grupe
Zaštita i promocija zdravlja u društvima INA Grupe	Postupak provođenja audita i nadzora u području zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša u društvima INA Grupe
Provedba Uredbe REACH u društvima INA Grupe	Standard sigurne vožnje u društvima INA Grupe
Uputa o sigurnosno-tehničkom listu u INA, d.d.	Pravilnik o uvjetima, prioritetima i načinu upućivanja radnika INA, d.d. na medicinski programirani aktivni odmor i zdravstveni programirani aktivni odmor
Uputa o načinu vođenja očevidnika o opasnim kemikalijama u INA, d.d.	Dizajn, izgradnja, puštanje u rad i stavljanje izvan funkcije pogona/građevina u INA Grupi s aspekta održivog razvoja, zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša
Testiranje na alkohol i druga sredstva ovisnosti u društvima INA Grupe	Informiranje i konzultiranje iz područja održivog razvoja, zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša u društvima INA Grupe

Identifikacija opasnosti, procjena rizika i prijavljivanje incidenata

U okviru sustava ZNR propisano je da se sve pozicije i radna mjesta moraju procijeniti te da radnici moraju biti informirani o opasnostima i zaštitnim mjerama, osposobljeni za rad na siguran način i u slučaju bilo kakvih opasnih situacija znati kako zaustaviti rad i obavijestiti neposrednog rukovoditelja o opasnostima i rizicima. Procjena rizika obuhvaća zaposlene i ugovorene radnike koji su pod neposrednim utjecajem radnih aktivnosti poslodavca. U skladu s time izdan je opći standard koji opisuje specifične opasnosti na lokalnoj operativnoj razini „**Siguran rad i prakse rada u društvima INA Grupe**“. Opća regulativa obuhvaća provedbu programa prevencije rizika i opasnosti: *Temeljna pravila sigurnosti, Siguran rad i zaštita od požara, Osobna zaštitna oprema, Rad na izdvojenim mjestima rada, Dozvole za rad, Ispitivanje radnog okoliša, Radovi s otvorenim plamenom (vrući radovi), Ulazak u zatvoreni prostor, Podizanje i premeštanje, Rad na visini, Zemljani radovi/iskopi, Kontrola izvora energije, Sigurnost pri radu s električnom energijom, Otvaranje procesne opreme i cjevovoda, Provjera mehaničkog integriteta procesne opreme (tlačna proba), Privremeno zaobilazanje sigurnosne blokade, Daljnji rad s aktiviranim alarmom za sigurnost procesa i Sigurnost na cesti.*

Tim za procjenu rizika, uključujući predstavnika radnika, identificira opasnosti, određuje tko bi mogao biti ugrožen i kako, procjenjuje rizike te odlučuje jesu li postojeće mjere opreza adekvatne ili je potrebno provesti dodatne mjere, bilježi značajne nalaze, pregledava i revizira procjenu rizika, ukoliko je to potrebno. Nalazi procjene rizika redovito se raspravljaju na odborima za zaštitu na radu, oni su sastavni dio materijala za obuku, uvodna prezentacija za određene lokacije i predstavljaju osnovu radne prakse. Svi radnici su upoznati i svjesni opasnosti vezanih za rad i mjesto rada, tako da su obvezni raditi na siguran način, zaustaviti rad i prijaviti svaku potencijalnu opasnost koju zamijete. Povjerenici zaštite na radu redovito su članovi odbora zaštite na radu i pododbora koji su savjetodavno tijelo za poboljšanje zdravlja i sigurnosti na radu. Svi interni propisi o zaštiti na radu imaju suglasnost Radničkog vijeća.

Sukladno važećim propisima vezano za radne aktivnosti koje imaju povećan zdravstveni i sigurnosni rizik za radnika, a radi utvrđivanja / kontrole zdravstvenog stanja i sposobnosti radnika za obavljanje istih, tijekom redovitih propisanih **liječničkih pregleda** zaposlenici moraju zadovoljiti specifične zahtjeve koji se odnose na dob, stručne kvalifikacije, zdravstveno stanje i psihičku sposobnost (npr. radna mjesta s posebnim uvjetima rada). Temeljni pregled liječnika specijaliste medicine

rada je usmjeren na utvrđivanje sposobnosti za rad, čime se utvrđuje zadovoljava li radnik zahtjeve posla bez ugrožavanja vlastitog zdravlja i sigurnosti ili zdravlja i sigurnosti drugih radnika i osoba na radu te radi pomoći u prilagodbi radnog okruženja radniku i prevenciji ozljeda na radu i profesionalnih bolesti. U slučaju da se ne može izdati pozitivna potvrda o sposobnosti za rad, specijalist medicine rada može obavijestiti nadležnu organizacijsku jedinicu unutar društava INA Grupe i stručnjaka za zaštitu zdravlja i zaštitu na radu o razlogu utvrđenog ograničenja i nesposobnosti za obavljanje dužnosti samo i jedino uz dobrovoljni pristanak i pisano odobrenje radnika.

Na temelju procijenjene izloženosti po zdravlje i rizika te sukladno **programu osposobljavanja iz zaštite na radu** zaposlenici se redovito osposobljavaju za rad na siguran način i rad za računalima, te se provode osposobljavanja za poslodavca i ovlaštenika poslodavca u području zaštite zdravlja i zaštite na radu i osposobljavanje povjerenika za zaštitu na radu.

Da bi se postigla optimalna količina i kvaliteta sadržaja, treninzi za radnike sastoje se od dvije razine, **općeg programa** (jedinstveni i obvezni za sve radnike, pokrivaju osnovne zaštite na radu) i **posebnog programa** (odnosi se na određene skupine radnika, ovisno o vrstama opasnosti, šteta i napora s kojima se ti zaposlenici susreću na svom radnom mjestu).

Uz zakonski propisanu obuku i osposobljavanje, svaki radnik te radnik izvođača radova mora se upoznati s Temeljnim pravilima sigurnosti INA Grupe (TPS) koja predstavljaju minimalne zahtjeve koje moraju poštivati svi radnici INA Grupe. Također, svaki radnik i predstavnik izvođača koji sudjeluje u radnim procesima visokog rizika u društvima INA Grupe uključen je u edukaciju za izdavanje dozvole za rad.

Kako bi se istaknuli pozitivni primjeri i potaknulo stvaranje sigurnog radnog okruženja u 2018. godini po prvi put su dodijeljene „**SMART**“ nagrade za izniman doprinos u području održivog razvoja i zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša u tri kategorije: „**SMART radnik**“, „**SMART projektna suradnja**“ i „**SMART izvođač**“. Glavni ciljevi ove nagrade su jačanje kulture sigurnosti, poticanje radnika i izvođača na održavanje visoke razine svijesti o zaštiti okoliša, promicanje sigurnog radnog mjesta, osobni angažman radnika i suradnja između voditelja pojedinih faza projekta te angažman izvođača s obzirom na ZZSO zahtjeve s krajnjim ciljem postizanja nultih incidenata, jer su nam naše zdravlje i sigurnost te okoliš i vlasništvo na prvom mjestu.

Izješćivanje o incidentima

Kako bi se osiguralo pravodobno izvješćivanje i istrage incidenata kao i potencijalno opasnih situacija u području zaštite zdravlja, zaštite na radu, zaštite okoliša i zaštite od požara (u daljnjem tekstu: sve potencijalno opasne situacije i incidenti nazivaju se događaji) implementiran je **sustav za izvješćivanje i istraživanje incidenata iz područja zaštite zdravlja, sigurnosti, okoliša i požara u društvima INA Grupe**. Primarni cilj istrage incidenta je utvrditi činjenice koje su dovele do događaja, kako bi se spriječilo njihovo ponovno pojavljivanje.

Sukladno našem sustavu **STOP kartica**, prijavljuju se i istražuju ne samo incidenti, već i potencijalno opasne situacije (uključujući nesigurne radnje i uvjete). To nam daje mogućnost da proaktivno minimiziramo posljedice nekih događaja koji srećom nisu rezultirali incidentom. Radnici i neposredni rukovoditelji aktivno su uključeni u procese istraživanja, od evidentiranja događaja, do procjene i provedbe akcija za poboljšanje. U slučaju incidenata, svi su zaposlenici informirani o sustavu prijavljivanja i istraživanja incidenata i educirani o postupanju u hitnom postupku na temelju njihove uloge u sustavu.

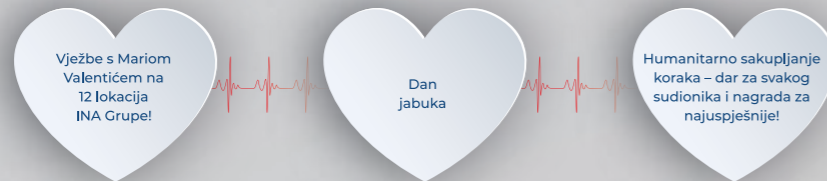
Zaštita i promocija zdravlja

Kultura zdravlja i sigurnosti na radu INA Grupe uključuje poštovanje zdravog radnog mjesta uz aktivno sudjelovanje poslodavaca i radnika sa zajedničkim ciljem stvaranja zdravog i sigurnog radnog okruženja. Koncept zaštite zdravlja je iznad zakonske usklađenosti i ostvaruje se kroz šestogodišnji projekt **ZDRAVLJE+**.

ZDRAVLJE+

Fokus projekta ZDRAVLJE+ u 2018. godini bio je na provedbi kampanje „**Ritam srca - glazba života**“, s ciljem prevencije bolesti srca i krvnih žila te poticanjem zdravih navika redovitog vježbanja, kao i prevencije mišićno-koštanih poremećaja.

Ritam srca - glazba života!

Dio kampanje bio je 30-dnevni program promjene životnih navika za 30 odabranih radnika INA Grupe pod nazivom „**Promijeni životne navike s Mariom Valentićem**“, pod stručnim vodstvom Maria Valentića, profesora kineziologije i promotora zdravog života. Naglasak je bio na promjeni prehrambenih navika i povećanju tjelesne aktivnosti koja uključuje vježbanje temeljeno na tjelesnoj težini, aerobne vježbe i jednostavne pješačke ture.

Također, povodom **Dana jabuka**, zaposlenici su 22. listopada informirani o zdravstvenoj dobrobiti konzumacije jabuka za zdravlje krvožilnog sustava i srca. U svim Ininim restoranima podijeljeno je 1.000 kilograma besplatnih jabuka.

Tijekom studenog i prosinca 2018. godine, 430 zaposlenika INA Grupe sudjelovalo je u **humanitarnoj akciji prik-**

upljanja koraka. Svaki je zaposlenik u prosjeku prehodao 92 kilometra, što je ukupno iznosilo 39.560 kilometara. Za svaki prijeđeni kilometar, INA, d.d. donirala je jednu kunu zakladi „Hrvatska kuća srca“ i tako pomogla pri kupnji automatskog vanjskog defibrilatora s komunikacijskim ormarićem. Defibrilator je postavljen u Osnovnoj školi Janka Draškovića u Zagrebu koju pohađa djevojčica s Brugada sindromom (bolest uzrokuje opasan nepravilan rad srca i nesvjesticu ili nagli zastoj srca). Osim toga, u suradnji s Klinikom za kardiovaskularne bolesti „Magdalena“ organizirano je događanje „**Pridružite se radionici o zdravlju srca**“ na kojoj su se zaposlenici informirali o zdravlju kardiovaskularnog sustava. Sudionicima radionice izmjeren je EKG u sklopu praćenja i konzultacija s pacijentima u telemedicini.

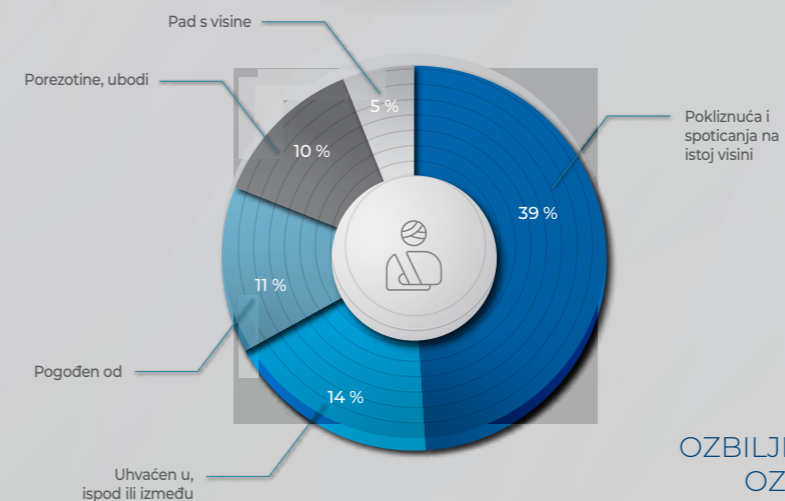
U okviru projekta ZDRAVLJE+ kontinuirano se provode kampanje: Kako upravljati stresom, Vođena vježba opuštanja, Fizička i mentalna relaksacija, Minuta za zdravlje, Pokreti koji čine promjenu, Sat bez računala, Hormonalno zdravlje i Svi mogu spasiti ljudski život, kao i uvijek dostupna interna aplikacija „Pitajte naše liječnike“ putem koje je tim od šest liječnika specijalista medicine rada dostupan svim zaposlenicima INA Grupe za medicinske konzultacije.

U aktivnostima projekta ZDRAVLJE+ godišnje sudjeluje više od četiri tisuće radnika INA Grupe. Naši dobavljači su uključeni u aktivnosti kroz operativnu podršku ili sponzorstvo. Njihovi zaposlenici koji rade na lokacijama INA Grupe također mogu aktivno sudjelovati u kampanjama.

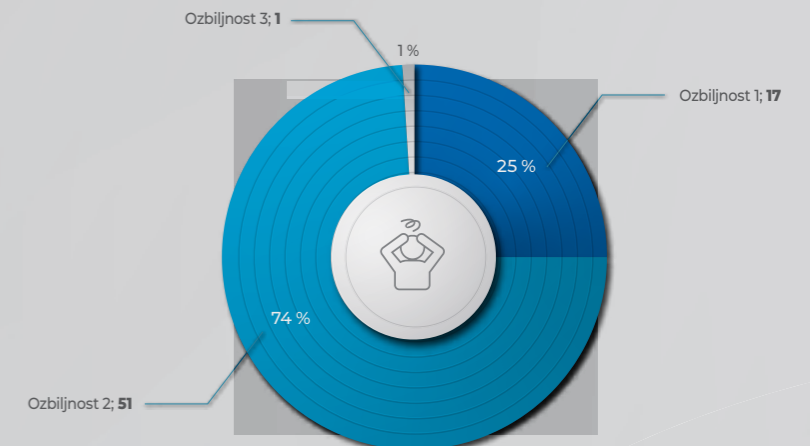
Izvedba zaštite na radu

U 2018. godini u INA Grupi zabilježen je blagi porast broja ozljeda na radu, kako vlastitih radnika tako i radnika izvođača, pa je sukladno tome i stopa ozljeda na radnom mjestu povećana s 2,55 na 2,70 u 2018. godini. Kao i u posljednje tri godine, ozljede su najčešće povezane s pokliznućima i spoticanjima na istoj visini (39% svih ozljeda). Drugi najčešći uzrok ozljeda na radu radnika INA Grupe vezan je za: uhvaćen ispod ili između (14%), udario u (11%), porezotine i ubodi (10%) te pad s visine (5%). U 2018. godini, kao i u prethodnim godinama, nije bilo zabilježenih profesionalnih oboljenja ni ozljeda visoke ozbiljnosti povezanih s prepoznatim opasnostima na radnom mjestu (kao što su visoki tlak, visoka temperatura, izloženost opasnim kemikalijama itd.).

5 GLAVNIH UZROKA UKUPNO PRIJAVLJENIH OZLJEDA U INA GRUPI

OZBIJNOSTI UKUPNO PRIJAVLJENIH OZLJEDA U 2018. INA GRUPA

S ciljem smanjenja najčešćeg oblika uzroka ozljeda te podizanja svijesti o sigurnosti, krajem 2017. godine pokrenut je program za prevenciju pokliznuća, spoticanja i padova pod nazivom „Nesvjesno ponašanje“, a u 2018. godini program je u potpunosti implementiran. Program se izvodi putem interaktivnih radionica za sve plave ovratnike INA Grupe (cilj je uključiti 1.734 plava ovratnika). Program nesvjesnog ponašanja sadrži četiri modula:

- ▶ Nedostatak ili pogrešna percepcija opasnosti
- ▶ Nedostatak ili pogrešno postavljene optičke signale
- ▶ Pogrešno „fokusanje“ tijekom hodanja, uspona i penjanja
- ▶ Neispravni obrasci ponašanja na radnom mjestu

program Nesvjesno ponašanje

za prevenciju pokliznuća, spoticanja i padova

Tijekom 2018. godine više od polovice radnika INA Grupe sudjelovalo je u radionicama. Glavna svrha ovog programa je spriječiti ozljede u slučaju pada, pokliznuća i spoticanja te smanjiti njihov broj za 25% u 2019. godini.

„Program zaštite ruku“ u CROSCO d.o.o. i STSI d.o.o. temelji se na edukacijama radnika na radnim mjestima, gdje je uključeno ručno rukovanje alatima, edukacije o pravilnoj uporabi osobne zaštitne opreme (u daljnjem tekstu: OZO) i edukacije o osiguravanju sigurnog i prikladnog alata za rad.

Višegodišnji program „Uključivanje vodstva u ZZSO“, čiji je cilj podizanje svijesti o važnosti sigurnosti na radu u svakodnevnim aktivnostima i razvoj menadžerskih vještina u području sigurnosti, nastavljen je i u 2018. godini. Ukupni broj rukovoditelja koji su prisustvovali jednodnevnim radionicama je 384, od čega je 121 (32%) rukovoditelj prisustvovala radionicama u 2017. godini, a 244

(64%) na radionicama u 2018. godini. Počevši od 2016. godine kada je program pokrenut, radionicama je prisustvovalo 95% (365/384) svih rukovoditelja i voditelja timova.

program Uključivanje vodstva u ZZSO

Ukupni broj rukovoditelja, koji su prisustvovali radionicama

384 (95%)

Nastavno na navedene aktivnosti koje su se odnosile na održavanje jednodnevnih radionica za rukovoditelje i voditelje timova, održane su i dvodnevne radionice za sve novoimenovane menadžere koji nisu prisustvovali radionicama održanim u 2016. godini, kao i za menadžere najvažnijih ugovornih kompanija koje obavljaju poslove visokog ZZSO rizika za INA Grupu. Tijekom 2018. godine održano je sedam radionica kojima su prisustvovala 63 menadžera, odnosno odziv je bio 83% (63/76).

Napori u održavanju postignute razine uključenosti i daljnjeg rasta razine kulture sigurnosti u INA Grupi kroz program Uključivanje vodstva u ZZSO i dalje se nastavljaju kako bi se svim novoimenovanim menadžerima, rukovoditeljima i voditeljima omogućilo sudjelovanje u radionicama rukovođenja u području sigurnosti i zaštite na radu.

Informacije vezane za sigurnosne programe koji se provode za izvođače radova pročitajte u poglavlju 5.7.4. Kupci i izvođači radova.

ZAPOSLJENICI INA GRUPE I IZVOĐAČI RADOVA	2016.	2017.	2018.
Broj smrtnih slučajeva kao posljedica ozljede na radu	0	0	0
Stope smrtnosti uslijed ozljede na radu*	0,0	0,0	0,0
Broj ozljeda na radu visoke ozbiljnosti (isključujući smrtno slučajevne)	6	2	1
Stopa ozljeda na radu s visokim posljedicama (bez smrtnih slučajeva)*	0,24	0,08	0,04
Broj ozljeda na radu	45	63	69
Stopa ozljeda na radu*	1,78	2,55	2,70
Broj radnih sati	25.246.422	24.687.772	25.571.939

* stope su izračunate na temelju 1.000.000 odrađenih sati

IZVOĐAČI RADOVA INA GRUPE	2016.	2017.	2018.
Broj smrtnih slučajeva kao posljedica ozljede na radu	0	0	0
Stope smrtnosti uslijed ozljede na radu*	0,0	0,0	0,0
Broj ozljeda na radu visoke ozbiljnosti (isključujući smrtno slučajevne)	2	0	0
Stopa ozljeda na radu s velikim posljedicama (bez smrtnih slučajeva)*	0,30	0,00	0,00
Broj ozljeda na radu	7	15	12
Stopa ozljeda na radu*	1,04	2,29	1,77
Broj radnih sati	6.711.648	6.550.571	6.779.520

* stope su izračunate na temelju 1.000.000 odrađenih sati

ZAŠTITA OD POŽARA I UPRAVLJANJE PROCESNOM SIGURNOŠĆU

Upravljanje procesnom sigurnošću

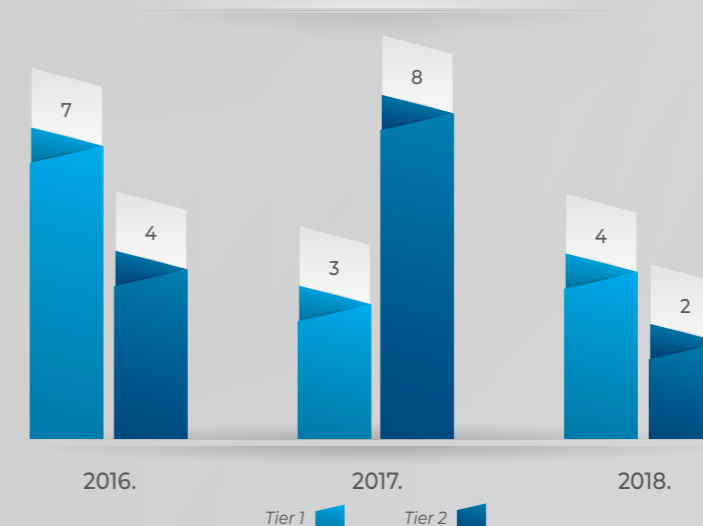
Kako bi se identificirale, razumjele i kontrolirale opasnosti u procesu te spriječili veliki požari, eksplozije ili oslobađanje otrovnih tvari, što može dovesti do smrtnih slučajeva, oštećenja imovine, zagađenja okoliša i negativnog utjecaja na ugled kompanije, INA Grupa je 2016. godine počela s implementacijom Upravljanja procesnom sigurnošću (u daljnjem tekstu: PSM). PSM je usmjeren na sprječavanje ozbiljnih procesnih incidenata koji bi mogli utjecati na osoblje u procesu, lokalnu zajednicu i okoliš te rezultirati značajnim gubitkom imovine (kompanije ili lokalne zajednice), kontinuiteta poslovanja te općenito gubitkom ugleda. To uključuje primjenu procesnih i kontrolnih mjera za sustavno prepoznavanje, nadziranje i kontrolu aktivnosti vezanih uz rad s opasnim tvarima kako bi se spriječili incidenti u procesu. Jedan od ključnih ciljeva zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša u razdoblju od 2017. do 2020. godine je usklađenost s PSM zahtjevima od najmanje 70%. U INA Grupi, PSM mrežu čine Rafinerija nafte Rijeka, Rafinerija nafte Sisak, Logistika, Istraživanje

i proizvodnja nafte i plina, INA Jadran d.o.o. (bivši INAGIP d.o.o.), Holdina d.o.o. i INA MAZIVA d.o.o. Navedena društva INA Grupe za svaku godinu izrađuju PSM akcijske planove, a cilj je njihova realizacija od minimalno 85%.

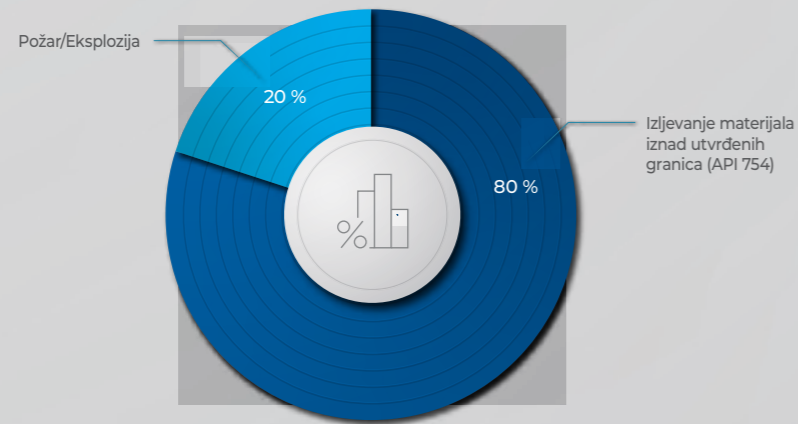
U 2019. godini fokus će biti na implementaciji elementa Osiguranje kvalitete u investicijskim projektima i u održavanju, implementaciji programa Upravljanje korozijom u Istraživanju i proizvodnji nafte i plina, primjeni procedure za dotezanje prirubnica kod kritične opreme (tzv. Flange Protocol) te korištenju PMI (Positive Material Identification) uređaja.

U 2018. godini prijavljena su četiri Tier 1 (PSM događaji s najvećim posljedicama) i dva Tier 2 incidenta (PSM događaji s manjim posljedicama). Jedan Tier 1 incident dogodio se u Rafineriji nafte Rijeka zbog požara na smrznutoj cijevi koja je bila ispunjena ugljikovodicima, ali nije u upotrebi (tzv. „Dead leg“). Ostala tri Tier 1 incidenta dogodila su se uslijed puknuća cjevovoda u Rafineriji nafte Sisak. S ciljem sprječavanja sličnih događaja u budućnosti, u rafinerijama Sisak i Rijeka donesen je program uklanjanja cjevovoda koji nisu u upotrebi (napravljeni su popisi cjevovoda koji se ne koriste, „dead-leg“, i plan za njihovo uklanjanje) te je izdana procedura „Winter book“. Tijekom 2019. godine i dalje će se provoditi sustav upravljanja korozijom.

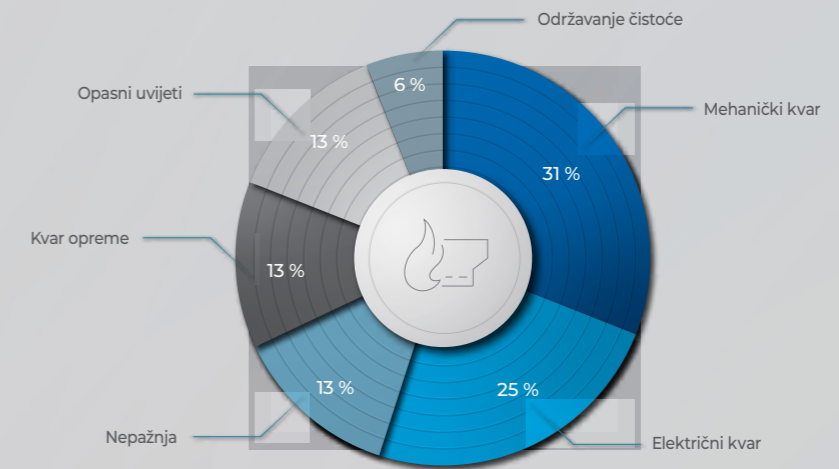
INCIDENTI VEZANI UZ SIGURNOST PROCESA U INA GRUPI

PROCESNI INCIDENTI TIER 1 I 2
PODJELJENI PREMA UZROKU

UZROCI POŽARA (2018.)

Zaštita od požara, upravljanje rizikom i promjenama

INA, d.d. ima šest profesionalnih vatrogasnih postrojbi za objekte kategorizirane u 1. kategoriju ugroženosti od požara, s do 400 profesionalnih vatrogasaca. Dio njih čine vlastiti radnici, a dio ugovoreni (vanjski) profesionalni vatrogasci.

Vatrogasci u svom poslu obavljaju razne zadaće gdje se traži određeni stupanj fizičke spremnosti vatrogasca. Stoga, uz obavezni liječnički pregled (uvjet radnog mjesta), uvedena je interna provjera fizičkih sposobnosti INA vatrogasaca. Rezultati prve provjere fizičkih

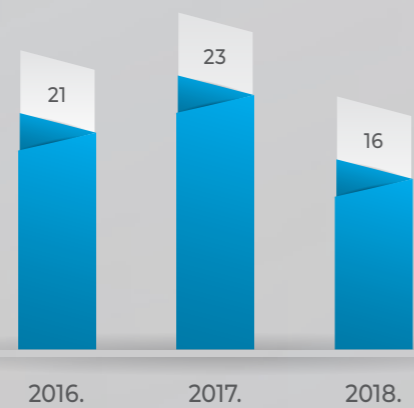
sposobnosti INA vatrogasaca, provedene krajem 2017. godine, pokazali su da 49% ispitanih vatrogasaca nije zadovoljilo jedan ili više od pet testova provjere u skladu sa Smjernicama za provjeru fizičkih sposobnosti.

U 2018. godini, u cilju osiguranja realizacije i zadržavanja potrebne razine fizičke spremnosti Ininih profesionalnih vatrogasaca, kreiran je i implementiran jedinstven trening program (od strane stručnjaka), zajedno s potrebnom opremom u svakoj Ininoj vatrogasnoj postrojbi. Vatrogasci kontinuirano treniraju (tijekom radnog vremena), a za daljnju provedbu treninga odgovorni su vatrogasni zapovjednici kroz postavljanje osobnih ciljeva.

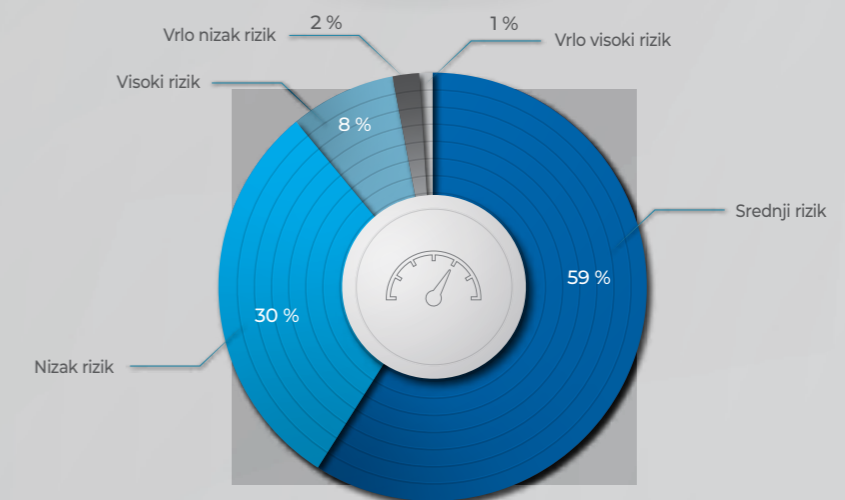
Sustav upravljanja rizicima u društvima INA Grupe definiran je Ključnim ciljevima i programima ORiZZSO 2017. – 2020. INA Grupe. Glavni je cilj omogućiti identifikaciju ZZSO opasnosti i rizika koji su vezani uz sve aktivnosti društva, s ciljem sprječavanja vjerojatnosti pojave incidenta i smanjenja posljedica. Na razini INA Grupe u 2018. godini izrađena je revizija **Registra rizika** za sve rizike iz područja ZZSO-a te je utvrđeno ukupno 1.457 rizika.

Rezultati procijenjenih rizika, prijedlog mjera i definirani troškovi za smanjenje svih utvrđenih rizika po prioritetu, od vrlo visokih i visokih rizika do srednjih i niskih rizika (prihvatljivo područje) prezentirani su od strane tima za evaluaciju nadležnom menadžeru za procijenjenu lokaciju.

BROJ POŽARA INA GRUPA

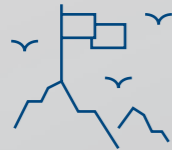

UTVRĐENI RIZICI (2018.)

KLIMATSKE PROMJENE

„Upravljanje rizicima i prilikama vezanim uz klimatske promjene“

Postignuća

- ▶ U sklopu EOR projekta, utisnuto 203.005.827 m³ CO₂ u duboke bušotine
 - ▶ Izvršeno 30 energetske opservacijske obilazke
- ▶ Recertificiran sustav upravljanja energijom ISO 50001

Izazovi

- ▶ Nadolazeće, četvrto razdoblje trgovanja emisijama stakleničkih plinova
 - ▶ Porast cijene CO₂ emisijskih kvota
 - ▶ Remont u Rafineriji nafte Rijeka – poboljšanje energetske učinkovitosti

GLOBALNI PREGLED KLIMATSKIH PROMJENA

Glavni cilj Pariškog sporazuma je ojačati globalni odgovor na opasnost od klimatskih promjena održavajući porast globalne temperature ovog stoljeća znatno ispod 2 °C u odnosu na predindustrijsko razdoblje, kao i nastavak napora za ograničenje rasta temperature za 1,5 °C. Zajedno s usvojenih 17 ciljeva održivog razvoja, ovi sporazumi predstavljaju globalni konsenzus o potrebi ograničavanja klimatskih promjena i postizanja održivog razvoja, što znači da se ublažavanje klimatskih promjena mora provoditi na način koji je u skladu s okončanjem siromaštva, promicanjem gospodarskog razvoja, poštivanjem ljudskih prava i osiguranjem socijalne uključenosti. Globalna potražnja za energijom vjerojatno će i dalje rasti, tako da će europska naftna industrija imati ulogu i u energetskej budućnosti. Jedan od ključnih instrumenata za provedbu Pariškog sporazuma je sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova (EU ETS). Cilj novog, četvrtog razdoblja trgovanja je stvaranje i provođenje učinkovitog i stabilnog tržišta emisijama nakon 2021. godine s planovima za poboljšanje isplativih smanjenja emisija i niskougljičnog razvoja. Jedan od glavnih izazova industrije nafte i plina u ovom razdoblju je osigurati rast i ograničiti emisiju stakleničkih plinova. Drugi veliki izazov je stalni rast cijena kvota. Kako bi se prilagodili novim izazovima i smanjili utjecaj na poslovanje, INA, d.d. je revidirala interne procedure vezane za trgovanje emisijskim jedinicama, nastavila aktivno pratiti sve regulatorne promjene i surađivati s nadležnim tijelima koja sudjeluju u definiranju pravila za novo razdoblje trgovanja.

ENERGETSKA UČINKOVITOST

Upravljanje energijom ima ključnu ulogu u poslovanju s naftom i plinom te je neophodno za održivi razvoj. INA Grupa predana je odgovornom korištenju energije i stalnom praćenju i poboljšanju energetske učinkovitosti u svim segmentima poslovanja, industrijskim postrojenjima, opremi, objektima, poslovnim zgradama i sl. Sustav upravljanja energijom uveden je na razini INA Grupe (INA, d.d., STSI d.o.o., INA MAZIVA d.o.o. i CROSCO d.o.o.) prije tri godine i ima tri glavna cilja:

- ▶ Smanjenje troškova energije
- ▶ Optimizaciju izvora energije
- ▶ Uvođenje najboljih raspoloživih tehnika

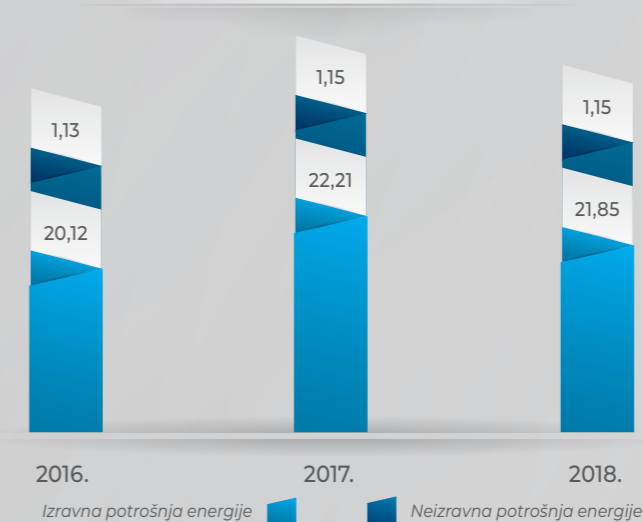
Osim toga, razvijen je i obrazovni program za zaposlenike rafinerija nazvan **Program energetske svijesti**. Nakon provedbe navedenog programa u rafinerijama, Logistici i INA MAZIVA d.o.o., ovaj obrazovni program je u 2018. godini uveden i u maloprodaju.

U 2017. godini uvedeni su **energetski opservacijski obilasci** s kojima se nastavilo i tijekom 2018. godine, kada je provedeno 30 opservacijskih obilazaka na različitim lokacijama INA Grupe. Ova praksa će se proširiti i koristiti kao obvezan pokazatelj energetske učinkovitosti za menadžere i stručnjake.

Potrošnja energije

Ukupna potrošnja energije u INA Grupi u 2018. godini iznosila je 23 milijuna GJ, od čega 21,85 milijuna GJ izravne potrošnje energije i 1,15 milijuna GJ neizravne potrošnje energije. Izravna energija uključuje potrošnju prirodnog plina (7,53 milijuna GJ) i ostalu potrošnju energije ugljikovodika (zbroj količina koje nastaju iz sirove nafte, uključujući ukapljeni naftni plin, komprimirani prirodni plin, ukapljeni prirodni plin, butan, propan, etan i goriva koja se koriste za izgaranje u kotlovima, pećima, grijačima, turbinama, bakljama, incineratorima, generatorima i sl.) u iznosu od 14,32 milijuna GJ. Što se tiče neizravne potrošnje energije, ukupna kupljena električna energija iz vanjskih izvora iznosila je 1 milijun GJ i 0,15 milijuna GJ intermedijarne energije (para, toplota itd.). Ukupna potrošnja energije u 2018. godini u INA Grupi potječe iz neobnovljivih izvora. U Rafineriji nafte Rijeka prodano je 268 GJ električne energije kao rezultat viška (struja koja se koristi u slučaju obustave mreže).

UKUPNA POTROŠNJA IZRAVNE I NEIZRAVNE ENERGIJE U INA GRUPI (MILIJUNI GJ)*

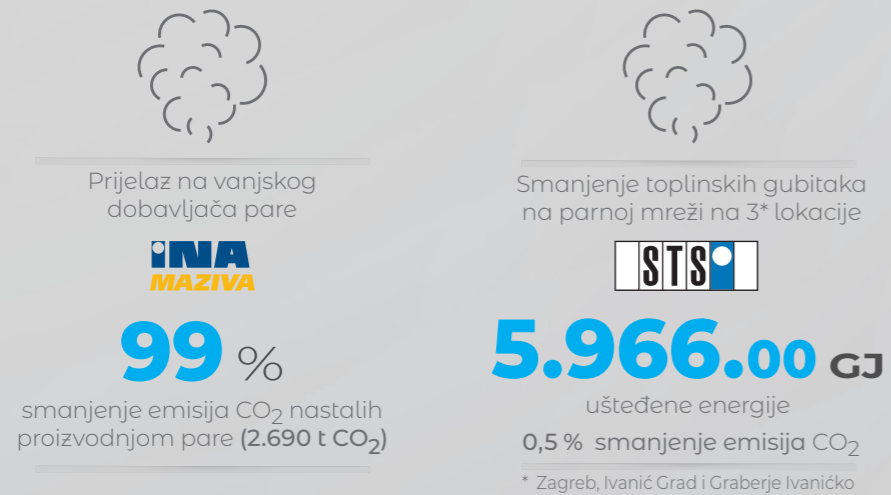

*Svi podaci prikupljeni su u internom sustavu za prikupljanje podataka Enablon. Izravna potrošnja energije računa se na temelju laboratorijske analize korištenog goriva kada je to primjenjivo ili korištenjem IPCC faktora. Neizravna potrošnja energije izračunata je na temelju računa vanjskih opskrbljivača topline, parom i električnom energijom.

Projekti uštede energije u INA Grupi

Projekti uštede energije u INA Grupi od 2015. do 2017. godine temeljili su se na više od 75 inicijativa. Kao rezultat tih aktivnosti, Rafinerija nafte Rijeka kao najveći potrošač energije poboljšala je indeks energetske intenziteta za 6% i specifične emisije ugljikovog dioksida za 3,8% u usporedbi s indikatorima za 2017. godinu. U sljedećem trogodišnjem ciklusu (2018.-2020.) nastavlja se promicanje svijesti o energiji, osmišljavanje novih ideja i nacрта te proširenje popisa energetske relevantnih projekata, a sve u svrhu daljnjeg poboljšanja sustava i bolje energetske učinkovitosti cijele INA Grupe.

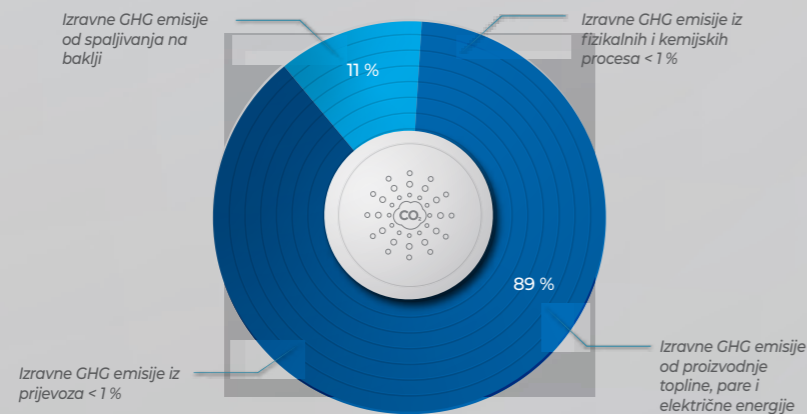
Uvažavajući činjenicu da para najviše doprinosi potrošnji energije u INA Mazivima i STSI-ju, u 2018. godini provedena su dva projekta u svrhu smanjenja potrošnje pare i poboljšanja energetske učinkovitosti.

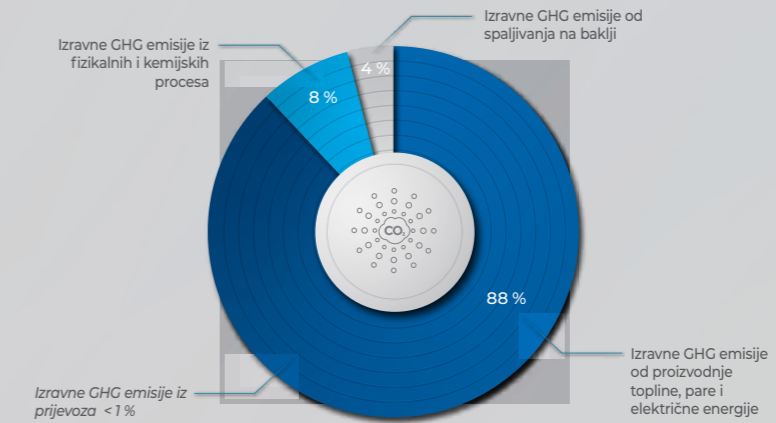
EMISIJE STAKLENIČKIH PLINOVA

Izravne emisije stakleničkih plinova (u daljnjem tekstu: GHG emisije) iz postrojenja (Područje 1) u 2018. godini ostale su na istoj razini kao u 2017. godini (1,83 milijuna tona CO₂ ekvivalenta). Izravnim GHG emisijama najviše doprinose rafinerije i aktivnosti Istraživanja i proizvodnje nafte i plina (ukupne izravne GHG emisije iznose 1,80 milijuna tona CO₂ ekvivalenta). Ukupne izravne GHG emisije u 2018. godini za Rafineriju nafte Rijeka iznosile su 1.002.642 tona CO₂ ekvivalenta, za Rafineriju nafte Sisak 312.136 tona CO₂ ekvivalenta te za Istraživanje i proizvodnju nafte i plina 485.551 tonu CO₂ ekvivalenta. Dijagrami u nastavku prikazuju doprinos izravnih GHG emisija iz fizikalnih i kemijskih procesa, spaljivanja na baklji, prijevoza, odzračivanja i proizvodnje topline, pare i električne energije u ukupnim izravnim GHG emisijama.

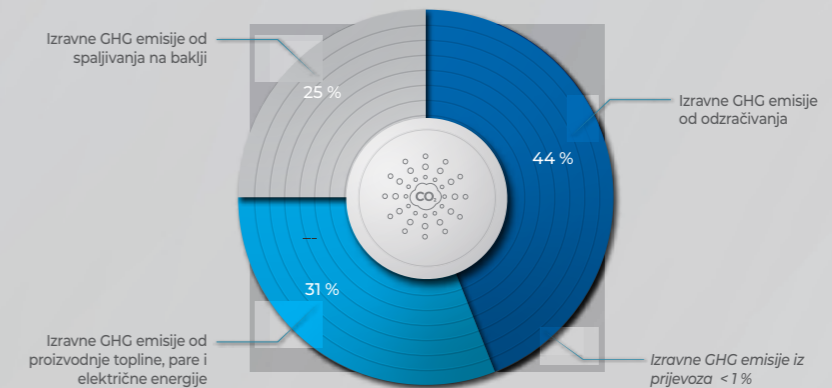
IZRAVNE EMISIJE GHG RAFINERIJA NAFTE SISAČ

IZRAVNE EMISIJE GHG RAFINERIJA NAFTE RIJEKA

IZRAVNE EMISIJE GHG ISTRAŽIVANJE I PROIZVODNJA NAFTE I PLINA

Neizravne GHG emisije iz energije kupljene u 2018. godini (električna energija, toplina i para) ostale su na istoj razini kao u 2017. godini, 0,08 milijuna tona CO₂ ekvivalenta (lokacijski pristup).

Dodatno smanjenje CO₂ emisija ostvareno je **EOR projektom** koji je u INA Grupi započeo 2014. godine. Sukladno planu, u 2018. godini je utisnuto ukupno 203.005.827 m³ CO₂ na lokacijama Ivanić i Žutica.

Europski sustav za trgovanje emisijskim jedinicama (EU ETS)

Ukupne verificirane CO₂ emisije EU ETS u INA, d.d. postrojenjima u 2018. godini bile su 1,7% niže nego u 2017. godini. CO₂ emisije u Rafineriji nafte Rijeka, Objektima prerade plina Molve i Objektima frakcionacije Ivanić Grad ostale su gotovo jednake kao u prošloj godini, dok su se emisije u Rafineriji nafte Sisak smanjile za 13% zbog prestanka rada FCC jedinice. Sve CO₂ emisije u okviru EU ETS-a verificirane su od strane akreditirane kompanije, u skladu s relevantnim europskim i nacionalnim zakonodavstvom.

VERIFICIRANE CO ₂ EMISIJE U OKVIRU EU ETS-a (t/GODINA)	2016.	2017.	2018.
Rafinerija nafte Rijeka	983.431	983.183	1.004.631
Rafinerija nafte Sisak	318.271	360.703	312.069
Objekti prerade plina Molve	76.583	84.840	88.189
Objekti frakcionacije Ivanić Grad	36.383	46.757	46.140
UKUPNO	1.414.668	1.475.483	1.451.029

Emisije od spaljivanja na baklji i odzračivanja

Odzračivanje i spaljivanje na baklji su važne operativne i sigurnosne mjere koje se koriste u rafinerijskim postrojenjima kako bi se osiguralo sigurno uklanjanje para i plinova. S druge strane, spaljivanje prirodnog plina troši vrijedne resurse i pridonosi klimatskim promjenama, zbog čega radimo na smanjivanju spaljivanja na bakljama povezanim s aktivnostima proizvodnje nafte i plina.

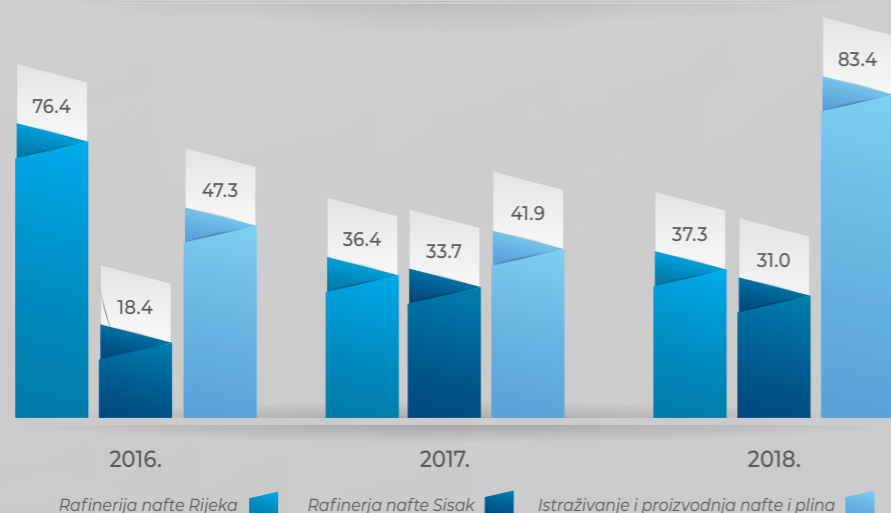
Izravne GHG emisije od spaljivanja na baklji iz rafinerija ostale su približno na istoj razini u usporedbi s prošlom godinom. Kada je riječ o Istraživanju i proizvodnji nafte i plina, spaljivanje na baklji je povezano s istraživanjem, početnim ispitivanjem bušotine, remontom bušotine, poremećajima u postrojenju, sigurnosnim ili izvanrednim situacijama, kvarom opreme ili infrastrukture za rukovanje plinovima ili otpuštanjem tlaka iz opreme u svrhu održavanja i sl. U 2018. godini izravne GHG emisije od spaljivanja na baklji povećale su se za 40%. Razlog povećanja je veća proizvodnja plina na Mjernoj i sabirnoj stanici (u daljnjem tekstu: MSS) Đeletovci i remontu u Objektima za preradu plina Molve i Objektima za frakcionaciju Ivanić Grad.

INA, d.d. pokrenula je dva „Zero Routine Flaring“ projekta. Cilj ovih projekata je prestanak spaljivanja plina na Sabirnoj stanici Mramor Brdo (u daljnjem tekstu: SS) i MSS Đeletovci. Na SS Mramor Brdo bit će postavljena kompresorska stanica s vijčanim kompresorom (kapacitet 15.000 m³/dan) pokretana električnim motorom. Kompresorska stanica koristit će se za prikupljanje proizvedenog plina koji će se potom komprimirati na 45 bara te iskoristiti u procesu umjesto spaljivanja na baklji. Dio komprimiranog plina koristit će se za proizvodnju nafte umjetnom metodom podizanja plina. Ostatak komprimiranog plina bit će otpremljen na preradu u postrojenje Objekti frakcionacije Ivanić Grad.

2
projekta
“Zero Routine Flaring”

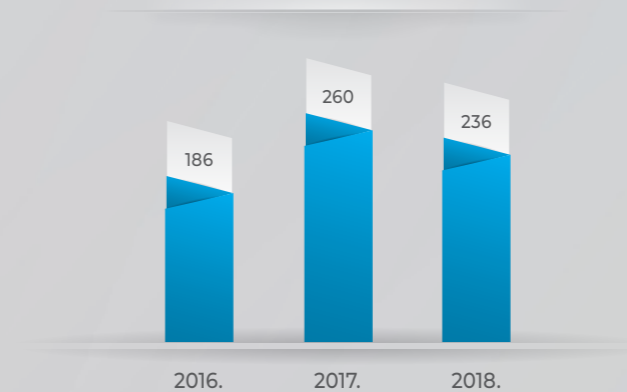

IZRAVNE EMISIJE STAKLENIČKIH PLINOVA NASTALE SPALJIVANJEM NA BAKLJI (tisuće tCO₂ekv)

Izravne GHG emisije od odzračivanja u Istraživanju i proizvodnji nafte i plina smanjile su se za 9% u 2018. godini zbog remonta u Objektima prerade plina Molve i Objektima frakcionacije Ivanić Grad.

IZRAVNE EMISIJE STAKLENIČKIH PLINOVA NASTALE ODZRAČIVANJEM U ISTRAŽIVANJU I PROIZVODNJI (tisuće tCO₂ekv)

OKOLIŠ

„Smanjiti ekološki otisak“

Postignuća

- ▶ Sanirano i zatvoreno odlagalište neopasnog otpada Šoići u Rafineriji nafte Rijeka
- ▶ Revitalizirano i pušteno u rad postrojenje za obradu otpadnih voda u Rafineriji nafte Rijeka
- ▶ Prikupljeno 3,5 tone otpadnog jestivog ulja iz kućanstava na 30 Ininih maloprodajnih mjesta

Izazovi

- ▶ Visoke investicije za postizanje najviših standarda prema Direktivi o industrijskim emisijama
- ▶ Provedba europskog klimatskog i energetskega okvira do 2030. godine
- ▶ Analiza ulaska plastike za jednokratnu uporabu u Inu s ciljem pronalaženja alternativnih mogućnosti zamjene

UPRAVLJANJE ZAŠTITOM OKOLIŠA U INA GRUPI

Nema sumnje da je očuvanje okoliša jedan od najvećih imperativa našeg doba. Poslovanje je, bez obzira na veličinu, položaj i djelatnost, doraslo izazovima te postavlja standarde kroz ambicioznu ustrajnost i djela kako bi se smanjio ekološki otisak i integrirala održivost u osnovne djelatnosti. U promjenjivom zakonskom okruženju, kontinuirano se procjenjuje utjecaj na poslovanje kako bi se identificirale najisplativije mjere za implementaciju s ciljem usklađivanja sa sve strožim zakonskim zahtjevima. Primjenom takvih mjera u proizvodnji i preradi nafte smanjujemo naš utjecaj na okoliš. Istovremeno, poboljšavamo izvješćivanje, provedbu i primjenu zahtjeva zaštite okoliša na svim organizacijskim nivoima.

Kako su okolišno prihvatljiva rješenja najveće poslovne prilike, nastavljamo provedbu programa iz „ORiZZSO Ključnih ciljeva i programa INA Grupe“. Ovaj dokument baziran je na pet glavnih načela:

- ▶ ZZSO kao sastavni dio poslovanja - servisna orijentacija i uključenost
- ▶ Realizacija programa prema prioritetima utemeljenim na povezanim rizicima
- ▶ Usklađenost s poslovnim planom i perspektivom te poslovnim inicijativama
- ▶ Održavanje fokusa na razvoju ORiZZSO kulture
- ▶ Dijeljenje naprednih znanja

U nastojanju pružanja učinkovitijih, odgovornijih i održivijih metoda ostvarivanja ključnih ciljeva, INA Grupa svake godine priprema ORiZZSO Akcijski plan u kojem su akcije definirane na način da odgovaraju potrebama poslovnih procesa u području zaštite okoliša. Također, s ciljem ubrzanja procesa prilagodbe sve većem broju standarda i regulativa u području zaštite okoliša, kao i njihovoj uspostavi, suočeni smo brojnim izazovima, a jedan od njih je i značajna, otvorena diskusija s regulatornim tijelima i ostalim dionicima. Budući da su, prije svega, naši zaposlenici odgovorni za primjenu akcija zaštite okoliša na samim mjestima nastanka eventualnog utjecaja na okoliš, trening je važan dio naše strategije. I operateri i rukovoditelji dobivaju ciljne treninge koji podižu svijest o ekološkim problemima. Upravljanje ekološkim otiskom, poboljšanje energetske učinkovitost i smanjenje emisija važna su područja na kojima primjenjujemo aktivnosti za poboljšanja.

Jedan od ključnih ciljeva je razvoj **Strategije remedijacije temeljene na procjeni rizika** s ciljem poboljšanja u provedbi praksi upravljanja onečišćenjem tla i podzemnih voda, povećanja obuhvata registra rezerviranja za zaštitu okoliša i učinkovitog smanjenja utvrđenih obveza za zaštitu tla i podzemnih voda. Na pravom smo putu kako bi postigli ovaj cilj, budući da provodimo monitoring podzemnih voda na 190 opažačkih bušotina na određenim lokacijama. Također, pripremili smo alat za procjenu rizika s obzirom na onečišćenje tla i podzemnih voda za neistražene lokacije – **Inicijalna Procjena Rizika** (nadalje: IPR), te je ovaj alat implementiran tj. provedena je procjena rizika na 60% neistraženih lokacija INA Grupe. Cilj IPR-a je provesti desktop analizu, uključujući rangiranje i određivanje prioriteta za istraživanje svih relevantnih lokacija INA Grupe za koje do danas nisu prikupljeni podaci o kvaliteti tla i podzemnih voda te generirati jasan popis svih rezultata lokacija kako bi se odredio prioritet za lokacije bazirane na potencijalnom riziku za ljude i okoliš identificiranom kroz okolišne parametre i tehnološke parametre specifične za lokacije. Naš pristup bazira se na poznavanju okoliša jer bolje poznavanje rizika olakšava njihovo učinkovito predviđanje i omogućava poduzimanje prikladnih preventivnih mjera.

Svi potencijalni i stvarni incidenti, uključujući izlivanje i gubitak sadržaja iz primarnog okruženja se prijavljuju, istražuju i analiziraju kako bi se spriječilo njihovo ponavljanje i kako bi se poboljšala učinkovitost. Akcije se primjenjuju, a stečeno znanje i iskustva se dijele. Uvedeni su planovi, procedure i dodijeljeni resursi kako bi se odgovorilo na hitne situacije, zaštitili radnici i okoliš, kao i očuvala imovina kompanije i ugled. Ekološka učinkovitost i sustavi se nadgledaju, revidiraju i pregledavaju kako bi se utvrdili trendovi, napredak mjerenja, procijenila usklađenost i osigurao kontinuirani napredak.

GOSPODARENJE OTPADOM U INA GRUPI

Za daljnji razvoj postojećeg sustava gospodarenja otpadom, u 2018. godini objavljeni su **Ključni ciljevi gospodarenja otpadom INA Grupe za period 2018. - 2021.** Kako bi se postigli zadani ciljevi, aktivnosti za njihovu provedbu distribuirat će se po organizacijskim jedinicama INA Grupe kroz godišnje akcijske planove za gospodarenje otpadom u sljedeće tri godine, a neki od projekata su već započeli.

Uzimajući u obzir načela gospodarenja otpadom i poštujući red prvenstva gospodarenja otpadom te ostale zahtjeve propisane mjerodavnim pravom, određene su prioritetne aktivnosti kojima će se unaprijediti sustav održivog gospodarenja otpadom:

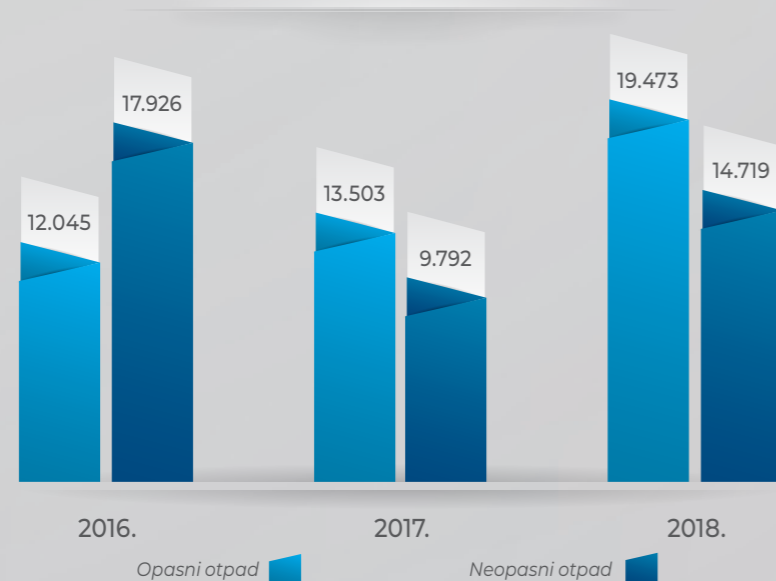

U 2018. godini fokus je bio na provođenju nadzora i edukacija svih sudionika u procesu gospodarenja otpadom INA Grupe o važnosti selektivnog sakupljanja komunalnog i građevinskog otpada. Također, s ciljem pojednostavljenog praćenja i izvješćivanja o svim vrstama i količinama opasnog i neopasnog otpada, završena je **implementacija IT rješenja za gospodarenje otpadom za sve lokacije INA Grupe** u Republici Hrvatskoj. Prema obvezama iz okolišne dozvole, u Rafineriji nafte Rijeka završen je projekt „Zatvaranje i sanacija odlagališta neopasnog otpada Šoići“. STSI d.o.o. dobio je Okolišnu dozvolu i krajem godine započela je bioremedijacijska obrada onečišćenog tla u novoj hali u Moslavačkoj Gračenici nakon dobivanja nove dozvole za gospodarenje otpadom s proširenim kapacitetom.

Nastanak i zbrinjavanje otpada

U usporedbi s rezultatima za 2017. godinu došlo je do povećanja količine proizvedenog otpada. Ukupna količina otpada nastalog u INA Grupi u 2018. godini iznosi 34.192 tone (14.719 tona neopasnog otpada i 19.473 tone opasnog otpada). Do povećanja nastalog otpada u 2018. godini došlo je zbog povećane potrebe za zbrinjavanjem otpadne lužine i stare opreme u Rafineriji nafte Rijeka, povećanja nastalog opasnog otpada tijekom kapitalnih rekonstrukcija u Maloprodaji te zbrinjavanja otpada s dvije zatvorene lokacije u Logistici.

UKUPNI NASTALI OTPAD INA GRUPE (t)

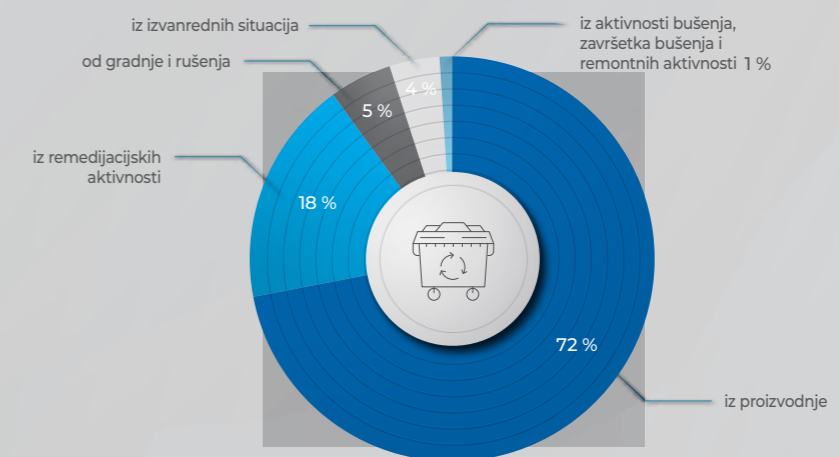
Od ukupne količine proizvedenog otpada, oporabljeno je 12.498 tona, a odloženo je 21.726 tona (u 2018. godini zbrinute su 32 tone otpada nastalog u 2017. godini). Također, izvezeno je 4,2 tone opasnog otpada u skladu sa zakonskim zahtjevima. Opasan i neopasan otpad proizveden aktivnostima bušenja, završetka bušotina i remontnim aktivnostima u 2018. godini iznosio je 273 tone, a sav opasni otpad nastao ovom vrstom djelatnosti (19,14 tona) zbrinut je postupkom dubokog utiskivanja otpada. U INA MAZIVA d.o.o. u 2018. godini sakupljeno je 406 tona otpadnih ulja i po prvi puta materijalno oporabljeno 23,16 tone otpadnog ulja za proizvodnju vlastitih proizvoda.

METODE POSTUPANJA S NASTALIM OTPADOM INA GRUPE (t)*	2018.
UKUPNO NASTALI OTPAD	34.192
Nastali opasni otpad	19.473
Nastali neopasni otpad	14.719
UKUPNO ODLOŽENI OTPAD	21.726
Odloženi opasni otpad	12.891
Odloženi neopasni otpad	8.835
UKUPNO OPORABLJENI OTPAD	12.498
Oporabljeni opasni otpad	6.628
Oporabljeni neopasni otpad	5.870
UKUPNO ODLOŽENI I OPORABLJENI OTPAD	34.224
Odloženi i oporabljeni opasni otpad	19.519
Odloženi i oporabljeni neopasni otpad	14.705

* U skladu sa Zakonom o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17, 14/19) i Pravilnikom o gospodarenju otpadom (NN 117/17), Prateći list za otpad uključuje samo podatke o „D“ ili „R“ postupku te prilikom predaje otpada ovlaštenim tvrtkama, proizvođači otpada u Hrvatskoj ne znaju na koji će se specifični način postupiti s njihovim otpadom.

U 2018. godini najzastupljenije vrste nastalog otpada u INA Grupi bile su isplačni muljevi i drugi otpad od bušenja, zauljeni muljevi od održavanja uređaja i opreme te željezo i čelik.

PODJELA OTPADA INA GRUPE PREMA NAČINU NASTANKA

Odvod nije rješenje!

SAKUPLJANJE OTPADNOG JESTIVOG ULJA IZ KUĆANSTVA

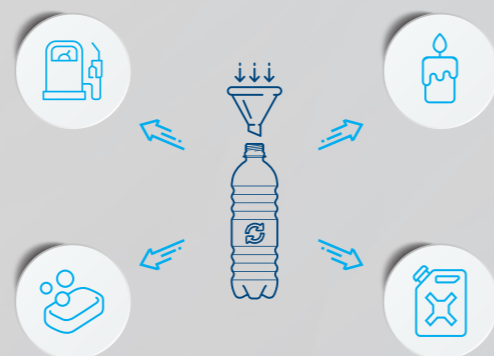
Krajem 2018. završila je prva godina **pilot projekta Sakupljanje otpadnog jestivog ulja iz kućanstva**. Otpadno jestivo ulje značajno onečišćuje vodne tokove. U Hrvatskoj je **svijest o važnosti prikupljanja, kao i mogućnostima zbrinjavanja otpadnog jestivog ulja** ograničena i nedovoljno razvijena. Stoga je projekt predstavljen u nekim školama, na konferencijama i ekološkim događanjima.

Kućanstva nisu obvezna reciklirati otpadno jestivo ulje, iako je riječ o vrijednoj sirovini od koje se oporabom mogu proizvesti drugi proizvodi, prije svega biogoriva. **Biogorivo proizvedeno iz otpada ima značajan doprinos u ispunjenju ciljeva EU Direktiva o promicanju obnovljivih goriva.**

INA projekt provodi u suradnji s tvrtkom Agroproteinka koja je ovlaštena za prikupljanje ovakve vrste otpada.

Kako se koriste OTPADNA JESTIVA ULJA?

Otpadna jestiva ulja su važna sirovina. Reciklirana otpadna jestiva ulja mogu se koristiti za proizvodnju sapuna, deterdženta, sintetičkih guma i proizvodnju biogoriva.

RECIKLIRANJE OTPADNOG JESTIVOG ULJA IZ KUĆANSTVA S INOM PRIDONOSI ZAŠTITI OKOLIŠA!

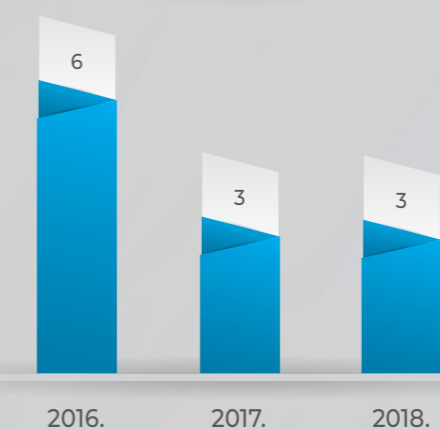
IZLIJEVANJA U OKOLIŠ

Svjesni važnosti odziva u hitnim situacijama, INA Grupa kontinuirano ulaže napore u praćenje i izvješćivanje o izljevima ugljikovodika. Stoga se izljevima ugljikovodika procjenjuju i čiste odmah nakon njihovog pojavljivanja te se prijavljuju sukladno internim propisima.

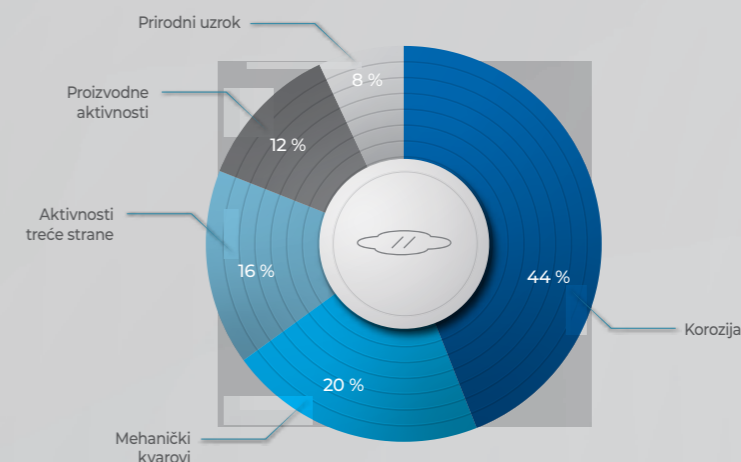
U 2018. godini u INA Grupi zabilježeno je 25 izljevavanja ukupnog volumena 57,55 m³, od čega je 19,3 m³ volumen izljevavanja ugljikovodika. Zabilježena su ukupno tri izljevavanja veća od 1 m³ ugljikovodika te su sva tri uzrokovana aktivnostima treće strane. Oba izljevavanja koja su se dogodila u Istraživanju i proizvodnji nafte i plina uzrokovana su ilegalnim priključcima. Jedno izljevavanje dogodilo se u prosincu 2018. godine kada je 5 m³ sirove nafte onečistilo oko 500 m² oranica u blizini Ivanić Grada. Drugo je bilo u ožujku 2018. godine kada je 2,5 m³ plinskog kondenzata onečistilo 15 m² tla i jarka u blizini ceste za selo Sirova Katalena. Srećom, vodotoci nisu bili ugroženi ovim izljevavanjima, a aktivnosti sanacije su odmah počele u oba slučaja od strane ovlaštenih tvrtki te su ukupni troškovi sanacije iznosili 1.728.456 kuna. Treće izljevavanje veće od 1 m³ ugljikovodika dogodilo se zbog nepažnje treće strane tijekom punjenja broda. Izljevavanje je još uvijek pod istragom na sudu. Ukupni troškovi svih izljevavanja u 2018. godini iznosili su 4,45 milijuna kuna.

Kao i prethodne godine, najčešći uzroci izljevavanja bili su korozija (44%) i mehanički kvarovi (20%). Cilj nam je istražiti i naučiti iz svih izljevavanja kako bismo poboljšali našu učinkovitost i smanjili rizik od budućih izljevavanja. Stoga nam otkrivanje ilegalnih priključaka predstavlja kontinuirani zadatak te je vidljiv padajući trend ilegalnih priključaka na godišnjoj razini. Realizirani projekti sanacije i zamjene kritičnih cjevovoda rezultirali su višegodišnjim trendom smanjenja ukupnog broja incidenata onečišćenja okoliša u Istraživanju i proizvodnji nafte i plina, što potvrđuje postojanje kontinuiranog i sigurnog operativnog sustava.

IZLIJEVANJA VEĆA OD 1 m³ UGLJIKOVODIKA INA GRUPA

PODJELA IZLIJEVANJA PREMA UZROKU

EMISIJE U ZRAK

INA Grupa već godinama radi na smanjenju emisija u svom poslovanju, uglavnom kroz primjenu najboljih raspoloživih tehnika za smanjenje emisija i provedbom projekata energetske učinkovitosti. Najveći dio emisija onečišćujućih tvari u zrak proizlazi od izgaranja goriva u kotlovima, pećima, plinskim turbinama i procesnim grijačima za proizvodnju energije, pare i topline.

Ukupne emisije u zrak SO_x, NO_x i CO smanjene su u prosjeku za 20% u odnosu na prošlu godinu, dok su emisije krutih čestica ostale na približno istoj razini, iako je proizvodnja bila nešto veća. Na smanjenje emisija u 2018. godini najviše su utjecali veća upotreba prirodnog plina kao energenta, bolja kvaliteta loživog plina i loživog ulja s manjim sadržajem sumporovodika odnosno sumpora, provedeni remont na Objektima frakcionacije Ivanić Grad i Objektima prerade plina Molve te obustava jedinice za fluid katalitički kreking u Rafineriji nafte Sisak.

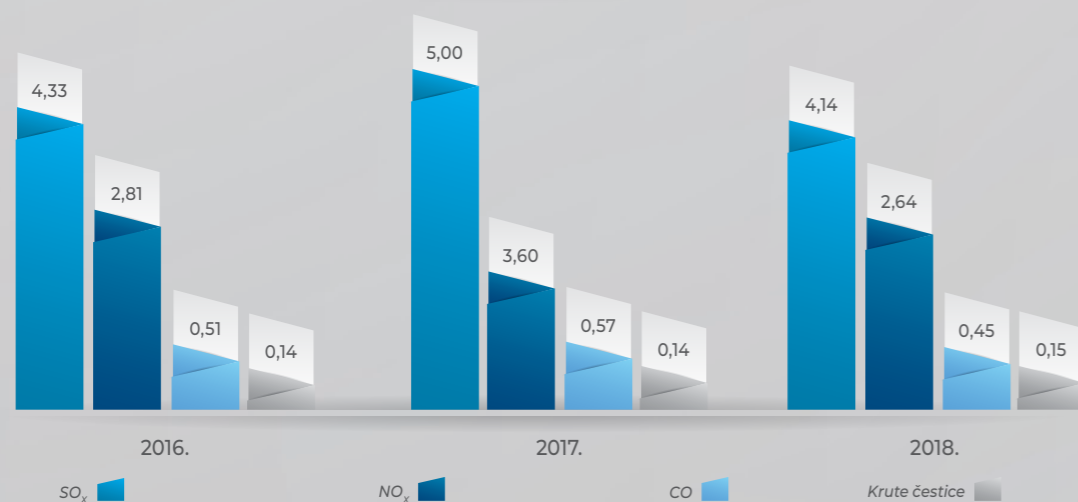
Tijekom proteklih nekoliko godina značajna su sredstva uložena u tehnologije za smanjenja emisija u zrak, prvenstveno u rafinerijama i našim proizvodnim objektima. Najveće poboljšanje u proizvodnji koje je utjecalo na rafinerijsku ekonomiku i okoliš bilo je uspješno puštanje u rad nove jedinice za povrat plina za loženje s baklji u sustav loživog plina. Nakon pokretanja ove jedinice, u rafinerijskoj materijalnoj bilanci bilo je vidljivo smanjenje ukupnih tehnoloških gubitaka i ukupno manja količina utrošenih energenata te je ostvarena specifična energetska potrošnja bila bolja od planiranog cilja.

Tijekom 2018. godine dovršeni su radovi na modernizaciji dva parna kotla u Rafineriji nafte Rijeka. Ciljem osiguranja njihove pouzdanosti ugrađen je novi instrumentacijski i upravljački sustav te su ugrađeni plamenici s niskom emisijom dušikovih oksida (NO_x) s ciljem usklađivanja s nižim graničnim vrijednostima emisije.

Sustav kontinuiranog praćenja emisija na velikim uređajima za loženje revitaliziran je i poboljšao u obje rafinerije, dok će se potpuno novi sustav kontinuiranog praćenja emisija instalirati na jedinici za fluid katalitički kreking s mogućnošću mjerenja ugljikovog monoksida (CO), dušikovih oksida (NO_x), sumpornih oksida (SO_x), krutih čestica, kisika, protoka, temperature i tlaka. Novi kontinuirani monitoring bit će instaliran na dimovodu novog elektrostatskog precipitatora koji će biti ugrađen tijekom opsežnog remonta Rafinerije nafte Rijeka početkom 2019. godine, s ciljem smanjenja emisija krutih čestica u zrak.

Također, nastavili smo s provođenjem programa otkrivanja i sanacije propuštanja (u daljnjem tekstu: LDAR) u našim rafinerijama u Sisku i Rijeci. LDAR se provodi na opremi koja ima potencijal da emitira fugalne emisije, s GasFindIR kamerom koja vizualno prikazuje i najmanja propuštanja na elementima opreme i instalacijama kroz koje teku fluidi. Otkrivanje propuštanja provodi se svake godine, a popravak se obavlja odmah ili unutar definiranih vremenskih okvira, u skladu s planom održavanja

EMISIJE U ZRAK (tisuće tona)

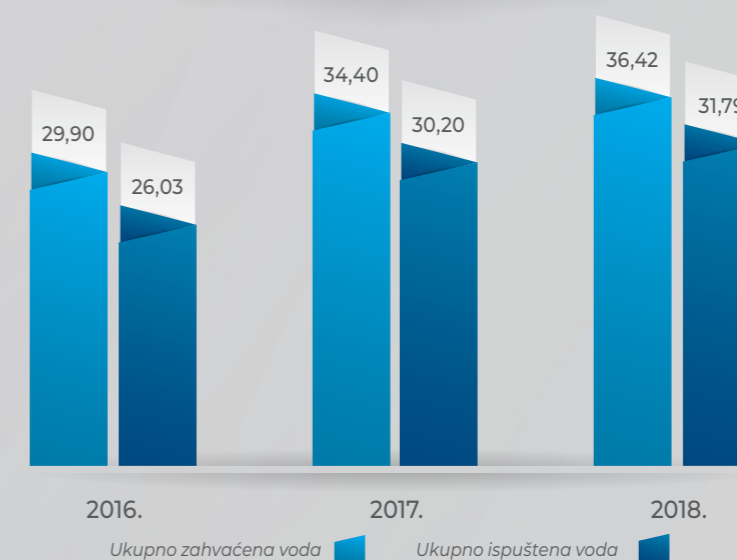

VODA

U poslovanju INA Grupe voda se koristi za bušenje i druge proizvodne procese te je bitna komponenta pri preradi nafte. Glavni izvori zahvaćene vode u INA Grupi su površinske, podzemne i komunalne vode te morska voda koja se koristi u Rafineriji nafte Rijeka za hlađenje. Nijedan izvor vode ne nalazi se u području koje je znatno pogođeno crpljenjem vode. Podaci o potrošnji vode u INA Grupi prikupljaju se u Enablon sustavu za izvješćivanje.

Ukupno zahvaćena voda u 2018. godini veća je za 6% u odnosu na 2017. godinu (36,42 milijuna m³, odnosno 36.422 mega litara). Do porasta je došlo uglavnom zbog povećane proizvodnje u Rafineriji nafte Rijeka, pojačanih bušačkih aktivnosti u Ukrajini i činjenici da je vodna stanica Prerovec (izvor podzemne vode za aktivnosti istraživanja i proizvodnje nafte i plina) postala operativna u 2018. godini. Ukupna količina ispuštene vode iznosila je 31,79 milijuna m³ (31.797 mega litara). Što se tiče pročišćavanja otpadne vode, samo voda koja se ispušta u more se ne tretira jer kvaliteta vode ostaje nepromijenjena, dok se ostala ispuštena voda tretira na licu mjesta (fizična, kemijska, biološka ili kombinacija tretmana) ili se šalje na obradu izvan granica lokacije.

UKUPNO ZAHVAĆENA I ISPUŠTENA VODA INA GRUPA (milijun m³)

ZAHVAT VODE PO IZVORU U INA GRUPI (2018.)*	milijun m ³	mega litre
Zahvat vode – podzemna voda	1,59	1.590
Zahvat vode – površinska voda	7,89	7.898
Zahvat vode – komunalna voda	0,79	799
Zahvat morske vode	25,59	25.592
Proizvedena voda – striper kiselih voda i/ili dno spremnika	0,54	543
UKUPNO	36,42	36.422

* INA ne prikuplja kišnicu niti koristi otpadnu vodu iz drugih organizacija; 1 mega litra = 1.000 m³

U Rafineriji nafte Rijeka u travnju 2018. godine pušten je u rad revitalizirani sustav Postrojenja za obradu otpadnih voda koji čine novi egalizacijski bazen i četiri API separatora koji gravitacijskom separacijom izdvajaju veće količine ulja i suspendiranih tvari iz efluenta otpadne vode rafinerije. Rekonstrukcija je obuhvaćala prenamjenu postojećih bazena u retenciju za prihvata oborinskih voda i povezivanje u zajednički kontrolni upravljački sustav, a sve u svrhu poboljšanja zaštite okoliša i smanjenja troškova rada. Provedbom ovog projekta značajno se poboljšao kapacitet prihvata ulaznih tokova i hidrauličko rasterećenje glavnog toka, osigurala se ujednačenost obrade otpadnih voda te bolja kvaliteta vode na ispustima. Zbog smanjenja emisija i neugodnih mirisa, bazeni API separatora A-7 do A-10 prekriveni su plutajućim pokrovima, a prekriven je i flotacijski bazen A-12 jer su nastale flokule mulja na površini osjetljive na vjetar i kišu. Bazeni su također opremljeni novim zgrtalima za uklanjanje ulja s površine i prikupljanje taloga mulja. Posebnost ovog složenog projekta je u tome što su se radovi morali odvijati tijekom redovitog rada postrojenja, a i sam položaj građevine je neposredno uz morsku obalu tako da se osobita pažnja posvetila zaštiti priobalnog pojasa uz gradilište, postavljanjem plutajućih brana i stalnim nadzorom građenja.

LJUDSKI RESURSI

„Kapitalizirati na ljudskim resursima.“

Postignuća

- ▶ Povećan broj sati treninga po radniku
- ▶ Implementacija fleksibilnih oblika rada u cijeloj INA Grupi
 - ▶ Dan posvećen raznolikosti i uključenosti s ciljem povećanja svijesti o važnosti teme

Izazovi

- ▶ Daljnje povećanje broja sati treninga (32 sata po zaposleniku)
 - ▶ Osigurati poboljšanje i održivi rast beneFIT platforme, koja aktivno promovira zadovoljstvo radnika i ravnotežu između privatnog i poslovnog života
- ▶ Implementacija sustava LEO (Learning Education Onboarding) i napredne mogućnosti e-učenja

UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA U INA GRUPI

Dokument „Definiranje razvojnih potreba, planiranje i provedba razvojnih i obrazovnih programa u društvima INA Grupe“ izdan je 2018. godine. Dokument propisuje glavne korake, zadatke i odgovornosti u procesu provedbe razvojne i obrazovne politike u društvima INA Grupe, definirajući obrazovne potrebe, planiranje razvoja i obrazovanja, vrste razvojnih i obrazovnih procesa, prava i obveze tijekom školovanja i nakon završetka obrazovanja, kao i procjenu povrata uloženog kroz primjenu stečenog znanja. Krajnji cilj provedbe odabranog razvojnog ili obrazovnog programa je povećanje kompetencija zaposlenika s ciljem utjecaja na njihov radni učinak i stvaranje dodatne vrijednosti za kompaniju.

ODNOSI S RADNICIMA

Socijalni dijalog sa Sindikatima i Radničkim vijećem

Socijalni dijalog u INA Grupi kontinuirano se unapređuje suradnjom s Radničkim vijećem i Sindikatima putem redovnih sastanaka ljudskih resursa i socijalnih partnera, uključujući pregovore o materijalnim pravima radnika (kolektivni pregovori, pregovori o socijalnim klauzulama vezano za naknade radnicima koji su uključeni u procese optimizacije i restrukturiranja). Tijekom 2018. godine u INA, d.d. održano je 44 sastanka sa Sindikatima i Radničkim vijećem.

U skladu s Kolektivnim ugovorom, Poslodavac kvartalno izvješćuje predstavnike sindikata o prekovremenom radu, broju i vrsti zaposlenih radnika kod Poslodavca, strukturi zaposlenih i dr. Poslodavac obavještava Radničko vijeće o poslovnim rezultatima i stanju poslovanja, zatim o organizaciji rada, očekivanom razvoju poslovnih aktivnosti i njihovom utjecaju na gospodarski i socijalni položaj radnika, o kretanjima i promjenama u plaćama, broju i vrsti radnika i troškovima rada, razmjeru i razlozima uvođenja prekovremenog rada, broju i strukturi zaposlenih radnika (broj radnika zaposlenih na određeno vrijeme, na izdvojenom mjestu rada, putem agencije za privremeno zapošljavanje itd.), zaštiti zdravlja i sigurnosti na radu te mjerama za poboljšanje uvjeta rada, rezultatima provedenih inspekcijskih nadzora u području rada i zaštite na radu, kao i drugim pitanjima osobito važnim za gospodarski i socijalni položaj radnika.

Pet kompanija ima zaključene kolektivne ugovore na neodređeno vrijeme (INA, d.d., STSI d.o.o., INA MAZIVA d.o.o., TOP RAČUNOVODSTVO SERVISI d.o.o. i Hostin, d.o.o.), a dvije kompanije (INA MALOPRODAJNI SERVISI d.o.o. i CROSCO d.o.o.) na određeno vrijeme. Kompanija PLAVI TIM d.o.o. nema kolektivni ugovor, a materijalna i druga prava radnika regulirana su Pravilnikom o radu. U 2018. godini novi kolektivni pregovori započeli su u kompanijama INA MALOPRODAJNI SERVISI d.o.o. i CROSCO d.o.o.

U INA, d.d. djeluje pet sindikata, a radnici neovisno odlučuju o svojem sindikalnom članstvu.

67% radnika INA Grupe su članovi sindikata, od kojih je 10% učlanjeno u više od jednog sindikata. Broj radnika INA Grupe u sindikatima na dan 31. prosinca 2018. godine:

NAZIV SINDIKATA	BROJ RADNIKA
SING - Sindikat naftnog gospodarstva	3.783
INAŠ - Sindikat naftne djelatnosti	2.084
EKN - Samostalni sindikat radnika u djelatnostima energetike, kemije i nemetala Hrvatske	472
SNS - Sindikat Nova solidarnost	191
SHV - Sindikat hrvatskog vozača	9
INA GRUPA UKUPNO	6.539

Skupovi radnika i drugi oblici direktne komunikacije s radnicima

Svrha **Skupova radnika** jest poboljšanje odnosa i neposredna komunikacija između radnika i rukovodstva te upoznavanje radnika sa strategijom društva i strategijama pojedinih organizacijskih cjelina, kao i s radnim zadacima i ciljevima koji su pred njima.

Povjerenici radnika za zaštitu na radu

Zakonom o radu redefiniran je postupak izbora povjerenika radnika za zaštitu na radu i na temelju novih odredbi sindikati su inicirali i proveli izbore povjerenika radnika za zaštitu na radu u kompanijama INA Grupe (44 u INA, d.d., deset u CROSCO d.o.o., pet u TOP RAČUNOVODSTVO SERVISI d.o.o., devet u STSI d.o.o., 12 u INA MALOPRODAJNI SERVISI d.o.o., tri u INA MAZIVA d.o.o. i jedan u PLAVI TIM d.o.o.).

Povjerenstvo za mirno rješavanje sporova

Povjerenstvo za mirno rješavanje sporova propisano je Kolektivnim ugovorom. Povjerenstvo se sastoji od dvaju predstavnika poslodavca i triju predstavnika sindikata.

Pomoć radnicima i njihovim obiteljima u slučaju ozbiljnih bolesti

Inino povjerenstvo za provedbu postupka utvrđivanja prava na pomoć radnicima u slučajevima bolesti razmatra pojedinačne zamolbe radnika, pribavlja stručno mišljenje ugovornog liječnika o osnovanosti zahtjeva i iznosu potrebnih sredstava te priprema prijedloge odluka o dodjeli pomoći u okviru planiranih troškova.

Osim Skupova radnika, razmjena informacija između Uprave i zaposlenika provodi se i putem internog glasila „Glasnik“, Intraneta, vijesti, internih propisa, odluka, uputa, poslovnih sastanaka, foruma, individualnih sastanaka direktora i zaposlenika, priručnika i kataloga za zaposlenike, sastanaka s posebnim interesnim skupinama zaposlenika, sastanaka s članovima Uprave i Vijeća operativnih direktora, sastanaka s direktorima, putem usluga „Pitajte ljudske resurse“ i sastanaka između Uprave i sindikata.

NAGRAĐIVANJE I OPERATIVNO POSLOVANJE LJUDSKIH RESURSA

Pogodnosti omogućene radnicima

Veće pogodnosti koje su propisane i utvrđene Kolektivnim ugovorom

Sukladno Kolektivnom ugovoru, radnici na raspolaganju imaju čitav niz pogodnosti, koje su veće od onih propisanih Zakonom o radu, kao što su božićnica, dar za djecu povodom božićnih blagdana, uskrsnica, regres, jubilara nagrada, troškovi prijevoza, dodatno zdravstveno osiguranje, osiguranje od nezgode, pogodnosti za majke i trudnice, (ne)plaćeni dopust za različite namjene kao što su obrazovanje ili druga važna životna događanja, novčane potpore u raznim teškim životnim situacijama, otpremnine itd.

Dodatne pogodnosti

Uz brojne pogodnosti koje proizlaze iz Kolektivnog ugovora, INA, d.d. je svojim radnicima omogućila niz pogodnosti usmjerenih na sve aspekte dobrobiti radnika i promoviranje važnosti ravnoteže između privatnog i poslovnog života. **BeneFIT platforma nudi 150 pogodnosti u 20 kategorija**, kao što su pogodnosti vezane za sport i fitness, kupovinu, putovanja, gastronomiju, osobnu njegu, obitelj, kućne ljubimce, kulturu i ostale kategorije. Sve navedene pogodnosti jednako su dostupne svim zaposlenicima INA Grupe.

Osim pružanja uvida u sve dostupne pogodnosti, beneFIT platforma aktivno promovira kulturu cjelovite dobrobiti radnika putem dnevnih članaka, ciljanih kampanja i treninga održanih u sklopu INA Akademije, što u konačnici rezultira boljom uključenošću, radnim učinkom i lojalnošću radnika. Navedene pogodnosti smatraju se važnim dijelom ukupnog modela nagrađivanja radnika, koji osigurava konkurentnost kompanije na tržištu te doprinosi privlačenju, motiviranju i zadržavanju sadašnjih i budućih radnika.

Fleksibilni oblici rada - FORa

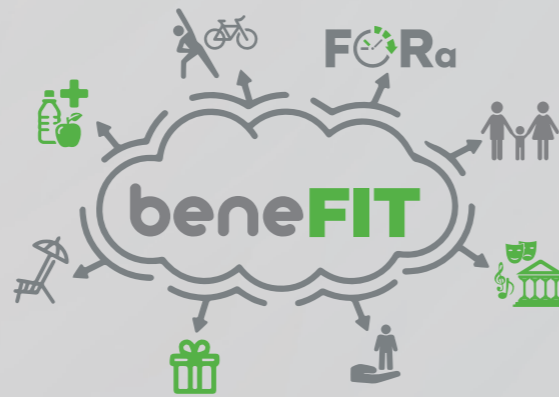
Kao dio strategije dobrobiti i raznolikosti, INA Grupa radnicima nudi mogućnost korištenja **fleksibilnih oblika rada (FORa):** **Fleksibilno radno vrijeme (Flexitime)** – radno vrijeme s promjenjivim vremenom početka i završetka rada unutar osnovnih, prethodno dogovorenih pravila i u dogovoru s poslodavcem te **Fleksibilno mjesto rada (Flexiplace)** – oblik rada u kojem radnik povremeno obavlja svoje poslovne zadatke kod kuće ili na drugom mjestu, kada okolnosti i vrsta zadatka to omogućavaju.

Navedeni fleksibilni oblici rada implementirani su s ciljem postizanja bolje ravnoteže između privatnog i poslovnog života te smanjivanja stresa kod radnika, povećanja zadovoljstva i motivacije radnika, poticanja raznolikosti (npr. majke nakon povratka s rodiljnog dopusta, povećane mogućnosti za osobe s invaliditetom itd.), povećanja poslovne efikasnosti i jačanja kreativnosti, produktivnosti i inovativnosti naših radnika te povećanja predanosti i poduzetnosti radnika.

Kako bi napravili korak unaprijed ka boljoj ravnoteži između privatnog i poslovnog života, od 2018. godine radnici mogu, temeljem viška sati ostvarenih putem Flexitime-a, koristiti slobodan dan za određene važne događaje za radnike ili članove njihovih obitelji (npr. prvi dan škole djeteta, prvi dan vrtića itd.).

Prema zaprimljenim povratnim informacijama, korištenjem FORa povećano je zadovoljstvo radnika, smanjeni su izostanci i kašnjenja na posao, smanjen je broj bolovanja i prekovremenog rada te osigurana pozitivna korporativna kultura i veća atraktivnost naše kompanije prema potencijalnim radnicima.

Osim u INA, d.d., tijekom 2017. i 2018. godine FORa je implementirana u drugim društvima INA Grupe (PLAVI TIM d.o.o., TOP RAČUNOVODSTVO SERVISI d.o.o., CROSCO d.o.o., STSI d.o.o., INA MAZIVA d.o.o., bivši INAGIP, d.o.o., sada INA Jadran d.o.o., Holdina d.o.o.), a broj korisnika ove pogodnosti kontinuirano raste.

Sustav davanja priznanja i nagrađivanja radnika

Pored jasno definiranog sustava pogodnosti, INA Grupa je uspostavila **sveobuhvatan sustav davanja priznanja radnicima povezan s korporativnom kulturom**. Sustavi davanja priznanja i nagrađivanja radnika implementirani su s ciljem promicanja i nagrađivanja željenih vrijednosti i ponašanja, postignuća, kao i unapređenja timskog rada. Neki od programa davanja priznanja i nagrađivanja su sljedeći:

- ▶ Predsjednička nagrada
- ▶ Nagrada za izniman i dugogodišnji doprinos
- ▶ Eiffel Program
- ▶ Priznanje za najboljeg trenera INA Akademije
- ▶ Nagradi kolegu (NajKolega/ica, NajMentor/ica, NajMenadžer/ica, Mislim zeleno, Veliko srce, Srdačan osmijeh)
- ▶ Nagrada za izniman doprinos u području održivog razvoja, zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša (SMART radnik, SMART izvođač, SMART projektna suradnja)
- ▶ Priznanja za projekte

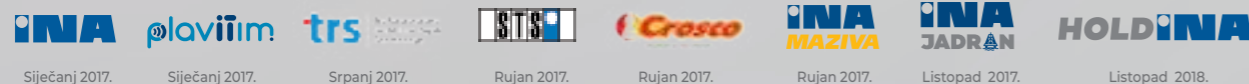
PRIVLAČENJE TALENATA I RAZVOJ KARIJERA

Razvoj karijera

Kako bi osigurali održivost ljudskog kapitala, kod svakog zaposlenika procjenjuju se radni učinak, kompetencije i potencijal te se na temelju tih podataka izrađuju individualni razvojni planovi (dalje u tekstu: IDP) kao osnova za budući razvoj radnika. Svi radnici INA Grupe redovito dobivaju povratnu informaciju vezanu za radni učinak i razvoj barem jednom godišnje, dok 17,33% radnika ima kreiran IDP. Ulaganje u edukacije i razmjenu znanja rezultiralo je prosjekom od 20,9 sati treninga po radniku INA Grupe.

PROSJEK SATI TRENINGA PO RADNIKU (2018.)	SATI
PREMA SPOLU	
INA Grupa (muškarci)	20,0
INA Grupa (žene)	23,9
PREMA SEGMENTU POSLOVANJA	
Istraživanje i Proizvodnja nafte i plina	22,0
Rafinerije i marketing	25,5
Usluge kupcima i maloprodaja	17,1
Korporativne funkcije	21,9
INA Grupa	20,9
PREMA SUSTAVU UPRAVLJANJA RADNIM UČINKOM	
Radnici u APC sustavu	63,2
Radnici u SURU sustavu	20,8
Radnici u MPM sustavu	16,1
Radnici u SIS sustavu	107,6
Članovi Uprave	13,3
PREMA RAZINI	
Izvršitelj	16,2
Stručnjak	31,9
Growww	39,3
Rukovoditelj	61,4
Vodeći stručnjak	44,6

BROJ I POSTOTAK RADNIKA KOJI PRIMAJU REDOVITU POVRATNU INFORMACIJU	2016.	2017.	2018.
INA Grupa (muškarci)	8.580 (79%)	8.272 (76%)	8.143 (76%)
INA Grupa (žene)	2.281 (21%)	2.612 (24%)	2.565 (24%)
UKUPNO INA GRUPA	10.861 (100%)	10.884 (100%)	10.708 (100%)

Implementirani razvojni programi oblikovani su kako bi se povećala ukupna razina stupnja razvijenosti kompetencija unutar INA Grupe u području tehničkih, stručnih ili općih poslovnih znanja i vještina. Većina razvojnih programa kombinira razne metode razvoja poput: samoučenje, radionica u učionici, online učenje, obuka na poslu i profesionalna praksa, svaki predstavlja integriranu platformu poznatu kao tzv. pristup „blended learninga“.

Tehnička ljestvica karijere (Technical career ladder) program

Program Tehnička ljestvica karijere (dalje u tekstu: TCL) daje zaposlenicima priliku za sagledavanje mogućnosti razvoja vlastitog karijernog puta i uvjeta koje trebaju ispuniti da bi bili promovirani. Za svaku skupinu tehnoloških znanja izrađuje se procjena, nakon čega se definira individualni razvojni plan za svakog sudionika. Procjena daje uvid u rupe u znanju koje svaki sudionik može imati te informaciju o kompetencijama koje treba unaprijediti. Tako jasan i objektivni karijerni put i mogućnost promocije motiviraju zaposlenike i zadržavaju ih u kompaniji. Od 2016. godine, TCL je implementiran za stručnjake iz područja Istraživanja i proizvodnje nafte i plina te Rafinerija i marketinga uz kontinuirano unapređenje i dodavanje novih stručnjaka zbog povećanja opsega programa. U 2018. godini program je proširen i na netehničke radnike iz funkcijskih organizacijskih jedinica kao što su Ljudski resursi i Informatički servisi, dok se u 2019. godini očekuje daljnje proširenje.

Razvoj rukovoditelja

INA Grupa nudi trenutnim i budućim rukovoditeljima mogućnosti sudjelovanja u raznim razvojnim programima i radionicama namijenjenima rukovoditeljima. Cilj je kroz različite programe kao što su **LEAD**, **NEXT DS**, **Intensity** i **First-time manager**, osnažiti i razviti četiri rukovoditeljske meta-kompetencije: misaono vodstvo, vođenje prema rezultatima, vođenje drugih i osobno vodstvo. Očekivani ishod je osnažiti rukovoditelje za

buduće izazove, ojačati njihovu samosvijest te ih učiniti učinkovitima u njihovim svakodnevnim rukovoditeljskim izazovima. U 2018. godini za spomenute programe odabrani su novi polaznici te je započeto njihovo educiranje i njihov daljnji razvoj.

U 2018. godini lansirano je jednogodišnje razvojno putovanje pod nazivom **First-time manager**. Radi se o strukturiranom pristupu temeljenom na razvoju kompetencija koji se sastoji od edukacija, grupnog coachinga i leadership mentorstva. Ciljana skupina je 48 novih rukovoditelja u INA Grupi. Ovakvim pristupom kompanija osigurava potrebnu podršku, ne samo novim rukovoditeljima i njihovim timovima, nego i njihovim linijskim rukovoditeljima te cijeloj liniji menadžmenta. First-time rukovoditelji koji dobiju potrebne alate, vještine i treninge, pripremljeni su postati učinkoviti lideri koji će poticati angažirane i produktivne timove te ostvarivati sjajne rezultate za organizaciju.

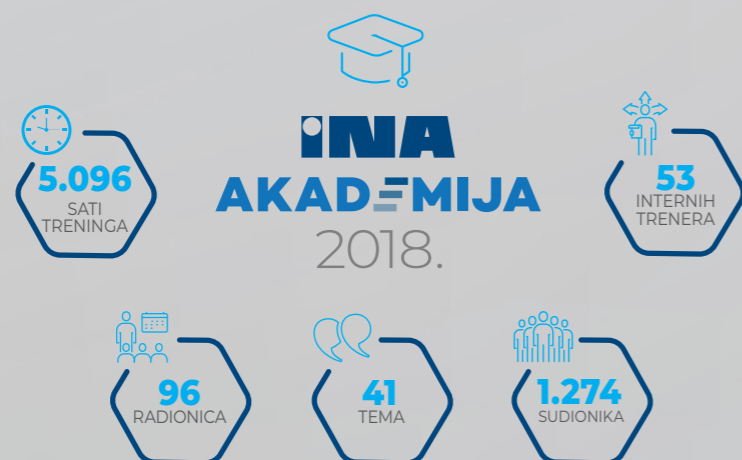
Također, u 2018. godini lansiran je i polugodišnji razvojni program za rukovoditelje u prodaji. Cilj programa je podržati transformaciju prodaje te osnažiti menadžerske vještine i vještine potrebne za upravljanje prodajnim timovima.

Prodajna akademija

Tijekom 2018. godine, jednogodišnji strukturirani razvojni program za prodajne predstavnike implementiran je s ciljem osnaživanja i podizanja razine razvoja prodajnih kompetencija. Svi prodajni predstavnici INA Grupe sudjelovali su u programu.

INA Akademija

Interna razmjena znanja jedan je od najučinkovitijih alata održivosti kada se govori o ljudskom kapitalu. INA Akademija pruža strukturu i alat za prijavu nizu zasebnih radionica koje se provode kroz cijelu godinu na nekoliko različitih lokacija s ciljem razvoja zaposlenika kroz sudjelovanje u radionicama ili kao interni treneri.

Privlačenje talenata

Posljednje desetljeće INA Grupa strateški planira, privlači i zapošljava visokoobrazovane mlade talente sukladno očekivanim budućim poslovnim potrebama koje proizlaze iz starenja radne snage - vrhunskih stručnjaka za naftu i plin. Programi privlačenja i regrutiranja mladih diplomanata kontinuirano se provode, ali se od ove godine šire i na populaciju plavih ovratnika/srednje stručne spreme.

Programi fokusirani na mlade diplomante su **pripravnički program Growww**, s ciljem strateškog zapošljavanja mladih diplomanata te drugi projekti za studente kao što je **FRESHHH** (studentska online natjecateljska igra u kojoj učenici upravljaju naftnom i plinskom kompanijom), **Junior Freshhh** (online natjecanje u prirodnim znanostima), **MOL program stipendija za studentice tehničkih i prirodoslovno - matematičkih smjerova (FEMP)** - kreiran da podrži studentice STEM područja (znanost, tehnologiju, inženjerstvo i matematiku) pružajući im mogućnost stjecanja stipendije.

Tijekom 2018. godine pokrenut je strateški program **privlačenja i zadržavanja populacije plavih ovratnika/srednje stručne spreme** zbog sve većih izazova na tržištu rada (zbog odljeva radne snage, starenja/ odlazaka zaposlenika u mirovinu, manjeg zanimanja za strukovne škole itd.). Naš glavni cilj je osnaživanje učenika u strukovnim školama, kao i u osnovnim školama, kako bi postali cijenjeni stručnjaci u budućnosti u svom strukovnom obrazovanju i poticanje budućeg strukovnog obrazovanja kroz mogućnosti stipendiranja, stažiranja, izrade završnog rada u suradnji sa stručnjacima INA Grupe, donacijama korištene Inine opreme (IT oprema, mehanička oprema i sl.).

Radna uključenost/angažiranost, raznolikost i uključivanje

Nakon ankete o uključenosti zaposlenika za 2017. godinu, kreirano je više od 100 akcijskih planova s ciljem poticanja promjena koje imaju neposredan utjecaj na radnu angažiranost zaposlenika. Provođenje akcijskih planova osigurava se putem mreže ambasadora uključenosti koji su vođeni, obrazovani i mentorirani upravo u te svrhe. Program za ambasadore uključenosti ne uključuje samo radionice za razvoj akcijskog planiranja, već i niz radionica za osobni razvoj kako bi i drugim zaposlenicima bili uzor i model motiviranosti i uključenosti.

Strategija upravljanja raznolikošću i uključivanjem u 2018. godini sastojala se od nekoliko temeljnih akcija kao što su izdavanje operativnog dokumenta **Upravljanje raznolikošću, prihvaćanjem razlika i nediskriminacijom u društvima INA Grupe**, provedba radionica u području podizanja svijesti o raznolikosti i uspješnoj komunikaciji s različitim ljudima (komunikacijske radionice, radionice s DISC metodologijom s ambasadorima uključenosti itd.), **konferencija #svismoOK** i izdavanje brošure D&I memo - vodič za raznolikost u društvima INA Grupe.

Druga u nizu **konferencija o raznolikosti i uključivanju pod nazivom #svismoOK** održana je za interne goste i vanjsku publiku iz drugih uspješnih hrvatskih tvrtki koje podržavaju temu raznolikosti i uključenosti. Cilj konferencije bio je približiti temu raznolikosti što je moguće većem broju zaposlenika, podići svijest o važnosti te teme, uz poticanje zaposlenika na sudjelovanje na konferenciji i različitim radionicama s ciljem podizanja svijesti o raznolikosti i poštovanju svojih kolega te upoznavanja zaposlenika s korporativnim vrijednostima Ine.

ZAJEDNICE

„Jačanje povjerenja i kredibiliteta među dionicima“

Postignuća

- ▶ INA, d.d. nastavlja podržavati projekte lokalnih zajednica
- ▶ Projekt Zeleni pojas uvršten u izvješće ICC o Globalnim Ciljevima održivog razvoja, koje je predstavljeno na političkom forumu visoke razine UN-a
- ▶ INA, d.d. dobila nagradu „Sjaj“ za vidljivost i promicanje društveno odgovornog poslovanja i održivost u digitalnim medijima

Izazovi

- ▶ Provedba projekata Zelenog pojasa tijekom 2019.
- ▶ Prikladan odgovor na zahtjeve lokalnih zajednica
- ▶ Nastavak društvenih ulaganja: zdravstvena skrb, potrebe djece, edukativni projekti

ODNOSI SA ZAJEDNICOM I DRUŠTVENA ULAGANJA

Odnosi INA Grupe s lokalnim zajednicama utvrđeni su **Priručnikom za upravljanje aktivnostima vezanim za društvenu angažiranost**. Pripadnici lokalne zajednice (pojedinci, lokalna vlast, neprofitne organizacije, općine, udruge itd.) uključuju se u poslovne aktivnosti koje imaju utjecaj na zajednice u kojima se odvijaju.

Odnosi s lokalnim zajednicama u Rafinerijama i marketingu i Istraživanju i proizvodnji nafte i plina

INA, d.d. nastavlja s podržavanjem projekata u područjima u kojima djeluje, osobito na lokacijama Rafinerija i marketinga u Primorsko-goranskoj županiji, Solinu i Sisku te lokacijama Istraživanja i proizvodnje nafte i plina u istočnoj, središnjoj i sjevernoj Hrvatskoj. Posebna pažnja pridaje se pomaganju djeci, mladima, ustanovama zdravstvene skrbi i projektima koji doprinose kvaliteti života lokalnih zajednica. Tijekom 2018. godine INA, d.d. podržala je **71 projekt u područjima u kojima djeluje Istraživanje i proizvodnja nafte i plina i 84 projekta u kojima djeluju Rafinerije i marketing**.

Podržani projekti tijekom 2018. godine obuhvaćaju sljedeće:

- ▶ Besplatno gorivo u općinama Primorsko-goranske županije u kojima je zbog snježnih oborina nastala ozbiljna šteta
- ▶ Humanitarni karnevalski bal, ulična utrka „Homo si teč“ i regata „Fiumanka“ u Rijeci
- ▶ Postavljanje solarnih klupa na javnim prostorima i klimatizacijskih uređaja u Osnovnoj školi Kostrena
- ▶ Podrška darovitim učenicima u Tehničkoj školi Sisak
- ▶ Opremanje sportske dvorane i vrtića u Sisačko-moslavačkoj županiji
- ▶ Suradnja na projektu „Topli obrok, obrok zdravlja“ za sve osnovne škole u Sisačko-moslavačkoj županiji
- ▶ Postavljanje opreme za igrališta u vrtićima u Ivaniću Gradu
- ▶ Obnova školske kuhinje u Molvama
- ▶ Provedba ekološkog projekta „Održivi razvoj“ u srednjoj školi u Đurđevcu
- ▶ Podrška glavnim kulturnim institucijama i manifestacijama u regijama u kojima djeluje Istraživanje i proizvodnja nafte i plina (npr. Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku i „Vinkovačke jeseni“)

Ključni DOP projekti sa zaposlenicima, neprofitnim udrugama i lokalnom zajednicom

BOŽIĆ S INOM

krajem 2018. u Ini je organizirano nekoliko aktivnosti povodom Božićnih blagdana:
Humanitarni sajam,
 Ukrašavanje božićnog drvca,
 Donatorska izložba božićnih ukrasa,
 Posjet Djeda Božićnjaka,
Božić s Inom - kazališne predstave za djecu u pet gradova i
 „Darujmo osmijeh na dječja lica“.

189 prijavljenih projekata

18 izabranih najboljih projekata

350.000 kn

Inin projekt Zeleni pojas uvršten je u UN-ovo Globalno izvješće o održivom razvoju za 2018. godinu, koje je izradila Međunarodna trgovačka komora. Prepoznat je kao projekt koji direktno pridonosi **globalnom cilju održivog razvoja 15 - očuvanje života na Zemlji**. Time se našao u izabranom društvu 80-ak najuspješnijih svjetskih primjera održivog razvoja.

ULAGANJE U UNAPRJEĐENJE ZDRAVSTVENOG STANJA ZAJEDNICE

u 2018. u Ini se nastavilo s projektom „Donacije bolnicama“

800.000 kn

donirano je bolnicama u Hrvatskoj

#MismoINA

Sportski susret zaposlenika INA Grupe organiziran je u travnju u Rijeci. Održalo se natjecanje u odbojki, nogometu i trčanju.

Prisustvovalo više od **300** sudionika

Pošumljavanje opožarenog područja u Splitsko-dalmatinskoj županiji

U 2018. INA je organizirala volontersku akciju pošumljavanja opožarenog područja i doniranje dobrovoljnog vatrogasnog društva iz Splitsko-dalmatinske županije. Akcija je uključivala i **Podizanje svijesti o opasnosti od požara**.

750 sadnica posađeno

INA Klub Volontera

1.368 članova

62 akcija

8.296 volonterskih sati

Nagrada Volonterskog centra Osijek za doprinos poslovnog sektora razvoju volonterstva.
Nagrada Lokalnog volonterskog centra Orkas za najbolju tvrtku koja podržava volontiranje.

Suradnja s ključnim volonterskim institucijama:
Zagrebački volonterski centar i Crveni križ.
 Sudjelovanje na **2. konferenciji o korporativnom volontiranju**.

SOS DJEČJE SELO HRVATSKA

INA nastavlja podupirati SOS Dječje selo Hrvatska kroz razne donatorske projekte i godišnju donaciju.

spjalica

Spjalica HUB je platforma kroz koju INA, d.d., 6 udruga spjalica-e i drugi Inini partneri **besplatno dijele znanje** s drugim nevladinim i obrazovnim institucijama.

169 predstavnika pohađalo edukacije

69 neprofitnih organizacija i obrazovnih institucija

ETIKA I UPRAVLJANJE

„Usredotočenost na odgovorno poslovanje i dugoročan gospodarski razvoj.“

Etičkim kodeksom INA Grupe definirane su temeljne vrijednosti i načela ponašanja menadžmenta i radnika u pogledu njihova odnosa prema radu, suradnicima, poslovnim partnerima i javnosti. Kodeksom su također utvrđene obveze INA Grupe za osiguranje odgovarajućih uvjeta rada i profesionalnog razvoja radnika, kao i izbjegavanje neprihvatljivih oblika ponašanja. Kodeksom je obuhvaćeno široko područje poslovnih odnosa i procesa, a trebaju ga se pridržavati sve osobe koje djeluju u ime INA Grupe, uključujući fizičke i pravne osobe koje su u ugovornom odnosu s INA Grupom (poslovni partneri, savjetnici, dobavljači, prodavači i sl.).

Kompanije INA Grupe svojim poslovanjem ne ugrožavaju prava autohtonih zajednica niti se koriste dječjim ili prisilnim radom te isto zahtijevaju i od svojih dobavljača. Osim toga, ne pružaju financijsku ili bilo kakvu drugu vrstu pomoći političkim strankama, političarima i srodnim institucijama.

UPRAVLJANJE ETIČKIM KODEKSOM U INA GRUPI

Etičko povjerenstvo ima zadatak praćenja implementacije Etičkog kodeksa INA Grupe i njegove primjene u slučajevima kršenja Etičkog kodeksa INA Grupe.

Stalni članovi Etičkog povjerenstva čine visoki i srednji menadžment i predstavnik radnika. Predsjednik Povjerenstva je vanjski stručnjak zadužen za ispravno postupanje. U postupcima koji se odnose na zaštitu dostojanstva, osim stalnih članova Etičkog povjerenstva, sudjeluje ad hoc član - predstavnik Sindikata ili Radničkog vijeća

Pripremno povjerenstvo je uže tijelo Etičkog povjerenstva, koje čine Predsjednik Etičkog povjerenstva INA Grupe i dva Operativna direktora. Njegovi glavni zadaci su:

- ▶ Odrediti postojanje nadležnosti Etičkog povjerenstva INA Grupe u odnosu na zaprimljenu prijavu
- ▶ Odlučiti o postojanju osnova za iniciranje etičkog postupka temeljem informacija i dokaza opisanih u prijavi

U provođenju zadataka (primjerice postupaka po prijavama, istrage i mjere koje proizlaze iz provedenih postupaka) Etičkom povjerenstvu podršku pružaju lokalni Etički

službenici koji su imenovani u kompanijama INA Grupe s više od 20 radnika.

Etički kodeks INA Grupe omogućava svim unutarnjim i vanjskim zainteresiranim osobama uvid u etička pravila koja društva INA Grupe smatraju ključnim za svoje uspješno poslovno djelovanje, kako unutar tako i izvan društava INA Grupe.

Unutarnje i vanjske zainteresirane osobe imaju mogućnost prijaviti neetično ponašanje ili zatražiti savjet pisanim putem (pošiljkom, e-mailom ili internetom) i putem telefona na automatsku tajnicu koja je dostupna 24 sata dnevno, 7 dana u tjednu. Anonimne prijave bit će ispitane samo ako se pretpostavlja da se radi o izrazito ozbiljnom kršenju Kodeksa. Kada se prijavljuje neetično ponašanje, osoba koja prijavljuje mora poštivati prava osobe koju prijavljuje pa je zabranjeno dostavljati odnosno prosljeđivati osobne podatke osobe koju se prijavljuje bilo kojem društvu INA Grupe ili trećoj osobi koja nije obuhvaćena prijavom dotičnog neetičnog ponašanja.

U slučaju postojanja dvojbi etičke prirode, radnik se prvo može obratiti nadređenom rukovoditelju. Pomoć ili savjet također može biti zatražen od Ljudskih resursa ili Pravnih poslova, odnosno nadležne organizacijske jedinice/osobe koja takve poslove obavlja u pojedinom društvu INA Grupe. U slučaju bojazni u korištenju ovih načina, također je moguće u svakom trenutku kontaktirati i Etičko povjerenstvo INA Grupe ili Etičkog službenika u pojedinom društvu INA Grupe.

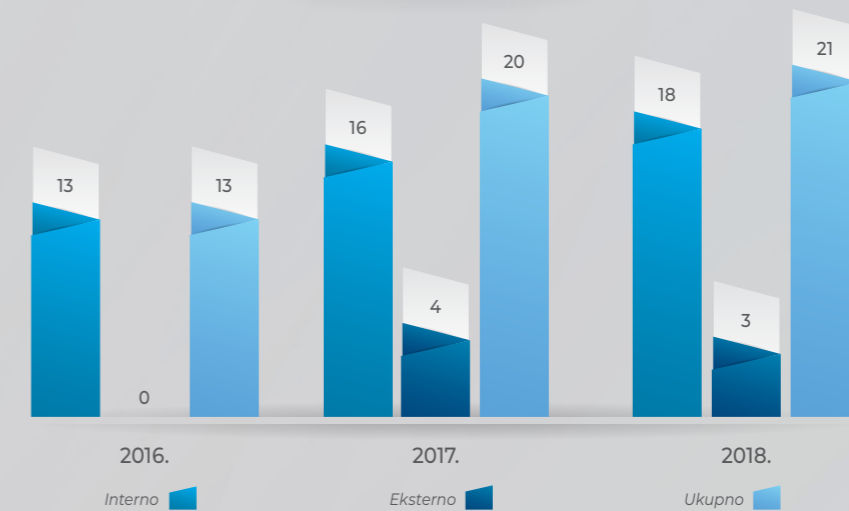
Etički kodeks INA Grupe dostupan je na intranetu i INA web stranici i preveden je na lokalne jezike zemalja u kojima posluju kompanije INA Grupe.

Etički postupci

Utvrđeno je pet kršenja Etičkog kodeksa INA Grupe kao rezultat provedenih postupaka temeljem prijave podnesenih 2018. godine. Jedna od njih sadržavala je elemente diskriminacije te je rezultirala redovitim otkazom zbog skrivenog ponašanja.

Graf u nastavku predstavlja pregled etičkih internih i eksternih prijava u INA Grupi u razdoblju od 2016. do 2018. godine.

ETIČKE PRIJAVE U INA GRUPI
2016. - 2018. (interne i eksterne)

Edukacija o etičkom kodeksu

U 2018. godini Predsjednik Etičkog povjerenstva INA Grupe održao je predavanja za nekoliko ciljanih grupa, 33 pripravnika tj. Growww populaciju, menadžersku populaciju (77 sudionika) i socijalne partnere (53 sudionika).

Krajem 2018. godine inicirano je testiranje radnika o razumijevanju etičnosti u poslovanju. Testiranje se u INA Grupi sustavno provodi s ciljem promicanja održivog razvoja, posvećenosti odgovornom poslovanju i dugoročnom gospodarskom razvoju. Također, menadžeri su održali etičku prezentaciju svojim suradnicima, a njihovi podređeni rukovoditelji su ovu temu dalje komunicirali svojim kolegama s ciljem podizanja svijesti o važnosti etičnog postupanja i korporativne društvene odgovornosti u INA Grupi.

USKLAĐENOST

Kao dio najveće industrijske kompanija u Hrvatskoj, društva INA Grupe poštuju sve zakone Republike Hrvatske i prate rizike povezane s promjenama u zakonodavstvu koje mogu ili će imati značajan utjecaj na njihovo poslovanje.

U 2018. godini protiv društava INA Grupe nisu pokrenuti kazneni postupci ni postupci vezani uz zaštitu tržišnog natjecanja. Također, nije bilo prijavljenih neusklađenosti koje se odnose na marketinške komunikacije ni prigovora zbog kršenja privatnosti korisnika i gubitaka podataka o korisnicima.

Ukupno je u 2018. godini pokrenuto **27 prekršajnih postupaka** protiv INA Grupe (deset protiv INA, d.d., tri protiv STSI d.o.o., dva protiv INA Slovenija d.o.o., deset protiv Holdina d.o.o. i dva protiv Energopetrol d.d.) za koje je

izrečena novčana kazna u ukupnom iznosu od 150.730 kuna. Postupci su najčešće pokrenuti zbog nepoštivanja odredbi Zakona o zapaljivim tekućinama i plinovima, Zakona o zaštiti od požara, Zakona o zaštiti od buke, Zakona o trošarinama, Zakona o provođenju carinskih propisa EU, Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama, Zakona o sigurnosti prometa na cestama i Zakona o obveznim osiguranjima u prometu, Zakona o cestama, Zakona o unutarnjoj trgovini, Zakona o vodama, Zakona o zaštiti potrošača, Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti i Zakona o fiskalnim sistemima.

Što se tiče sporova koji se odnose na zdravlje, sigurnost i okoliš i kvalitetu proizvoda/usluga, u 2018. godini pokrenuta su **tri spora** (jedan protiv INA, d.d., jedan protiv INA MAZIVA d.o.o. i jedan protiv Energopetrola d.d.). Sporovi su pokrenuti zbog naknade štete na imovini tužitelja nastale uslijed seizmičkih ispitivanja, naknade štete zbog ozljede na radu i naknade štete zbog isporuke dobara i usluga.

U 2018. godini donesena je pravomoćna presuda u predmetu za naknadu štete koji je pokrenuo Inin zaposlenik zbog ozljede na radu pretrpljene 2000. godine, a naknada je plaćena. Također, donesena je pravomoćna presuda u predmetu za naknadu štete koji je pokrenula obitelj preminulog zaposlenika tvrtke ENEL d.o.o., koja je izvodila radove kao podizvođač tvrtke SIEMENS d.d. u rafineriji, a INA, d.d. platila je iznos naknade kao solidarni dužnik.

U 2018. godini donesene su dvije pravomoćne presude kojima se utvrđuje da je STSI d.o.o. dužan isplatiti naknadu štete vezane uz zdravlje i sigurnost. Također, donesena je pravomoćna presuda u slučaju naknade štete koji su tužitelji pokrenuli zbog smrti bliske osobe. Radnik podizvođača STSI d.o.o. stradao je tijekom izvođenja radova u Rafineriji nafte Sisak 2006. godine. Pravomoćnom presudom utvrđeno je da su STSI d.o.o.

i podizvođač dužni solidarno isplatiti naknadu štete tužiteljima. Tužba je povučena u odnosu na INA, d.d. U 2018. godini donesena je i pravomoćna presuda u slučaju koji je protiv STSI d.o.o. pokrenuo radnik zbog ozljede na radu u 2013. godini. Također, donesena je i pravomoćna presuda u predmetu koji je 2015. godini radnik STSI-ja pokrenuo protiv STSI-ja zbog ozljede na radu iz 2013. godine.

U INA Grupi pokrenuto je ukupno **šest postupaka zbog diskriminacije** (jedan protiv INA, d.d. i pet protiv Energetrola d.d.).

U 2018. godini zabilježeno je ukupno **16 prigovora** lokalnih zajednica u Rafineriji nafte Rijeka i Rafineriji nafte Sisak vezano uz pitanja zaštite okoliša, a svi su riješeni tijekom izvještajnog razdoblja.

Tijekom 2018. godine putem **INA besplatnog telefona 0800-1112** zaprimljeno je 33.001 poziv, što je 44% više nego prethodne godine. Od zaprimljenih poziva, 32.200 odnosilo se na informacije, informacije vezane za veleprodaju UNP-a, 427 žalbi, 337 pohvala i 17 prijedloga.

Također, stupila je na snagu nova Opća uredba o zaštiti osobnih podataka (GDPR) koja uređuje pravila koja su društva INA Grupe dužna poštovati vezano za obradu i zaštitu osobnih podataka u svom poslovanju.

TRANSPARENTNOST

Na korporativnim stranicama INA Grupe (www.ina.hr) dionici se mogu informirati o postignućima u području održivog razvoja. Dvosmjerna komunikacija omogućena je preko e-mail adrese odrzivi_razvoj@ina.hr. Veće

kompanije INA Grupe koje imaju svoje internet stranice (npr. INA MAZIVA d.o.o., STSI d.o.o.) uključuju i dio posvećen održivom razvoju te im dionici mogu pristupiti. U 2018. godini Facebook stranica INA Grupe zabilježila je 100.000 pratitelja. Na Facebook stranici objavljuju se različite informacije vezane za svakodnevne aktivnosti kompanije kao i nagradne igre za pratitelje stranice.

U 2018. godini, dva Inina primjera društveno odgovornog poslovanja, INA Klub volontera i projekt spajalica – društveno odgovorno upravljanje nekretninama, objavljena su u knjizi **Dobra Hrvatska – Društveno odgovorno poslovanje**.

Preko 20 godina nefinancijskog izvještavanja u Ini

Važnost nefinancijskog izvještavanja u INA, d.d. prepoznata je prije dvadeset godina, kada je objavljeno prvo nefinancijsko izvješće o zaštiti okoliša s pregledom utjecaja na okoliš 1996. i 1997. godine. Od 2002. godine izdaje se Izvješće o zaštiti okoliša, zdravlju i sigurnosti, a od 2004. godine, sa samo nekoliko drugih hrvatskih kompanija INA Grupa je objavila Socijalno izvješće sukladno smjernicama Globalne inicijative za izvještavanja (GRI). U 2007. godini Izvješće o održivom razvoju razvijeno je prema GRI G3 metodologiji, koja uključuje izvještavanje o društvenom i okolišnom utjecaju. U 2015. godini objavljeno je prvo integrirano izvješće, kao prvo takve vrste u Hrvatskoj. Za izvješća objavljena 2016. i 2017. godine odabrani materijalni nefinancijski pokazatelji bili su predmetom nezavisne revizije (šest indikatora), a za ovogodišnje izvješće nezavisna revizija proširena je na deset materijalnih nefinancijskih indikatora.

Postignuća u nefinancijskom izvještavanju

S ciljem poboljšanja nastojimo kontinuirano implementirati povratne informacije naših dionika i nezavisnih revizora, kako bi informacije u izvješćima bile jasnije, sažetije i transparentnije te prikazane na način da ih čitatelji mogu jednostavno i jasno protumačiti. Za nas je to prilika da predstavimo naše održive prakse i poticaj da budemo još bolji svake godine.

INA Grupa nagrađena je Deloitteovom nagradom „Green Frog Award“ 2015. godine za najbolje izvješće o održivosti u Hrvatskoj, a nagrada je uručena za Izvješće o održivosti za 2014. godinu, koje je dobilo i **posebno priznanje (tzv. Distinction)** na srednjeeuropskom nivou. Za Godišnje izvješće 2015. godine primljeno je još jedno posebno priznanje za zrelost u pogledu točnosti i važnosti prezentiranog sadržaja i isticanje u odnosu na druga izvješća u pogledu prikaza važnosti u lancu opskrbe, kao i napretku u izvještavanju, posebno u području opisa podataka koji su transparentno prikazani. Također, i **Godišnje izvješće INA Grupe za 2016. godinu dobilo je nagradu Green Frog Award** kao najbolje izvješće o održivosti u Hrvatskoj.

KUPCI I IZVOĐAČI RADOVA

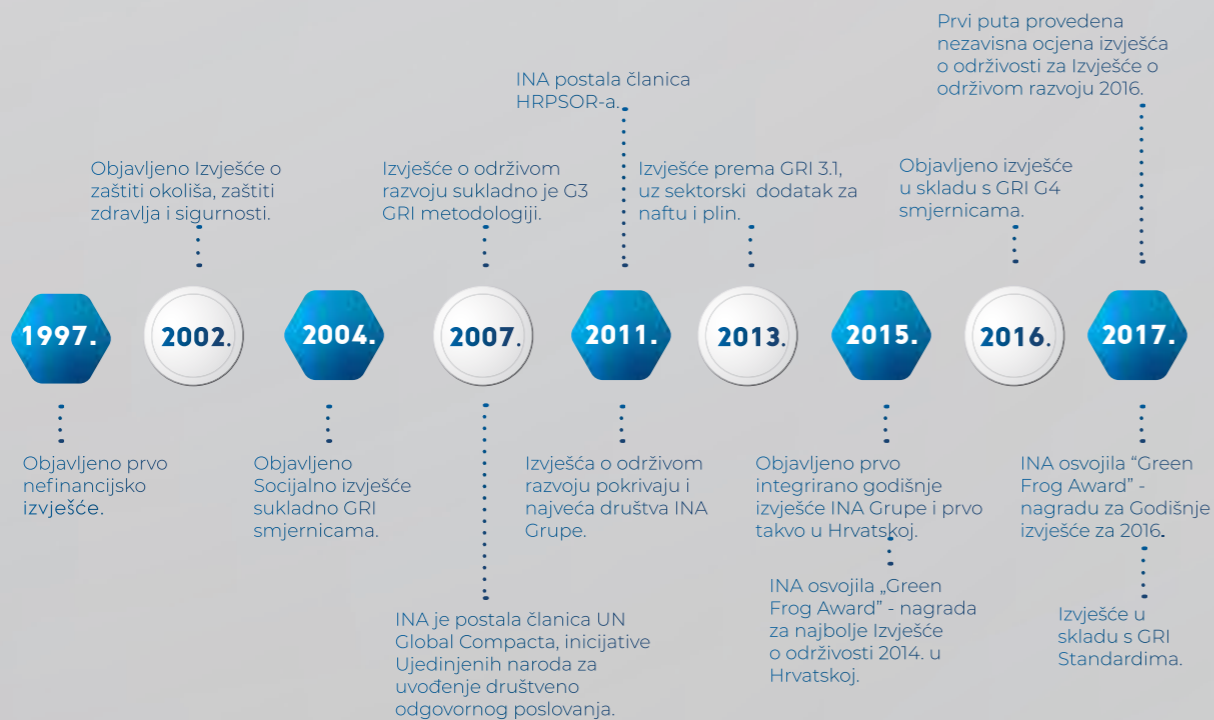
Kupci

Više od pedeset godina INA Grupa opskrbljuje energentima stanovništvo i gospodarske subjekte Hrvatske

i regije. Kvalitetnim proizvodima nastojimo osvojiti i zadržati povjerenje naših kupaca i klijenata. Kroz razgranatu mrežu od 506 maloprodajnih lokacija, kao i dobro organiziranu veleprodaju, nudimo različite vrste motornih goriva koje proizvodimo po europskim standardima. Na našim maloprodajnim mjestima možete naći EURO V goriva te naša aditivirana INA Class Plus goriva koja poboljšavaju vozna svojstva vašeg automobila i čuvaju okoliš. Uz benzinska i dizel goriva, različite vrste ulja i maziva, UNP i loživa ulja, Inin proizvodni program uključuje i niz proizvoda za naše kupce u industriji.

Anketa o zadovoljstvu kupaca

S ciljem unapređenja partnerskih odnosa s kupcima i jačanja konkurentnosti, INA, d.d. redovito provodi istraživanje o zadovoljstvu svojih kupaca na domaćem tržištu naizmjeničnom provedbom internog i eksternog istraživanja, svake druge godine. Tako je tijekom 2018. godine provedeno eksterno istraživanje (CVA analiza), za koje je angažirana neovisna marketinška agencija. Ciljna skupina istraživanja su poduzeća koja kupuju naftne derivate (motorna goriva, loživo ulje, ekstra lako loživo ulje, ukapljeni naftni plin, bitumen, lož ulje) ili se koriste karticama za kupnju goriva na benzinskim postajama na domaćem tržištu. Uzorak je temeljen na Ininoj bazi veleprodajnih kupaca dopunjenoj općom bazom poduzeća iz promatrane kategorije. Istraživanje je provedeno dostavom izravne e-poveznice na upitnik putem elektroničke pošte.

HRPSOR - Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj
GRI - Globalna inicijativa za izvještavanje
UN Global Compact - inicijativa Ujedinjenih naroda za uvođenje društveno odgovornog poslovanja

ANKETA O ZADOVOLJSTVU KUPACA U HRVATSKOJ

preporučili bi Inu svojim poslovnim partnerima i poznanicima

namjeravaju proširiti ili zadržati na istoj razini suradnju s Inom.

Hrvatska

16% ODAZIV

95%

ZADOVOLJSTVO PRODAJNIM PREDSTAVNICIMA

92%

SMATRAJU INU PODUZEĆEM U KOJE IMAJU POVJERENJA

88%

SMATRA DA IH INA, D.D. CIJENI KAO KLIJENTE

84%

OCJENJUJE INU KAO KOMPANIJU S KOJOM JE LAKO SURADIVATI

DERIVATI

80%

KUPACA DERIVATA JE PRILIČNO DO IZNIMNO ZADOVOLJNO UKUPNOM SURADNJOM

Rezultati ankete pokazuju da je **glavnina anketiranih područja poboljšana u odnosu na 2017. godinu**. Najvažniji čimbenici pri izboru dobavljača su: cijena, kvaliteta proizvoda te točnost isporuke (vremenska i količinska).

Kupci su najviše zadovoljni: prodajnim predstavnicima, izdavanjem računa, kvalitetom proizvoda i redovitom komunikacijom.

Prilike za poboljšanje: dužina roka odgode plaćanja/popusti/odnos cijene i kvalitete, točnost isporuke i rješavanje reklamacija.

KORISNICI INA KARTICE

87%

KORISNIKA KARTICE JE PRILIČNO DO IZNIMNO ZADOVOLJNO UKUPNOM SURADNJOM

Najvažniji čimbenici pri izboru dobavljača za korisnike INA kartice su: pokrivenost, kvaliteta goriva, cijene i uvjeti plaćanja. **Glavnina anketiranih područja poboljšana su u odnosu na 2017.**

Korisnici INA kartice **najzadovoljniji su:** izdavanjem računa, prodajnim predstavnicima i brzinom izrade kartica. Kao glavne **prilike za poboljšanje** prepoznati su: dužina roka odgode plaćanja i rješavanje reklamacija.

ANKETA O ZADOVOLJSTVU KUPACA U BOSNI I HERCEGOVINI

kupaca bi preporučilo Holdina d.o.o. poslovnim partnerima i poznanicima

namjerava proširiti ili zadržati suradnju s Holdina d.o.o. na istoj razini

Bosna i Hercegovina

16% ODAZIV

91%

ZADOVOLJSTVO PRODAJNIM PREDSTAVNICIMA

85%

ZADOVOLJSTVO KVALITETOM PROIZVODA

79%

ZADOVOLJSTVO MIDŽOM MARKE

77%

KUPACA JE PRILIČNO/IZNIMNO ZADOVOLJNO SURADNJOM

74%

KUPACA OCJENJUJE SURADNJU S INOM BOLJOM OD KONKURENCIJE

KORISNICI INA KARTICE

79%

KORISNIKA KARTICE JE PRILIČNO DO IZNIMNO ZADOVOLJNO UKUPNOM SURADNJOM

Korisnici INA kartice u BiH **najzadovoljniji su:** prodajnim predstavnicima, imidžom marke, kvalitetom motornih goriva i pokrivenosti regije benzinskim postajama koje prihvaćaju karticu.

Kao glavne **prilike za poboljšanje** prepoznati su: uvjeti plaćanja, proces ugovaranja / brzina izdavanja kartice / uporaba kartice za plaćanje u inozemstvu.

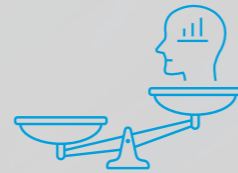
Istraživanje ugleda i imidža

U prosincu 2018. godine nezavisna agencija provela je istraživanje ugleda i imidža kompanije.

95%

SVIH ISPITANIKA SU BAREM JEDNOM KORISTILI ININE USLUGE

U usporedbi s ostalim kompanijama, INA ima značajno najveću razinu spontanog sjećanja

67%

ISPITANIKI NAVODI KAKO IM SE INA SVIĐA, A PROSJEČNA OCJENA SVIĐANJA JE 4 - "SVIĐA MI SE".

U odnosu na ostale naftne kompanije, INA se najčešće povezuje s tvrdnjama o širokoj mreži maloprodajnih mjesta, proizvodnji i preradi nafte, plina i naftnih derivata

Najčešći izbor za korištenje usluga nagtnih kompanija - INA (preko 60%), a prvi slijedeći konkurent 11%

63%

ISPITANIKI VIDJELO JE ININE PROMOTIVNE AKCIJE

56%

SMATRA KAKO JE I NA NAJAKTIVNIJA HRVATSKA KOMPANIJA U PROVEDBI SPONZORSKIH AKTIVNOSTI

NA PITANJE "NAVEDITE NEKU NAFTNU KOMPANIJU"

94%

ispitanika spontano navodi Inu

86%

spominje Inu na prvom mjestu

Sigurno upravljanje proizvodima

Kako bi sigurno upravljala svojim proizvodima, INA Grupa je usklađena s odredbama Uredbe REACH (EZ/1907/2006) o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija. Cilj Uredbe REACH je prikupljanje podataka o svim kemikalijama koje se koriste u Europskoj uniji (u daljnjem tekstu: EU) kako bi njihova uporaba bila sigurna za zdravlje ljudi i okoliš, a najopasnije od njih bi se postupno uklonile s tržišta EU-a. INA, d.d. registrirala je sve svoje tvari, njih ukupno 36, čime ispunjava obvezu iz Uredbe REACH i može proizvoditi tvari i plasirati ih na tržište EU-a. Prije stavljanja kemikalija na tržište, industrija ih mora razvrstati, označiti i pakirati u skladu s Uredbom CLP (EZ/1272/2008). Uredba CLP osigurava da su opasnosti koje predstavljaju kemikalije na jasan način priopćene zaposlenicima i potrošačima u Europskoj uniji, putem razvrstavanja i označavanja kemikalija.

Krajnji je cilj smanjiti izloženost opasnim kemikalijama i spriječiti bolesti, ozljede i nezgode.

Za informacije o REACH-u i CLP-u molimo kontaktirajte nas na adresu ReachINA@ina.hr. Za sve komercijalne proizvode INA, d.d., izrađeni su sigurnosno-tehnički listovi (u daljnjem tekstu: STL) koji sadrže osnovne informacije o proizvodu, podatke o rizicima, toksikološke i ekološke podatke, podatke o mjerama sigurnosti i podatke o prijevozu. STL-ovi za proizvode INA, d.d. dostupni su na internetskoj stranici Ine, a za dodatne informacije molimo kontaktirajte nas na sds@ina.hr.

U cilju daljnjeg podizanja svijesti o kemikalijama, INA, d.d. se opredijelila za „Odgovorno postupanje s kemikalijama“ (**Responsible Care®**) čime promiče sigurno upravljanje kemikalijama tijekom njihovog životnog ciklusa.

Izvođači radova

INA Grupa definira obvezne minimalne zahtjeve u odnosu na ORIZZSO tijekom obavljanja opasnih radova od strane izvođača u društvima INA Grupe, s ciljem zaštite vlastitih radnika i radnika izvođača na radnom mjestu od ozljeda i bolesti, kao i gubitaka vezanih uz izvanredne događaje, kroz dijelove procesa (ugovaranje, izvođenje radova i primopredaja radova). Složenost zahtjeva ovisi o razini rizika i složenosti posla. Ovisno o preliminarnoj procjeni rizika, od izvođača se traži da posjeduje određene certifikate, sustave upravljanja ili propise, na primjer:

- ▶ **Niska razina rizika**, ponuditelj je obavezan dati izjavu da će on i njegovi podizvođači udovoljavati zakonskim uvjetima kao i zahtjevima ORIZZSO-a INA Grupe
- ▶ **Razina srednjeg rizika**, ponuditelj mora dokazati postojanje sustava upravljanja sigurnošću:
 - ▶ Certifikat o sigurnosti izvođača radova SCC** SCCp ili
 - ▶ Certifikate OHSAS 18001 i ISO 14001 (oboje zajedno) ili
 - ▶ Uspješna prekvilifikacijska revizija koju je provela akreditirana, ovlaštena ustanova za izdavanje certifikata koju je ugovorila INA Grupa (obnovljena u roku od dvije godine), ili
 - ▶ Uspješna prekvilifikacijska revizija temeljena na prekvilifikacijskom nadzoru (vrijedi dvije godine) i naknadnoj procjeni od strane društava INA Grupe, ili
 - ▶ Ako je ponuditelj na popisu izvođača MOL Grupe koji ne podliježu prekvilifikaciji
- ▶ **Visoka razina rizika** podliježe prethodnoj provjeri i prekvilifikaciji dokazivanjem uspostavljene SCC** ili SCCp certifikacije za tvrtku i radnike

Ponuditelji u fazi nadmetanja upoznati su sa zahtjevima ORIZZSO-a INA Grupe prema dokumentu Upravljanje zahtjevima održivog razvoja, zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša u procesima ugovaranja i nabave usluga u društvima INA Grupe - Aneks ugovora te su isti priloženi svakom ugovoru s društvima INA Grupe. Sadržaj Aneksa ORIZZSO-a definiran je kao opći za sve vrste radova, a u slučaju srednjeg i visokog rizika, mora sadržavati dodatne uloge specifične za tu vrstu posla. Svaki izvođač radova koji obavlja poslove u društvima INA Grupe mora proći uvodnu obuku, uključujući temeljna pravila sigurnosti i opasnosti specifične za gradilište. Dodatne obuke obavezne su za radove srednjeg i visokog rizika. Sve edukacije vrijede godinu dana i moraju se ponoviti ako radnik namjerno prekrši neka od naših sigurnosnih pravila.

U cilju unapređenja sigurnosti izvođača radova, krajem 2017. godine STSI d.o.o. je uveo **Sigurnosnu putovnicu za vanjske izvođače**, koja je doživjela punu implementaciju u 2018. godini. Sigurnosna putovnica je personalizirani dokument u koji su uvedeni svi relevantni dokumenti vezani za zaštitu zdravlja, sigurnost i okoliš koje pojedini radnik posjeduje, s naglaskom da je prošao i interni trening. Prvi dio putovnice čini edukacijski materijal o osnovnim pravilima vezanim za ZZSO kako bi radnik imao u svakom trenutku dostupan podsjetnik. Prilikom obavljanja posla radnik mora nositi putovnicu sa sobom te je pokazati tijekom nadzora. U slučaju kršenja ZZSO pravila ili sigurnog ponašanja, osoba koja provodi nadzor može u nju unijeti i zabilješku. Na ovaj način se osigurava da se na jednom mjestu nalaze sve potrebne informacije o vanjskom izvođaču.

DODATNI PODACI O ODRŽIVOSTI

Članstva, vanjske institucije i javne politike

UDRUŽENJE	STATUS ČLANSTVA
European Petroleum Refiners Association (zajedničko članstvo INA-MOL)	Član Znanstvenog vijeća
Europski ekonomski senat (European Economic Senate)	Ekonomski Senator
UN Global Compact	Član
Institut za projektni menadžment (Project Management Institute)	Član
Europska udruga direktora komunikacija (European Association of Communication Directors)	Član
Međunarodna udruga za upravljanje rizikom u industriji (International Organisation for Industrial Hazard Management)	Član
Hrvatski ogranak udruge naftnih inženjera (Society of Petroleum Engineers - Croatian Branch)	Član Predsjedništva
Lower Olefins and Aromatics Consortium (LOA)	Član
Hrvatska gospodarska komora (HGK)	Član Izvršnog odbora, Glavne skupštine i Povjerenstava Međunarodne trgovinske komore (ICC)
Hrvatska udruga poslodavaca (HUP)	Član skupštine i izvršnog odbora, član Gospodarsko-socijalnog vijeća (GSV), predstavnik Ine je Predsjednik HUP Udruge energetike
Hrvatska stručna udruga za plin (HSUP)	Glavni pokrovitelj, član Upravnog odbora, predstavnik Ine je Dopredsjednik
Hrvatska udruga naftnih inženjera i geologa (HUNIG)	Glavni osnivač
Hrvatski nacionalni komitet Svjetskog vijeća za naftu i plin (HNK)	Član Predsjedništva
Hrvatsko energetska društvo (HED)	Član Uprave
Hrvatsko poslovni savjet za održivi razvoj (HR PSOR)	Član Upravnog vijeća
Hrvatski zavod za norme (HZN)	Član
Hrvatski izvoznici (HI)	Član
Hrvatsko geološko društvo (HGD)	Predstavnik Ine je Predsjednik Upravnog odbora, član Nadzornog odbora
Akademija tehničkih znanosti (HATZ)	Član
Hrvatsko društvo za kvalitetu (HDK)	Član
Hrvatsko mjeriteljsko društvo (HMD)	Član
Hrvatsko savjet za zelenu gradnju	Član
Hrvatsko laboratoriji (CROLAB)	Član
Hrvatska udruga korporativnih rizničara (HUKR)	Član
Međunarodna trgovačka komora (International Chamber of Commerce - ICC)	Član
Hrvatsko udruženje menadžera i poduzetnika (CROMA)	Član

UDRUŽENJE	STATUS ČLANSTVA
Hrvatsko ogranak međunarodnog vijeća za velike elektroenergetske sustave (CIGRE - Comité Croate Conseil International des Grands Réseaux Électriques)	Član
Hrvatsko novinarsko društvo (HND)	Član
Hrvatska udruga SAP korisnika	Član
Hrvatska udruga za odnose s javnošću (HUOJ)	Član
Elektrotehničko društvo Zagreb (EDZ)	Član
Hrvatsko društvo za zaštitu voda	Član
Hrvatska udruga za zdravo radno mjesto	Član
Hrvatska udruga za zaštitu zdravlja i sigurnosti na radu	Član
Udruga za promicanje zaštite	Član
Hrvatska udruga profesionalnih vatrogasaca	Član
Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (HAZU)	Član
Hrvatski institut internih revizora (HIIR)	Član
Hrvatsko društvo održavatelja (HDO)	Član
Hrvatska udruga za zaštitu od požara	Član
Hrvatsko društvo za goriva i maziva	Član
Grupacija za odgovorno poslovanje s kemikalijama	Član

Podaci povezani s ekonomskom održivošću

INDIKATOR (mil. kn)	2016.	2017.	2018.
Ostvareni prihodi	15.575	18.582	22.349
Financijska pomoć primljena od Vlade	-	-	-
Operativni troškovi	15.519	17.665	21.607
Dodatna novčana vrijednost (kompanijska gotovina)	611	428	422
Plaće zaposlenika i naknade	2.083	1.803	1.927
Isplaćene dividende	-	152	812
Uplate u proračun	8.132	-	495
Zadržana dobit	(233)	827	1.036

OSTVARENI PRIHODI INA GRUPE PO ZEMLJAMA (mil. kn)	2016.	2017.	2018.
Hrvatska	9.355	10.352	12.289
Bosna i Hercegovina	1.784	2.238	2.966
Europske zemlje	3.894	4.755	6.420
Ostale zemlje	542	1.237	674
UKUPNO	15.575	18.582	22.349

TROŠKOVI NABAVLJENIH MATERIJALA ROBA I USLUGA, EBIT, ROA	2016.	2017.	2018.
Troškovi nabavljenih materijala roba i usluga (mil. kn)	12.193	14.291	3.605
Ostvarena dobit INA Grupe - EBIT (mil. kn)	607	1.418	1.687
Prinos od imovine INA Grupe (%)	(6,96)	6,33	5,64

*ROA (%) = Dobit/(Ukupna imovina) * 100

TROŠKOVI PLAĆA INA GRUPE (mil. kn)	2016.	2017.	2018.
Neto	1.012	965	1.010
Porezi i doprinosi	771	615	657
Ostali troškovi plaća	362	223	260
UKUPNO	2.085	1.802	1.927

UKUPNO PLAĆENI POREZI - INA, d.d. (mil. kn)	2016.	2017.	2018.
Hrvatska	8.105	8.406	8.882
Angola	27	55	11
Bosna i Hercegovina	-	-	25
UKUPNO	8.132	8.461	8.918

PLAĆENI PDV, TROŠARINE, NAKNADE ZA BIOGORIVO, POREZ NA DOBIT, POREZ I PRIREZ NA DOHODAK I HANDA (mil. kn)	2016.	2017.	2018.
Porez na dodanu vrijednost	1.237	947	799
Porez na dodanu vrijednost (Uvoz)	1.568	2.075	2.527
Porez na dobit	7,80	0,83	0,32
Porez po odbitku	-	-	24,9
Trošarine	5.305	5.382	5.531
Naknade za biogorivo	-	-	72,4
UKUPNO	8.177	8.404	8.955

Podaci o društvenim ulaganjima

KATEGORIJA	KOLIČINA/LJUDI/SATI
Novac (kn)	261.467
Vrijeme (sati)	66.461
Darovi u naravi (kn)	40.140
Dobrotvorni darovi (kn)	248.288 (56,4%)
Ulaganje u zajednicu (kn)	151.907 (43,2%)

Pristup konsolidacije nefinancijskih podataka

U tablici u nastavku prikazana su ovisna društva INA Grupe konsolidirana u objavljenim podacima o okolišu (otpad, voda, emisije u zrak, izlivanje i izravne i neizravne emisije stakleničkih plinova), podacima o energiji te podacima o zdravlju i sigurnosti u ovom Godišnjem izvješću. Ostale podružnice navedene u konsolidiranom financijskom izvješću (stranica 224) isključene su jer podružnice ili nisu aktivne, ili ako su aktivne djeluju kao uredi s nekoliko zaposlenika i nemaju nikakav ili imaju neznatan utjecaj na okoliš, potrošnju energije i podatke o zdravlju i sigurnosti. Što se tiče zajedničkih ulaganja, podaci o okolišu (otpad, voda, emisije u zrak, izlivanje i izravne i neizravne emisije stakleničkih plinova), podaci o energiji te podaci o zdravlju i sigurnosti nisu uključeni u ovo godišnje izvješće.

NAZIV OVISNOG DRUŠTVA	UDIO VLASNIŠTVA
INA MAZIVA d.o.o.	100%
HOSTIN, d.o.o.	100%
STSI d.o.o.	100%
CROSCO d.o.o.	100%
TOP RAČUNOVODSTVO SERVISI d.o.o.	100%
INA MALOPRODAJNI SERVISI d.o.o.	100%
PLAVI TIM d.o.o.	100%
INA Slovenija d.o.o.	100%
Holdina d.o.o.	100%
Rotary Zrt.	100%
Energopetrol d.d.	88,66%
NAZIV PODRUŽNICE	
INAGIP, d.o.o.*	50%
ED-INA d.o.o.	50%
Marina Petroleum Company Kairo, Egipat	50%
Hayan Petroleum Company Damask, Sirija	50%
TERRA MINERALNA GNOJIVA d.o.o.	50%
PLINARA, d. o. o.	49%

* U studenom 2018. godine INA, d.d. potpisala je ugovor kojim je kupila tvrtku Eni Croatia BV i postala 100%-tni vlasnik

Podaci vezani uz okoliš

KLJUČNI OKOLIŠNI PODACI INA GRUPA	2016.	2017.	2018.
Ukupne izravne emisije stakleničkih plinova INA Grupa (Područje 1 + Područje 2 – lokacijski pristup) (milijuni tona)	1,79	1,91	1,91
Ukupne CO ₂ emisije nastale avionskim prijevozom zaposlenika (tone CO ₂ ekvivalent)	575	545	738
Emisije od spaljivanja na baklji (tisuće tona CO ₂ ekvivalent)	142,30	112,02	151,64
Ukupna izravna potrošnja energije ⁽¹⁾ (milijuni GJ)	20,14	22,20	21,85
Ukupna neizravna potrošnja energije ⁽²⁾ (milijuni GJ)	1,13	1,16	1,15
Energetski intenzitet (ukupna potrošnja energije (GJ) / proizvodnja (t)) Rafinerija nafte Rijeka	4,08	4,17	3,91
Energetski intenzitet (ukupna potrošnja energije (GJ) / proizvodnja (t)) Rafinerija nafte Sisak	6,64	7,29	8,03
Energetski intenzitet (ukupna potrošnja energije (GJ) / proizvodnja (tOE)) Istraživanje i proizvodnja nafte i plina	1,71	1,96	2,07
Ukupne izravne emisije stakleničkih plinova - Područje 1(7) (milijuni tona)	1,68	1,83	1,83
Ukupne neizravne emisije stakleničkih plinova - Područje 2 (milijuni tona) ⁽³⁾ lokacijski pristup	0,11	0,08	0,08
Ukupne neizravne emisije stakleničkih plinova - Područje 2 (milijuni tona) ⁽⁴⁾ tržišni pristup	N.P.	0,14	0,11
Emisijski intenzitet Istraživanje i proizvodnja (t CO ₂ ekv / mboe)	30	38	43
Emisijski intenzitet Rafinerija nafte Rijeka (t CO ₂ / kt CWT) ⁽⁵⁾	42,14	40,47	39,52
Emisijski intenzitet Rafinerija nafte Sisak (t CO ₂ / kt CWT)	77,72	80,44	80,42
Sumporovi oksidi (SOx) (tisuće tona)	4,28	5,00	4,14
Dušikovi oksidi (NOx) (tisuće tona)	2,81	3,60	2,64
Ukupno zahvaćena voda (milijuni m ³)	29,90	34,40	36,42
Ukupno ispuštena voda (milijuni m ³)	26,03	30,20	31,79
Kemijska potrošnja kisika (KPK) (tone)	278,86	232,56	264,14
Biološka potrošnja kisika (BOD5) (tone)	59,25	48,24	87,01
Ukupna suspendirana tvar (tone)	85,50	81,44	92,05
Ukupna ulja i masti (tone)	11,17	10,17	4,73
Ukupni opasni otpad (tisuće tona)	12,05	13,97	19,47
Ukupni neopasni otpad (tisuće tona)	17,93	9,87	14,72
Izvezeni otpad (tone)	1,08	2,66	4,17
Reciklirani otpad (tisuće tona)	15,32	6,96	12,49
Odloženi otpad (tisuće tona) ⁽⁶⁾	14,88	16,95	21,73
Izlijevanja ugljikovodika veća od 1 m ³	6	3	3

⁽¹⁾ Ukupna izravna potrošnja energije = ukupna potrošnja prirodnog plina (kao izvora energije) + ukupna potrošnja ostalih ugljikovodika (kao izvora energije)

⁽²⁾ Ukupna neizravna potrošnja energije = ukupna potrošnja električne energije + ukupna potrošnja ostalih neizravnih izvora energije (para, toplina)

⁽³⁾ Pretvorbeni faktor za električnu energiju – International Energy Agency „CO₂ Emissions from Fuel Combustion 2017 publication“ i Defra Decc Conversion factors, Annex 3 Electricity, Heat, Steam za toplinu i paru

⁽⁴⁾ Izvor pretvorbenog faktora EU residual mix objavljen od strane AIB (za električnu energiju) i Defra Decc Conversion factors, Annex 3 Electricity, Heat, Steam za toplinu i paru

⁽⁵⁾ CWT - Complexity Weighted Tonne, referentna vrijednost za rafinerije nafte u okviru EU ETS-a, koja definira osnovu na kojoj se dodjeljuju besplatne kvote rafinerijama između 2013. i 2020. godine (treće trgovinsko razdoblje)

⁽⁶⁾ Odložene količine otpada koje uključuju opasni i neopasni otpad odložen metodama s kodom „D“, na temelju Zakona o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17, 14/19). Informacije o načinu zbrinjavanja otpada dobivene su od ovlaštenih sakupljača otpada.

⁽⁷⁾ Izračun na temelju CO₂, tj. CH₄, N₂O, HFCs, PFCs, SF₆, NF₃, nisu uključeni u izračun). Izračun uključuje sljedeće metode: izračun ravnoteže masa, podaci specifični za lokaciju poput analize sastava goriva ili izračun pomoću IPCC faktora. U INA Grupi ne dolazi do izgaranja ili biološke razgradnje kojima nastaju emisije biogenog CO₂

ZZSO troškovi i investicije

Blagi rast ukupnih ZZSO troškova INA Grupe u 2018. godini u najvećoj je mjeri uvjetovan rastom troškova zaštite od požara zbog rasta cijena najma vatrogasnih servisa i njihovih količina, dok su troškovi zaštite zdravlja i sigurnosti povećani zbog nabave osobne zaštitne opreme (dalje u tekstu: OZO) za vlastite i ugovorne radnike u skladu s višim standardima kvalitete OZO. Odstupanja svih ostalih ZZSO troškova reflektiraju promjene troškova u skladu s promjenama poslovnih aktivnosti.

SEGMENT (MIL. KN)	2016.	2017.	2018.
Zaštita zdravlja	3,4	3,9	4,6
Zaštita na radu	14,0	21,7	27,6
Zaštita od požara	29,1	36,1	44,7
Zaštita površinskih voda	11,4	10,8	8,6
Zbrinjavanje opasnog otpada	8,9	11,3	13,1
Zbrinjavanje neopasnog otpada	2,5	2,7	2,6
Zaštita tla i podzemnih voda	16,4	11,6	12,9
Zaštita zraka	3,4	3,6	3,7
Nematerijalni ZZSO servisi	3,4	4,7	5,4
REACH i sigurnost proizvoda	0,4	0,0	0,1
Naknade i doprinosi	30,7	22,4	26,1
UKUPNO	123,6	128,8	149,4

Investicije u ZZSO projekte INA Grupe tijekom 2018. godine realizirane su u ukupnom iznosu od 330 milijuna kuna. Najvećim se dijelom odnose na ulaganja u projekte iz područja zaštite okoliša (196 milijuna kuna ili 59%).

Najintenzivnija ulaganja u području ZZSO zabilježena su u Rafinerijama i marketingu (294 milijuna kuna ili 89%), od kojih je najviše uloženo u modernizacijske projekte Rafinerije nafte Rijeka (221 milijun kuna).

Podaci o ljudskim resursima

Podaci o ljudskim resursima u INA Grupi u 2018.	2016.	2017.	2018.
Broj radnika	10.861	10.884	10.849
Broj radnika sa skraćenim radnim vremenom	207	47	45
Broj novozaposlenih radnika	1.514*	771	718
Broj radnika koji su otišli iz kompanije	1.126	822	1.014
Broj radnika zaposlenih u inozemstvu	117	107	219
% žena u ukupnom broju radnika	21	24	24
% radnika s invaliditetom u ukupnom broju radnika	2,8	2,5	2,3

*uključeni su zaposlenici iz INA MALOPRODAJNI SERVISI d.o.o.

Podaci o ljudskim resursima u kompanijama INA Grupe u 2018.	INA, d.d.	CROSCO d.o.o.	Rotary Zrt.	STSI d.o.o.	INA MAZIVA d.o.o.	HOSTIN, d.o.o.	INA MALOPRODAJNI SERVISI d.o.o.	PLAVI TIM d.o.o.	TOP RAČUNOVODSTVO SERVISI d.o.o.	INA Adria B.V.	INA Jadran d.o.o.	INA Slovenija d.o.o.	Holdina d.o.o.	INA Crna Gora d.o.o.	Energopetrol d.d.
Broj radnika	4.143	976	328	828	154	16	2.540	165	311	2	43	76	545*	35	520*
Broj radnika sa skraćenim radnim vremenom	22	2	7	1	2	0	1	2	5	0	0	3	29	0	29
Broj novozaposlenih radnika	142	40	7	45	8	37	375	28	5	0	1	4	90	4	74
Broj radnika koji su otišli iz kompanije	332	23	35	76	15	33	325	11	31	3	0	6	61	2	61
Broj radnika zaposlenih u inozemstvu	9	163	35	11	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
% žena u ukupnom broju radnika	1.090	41	23	76	49	12	691	55	280	1	15	29	155	12	72
% žena na upravljačkim pozicijama	26%	4%	7%	9%	31%	75%	27%	33%	90%	50%	34%	38%	28%	34%	13%
% osoba s invaliditetom u ukupnom broju radnika	37%	20%	0,3%	23%	37%	10%	0%	7%	86%	0%	50%	1%	50%	0%	0%
STUPANJ OBRAZOVANJA															
Broj nekvalificiranih radnika	20	4	0	5	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	4
Broj polukvalificiranih radnika	11	0	0	14	0	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0
Broj radnika sa završenom osnovnom školom	13	10	3	5	11	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0
Broj kvalificiranih radnika	160	111	134	76	9	0	77	0	1	0	0	29	174	0	230
Broj radnika sa završenom srednjom školom	2.089	630	18	361	67	11	2.272	54	167	0	10	31	252	15	238
Broj visokokvalificiranih radnika	178	25	99	115	1	0	16	1	0	0	3	0	5	1	3
Broj radnika sa završenim preddiplomskim sveučilišnim studijem	305	26	40	75	12	2	121	21	46	0	3	5	37	3	20
Broj radnika sa završenim diplomskim studijem	1.174	160	6	160	44	3	44	70	83	2	26	11	76	15	25
Broj radnika sa završenim poslijediplomskim specijalističkim studijem	101	3	0	6	1	0	1	7	6	0	1	0	0	0	0
Broj radnika sa završenim poslijediplomskim znanstvenim studijem	281	57	10	43	5	1	661	19	14	0	0	5	122	9	99
STRUKTURA RADNIKA PO GODINAMA	101	3	0	6	1	0	1	7	6	0	1	0	0	0	0
Manje od 30 godina	281	57	10	43	5	1	661	19	14	0	0	5	122	9	99
31-40 godina	858	317	93	179	19	4	816	39	64	2	15	17	162	17	120
41-50 godina	1.259	226	91	221	43	6	692	43	63	0	15	27	154	6	166
51-60 godina	1.640	359	122	348	86	5	358	59	165	0	13	26	101	3	120
Preko 61 godine	105	17	12	37	1	0	31	5	5	0	0	1	6	0	15
OBRAZOVANJE															
Prosječan broj sati treninga po radniku	24,40	43,00	43,90	17,70	23,56	0	0	15,00	26,87	0	0	9,86	8,00	0,00	13,90
Prosječan trošak treninga po radniku (kn)	2.132	619	1.653	805	1.628	0	0	2.141	567	0	0	1.245	281	0	74,1
SLOBODA UDRUŽIVANJA															
% radnika u radničkim sindikatima	62%	80%	35%	74%	77%	37%	60	41%	50%	0%	0%	29%	50%	0%	55%
% radnika zaštićenih kolektivnim ugovorom	100%	98%	99%	100%	94%	63%	100%	0%	100%	0%	0%	100%	0	0%	0
PODACI VEZANI ZA RODILJNI DOPUST U INA GRUPI, PO SPOLU															
	Ž/M	Ž/M	Ž/M	Ž/M	Ž/M	Ž/M	Ž/M	Ž/M	Ž/M	Ž/M	Ž/M	Ž/M	Ž/M	Ž/M	Ž/M
Broj radnika koji ostvaruju pravo na rodiljni dopust	20/50	5/27	3/0	0	2	0	75/24	1/0	10/0	0	0	0	2/0	1/0	10/0
Broj radnika po spolu koji su koristili rodiljni dopust	88/6	5/2	1/0	2/0	2	0	75/24	0	10/0	0	0	0/5	0	1/0	0
Broj radnika koji su se vratili na posao nakon rodiljnog dopusta	76/6	4/1	1/0	1/0	0	0	60/23	1/0	5/0	0	0	0	2/0	0	5/0
Broj radnika koji su se vratili na posao nakon završenog rodiljnog dopusta i koji su bili zaposleni 12 mjeseci nakon povratka na posao	75/1	2/3	1/0	1/0	1	0	25/6	0	5/0	0	0	0	0	0	0
Povratak na posao i stopa zadržavanja radnika koji su se vratili na posao nakon završenog rodiljnog dopusta (%)	100	40/100	0	100	100	0	80/26	0	100	0	0	0	50	0	40

*Zaposlenici Holdina d.o.o. i Energopetrol d.d. rade pola radnog vremena za jednu, a pola radnog vremena za drugu kompaniju

Udio višeg menadžmenta angažiranog iz lokalnih zajednica u društvima INA Grupe:

DRUŠTVO	LOKALNI/ VANJSKI
CROSCO d.o.o.	100%
ED-INA d.o.o.	100%
Holdina d.o.o.	11%
Energopetrol d.d.	20%
HOSTIN, d.o.o.	100%
INA Crna Gora d.o.o.	0%
INA Kosovo d.o.o.	0%
INA MAZIVA d.o.o.	100%
INA, d.d.	97%
INA Slovenija d.o.o.	100%
PLAVI TIM d.o.o.	0%
Rotary Zrt.	100%
STSI d.o.o.	100%
TOP RAČUNOVODSTVO SERVISI d.o.o.	100%

NEZAVISNE OCJENE

MIŠLJENJE KOMISIJE UPRAVNOG VIJEĆA HRVATSKOG POSLOVNOG SAVJETA ZA ODRŽIVI RAZVOJ NA IZVJEŠTAJ O ODRŽIVOSTI INA GRUPE ZA 2018. GODINU

Izveštaj o održivosti INA Grupe za 2018. godinu zadovoljava GRI standarde sržne opcije, te sadrži uključeni prikaz usklađenosti s Globalnim ciljevima održivog razvoja te načelima Global Compacta. Integrirani godišnji izvještaj INE održava kvalitetu već 20-godišnje tradicije nefinancijskog izvještavanja kompanije te izraženu svjesnost o značajnim materijalnim utjecajima kompanije i važnosti sustavnog upravljanja tim utjecajima.

Kompanija je postavila ciljeve i programe u području održivog razvoja u izravnoj korelaciji s Globalnim ciljevima održivog razvoja te ističe izravan doprinos za 13 od ukupno 17 globalnih Ciljeva uz jasno postavljene planove njihove realizacije i mjerljivosti. INA Grupa je među ostalim ciljevima postavila i cilj da ostane među TOP 15% kompanija u Hrvatskoj u smislu rezultata Indeksa DOP-a.

Za potrebe definiranja materijalnih tema koje su prikazane u ovom izvještaju, INA je provela analizu dionika. Zajedničkim naporima 14 INI-nih organizacija definirano je ukupno 65 ključnih dionika. Svi oni uključeni su u istraživanje s ciljem pribavljanja informacija o stajalištima dionika i zaposlenika o materijalnim temama održivosti. Ovim je INA značajno unaprijedila način uključivanja dionika u proces definiranja materijalnih tema što je bio jedan od komentara komisije UV-a HR PSOR-a na izvještaj od prošle godine. Zahvaljujemo INI što je uzela u obzir mišljenje komisije te što je nastavila s pristupom stalnog poboljšanja okvira izvještavanja. Pri tome treba primijetiti da materijalne teme koje su ponuđene dionicima ne odgovaraju materijalnim temama GRI Standarda.

Ove godine INA je izvještaj podijelila na vrlo jasne i pregledne poslovne cjeline tako da je svako poglavlje obilježeno ključnim ciljevima i postignućima što omogućava da se čitatelj i površnim uvidom u izvještaj informira o ključnim utjecajima i postignućima.

Poglavlje o korporativnom upravljanju daje vrlo detaljan prikaz upravljačke strukture kao i ključnih menadžera koji upravljaju kompanijom. Slijedi poglavlje o glavnim poslovnim djelatnostima po područjima, pregled industrije, rizika i prilika koji su povezani s poslovnom djelatnosti INE te finansijski rezultati. Poglavlje o održivosti je izdvojeno u zasebnu cjelinu te zasebnim potpoglavljima prikazuje utjecaj i upravljanje ključnim materijalnim temama koje su definirane procesom konzultacija s dionicima.

Obrađene su cjeline: Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu, Klimatske promjene, Okoliš, Ljudski kapital, Zajednica, Etika i upravljanje.

Temeljito su u izvješću obrađena područja zaštite na radu u okviru cjelovite analize područja vezanog uz zaposlenike kao i suradnju sa socijalnim partnerima. Zbog specifičnih utjecaja na okoliš i klimatske promjene radi same prirode poslovanja INA-e, cjelovito su prikazani brojni ključni pokazatelji kao i s njima povezano upravljanje rizicima, imajući u vidu i aspekt međunarodnog poslovanja kompanije.

Nakon iznimno temeljitog prikaza zdravlja i sigurnosti na radnom mjestu, posebno je potpoglavlje posvećeno klimatskim promjenama. Kako je INA članica sustava trgovanja emisijama EU-ETS, vrlo detaljno prati, mjeri i izvještava o svojim emisijama. Osim detaljnog prikaza emisija, INA opisuje mnoge programe energetske učinkovitosti, kao i upravljanja emisijama koje nastaju prilikom poslovnih procesa te transporta proizvoda. Ono što bismo rado vidjeli da INA uključi u svoje izvještaj o održivosti jest i izvještaj o emisijama Područja 3 Protokola o emisijama stakleničkih plinova koji uključuje i izvještaj o emisijama koje nastaju prilikom trošenja proizvoda koje su u GRI Standardima obuhvaćeni tematski-specifičnom objavom GRI 305-3 2016. Ove bi informacije pomogle materijalizaciji ove teme te potencijalno i upravljanju emisijama koje tako nastaju.

Što se tiče okoliša, INA ima vrlo dobro razvijene sustave raznih upozorenja i djelovanja u slučaju istjecanja naftnih derivata te sustave zaštite tla i voda, kao i dobro razvijen sustav gospodarenja otpadom. I ove godine nastavlja se prikupljanje otpadnog jestivog ulja na odabranim crpkama te je projekt dobro zaživio s velikim povećanjem prikupljenih količina.

Najbolje rezultate i inicijative INA bilježi u području ljudskih potencijala. Veliki broj projekata koji su razvijeni i primjenjuju se, imaju za cilj povećanje zadovoljstva zaposlenika, otvaranje novih mogućnosti za rad sukladan potrebama i mogućnostima s obzirom na obiteljski ili pak zdravstveni status, te ukazuju na veliku brigu koju kompanija ukazuje svojim radnicima. To zaposlenici vraćaju na način da je INA pri vrhu najpoželjnijih poslodavaca u Republici Hrvatskoj već više godina. Također su brojne mogućnosti za dodatno obrazovanje, edukaciju i treninge, a sve ove prilike su utkane u jedinstven sustav cjeloživotnog učenja čime INA pridonosi osobnom i poslovnom razvoju zaposlenika kao i njihove zapošljivosti.

Dobar odnos prema ulaganju u zajednicu potvrđuje veliki broj priznanja i nagrada koje je INA primila u protekloj godini koje dodjeljuju razne organizacije koje ocjenjuju odnos kompanije prema različitim segmentima društvenog doprinosa. Posebno bismo istaknuli nagradu Green Frog koju je INA prošle godine dobila za najbolji izvještaj o održivosti objavljen u Hrvatskoj. Velik je i broj projekata koje je INA podržala i u koje se uključila, kao i samostalni natječaji za donacije civilnom sektoru koje INA provodi kao primjerice višegodišnji natječaj za ulaganje u zaštitu okoliša – Zeleni pojas.

Pred nama je još jedan iznimno kompleksan i informativan integrirani izvještaj s vrlo detaljnim prikazom nefinancijskih utjecaja INA Grupe.

Zaključujemo da je ovaj Izvještaj INE dodatno prikazao napredak u izvještavanju u odnosu na prošlu godinu te zahvaljujemo INI na velikim naporima koji su uloženi kako bi se na ovako jasan i pregledan način prikazao veliki broj iznimno kompleksnih informacija. Čestitamo INI i nadamo se da će ovaj pozitivan trend nastaviti i u budućnosti.

NEZAVISNA OCJENA 2

Odgovornosti korporacije (nadalje u tekstu OK) je rezultat specifičnih trendova u suvremenom društvu, stoga promjene u društvu ne možemo promatrati jednosmjerno. Iako po svojoj veličini srednje velika u Europi, INA Grupa ima iznimno velik utjecaj na hrvatsko gospodarstvo, kao jednu od najvećih i najutjecajnijih organizacija. Kompanija je jasno prikazala sve informacije specifične za njihov sektor i poslovni model. Ovo izvješće je opet pripremljeno u skladu s konsolidiranim GRI standardima, dodatak za Sektor za proizvodnju nafte i plina, sržna opcija u kojoj se daje šire razumijevanje stvaranja vrijednosti te detaljno opisuje napredak po 10 načela Global Compact-a Ujedinjenih naroda (UNGCC). Ovo izvješće se fokusira na materijalne ekološke, društvene i ekonomske učinke društava INA Grupe te njihove ključne dionike, a prikazane informacije odnose se na poslovne aktivnosti INA d.d. u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2018. godine.

Nefinancijske informacije u ovom izvješću uključuju pitanja vezana uz konstruktivnu ulogu kompanije u društvu; pitanja zaštite okoliša, organizacije i upravljanja (ESG kriteriji); menadžment rizika; klimatske promjene; poslovnu etiku; ljudski i intelektualni kapital; zdravlje i sigurnost; te utjecaj na lokalnu zajednicu. Slično kao i kod prošlogodišnjeg izvješća, ovaj dokument ističe četiri osnovna pravca procjene odgovornosti korporacije:

(1) Odgovornost ne postoji u vakuumu, temelj društveno odgovornog poslovanja leži u interakciji različitih dionika. Menadžment u INA Grupi shvaća da ima obveze prema cijelom društvu, ali i specifičnije, svojim dionicima. Stoga je pokrenut proces mapiranja dionika gdje se identificiralo 65 različitih vanjskih i 215 internih ključnih dionika koji dolaze iz različitih društvenih domena. U skladu s načelima GRI-a, ulazni podatci dionika korišteni su za izradu matrice materijalnosti. Nakon što su prikupili povratne informacije od različitih ključnih dionika, okvir za procjenu značaja je razvijen u 5 različitih područja kao alat za fokusiranje na strateške elemente održivosti. U tom procesu pokušali su procijeniti očekivanja i interese svojih ključnih dionika te su došli do zaključka kako će upravljati temama s visokom važnošću ali i onima s umjerenom. Jedna od osnovnih pretpostavki OK-a je da organizacije preuzimaju odgovornost zbog sve većeg društvenog pritiska pa je osvježavajuće uočiti da u INA-i žele proaktivno djelovati i postati "transparentna kompanija u stalnom dijalogu sa svojim okruženjem". U tom smislu, preporučio bih u budućnosti da se detaljnije utvrdi kako i da li se svaki od ključnih dionika različito angažira, ovisno o njihovoj strateškoj važnosti i važnosti za 5 ključnih područja održivosti. Osim toga, detaljan popis svih ključnih unutarnjih i vanjskih dionika bio bi lijep dodatak u prilogu ovog izvješća.

(2) Iako se o konceptu odgovornosti i dalje široko raspravlja, isti je općenito postao bitno manje kontroverzan zbog svoje orijentacije prema konkretnom utjecaju, predanosti, svijesti i preuzimanju odgovornosti za određenu društvenu dinamiku. U prošlosti je uprava INA-e bila svjesna svoje sposobnosti da vodi, tako da se nisu bojali preuzeti takvu društvenu ulogu i poticati neke novosti (barem u lokalnom smislu). Tako su bili jedna od prvih poslovnih organizacija koji su potpisali Global Compact UN-a 2007. godine, Mamforceov certifikat su dobili 2015. godine, inicijativu STOP ozljedama na radu u 2016., Povelja o raznolikosti u 2017. godini i/ili #svismoOK inicijativu u 2017. godini. Osim ovih, inicijative kao što je platforma BeneFIT, fleksibilni radni aranžmani (FORa): Flexitime i Flexiplace, te sveobuhvatni sustav priznavanja koji je povezan s organizacijskom kulturom opisani su u izvješću, te imaju smisla za sve konstituente društvenog ugovora odnosno poduzeća, zaposlenike i društvo. U tom smislu, bilo bi sjajno nastaviti istim putem jer je inovacija preduvjet za rast i uspjeh gotovo svakog održivog poslovnog modela. Iako su dijelom takozvane tradicionalne industrije, INA je pokazala ima inovacijske sposobnosti i način razmišljanja koji su izgrađeni između ostalog na njihovoj strategiji raznolikosti, pa je INA dobro kapacitirana za razvoj inovativnih OK rješenja u bliskoj budućnosti.

(3) Integrirano izvješćivanje trebalo bi prevladati tenziju između nefinancijskog i finansijskog izvješćivanja, fokusirajući se na to kako različite vrste kapitala (ekonomski, fizički, informacijski, ljudski, prirodni, društveni i relacijski) međusobno djeluju i stvaraju održivu vrijednost za organizaciju, zajednicu i društvo. Iz te perspektive, jasno je kako je OK interno vođen pozitivnim i inovativnim načinom razmišljanja zaposlenika INA-e u pogledu rješavanja ekoloških i društvenih izazova na načine koji su korisni za kompaniju. U tom smislu, uprava je svjesna kako uravnotežiti kratkoročne i dugoročne inicijative.

(4) Iako je ovo izvješće INA-a objava u skladu s Direktivom 2014/95 / EU o prezentiranju nefinancijskih i drugih informacija od strane određenih velikih poduzeća i skupina, vidljivo je 20-godišnje iskustvo u tom smislu. Koncentrirajući se i ograničavajući svoje izvješće na kritične teme i glavne utjecaje rizika, ovo izvješće pokazuje da u kompaniji shvaćaju da je u ovom slučaju manje, više. Sa stajališta čitatelja, izvrsno je što u INA-inom slučaju sadržaj ispred forme i to na uravnotežen način, tako da su prikazani podatci i informacije konzistentni, odražavaju sva važna pitanja i pokazuju iz konstruktivne perspektive pozitivne i negativne utjecaje poslovnog modela. Ovo izvješće nudi puninu panorame bez žrtvovanja detalja.

Pisanje o trendovima unutar dinamičnog okruženja uvijek se temelji na pojednostavljenju i generalizaciji koja obično smanjuje volatilnu, neizvjesnu, složenu i dvosmislenu (VUCA) stvarnost. Iako je po sadržaju ovo izvješće slično prošlogodišnjem, ključan element ovogodišnjeg izvješća je da su poboljšanja učinjena u smislu njegove čitljivosti tako da je čitatelju mnogo lakše pronaći relevantne informacije. Još uvijek mislim da bi veća upotreba Interneta za izvještavanje mogla dodati vrijednost u pogledu pružanja informacija i njihovom razumijevanju. To je zbog nekih njegovih osnovnih funkcionalnosti u kojima je moguće osigurati pristup velikoj količini informacija, predstavljajući integrirani pogled na različite aspekte pitanja održivosti uspostavljanjem veze između različitih izvora i angažiranjem različitih dionika. Mislim da u budućnosti možemo očekivati daljnja poboljšanja u pogledu kombinirane uporabe tiskanog izvješća i on-line izvješćivanja kako bi se poboljšala korisnost informacija, njihova dostupnost i relevantnost, gdje bi INA predstavila zajedničku vrijednost koju stvara, a koja (in)direktno koristi njezinim vanjskim i unutarnjim dionicima.

Prof. dr. sc. Mislav Ante Omazić
Katedra za organizaciju i menadžment
Ekonomski fakultet
Sveučilište u Zagrebu

Izvešće s neovisno izraženim ograničenim uvjerenjem o pokazateljima prikazanim u Izvešću o održivosti INA Grupe u okviru Godišnjeg izvještaja za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

Upravnom odboru društva INA – INDUSTRIJA NAFTE d.d.

Avenija V. Holjevca 10
10020 Zagreb
Hrvatska

Opseg posla

Preuzeli smo angažman s izražavanjem ograničenog uvjerenja o pokazateljima sadržanim u **Izvešću o održivosti INA Grupe za godinu koja je trajala od 1. siječnja 2018. do 31. prosinca 2018.** („Izvešće o održivosti“), a koje je sastavilo društvo INA-INDUSTRIJA NAFTE d.d. („Društvo“) te je u stupcu „Vanjska verifikacija“ tablice „Kazalo sadržaja GRI“ riječju „DA“ označilo značajne posebne pokazatelje: 302-1 Potrošnja energije unutar organizacije, 303-3 Crpljenje vode po izvoru, 305-1 Izravne emisije stakleničkih plinova (GHG) (Područje 1), 305-2 Neizravne emisije stakleničkih plinova (GHG) (Područje 2), 306-2 Otpad prema vrsti i metodi odlaganja, 306-3 Značajna izlijevanja, 403-9 Ozljeđe povezane s radom, 403-10 Oboljenja povezana s radom, 404-1 Prosječan godišnji broj sati obuke po zaposleniku i 404-3 postotak zaposlenika koji dobivaju redovitu ocjenu radnog učinka i individualnog razvoja („Odabrani pokazatelji“). Pokazatelji su pripremljeni u skladu sa GRI standardima za „sržnu“ opciju, koje je objavila Globalna inicijativa za izvještavanje.

Odgovornost Uprave Društva

Uprava Društva odgovorna je za sastavljanje i prikaz pokazatelja sadržanih u Izvešću o održivosti u skladu sa GRI standardima za „sržnu“ opciju koje je objavila Globalna inicijativa za izvještavanje (GRI). Predmetna odgovornost obuhvaća utvrđivanje i održavanje odgovarajućih sustava upravljanja poslovanjem i unutarnjih kontrola iz kojih se izvlače informacije o kojima se izvještava. Uprava Društva odgovorna je za pouzdane, točne i fer informacije te točnu pripremu dokumentacije koja nam se dostavlja.

Naša neovisnost i kontrola kvalitete

Postupali smo u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe koji je izdao Odbor za međunarodne standarde etike za računovođe koji obuhvaćaju neovisnost i druge zahtjeve utemeljene na osnovnim načelima integriteta, objektivnosti, profesionalne kompetentnosti i dužne pažnje, povjerljivosti i profesionalnog ponašanja.

U skladu s Međunarodnim standardom kontrole kvalitete br. 1 koji je izdala Međunarodna federacija računovođa, Deloitte ima uspostavljen sustav sveobuhvatne kontrole kvalitete koje obuhvaćaju dokumentirane politike i procedure u pogledu usklađenosti s etičkim zahtjevima, profesionalnim standardima i primjenjivim pravnim i regulatornim zahtjevima.

Naša odgovornost

Naša je odgovornost izraziti ograničeno uvjerenje o deset pokazatelja navedenih u Kazalu sadržaja GRI u Izvešću o održivosti na temelju postupaka koje smo obavili i dokaza koje smo prikupili. Obavili smo svoj angažman s izražavanjem ograničenog uvjerenja u skladu s Međunarodnim standardom za angažmane s izražavanjem uvjerenja 3000 (revidirani), *Angažmani s izražavanjem uvjerenja različiti od revizija ili uvida povijesnih financijskih informacija*, koji je izdao Odbor za međunarodne standarde revidiranja i izražavanja uvjerenja. U skladu s tim standardom, mi moramo isplanirati i obaviti taj angažman kako bismo dobili ograničeno uvjerenje o tome jesu li odabrani pokazatelji sadržani u Izvešću o održivosti bez značajnog pogrešnog prikaza.

Postupci koje smo obavili temeljili su se na našoj profesionalnoj prosudbi te su obuhvaćali upite, promatranje obavljenih postupaka, ispitivanje dokumenata, analitičke postupke, procjenu prikladnosti metoda izračuna i politika izvještavanja te usklađivanje s temeljnim evidencijama. Opseg rada angažmana s izražavanjem ograničenog

uvjerenja znatno je manji od opsega rada angažmana s izražavanjem razumnog uvjerenja u pogledu postupaka procjene rizika, uključujući shvaćanje unutarnje kontrole i postupaka provedenih kao odgovor na procijenjene rizike. Kako bismo izveli zaključak o odabranih deset pokazatelja navedenih u Kazalu sadržaja GRI u Izvešću o održivosti, u razdoblju od 17. prosinca 2018. do 29. ožujka 2018. proveli smo sljedeće postupke:

- na temelju upita smo stekli razumijevanje o kontrolnom okruženju i informacijskim sustavima INA Grupe relevantnim za pokazatelje koji se ispituju, ali nismo ocijenili osmišljenost određenih kontrolnih aktivnosti, pribavili dokaze o njihovoj provedbi ili ispitali njihovu operativnu učinkovitost,
- s pomoću upita, analitičkih postupaka, promatranja i drugih primjenjivih postupaka za prikupljanje dokaza na temelju uzorka, stekli smo razumijevanje ključnih struktura, sustava, procesa, postupaka i internih kontrola koji se odnose na usporedbu, skupljanje i potvrdu podataka te izvještavanje o njima za ispitane pokazatelje,
- procijenili smo jesu li metode Društva za izračun prikladne i jesu li se dosljedno primjenjivale,
- usporedili smo informacije uključene u Izvešće o održivosti s internom dokumentacijom Društva,
- obavili smo terenske posjete kako bismo procijenili potpunost pokazatelja koji se ispituju, metode prikupljanja podataka, izvore podataka i relevantne pretpostavke koje se primjenjuju na pokazatelje.

Ograničenja

Postupci u okviru angažmana s izražavanjem ograničenog uvjerenja razlikuju se od postupaka u okviru angažmana s izražavanjem razumnog uvjerenja te je njihov opseg manji. Slijedom toga, razina uvjerenja stečena u okviru angažmana s izražavanjem ograničenog uvjerenja znatno je niža od uvjerenja koje bismo bili stekli u okviru angažmana s izražavanjem razumnog uvjerenja.

Naš angažman s izražavanjem ograničenog uvjerenja odnosi se isključivo na prethodno navedenih deset pokazatelja navedenih u Popisu pokazatelja Globalne inicijative za izvještavanje u Izvešću o održivosti i ne odnosi se na ostatak informacija uključenih u izvješće ni na izvješće u cijelosti. U skladu s time, naši zaključci u nastavku obuhvaćaju samo te pokazatelje, a ne sve podatke objavljene u Izvešću o održivosti ili bilo koje druge informacije koje su u njega uključene.

Proces koji organizacija usvaja kako bi utvrdila i prikupila podatke o nefinancijskom poslovanju te izvjestila o njima ne podliježe službenim procesima usvojenima za financijsko izvještavanje. Stoga, priroda tih podataka podliježe promjenama u definicijama te metodologiji prikupljanja podataka i izvještavanja o njima bez dosljednog, prihvaćenog standarda. Zbog toga mogu nastati informacije koje se ne mogu uspoređivati između organizacija te iz godine u godinu unutar organizacije, s obzirom na razvoj metodologija. Točnost i potpunost informacija objavljenih u Izvešću o održivosti podliježu inherentnim ograničenjima s obzirom na njihovu prirodu i metode za određivanje, izračun ili procjenu takvih informacija.

Zaključak

Na temelju svojeg rada stekli smo ograničeno uvjerenje da informacije koje se odnose na prethodnih deset pokazatelja navedenih u Kazalu sadržaja GRI u Izvešću o održivosti društva INA-INDUSTRIJA NAFTE d.d. nisu neusklađeni sa GRI standardima za „sržnu“ opciju, koje je izdala Globalna inicijativa za izvještavanje i ništa nam nije skrenulo pozornost što bi uzrokovalo da vjerujemo kako su ispitani pokazatelji prikazani u Izvešću o održivosti značajno pogrešno prikazani.

Deloitte d.o.o.
Zagreb

Datum 18. travnja 2019.

Društvo upisano u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu: MBS 030022053; uplaćen temeljni kapital: 44.900,00 kuna; članovi uprave: Branislav Vrtačnik, Marina Tonžedić, Jura Moravak, Dražen Nimčević; poslovna banka: Zagrebačka banka d.d., Trg bana Josipa Jelačića 10, 10 000 Zagreb, ž. račun/bank account no. 2360000-1101895313; SWIFT Code: ZABHR2X IBAN: HR2723600001101895313; Privredna banka Zagreb d.d., Radnička cesta 50, 10 000 Zagreb, ž. račun/bank account no. 2340009-1110098294; SWIFT Code: PBZGHR2X IBAN: HR3823400091110098294; Raiffeisenbank Austria d.d., Petrinjska 59, 10 000 Zagreb, ž. račun/bank account no. 2484008-1100240905; SWIFT Code: RZBHR2X IBAN: HR1024840081100240905.

Deloitte se odnosi na Deloitte Touche Tohmatsu Limited, skraćeno DTTL, poznat i pod nazivom „Deloitte Global“, pravnu osobu osnovanu prema pravu Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske (izvorno „UK private company limited by guarantee“) i mrežu njegovih članova i s njima povezanih subjekata. DTTL i svaki njegov član su pravno odvojeni i samostalni subjekti. Usluge klijentima ne pruža DTTL. Detaljan opis DTTL-a i njegovih članova možete pronaći na adresi www.deloitte.com/hr/o-nama.

© 2019. Za informacije, molimo kontaktirajte Deloitte Hrvatska.

6

PRILLOZI

RJEČNIK POJMOVA I KRATICA

POJAM/KRATICA	DEFINICIJA
1P rezerve	Dokazane rezerve
2P rezerve	Dokazane i vjerojatne rezerve
3P rezerve	Dokazane, vjerojatne i moguće rezerve
BAT	Najbolje raspoložive tehnologije
bcm - mcm	Milijarda kubnih metara – milijun kubnih metara
CCS EBITDA/ Dobit iz osnovne djelatnosti	Metodologija CCS-a uklanja iz inventara EBITDA / dobiti iz osnovne djelatnosti vlasničke dobitke / gubitke (odnosno odražava stvarni trošak isporuke sirove nafte i drugih važnih sirovina); umanjenje vrijednosti zaliha; dobitke/gubitke od tečajnih razlika dužnika i vjerovnika te prilagođava EBITDA / dobit iz osnovnih djelatnosti uračunavajući rezultate temeljnih transakcija zaštite od rizika. Čisti CCS podaci temeljnih razdoblja također su prilagođeni u skladu s poboljšanom metodologijom.
CLP	Uredba o klasifikaciji, označavanju i pakiranju tvari i smjesa
d.d.	Dioničko društvo
d.o.o.	Društvo s ograničenom odgovornosti
DCU	Postrojenje za komorno koksiranje
Dobit po dionici	Dobit po dionici temelji se na dobiti koja se može pripisati običnim dioničarima koristeći se ponderiranim prosječnim brojem dionica u opticaju tijekom godine nakon oduzimanja prosječnog broja rezervi za otkup vlastitih dionica koje su se čuvale tijekom razdoblja
DOP	Društveno odgovorno poslovanje
DS	Downstream/Rafinerije i marketing
EBITDA	Dobit prije kamata, poreza i amortizacije EBITDA = EBIT + Amortizacija i umanjenje vrijednosti (neto)
EU ETS	Europska shema trgovanja emisijama
EURIBOR	Europska međubankarska stopa
GHG	Staklenički plinovi
GRI	Globalna inicijativa za izvještavanje
HiPo	Incident visoke ozbiljnosti i visokog potencijala
HNB	Hrvatska narodna banka
HR	Ljudski potencijali
IRIS	Sustav za izvještavanje i prijavu incidenata
LIBOR	Londonska međubankarska stopa
LTI	Ozljeda s izgubljenim radnim vremenom
LTIF	Frekvencija ozljeda s izgubljenim radnim vremenom
Maloprodajne lokacije	Maloprodajnih mjesta i ostale maloprodajne lokacije (autobar/autorestan, autopraonice, dućane, prodajno mjesto za loživa ulja, prodajno mjesto UNP-a)
Mboe/d – boe/d	Tisuću barela ekvivalenata nafte na dan – Bareli ekvivalenata nafte na dan
Mil. USD/kn	Milijuna USD/kuna
MMboe - Mboe	Milijuna barela ekvivalenata nafte - Tisuću barela ekvivalenata nafte
MMbpd	Milijuna barela nafte na dan
MSFI	Međunarodni standardi financijskog izvještavanja, prethodno Međunarodni računovodstveni standardi (IAS)

POJAM/KRATICA	DEFINICIJA
Mt – kt - t	Milijuna tona – tisuću tona - tona
OGSS	Sektorski dodatak za naftu i plin
Omjer duga i kapitala	Omjer duga i kapitala = Neto dug/Neto dug + kapital uključujući manjinske interese
OR	Održivi razvoj
OR&ZZSO	Održivi razvoj i zaštita zdravlja, sigurnosti i okoliša
OZO	Osobna zaštitna oprema
Pojednostavljeni slobodni novčani tok	CCS EBITDA bez jednokratnih stavki – kapitalna ulaganja
PSM	Upravljanje procesnom sigurnošću
REACH	Registracija, evaluacija, autorizacija i ograničavanje kemikalija
RNR	Rafinerija nafte Rijeka
RNS	Rafinerija nafte Sisak
STL	Sigurnosno tehnički list
UNGCC	UN Global Compact
ZNR	Zaštita zdravlja i zaštita na radu
ZZSO	Zaštita zdravlja, sigurnosti i okoliša

IZVJEŠTAJ O PLAĆANJIMA JAVNOM SEKTORU

ZA GODINU ZAVRŠENU NA DAN 31. PROSINCA 2018.

UVOD

INA – INDUSTRIJA NAFTE, d.d. je pripremila Izvještaj o plaćanjima javnom sektoru u skladu sa Zakonom o računovodstvu (Narodne novine 78/15,134/15,120/16) i 10. poglavljem Direktive 2013/34/EU (26. lipanj 2013. godine) o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvještajima o određenim vrstama poduhvata.

Odjeljak „Standardi izvještavanja“ sadrži informacije o sadržaju izvještaja, vrstama plaćanja koja su uključena u principima koji su korišteni u izradi Izvještaja.

STANDARDI IZVJEŠTAVANJA

Direktiva zahtijeva od subjekata koji obavljaju djelatnost istraživanja i eksploatacije te su uvršteni na burzu, javne objave plaćanja prema zemljama u kojima obavljaju navedene djelatnosti (uključujući istraživanje, razradu i eksploataciju nalazišta minerala, nafte i prirodnog plina ili drugih materijala).

Prema Zakonu o računovodstvu, INA, d.d. je dužna pripremiti konsolidirani izvještaj o plaćanjima javnom sektoru za svaku financijsku godinu u svezi navedenih aktivnosti kako za INA, d.d. tako i za njezina ovisna društva koja su uključena u konsolidirane izvještaje INA Grupe.

Izvještaj sadrži podatke o ukupnom iznosu takvih plaćanja po vrsti, pojedinom projektu kao i zemlji kojoj je plaćanje izvršeno. Nastavno na ove zahtjeve, INA Grupa je procijenila svoje obveze izvještavanja kako slijedi:

- ▶ Kad INA Grupa izvrši plaćanje u zemlji, plaćanje se izvještava u potpunosti, neovisno o tome je li INA Grupa izvršila samostalno plaćanje ili kao operator u ugovoru o zajedničkom pothvatu.
- ▶ Kada je nacionalna naftna kompanija operator projekta kome INA Grupa provodi plaćanje, a koje se razlikuje od poziva na plaćanje prema ugovoru, ono se uključuje u ovaj Izvještaj.
- ▶ U ovaj izvještaj nisu uključena plaćanja izvršena u sklopu zajedničkog pothvata u kojima INA Grupa nije operator.
- ▶ Ukoliko za neka plaćanja nije moguće odrediti plaćanje po pojedinom projektu, takva se plaćanja izvještavaju na razini zemlje. Tipični primjer je porez na dobit koji se ne ubire na razini projekta.

Plaćanja u naravi

Plaćanja u naravi za udio u proizvodnji i naknade za eksploataciju sukladno zakonskim ili ugovornim obvezama (koje prema računovodstvenim standardima nisu evidentirane u knjigama Društva koje obavlja djelatnosti istraživanja i eksploatacije) izvještavaju se prema udjelu u Projektu. Plaćanje u naravi je procijenjeno prema fer vrijednosti koja odgovara ugovornoj cijeni nafte ili plina, tržišnoj cijeni (ako je dostupna) ili odgovarajućoj usporednoj cijeni na tržištu. Za izračun navedenih cijena mogu se koristiti prosječne vrijednosti za promatrano razdoblje.

Načelo priljeva/odljeva novca

Plaćanja se izvještavaju prema načelu priljeva/odljeva novca, što znači da se izvještavaju u razdoblju u kojemu su plaćena, a što je suprotno izvještavanju prema načelu nastanka događaja (što bi značilo da su izvještavani u razdoblju u kojemu je obveza nastala).

Valuta izvještavanja

Svi iznosi navedeni u ovom Izvještaju iskazani su u kunama. Plaćanja izvršena zemljama u stranama valutama (različitim od kune) preračunate su u kune temeljem prosječne ponderirane tečajne liste za izvještajno razdoblje.

DEFINICIJE

Vrste plaćanja

Pojedinačno plaćanje ili više međusobno povezanih plaćanja, bilo u novcu ili u naravi, za aktivnosti koje uključuju istraživanje i proizvodnju nafte ili plina.

Vrste plaćanja uključene u Izvještaj

Udio u proizvodnji: za projekte kojima upravlja INA Grupa određuje se udio proizvodnje koji u izvještajnom razdoblju pripada državi. Ovo plaćanje se u pravilu plaća u naravi. Vrijednost tih isplata se izračunava na temelju tržišne cijene u trenutku isplate u naravi.

Porezi: porezi i prirezi plaćeni na prihod, proizvodnju ili dobit, izuzev poreza na potrošnju kao što su porezi na dodanu vrijednost, trošarine, porezi na plaće, porezi na potrošnju, porezi na nekretnine kao i porezi za zaštitu okoliša.

Naknade za eksploataciju: plaćanja za prava eksploatacije ležišta nafte i plina, koja su obično definirana kao udio od prihoda umanjenog za sve moguće odbitke.

Dividende: dividende, izuzev dividendi isplaćenih javnom sektoru temeljem prava iz redovnih dionica, osim u slučaju zamjene za udio u proizvodnji ili naknadu za eksploataciju.

Bonusi: bonusi isplaćeni za potpisivanje i za uzimanje u razmatranje potpisivanja, otkrića, proizvodnje, nagrada, potpora i transfera za prava eksploatacije; bonusi koji se odnose na uspješnost ugovorenih ciljeva, kao i otkrića dodatnih rezervi ili ležišta.

Licence i ostale naknade: pristojbe, najamnine, ulazne naknade i ostale naknade za licence i/ili koncesije koje se plaćaju za pristup području na kojem se provodi istraživanje i eksploatacija. Isključene su administrativne naknade javnom sektoru koje nisu izravno povezane s aktivnostima istraživanja i eksploatacije, ili za pristup nalazištima. Također su isključena plaćanja u zamjenu za usluge koje pruža javni sektor.

Plaćanja za poboljšavanje infrastrukture: plaćanja za razvoj i poboljšanje lokalne infrastrukture, osim kada infrastruktura služi isključivo za operativne svrhe. Isključena su plaćanja koja su od društvenog značaja, na primjer izgradnja škole ili bolnice.

Javni sektor

Prema Zakonodavstvu „javni sektor“ predstavlja bilo koje nacionalno, regionalno ili lokalno tijelo neke zemlje, te uključuje sektore, agencije ili subjekte pod nadzorom države.

Projekt

Osnovu za plaćanje javnom sektoru čine operativne aktivnosti određene ugovorom, licencom, najmom, koncesijom ili sličnim pravnim aktom. Ako je više takvih ugovora međusobno povezano (što znači da su ugovori pokriveni samo jednim krovnim ugovorom, odnosno da ugovori imaju više ili manje identične uvjete, te da su ugovori geografski i operativno povezani), smatraju se projektom.

SAŽETAK IZVJEŠTAJA

Tablica u nastavku pokazuje relevantna plaćanja prema javnom sektoru od strane INA Grupe u godini koja završava 31. prosinca 2018. godine, po zemljama i vrsti plaćanja.

U sumarnom izvještaju svi iznosi prikazani su u milijunima kuna.

Sažetak po zemljama

Plaćanja po zemlji	Udio u proizvodnji	Porezi	Naknade za eksploataciju	Dividende	Naknade za potpisivanje, otkrivanje i proizvodnju	Naknade za licence i ostale naknade	Plaćanja za poboljšavanje infrastrukture	UKUPNO
Hrvatska	-	-	436	-	1	27	-	464
Angola	-	11	-	-	-	-	-	11
Egipat	12	-	-	-	8	-	-	20
UKUPNO	12	11	436	-	9	27	-	495

PLAĆANJA JAVNOM SEKTORU PO ZEMLJAMA

Hrvatska

Plaćanja po zemlji	Udio u proizvodnji	Porezi	Naknade za eksploataciju	Dividende	Naknade za potpisivanje, otkrivanje i proizvodnju	Naknade za licence i ostale naknade	Plaćanja za poboljšavanje infrastrukture	UKUPNO
Lokalne općine	-	-	327	-	-	17	-	344
Ministarstvo financija RH	-	-	109	-	-	9	-	118
Agencija za ugljikovodike	-	-	-	-	1	1	-	2
UKUPNO	-	-	436	-	1	27	-	464

Plaćanja po projektu	Udio u proizvodnji	Porezi	Naknade za eksploataciju	Dividende	Naknade za potpisivanje, otkrivanje i proizvodnju	Naknade za licence i ostale naknade	Plaćanja za poboljšavanje infrastrukture	UKUPNO
Hrvatski kopneni dio	-	-	327	-	-	17	-	344
Hrvatski morski dio	-	-	109	-	-	9	-	118
Drava PSA	-	-	-	-	1	1	-	2
UKUPNO	-	-	436	-	1	27	-	464

Angola

Plaćanja po zemlji	Udio u proizvodnji	Porezi	Naknade za eksploataciju	Dividende	Naknade za potpisivanje, otkrivanje i proizvodnju	Naknade za licence i ostale naknade	Plaćanja za poboljšavanje infrastrukture	UKUPNO
Porezna uprava - Angola	-	11	-	-	-	-	-	11
UKUPNO	-	11	-	-	-	-	-	11

Plaćanja po projektu	Udio u proizvodnji	Porezi	Naknade za eksploataciju	Dividende	Naknade za potpisivanje, otkrivanje i proizvodnju	Naknade za licence i ostale naknade	Plaćanja za poboljšavanje infrastrukture	UKUPNO
Block 3/05	-	11	-	-	-	-	-	11
UKUPNO	-	11	-	-	-	-	-	11

Egipat

Plaćanja po zemlji	Udio u proizvodnji	Porezi	Naknade za eksploataciju	Dividende	Naknade za potpisivanje, otkrivanje i proizvodnju	Naknade za licence i ostale naknade	Plaćanja za poboljšavanje infrastrukture	UKUPNO
Egipatska vlada (EGPC)	12	-	-	-	8	-	-	20
UKUPNO	12	-	-	-	8	-	-	20

Plaćanja po projektu	Udio u proizvodnji	Porezi	Naknade za eksploataciju	Dividende	Naknade za potpisivanje, otkrivanje i proizvodnju	Naknade za licence i ostale naknade	Plaćanja za poboljšavanje infrastrukture	UKUPNO
Operacije u Egiptu - East Yidma	12	-	-	-	-	-	-	12
Operacije u Egiptu - Ras Quatara	-	-	-	-	8	-	-	8
UKUPNO	12	-	-	-	8	-	-	20

IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Uprava kompanije INA – Industrija nafte, d.d. podnosi Izjavu o primjeni Kodeksa korporativnog upravljanja temeljem članka 22. Zakona o računovodstvu.

S obzirom na činjenicu da su dionice Ine uvrštene na uređeno tržište, INA – Industrija nafte, d.d. primjenjuje Kodeks korporativnog upravljanja koji su zajednički pripremili Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga i Zagrebačka burza, a na snazi je od 1. siječnja 2011. godine. Objavljen je na internetskoj stranici Zagrebačke burze (www.zse.hr) i Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (www.hanfa.hr).

Uz Kodeks korporativnog upravljanja, INA Grupa također primjenjuje svoj Etički kodeks koji definira temeljne vrijednosti i načela ponašanja menadžmenta i zaposlenika INA Grupe u vezi s njihovim odnosom prema radu, suradnicima, poslovnim partnerima i javnosti. Kodeksom se također navode obveze INA Grupe u osiguravanju odgovarajućih uvjeta za rad i profesionalni razvoj zaposlenika, kao i izbjegavanje neprihvatljivih oblika ponašanja. Kodeks pokriva široko područje poslovnih odnosa i procesa i trebaju ga se pridržavati sve osobe koje djeluju u ime INA Grupe, uključujući fizičke osobe i pravne osobe koje su u ugovornom odnosu s INA Grupom (poslovni partneri, savjetnici, dobavljači, prodavači i sl.). Kodeksu se može pristupiti na Ininoj internetskoj stranici (www.ina.hr). INA, d.d. općenito se pridržava odredbi Kodeksa korporativnog upravljanja, uz iznimke navedene u Godišnjem upitniku korporativnog upravljanja objavljenom na Ininim internetskim stranicama.

Neke od iznimaka su sljedeće:

INA, d.d. ne objavljuje niti ažurira popis dioničara. Vlasnička struktura dostupna je na internetskoj stranici kompanije, dok se detaljan popis dioničara vodi u Središnjem klirinškom depozitarnom društvu d.d. koje, u skladu sa Zakonom, objavljuje popis deset najvećih dioničara na svojoj internetskoj stranici.

INA, d.d. ne objavljuje podatke o dionicama kompanije koje drže članovi Uprave ili Nadzornog odbora na svojoj internetskoj stranici. Umjesto toga, sve objave povezane s novim transakcijama vrijednosnicama u posjedu članova Uprave ili Nadzornog odbora mogu se pronaći na internetskoj stranici kompanije.

INA, d.d. ne osigurava opunomoćenike dioničarima kompanije koji iz bilo kojeg razloga ne mogu glasovati na Glavnoj skupštini. Dioničari koji ne mogu sami glasovati trebaju, prema vlastitu nahođenju, imenovati odgovarajuće opunomoćenike koji su dužni glasovati sukladno njihovim uputama. Kompanija nije zaprimila nikakav zahtjev bilo kojeg dioničara povezan s imenovanjem opunomoćenika.

Kompanija postavlja uvjete i formalne uvjete za sudjelovanje dioničara na Glavnoj skupštini u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima i Statutom kompanije kako bi se zaštitila prava dioničara u uvjetima velikog broja dioničara.

Nadzorni odbor nije sastavljen većinom od nezavisnih članova. Sastoji se od predstavnika glavnih dioničara i predstavnika radnika u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima.

Dugoročni plan sukcesije nije objavljen. Međutim, postojeći sustavi izbora članova Nadzornog odbora, Uprave i višeg menadžmenta vode računa o kontinuitetu u obavljanju nadzornih, upravljačkih i administrativnih funkcija.

Politika nagrađivanja kompanije dio je internih pravila koja se ne objavljuju na internetskoj stranici kompanije. Podaci o naknadama članovima Uprave i Nadzornog odbora objavljuju se u godišnjem izvješću u ukupnom iznosu. Trenutni interni propisi ne predviđaju mogućnost javnog objavljivanja tih podataka.

Iznosi naknada plaćenih nezavisnim revizorima za pružene usluge ne objavljuju se i predstavljaju poslovnu tajnu.

UNUTARNJI NADZOR I UPRAVLJANJU RIZICIMA

Glavne odgovornosti Odbora za reviziju, kao odbora osnovanog od strane Nadzornog odbora, su priprema i nadzor provedbe odluka Nadzornog odbora vezano uz kontroling, podnošenje izvješća i reviziju unutar kompanije. Odbor za reviziju nadgleda provođenje revizija u kompaniji (internih i eksternih), raspravlja o određenim pitanjima na koja ga upozore revizori ili rukovodstvo te

savjetuje Nadzorni odbor. Revizorski odbor odgovoran je za osiguravanje objektivnosti i vjerodostojnosti informacija i izvješća koja se podnose Nadzornom odboru.

Odbor za reviziju ima sljedeće obveze te obavlja sljedeće funkcije:

- ▶ Donosi odluku o usvajanju sažetog financijskog izvješća za potrebe izvještavanja na burzi
- ▶ Nadzornom odboru i Upravi preporuča imenovanje ili razrješenje eksternih revizora kompanije odgovornih za obavljanje godišnje revizije financijskih izvješća uzimajući u obzir neovisnost, objektivnost, učinkovitost i troškove eksternih revizora
- ▶ Sastaje se s eksternim revizorima radi procjenjivanja opsega i sadržaja godišnje revizije te procjenjuje rezultate njihova rada
- ▶ Barem jednom godišnje razmatra odnos INA, d.d. i revizorske kuće kako bi osigurao da nijedna usluga koja nije revizorska ne narušava neovisnost i objektivnost eksterne revizije
- ▶ Raspravlja s eksternim revizorima o rezultatima revizije za prethodnu godinu, uključujući i:
 - ▷ Procjenu revidiranih financijskih izvješća
 - ▷ Analizu preporuka eksternih i internih revizora za poboljšanje računovodstvenih procesa i interne kontrole
 - ▷ Ocjenu primjene preporuka eksternih i internih revizora
 - ▷ Procjenu računovodstvenih procesa i politika INA, d.d. u usporedbi s drugim subjektima istog sektora
- ▶ Odobrava računovodstvene politike i načela Ine
- ▶ Sagledavajući kompletnu sliku poslovanja procjenjuje potpunost i točnost podataka koje kroz Inina financijska izvješća predstavlja dioničarima i kreditorima Ine
- ▶ Procjenjuje, u suradnji s Upravom i eksternim revizorima, sva značajna pitanja vezana uz sudske sporove, nepredviđene izdatke, zahtjeve, poreze ili kazne te sva bitna računovodstvena pitanja koja moraju biti uključena u financijskim izvješćima
- ▶ Procjenjuje opseg i učinkovitost sustava upravljanja rizikom
- ▶ Procjenjuje rad Interne revizije, uključujući i:
 - ▷ Nadležnosti Interne revizije
 - ▷ Planirani opseg rada Interne revizije, ciljeve, ovlasti i ljudske resurse potrebne za postizanje ciljeva
 - ▷ Aktivnosti Interne revizije tijekom prethodnog razdoblja te sažeti pregled izvješća Interne revizije u pisanom obliku
 - ▷ Suradnju Interne revizije i eksternih revizora
- ▶ Sastaje se s direktorom Interne revizije na zahtjev članova Odbora za reviziju ili direktora Interne revizije

- ▶ Sastaje se s direktorom Računovodstva i poreza na zahtjev članova Odbora za reviziju ili direktora Računovodstva i poreza
- ▶ Podnosi Nadzornom odboru izvješće o aktivnostima i zaključcima Odbora za reviziju

Interna revizija omogućuje neovisnu i objektivnu procjenu financijskih, operativnih i kontrolnih aktivnosti koje se izvršavaju unutar Grupe u ime Uprave te izvještava menadžment kroz sveobuhvatna izvješća o provedenim revizijama. Interna revizija također izvještava o primjerenosti internih kontrola te o razini usklađenosti s internom i vanjskom regulativom. Povelja interne revizije je strateški dokument koji definira glavna načela i okvir rada koji se koriste u radu Interne revizije u Grupi.

Glavni zadaci Interne revizije uključuju, ali nisu ograničeni na:

- ▶ Testiranje, analizu, procjenu i priopćavanje podataka na neovisan i objektivni način te preporuku preventivnih mjera, s ciljem dodavanja vrijednosti i poboljšanja rada kompanije, primjenjujući profesionalne revizorske standarde i etičke standarde koje određuje Institut internih revizora (IIR)
- ▶ Pregled operativnih i funkcionalnih aktivnosti koje se obavljaju u Grupi te pronalaženje, razumijevanje, ispitivanje i procjenu pripadajućih kontrola kako bi se, s poslovnog stajališta, ustanovljeni rizici umanjili na najpovoljniji omjer troškova/koristi
- ▶ Ispitivanje i procjenu primjerenosti i učinkovitosti mehanizama interne kontrole, procjenu sustava informacijske tehnologije i pripadajućih rizičnih područja te procjenu kvalitete učinka u izvršavanju dodijeljenih dužnosti
- ▶ Procjenu rada ili programa kako bi se ustanovilo podudaraju li se rezultati s postavljenim ciljevima te provode li se rad ili programi na planiran način
- ▶ Procjenu pouzdanosti i točnosti financijskih i operativnih izvještaja te načina identificiranja, mjerenja, razvrstavanja i izvještavanja o tim podacima
- ▶ Procjenu sustava koje je uspostavilo rukovodstvo kako bi se osigurala usklađenost sa zakonima, propisima, procedurama, politikom i planovima koji bi mogli značajno utjecati na rad i izvještavanje
- ▶ Provođenje posebnih provjera ili ispitivanja na zahtjev Uprave Društva i Nadzornog odbora kompanije
- ▶ Identificiranje mogućih prijevara i izvještavanje Upravljanja sigurnošću u svrhu daljnje istrage

Značajni imatelji dionica u kompaniji

Vlasnička struktura Ine na dan 31. prosinca 2018. godine je sljedeća:

- ▶ MOL Nyrt. – 49,08%
- ▶ Vlada Republike Hrvatske – 44,84%
- ▶ Institucionalni i privatni investitori – 6,08%

Opis načina rada Glavne skupštine

Glavna skupština održava se najmanje jednom godišnje (redovna sjednica) i uvijek kada to zahtijevaju interesi kompanije (izvanredna sjednica). Glavnu skupštinu saziva Uprava, a može je sazvati i Nadzorni odbor te, pod uvjetima određenim zakonom, dioničari koji zajedno imaju udjele u visini od dvadesetog dijela temeljnog kapitala kompanije. Pravo sudjelovanja na Glavnoj skupštini ima svaki dioničar koji je upisan u registru Središnjeg klirinškog depozitarnog društva (SKDD) te koji je unaprijed prijavio svoje sudjelovanje. Prijava za sudjelovanje mora prispjeti Društvu na za to u pozivu navedenu adresu, najkasnije šest dana prije dana održavanja Glavne skupštine.

Predsjednik Nadzornog odbora ili bilo koja druga osoba koju Nadzorni odbor ovlasti da predsjedava Glavnom skupštinom, predsjedava sjednicom kao predsjednik Glavne skupštine. Glavna skupština može donositi valjane odluke ako su na sjednici Glavne skupštine nazočni ili zastupljeni dioničari koji zajedno raspolažu s najmanje 50% glasova od ukupnog broja glasova (kvorum). Na Glavnoj skupštini odluke se donose običnom većinom danih glasova, osim odluka koje se prema zakonu ili Statutu moraju donijeti većom većinom danih glasova (kvalificirana većina).

Sastav i rad upravljačkih i nadzornih tijela

Uprava kompanije sastoji se od šest članova. Uprava ima predsjednika, a može imati i zamjenika predsjednika Uprave, koji je određen Poslovníkom o radu Uprave. Predsjednik Uprave može imati pomoćnike i savjetnike koje imenuje sam. Predsjednika i članove Uprave imenuje i opoziva Nadzorni odbor. O mandatu članova Uprave odlučuje Nadzorni odbor, s time da mandat traje najduže pet godina. Nakon isteka mandata, članovi Uprave mogu biti ponovno imenovani bez ograničenja broja mandata. Kompaniju zastupaju dva člana Uprave zajedno ili jedan član Uprave zajedno s jednim prokuristom.

Članovi Uprave od 1. srpnja 2018. do 30. lipnja 2021. godine:

- ▶ Sándor Fasimon – Predsjednik Uprave
- ▶ Niko Dalić – član Uprave
- ▶ Ivan Krešić - član Uprave
- ▶ Davor Mayer - član Uprave
- ▶ Zsolt Pethő - član Uprave
- ▶ Dr. Ákos Székely - član Uprave

Nadzorni odbor sastoji se od devet članova. Mandat članova Nadzornog odbora traje četiri godine. Nakon isteka mandata članovi Nadzornog odbora mogu biti ponovno birani bez ograničenja broja mandata.

Osam članova Nadzornog odbora bira i opoziva Glavna skupština. Jednog člana Nadzornog odbora biraju i

opozivaju radnici sukladno odredbama Zakona o radu. Članovi Nadzornog odbora koje bira i opoziva Glavna skupština mogu dati ostavku na članstvo u Nadzornom odboru pisanom izjavom predanom predsjedniku ili zamjeniku predsjednika Nadzornog odbora i Upravi kompanije. Član Nadzornog odbora kojeg biraju i opozivaju radnici može dati ostavku na članstvo u Nadzornom odboru sukladno odredbama Zakona o radu. Nadzorni odbor iz reda svojih članova bira predsjednika i zamjenika predsjednika Nadzornog odbora većinom danih glasova. Predsjednik i zamjenik predsjednika Nadzornog odbora biraju se na razdoblje od najduže četiri godine te mogu biti ponovno birani.

Članovi Nadzornog odbora od 14. lipnja 2017. do 18. prosinca 2020. godine:

- ▶ Damir Vandelić – Predsjednik Nadzornog odbora
- ▶ József Molnár – Zamjenik predsjednika Nadzornog odbora
- ▶ Luka Burilović – član Nadzornog odbora
- ▶ Szabolcs I. Ferencz - član Nadzornog odbora
- ▶ Ferenc Horváth - član Nadzornog odbora
- ▶ Damir Mikuljan - član Nadzornog odbora
- ▶ József Simola - član Nadzornog odbora
- ▶ László Uzsoki - član Nadzornog odbora
- ▶ Jasna Pipunić – predstavnik radnika u Nadzornom odboru

STRATEGIJA RAZNOLIKOSTI

INA, d.d. kao kompanija gradi kulturu raznolikosti i prihvaćanja raznolikosti u skladu sa svojim temeljnim vrijednostima i s ciljem privlačenja, angažiranja i zadržavanja talenata i svojih radnika. U INA, d.d. pod upravljanjem raznolikošću podrazumijeva se uvođenje raznolikosti u radno okruženje u bilo kojem obliku (rod, dob, etnička pripadnost, vjera, jezik, spolna orijentacija, socijalno podrijetlo, hobiji, stilovi učenja, političko opredjeljenje itd.), a pod prihvaćanjem raznolikosti podrazumijevamo kreiranje organizacijske kulture u kojoj se različitosti poštuju i u kojoj svi imaju priliku razvijati svoje vještine i talente.

Postupkom upravljanja karijerom i nasljednicima za radna mjesta u INA, d.d. provodi se sustav nasljednika za sve menadžerske pozicije, a kako se radi o objektivnom i nepristranom sustavu osigurava se i zastupljenost svih bitnih kompetencija/područja djelovanja u cilju postizanja efikasnog i profesionalnog obavljanja buduće menadžerske uloge nasljednika. Trenutno imamo ukupno 45% nasljednica koje su spremne preuzeti menadžerske pozicije od ukupne populacije nasljednika. Istim „Postupkom za menadžere“, a za zaposlenike operativnih kompanija dokumentom „Sustav upravljanja radnim učinkom radnika u društvima INA Grupe“, provodi se sustav identifikacije i razvoja talenata kako za menadžere tako i za sve zaposlenike. Također, radi se o objektivnom i nepristranom alatu koji će osigurati

rodnu raznolikost u izvršnim, upravljačkim i nadzornim tijelima.

Osim navedenog, kultura raznolikosti gradi se kroz vrlo konkretne projekte i inicijative poput:

Mamforce certifikacija

INA, d.d. certificirana je kao „Mamforce kompanija“ u 2015. godini. To važno priznanje koje potvrđuje predanost „obiteljskom“ („family friendly“) upravljanju ljudskim resursima temelji se na anketi provedenoj među zaposlenicima o fleksibilnom radnom vremenu, radnim uvjetima roditelja s malom djecom, promociji i jednakoj zastupljenosti spolova na visokim rukovodećim pozicijama itd. U 2017. godini, INA, d.d. je recertificirana i stekla je puni Mamforce standard, nakon opsežnog procesa revizije. Sljedeća recertifikacija planirana je u 2019. godini.

#svismoOK

U 2018. godini održan je drugi po redu #jošbolji #jošveći #jošraznolikiji #svismoOK dan. Svrha događanja bila je podizanje svijesti o ovoj temi, a to smo htjeli postići kroz različite komunikacijske kanale, stoga se događanje sastojalo od nekoliko dijelova:

Formalni dio – konferencije koja se sastojala od:

- ▶ Predavanja vodećih stručnjaka iz Hrvatske i inozemstva u D&I području
- ▶ Prezentacija Ininih praksi
- ▶ Okrugli stol – centralni dio konferencije u kojem su predsjednici Uprava vodećih kompanija u Hrvatskoj prezentirali svoje viđenje D&I tematike. Diskusiju je moderirala Diana Kobas Dešković (osnivačica Mamforce certifikata). Sudionici panela bili su:
 - ▶ Gordana Deranja, Predsjednica HUP-a
 - ▶ Anita Letica, Predsjednica Uprave, Philip Morris
 - ▶ Viktor Pavlinić, Predsjednik Uprave, Tele 2
 - ▶ Medeja Lončar, Predsjednica Uprave, Siemens
 - ▶ Boris Trupčević, CEO Styria Media Group

Sajam kulture – u skladu s MOL Group 2030 strategijom, cilj nam je bio osvijestiti kolege o tome koje su naše vrijednosti. Sastojao se od:

- ▶ Štandova vrijednosti – promocija vrijednosti kroz igre, kvizove itd.
- ▶ Štand održivog razvoja – imao je svoj poseban raspored događanja koji je trajao cijeli dan
- ▶ INA Klub volontera – ponosni smo što njegujemo kulturu pomaganja drugima. Ovaj dio uključivao je i štandove nekih eksternih volonterskih udruga:
 - ▶ Hedona d.o.o. je socijalno poduzeće koje je osnovala Udruga invalida Križevci na čelu s g. Petrom Gatarićem u proljeće 2013. godine u sklopu projekta „Chocolateria Cris“ – križevačka čokolaterija
 - ▶ Klobook – terapeutska grupa za onkološke bolesnike

Radionice:

- ▶ Design Thinking – fokus na inovacije
- ▶ „Ono sve što znaš o meni...“ – Johari window – fokus na samosvijest
- ▶ Executive presence – komunikacija s utjecajem
- ▶ Tipovi ličnosti - DISC – fokus na različite osobnosti
- ▶ #HOBBY – kratke radionice u kojima su naši zaposlenici prezentirali svoje hobije, a drugi kolege su imali priliku isprobati ih (slikarstvo, ples, izrada nakita, logoterapija)

Glavne poruke događanja bile su:

- ▶ Snaga leži u različitostima
- ▶ Raznolikost podrazumijeva sve vidljive i nevidljive razlike
- ▶ Snaga organizacije rezultat je međusobnog poštivanja i prihvaćanja

D&I memo

Kreirana je brošura za menadžere koja bi trebala služiti kao vodič menadžerima kako da poštuju raznolikost kroz različite procese upravljanja ljudskim resursima, kao što su zapošljavanje, nagrađivanje, ocjenjivanje uspješnosti i razvoj radnika. Brošure su podijeljene menadžerima na #svismoOK događanju.

Povelja o raznolikosti

U listopadu 2017. INA, d.d. potpisala je Povelju o raznolikosti čime se obavezala na provođenje politike raznolikosti i nediskriminacije. Povelja o raznolikosti je inicijativa koja je usvojena u 16 zemalja EU-a, a sufinancirana je od strane Europske komisije. Povelja o raznolikosti Hrvatska razvijena je u sklopu zajedničkog projekta Hrvatskog poslovnog savjeta za održivi razvoj i partnera iz Slovenije i Rumunjske.

Tijekom listopada 2017. godine Povelja je potpisana i usvojena od strane 34 kompanije i organizacije, uključujući INA, d.d. U 2018. godini uspješno je provedeno puno aktivnosti koje Povelja propisuje.

Politika raznolikosti

U 2018. godini kreiran je i objavljen dokument „Upravljanje raznolikošću, prihvaćanjem razlika i nediskriminacijom u društvima INA Grupe“. Ovim se dokumentom u kompanijama INA Grupe, kao potpisnicima Povelje o raznolikosti, utvrđuje strategija upravljanja raznolikošću, prihvaćanjem razlika i nediskriminacijom kao sustavnom i planiranom usmjerenju organizacije da privlači i zadržava radnike različitih profila kroz različite procese upravljanja ljudskim resursima kao što su zapošljavanje, nagrađivanje, ocjenjivanje uspješnosti i razvoj radnika, a sve sa svrhom razvoja organizacijske kulture utemeljene na uzajamnom poštovanju i uvažavanju različitosti te postizanja konkurentne prednosti i ostvarenju poslovnih rezultata.

INFORMACIJE ZA DIONIČARE

Adresa kompanije

INA - Industrija nafte, d.d.
Avenija Većeslava Holjevca 10
10 020 Zagreb
Telefon: +358 1 645 0000
Web: www.ina.hr

Poslovne procjene i odnosi s investitorima

Avenija Većeslava Holjevca 10
10 020 Zagreb
Telefon: +385 1 459 2718
Fax: + 385 1 645 2444
E-mail: investitori@ina.hr

Održivi razvoj i zaštita zdravlja, sigurnosti i okoliša

Avenija Većeslava Holjevca 10
10 020 Zagreb
Telefon: +385 1 64 50 71
E-mail: Odrzivi_Razvoj@ina.hr

Korporativne komunikacije

Avenija Većeslava Holjevca 10
10 000 Zagreb
Telefon: +385 1 6450 552
Fax: +385 1 6452 406
E-mail: PR@ina.hr

Središnje klirinško depozitarno društvo

Heinzelova 62a
10 000 Zagreb
Telefon: +385 1 4607 300
Web: www.skdd.hr

Zagrebačka burza

Ivana Lučića 2a
10 000 Zagreb
Telefon: +385 1 4686 800
Web: www.zse.hr

Objave

Kompanija objavljuje svoje objave na internetskim stranicama kompanije: www.ina.hr, na internetskim stranicama Zagrebačke burze: http://www.zse.hr i na internetskim stranicama Hrvatske izvještajne novinarske agencije: www.hina.hr

7

FINANČIJSKI
IZVJEŠTAJI I ZVJEŠTAJ
NEOVISNOG
REVIZORA

INA GRUPA i

INA – INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

**Konsolidirani i odvojeni
financijski izvještaji za godinu završenu
na dan 31. prosinca 2018. godine
zajedno s izvještajem neovisnog revizora**

Sadržaj

	<i>Stranica</i>
Odgovornost za financijske izvještaje	150
Izvještaj neovisnog revizora	151
Konsolidirani račun dobiti i gubitka INA Grupe	157
Konsolidirani izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti INA Grupe	158
Odvojeni račun dobiti i gubitka INA, d.d.	159
Odvojeni izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti INA, d.d.	160
Konsolidirani izvještaj o financijskom položaju INA Grupe	161
Odvojeni izvještaj o financijskom položaju INA, d.d.	163
Konsolidirani izvještaj o promjenama kapitala INA Grupe	165
Odvojeni izvještaj o promjenama kapitala INA, d.d.	166
Konsolidirani izvještaj o novčanim tokovima INA Grupe	167
Odvojeni izvještaj o novčanim tokovima INA, d.d.	169
Bilješke uz financijske izvještaje	171

Odgovornost za financijske izvještaje

Temeljem Zakona o računovodstvu Republike Hrvatske, Uprava je dužna osigurati da financijski izvještaji za svaku financijsku godinu budu pripremljeni u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja („MSFI“), koje je usvojila Europska unija, tako da daju istinitu i objektivnu sliku financijskog stanja i rezultata poslovanja društva INA-Industrija nafte, d.d. (u nastavku „Društvo“) i njegovih ovisnih društava (u nastavku „Grupa“) za to razdoblje.

Nakon provedenih istraživanja, Uprava razumno očekuje da Društvo i Grupa imaju odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Iz navedenog razloga, Uprava i dalje prihvaća načelo nastavka poslovanja pri izradi financijskih izvještaja.

Pri izradi konsolidiranih i odvojenih financijskih izvještaja Uprava je odgovorna za:

- odabir i potom dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- razumnu i razboritu prosudbu i procjenu;
- primjenu važećih računovodstvenih standarda te
- pripremu financijskih izvještaja po načelu nastavka poslovanja.

Uprava je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija, koje će u bilo koje doba s prihvatljivom točnošću odražavati financijski položaj Društva i Grupe, kao i njihovu usklađenost s hrvatskim Zakonom o računovodstvu. Uprava je, također, odgovorna za čuvanje imovine Društva i Grupe, pa stoga i za poduzimanje razumnih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Potpisao u ime Društva i Grupe:

Sándor Fasimon, predsjednik Uprave INA, d.d.

Niko Dalić, član Uprave

Ivan Krešić, član Uprave

Zsolt Pethő, član Uprave

Ákos Székely, član Uprave

Davor Mayer, član Uprave

INA - Industrija nafte, d.d.
Avenija Većeslava Holjevca 10
10000 Zagreb
Republika Hrvatska

13. ožujka 2019. godine

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA

Dioničarima društva INA – Industrija nafte, d.d.

Izvešće o reviziji godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju godišnjih odvojenih financijskih izvještaja Društva INA – Industrija nafte, d.d. („Društvo“) i konsolidiranih financijskih izvještaja društva INA – Industrija nafte, d.d. i njemu ovisnih društava (zajedno – „Grupa“), koji obuhvaćaju odvojeni i konsolidirani izvještaj o financijskom položaju na 31. prosinca 2018., odvojeni i konsolidirani račun dobiti i gubitka, odvojeni i konsolidirani izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, odvojeni i konsolidirani izvještaj o promjenama kapitala, odvojeni i konsolidirani izvještaj o novčanim tokovima za tada završenu godinu te bilješke uz odvojene i konsolidirane financijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi godišnji odvojeni i konsolidirani financijski izvještaji istinito i fer prikazuju odvojeni i konsolidirani financijski položaj Društva i Grupe na 31. prosinca 2018., njihovu odvojenu i konsolidiranu financijsku uspješnost i odvojene i konsolidirane novčane tokove za tada završenu godinu u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, usvojenima od EU („MSFI-ima, usvojenima od EU“).

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvješću neovisnog revizora *u odjeljku o revizorovim odgovornostima* za reviziju odvojenih i konsolidiranih godišnjih financijskih izvještaja. Neovisni smo od Društva i Grupe u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe (IESBA Kodeks) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za našu reviziju godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima. Za svako pitanje u nastavku, opis o tome kako se naša revizija bavila tim pitanjima, pripremljen je u tom kontekstu. Ispunili smo obveze opisane u *Odgovornosti revizora za reviziju odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja*, uključujući i ta pitanja. Sukladno tome, naša revizija uključuje obavljanje postupaka dizajniranih da odgovore na našu procjenu rizika pogrešnog prikaza u odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima. Rezultati naših revizijskih postupaka, uključujući provedene postupke za rješavanje pitanja u nastavku, daju osnovu za izražavanje našeg mišljenja o ovim odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima.

Ključno revizijsko pitanje	Kako smo adresirali ključno revizijsko pitanje
<p>Procjena rezervi ugljikovodika</p> <p>Opis ključnih prosudbi i procjena u vezi s procjenom rezervi ugljikovodika uključen je u Bilješki 3 Značajne računovodstvene prosudbe i procjene u odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima.</p> <p>Procjena rezervi ugljikovodika uključuje značajnu razinu prosudbe zbog tehničke neizvjesnosti u procjeni količine rezervi i složenih ugovornih odnosa koji određuju udio Društva i Grupe u utvrđenim količinama. Rezerve ugljikovodika ključni su pokazatelj budućeg potencijala uspješnosti poslovanja Društva i Grupe i utječu na značajne iznose u odvojenom i konsolidiranom izvještaju o financijskom položaju i odvojenom i konsolidiranom računu dobiti i gubitka. Stoga vjerujemo da je procjena rezervi ugljikovodika ključno revizijsko pitanje.</p>	<p>Revizorski postupci uključivali su razumijevanje procesa određivanja rezervi ugljikovodika i razumijevanje kontrola implementiranih u procesu. Također smo ocijenili sposobnost i objektivnost tehničkih stručnjaka kako bi procijenili posjeduju li odgovarajuće kvalifikacije potrebne za procjenu rezervi ugljikovodika. Postavili smo specifičan upit menadžmentu Društva u odnosu na usklađenost korištene metodologije procjene rezervi ugljikovodika u skladu s metodologijom korištenom prethodne godine.</p> <p>Proveli smo testove detalja i za značajne promjene u volumenu rezervi testirali smo je li korištena odgovarajuća metodologija te jesu li korištene pretpostavke razumne i podržane odgovarajućim informacijama prikupljenim od menadžmenta. Također, proveli smo analitičke postupke kretanja rezervi ugljikovodika tijekom godine te smo potvrdili da su sve značajne promjene odobrene od strane „Odbora za rezerve i resurse“ te u skladu s našim očekivanjem.</p> <p>Također, procijenili smo adekvatnost objava u odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima i da li su u skladu sa zahtjevima MSFI-ja, kako su usvojeni od strane EU.</p>
<p>Umanjenje vrijednosti dugotrajne imovine Društva i Grupe</p> <p>Umanjenje vrijednosti dugotrajne imovine Društva i Grupe objavljeno je u Bilješki 6 Amortizacija i umanjeње imovine te u odgovarajućim bilješkama u odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima; opis računovodstvenih politika i ključnih prosudbi i procjena uključeni su u Bilješki 2 Računovodstvene politike i Bilješki 3 Značajne računovodstvene prosudbe i procjene.</p> <p>Kretanje cijena nafte i plina može značajno utjecati na knjigovodstvenu vrijednost dugotrajne imovine Društva i Grupe, uključujući imovinu segmenta istraživanja nafte i plina na kopnu i moru, imovinu rafinerijske prerade te segmenta maloprodaje kao i <i>goodwill</i>. Značajan i brzi pad cijena u kratkom roku također brzo utječe na poslovanje i novčane tokove Društva i Grupe.</p>	<p>Revizorski postupci uključivali su razumijevanje procesa ocjenjivanja knjigovodstvene vrijednosti dugotrajne imovine Društva i Grupe kao i razumijevanje postavljenih kontrola i njihovu učinkovitost unutar procesa. Pregledali smo metodologiju korištenu od strane menadžmenta prilikom procjene knjigovodstvene vrijednosti dugotrajne imovine kako bi potvrdili je li u skladu s računovodstvenim standardima te da se dosljedno primjenjuje. Za imovinu segmenta istraživanja nafte i plina, rafinerijske prerade te imovinu segmenta maloprodaje, gdje nisu identificirani pokazatelji umanjeња vrijednosti od strane Društva i Grupe, ocijenili smo sposobnost menadžmenta vezano uz procjenu umanjeња imovine uspoređujući korištene pretpostavke u prošloj godini s ostvarenim rezultatima u tekućoj godini.</p>

Ključno revizijsko pitanje	Kako smo adresirali ključno revizijsko pitanje
<p>Umanjenje vrijednosti dugotrajne imovine Grupe i Društva (nastavak)</p> <p>Zbog složenosti i korištenja prosudbe u ocjenjivanju pokazatelja umanjenja vrijednosti i složenosti modela, smatramo kako je umanjenje vrijednosti dugotrajne imovine Društva i Grupe ključno revizijsko pitanje.</p>	<p>Nadalje, ocijenili smo korištene pretpostavke prilikom ocjene pokazatelja umanjenja vrijednosti i testirali jesu li korištene pretpostavke u skladu s ostvarenim rezultatima u tekućoj godini, ostvarenim rezultatima u industriji i u skladu s očekivanjima Društva i Grupe za ključne pretpostavke korištene u modelima umanjenja vrijednosti.</p> <p>Vezano uz provedene testove umanjenja vrijednosti, koristili smo vanjske podatke u ocjeni i potvrdi pretpostavki prilikom analize umanjenja vrijednosti od kojih se najvažniji odnose na buduće cijene nafte, količine rezervi i resursa i diskontnu stopu. Proveli smo revizorske postupke koji se odnose na provjeru matematičke točnosti modela umanjenja vrijednosti, analizu osjetljivosti, ocijenili smo primjerenost korištene diskontne stope u kalkulaciji uz pomoć stručnjaka te postupke koji se odnose na ocjenu cjelovitosti troškova umanjenja vrijednosti.</p> <p>Također, procijenili smo adekvatnost objava u odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima te njihovu usklađenost s MSFI-ima, kako su usvojeni od strane EU.</p>
<p>Procjena rezerviranja za napuštanje polja (dekomisija)</p> <p>Rezerviranja koja se odnose na obvezu za napuštanje polja objavljena su u Bilješci 29 Rezerviranja odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja; opis računovodstvenih politika te ključnih prosudbi i procjena uključeni su u Bilješci 2 Računovodstvene politike i Bilješci 3 Značajne računovodstvene prosudbe i procjene.</p> <p>Menadžment razmatra iznose rezerviranja za napuštanje polja na godišnjoj razini. Razmatranje uključuje pregled utjecaja promjena u propisima, očekivani pristup menadžmenta glede obveza za napuštanje polja, procjenu troškova i diskontnu stopu. Imovina dekomisije se knjiži u iznosu koji odgovara procijenjenom iznosu rezerviranja koji se također amortizira kao dio troška imovine. Svaka promjena sadašnje vrijednosti procijenjenih troškova napuštanja polja odražava se na iznos rezerviranja i na iznos imovine dekomisije. Izračun iznosa rezerviranja za napuštanje polja zahtijeva značajnu prosudbu menadžmenta zbog inherentne složenosti procjene budućih troškova i stoga se smatra ključnim revizijskim pitanjem.</p>	<p>Revizorski postupci uključivali su razumijevanje zakonske ili izvedene obveze u vezi s napuštanjem polja na temelju ugovornog odnosa i relevantnih pravnih odredbi kako bi potvrdili prikladnost procijenjenih troškova. Prikupili smo kalkulaciju izračuna rezerviranja za napuštanje polja od Društva i Grupe i testirali da su uključena sva polja, provjerili smo prikladnost korištene diskontne stope, testirali smo stvarno nastale troškove tijekom tekućeg obračunskog razdoblja, potvrdili da su iznosi rezerviranja u skladu sa stvarno nastalim troškovima za pojedinu grupu imovine te smo provjerili da je procijenjena godina napuštanja polja usklađena s procjenom rezervi ugljikovodika. Kao dio provedenih revizorskih postupaka, ocijenili smo sposobnost i objektivnost stručnjaka Društva i Grupe koji sudjeluju pri izradi procjene troškova napuštanja polja.</p> <p>Također, procijenili smo adekvatnost objava u odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima te njihovu usklađenost s MSFI-ja, kako su usvojeni od strane EU.</p>

Ostale informacije u Godišnjem izvješću Društva i Grupe za 2018. godinu

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Osim odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja i izvješća neovisnog revizora, Ostale informacije sadrže informacije uključene u Godišnje izvješće koje sadrži Izvješće posloводства, Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja i Izvješće o plaćanjima javnom sektoru. Naše mišljenje o odvojenim i konsolidiranim godišnjim financijskim izvještajima ne obuhvaća Ostale informacije. Očekujemo da će nam Godišnje izvješće Društva i Grupe za 2018. godinu biti dostavljeno nakon datuma ovog revizorskog mišljenja.

Naše mišljenje o odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima ne obuhvaća ostale informacije te o njima nećemo izraziti nikakav oblik izražavanja uvjerenja.

U vezi s našom revizijom godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije kad postanu dostupne i, u provođenju toga, razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne godišnjim odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane.

Odgovornosti uprave i Revizorskog odbora za godišnje odvojene i konsolidirane financijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu s MSFI-ima, usvojenima od EU i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja, uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva i Grupe da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako uprava ili namjerava likvidirati Društvo i Grupu ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Revizorski odbor je odgovoran za nadziranje procesa financijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo i Grupa.

Odgovornosti revizora za reviziju godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li godišnji odvojeni i konsolidirani financijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- Prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da

osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijave je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijava može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.

- Stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva i Grupe.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva i Grupe da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u godišnjim odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društvo i Grupa ne bude u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj godišnjih odvojenih konsolidiranih financijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li godišnji odvojeni i konsolidirani financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.
- Pribavljamo dovoljno odgovarajućih revizijskih dokaza u vezi financijskih informacija subjekata ili poslovnih aktivnosti unutar grupe za izražavanje mišljenja o konsolidiranim financijskim izvještajima. Mi smo odgovorni za usmjeravanje, nadzor i izvedbu grupne revizije. Jedini smo odgovorni za izražavanje našeg mišljenja.

Mi komuniciramo s Revizorskim odborom u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu Revizorskom odboru da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utječu na našu neovisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s Revizorskim odborom, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvješću neovisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba objaviti u našem izvješću neovisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice objave nadmašile dobrobiti javnog interesa od takve objave.

Izvešće o ostalim pravnim i regulatornim zahtjevima

U skladu s člankom 10. stavka 2. Uredbe (EU) br. 537/2014 Europskog parlamenta i Vijeća, u našem Izvešću neovisnog revizora dajemo sljedeće informacije koje su potrebne nastavno na zahtjeve MRevS:

Imenovanje revizora i razdoblje angažmana

Inicijalno smo imenovani revizorom Društva od strane Glavne skupštine dioničara 24. lipnja 2014. te je naš neprekidan angažman trajao 5 godina.

Dosljednost s Dodatnim izvještajem Revizorskom odboru

Potvrđujemo da je naše revizorsko mišljenje o odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima u skladu s dodatnim izvješćem Revizorskom odboru Društva koji smo izdali na 13. ožujka 2019. u skladu s člankom 11. Uredbe (EU) br. 537/2014 Europskog Parlamenta i Vijeća.

Pružanje nerevizijskih usluga

Izjavljujemo da Društvu i njegovim kontroliranim tvrtkama u Europskoj Uniji nismo pružali zabranjene nerevizijske usluge navedene u članku 5. stavka 1. Uredbe (EU) br. 537/2014 Europskog parlamenta i Vijeća. Nadalje, nismo pružili ni ostale nerevizijske usluge Društvu i njegovim kontroliranim tvrtkama koje nisu objavljene u odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima.

Izveštaj o regulatornim izvještajima

Angažirani partner u reviziji koja ima za posljedicu ovo izvješće neovisnog revizora je Berislav Horvat.

ERNST & YOUNG

d.o.o.

Zagreb, Radnička cesta 50

Berislav Horvat, Predsjednik uprave i ovlašteni revizor

Ernst & Young d.o.o.
Radnička cesta 50
10000 Zagreb
Republika Hrvatska

13. ožujka 2019. godine

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.
 Konsolidirani račun dobiti i gubitka INA Grupe
 Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine
 (svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

	Bilješka	Za godinu završenu	Za godinu završenu
		31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Prihodi od ugovora s kupcima	4	22.349	18.582
Kapitalizirana vrijednost vlastitih aktivnosti		416	327
Ostali poslovni prihodi	5	529	174
Prihodi iz osnovne djelatnosti		23.294	19.083
Promjene stanja zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje		365	274
Troškovi sirovina, materijala i energije		(12.033)	(9.061)
Amortizacija i umanjenje vrijednosti (neto)	6	(1.802)	(1.955)
Ostali materijalni troškovi		(2.188)	(1.871)
Nematerijalni troškovi		(569)	(466)
Troškovi osoblja	7	(1.927)	(1.803)
Nabavna vrijednost prodane robe		(3.605)	(2.942)
Vrijednosna usklađenja (neto)	8	165	8
Rezerviranja za troškove i rizike (neto)	9	(13)	151
Rashodi iz osnovne djelatnosti		(21.607)	(17.665)
Dobit iz osnovne djelatnosti		1.687	1.418
Financijski prihodi	10	54	452
Financijski rashodi	10	(221)	(306)
Neto (gubitak)/dobitak iz financijskih aktivnosti		(167)	146
Dobit prije oporezivanja		1.520	1.564
Trošak poreza na dobit	11	(343)	(342)
Dobit tekuće godine		1.177	1.222
Pripisivo:			
Vlasnicima Društva		1.178	1.220
Vlasnicima nekontrolirajućih udjela		(1)	2
		1.177	1.222
Dobitak po dionici			
Osnovna i razrijeđena dobit po dionici (kuna po dionici)	12	117,75	121,99

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovog konsolidiranog računa dobiti i gubitka.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.
 Konsolidirani izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti INA Grupe
 Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine
 (svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

		Za godinu završenu	Za godinu završenu
	Bilješka	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Dobit tekuće godine		1.177	1.222
Ostala sveobuhvatna dobit umanjena za porez na dobit:			
<i>Stavke koje se kasnije ne prenose u dobit ili gubitak:</i>			
Sadašnja vrijednost obveza po definiranim naknadama	33	(1)	12
<i>Stavke koje se kasnije mogu prenijeti u dobit ili gubitak:</i>			
Tečajne razlike iz preračunavanja inozemnih dijelova poslovanja	33	29	(143)
Gubitak od dugotrajne financijske imovine	32	(154)	(10)
Ostali sveobuhvatni gubitak tekuće godine umanjen za porez na dobit		(126)	(141)
Ukupna sveobuhvatna dobit tekuće godine		1.051	1.081
Pripisivo:			
Vlasnicima Društva		1.052	1.079
Vlasnicima nekontrolirajućih udjela		(1)	2

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovog konsolidiranog izvještaja o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Odvojeni račun dobiti i gubitka INA, d.d.

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

		Za godinu završenu	Za godinu završenu
	Bilješka	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Prihodi od ugovora s kupcima	4	21.070	17.578
Kapitalizirana vrijednost vlastitih aktivnosti		14	10
Ostali poslovni prihodi	5	335	413
Prihodi iz osnovne djelatnosti		21.419	18.001
Promjene stanja zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje		364	288
Troškovi sirovina, materijala i energije		(11.819)	(8.816)
Amortizacija i umanjenje vrijednosti (neto)	6	(1.688)	(1.781)
Ostali materijalni troškovi		(2.162)	(1.881)
Nematerijalni troškovi		(787)	(700)
Troškovi osoblja	7	(950)	(909)
Nabavna vrijednost prodane robe		(3.169)	(2.666)
Vrijednosna usklađenja (neto)	8	162	18
Rezerviranja za troškove i rizike (neto)	9	(17)	146
Rashodi iz osnovne djelatnosti		(20.066)	(16.301)
Dobit iz osnovne djelatnosti		1.353	1.700
Financijski prihodi	10	505	384
Financijski rashodi	10	(201)	(310)
Neto dobitak iz financijskih aktivnosti		304	74
Dobit prije oporezivanja		1.657	1.774
Trošak poreza na dobit	11	(323)	(348)
Dobit tekuće godine		1.334	1.426

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovog odvojenog računa dobiti i gubitka.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Odvojeni izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti INA, d.d.

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

		Za godinu završenu	Za godinu završenu
	Bilješka	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Dobit tekuće godine		1.334	1.426
Ostala sveobuhvatna dobit umanjena za porez na dobit:			
<i>Stavke koje se kasnije ne prenose u dobit ili gubitak:</i>			
Sadašnja vrijednost obveza po definiranim naknadama	33	(1)	11
<i>Stavke koje se kasnije mogu prenijeti u dobit ili gubitak:</i>			
Tečajne razlike iz preračunavanja inozemnih dijelova poslovanja	33	47	(161)
Gubitak od dugotrajne financijske imovine	32	(154)	(10)
Ostali sveobuhvatni gubitak tekuće godine umanjen za porez na dobit		(108)	(160)
Ukupna sveobuhvatna dobit tekuće godine		1.226	1.266

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovog odvojenog izvještaja o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

AKTIVA	Bilješka	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Dugotrajna imovina			
Nematerijalna imovina	13	644	570
Nekretnine, postrojenja i oprema	14	12.284	12.016
Ulaganja u pridružena društva i zajednički pothvati	16	150	-
Ostala ulaganja	17	16	13
Dugoročna potraživanja	18	732	96
Odgođena porezna imovina	11	1.199	1.451
Dugotrajna financijska imovina	19	479	665
Ukupno dugotrajna imovina		15.504	14.811
Kratkotrajna imovina			
Zalihe	20	2.645	2.264
Potraživanja od kupaca (neto)	21,36	1.837	1.393
Ostala potraživanja	22	121	210
Potraživanja za pretplaćeni porez na dobit		8	10
Ostala kratkotrajna imovina	23	174	139
Utržive vrijednosnice		27	-
Novac i novčani ekvivalenti	24	422	428
		5.234	4.444
Imovina namijenjena prodaji		4	8
Ukupno kratkotrajna imovina		5.238	4.452
UKUPNA IMOVINA		20.742	19.263

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovog konsolidiranog izvještaja o financijskom položaju.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Konsolidirani izvještaj o financijskom položaju INA Grupe (nastavak)

Na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

PASIVA	Bilješka	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Kapital i rezerve			
Upisani kapital	31	9.000	9.000
Zakonske rezerve		99	28
Rezerve fer vrijednosti	32	135	289
Ostale rezerve	33	1.544	1.516
Zadržana dobit	34	1.036	827
Udjeli vlasnika matičnog društva		11.814	11.660
Nekontrolirajući udjeli	35	9	(134)
UKUPNO KAPITAL		11.823	11.526
Dugoročne obveze			
Obveze po dugoročnim kreditima	27	4	122
Ostale dugoročne obveze	28	45	52
Otpremnine i jubilarne nagrade	30	77	73
Dugoročna rezerviranja	29	3.462	3.119
Odgođena porezna obveza	11	14	14
Ukupno dugoročne obveze		3.602	3.380
Kratkoročne obveze			
Obveze po bankovnim kreditima	25	1.962	1.581
Tekući dio obveza po dugoročnim kreditima	25	125	122
Obveze prema dobavljačima	26,36	1.720	1.171
Porezi i doprinosi	26	612	626
Ostale kratkoročne obveze	26	590	540
Otpremnine i jubilarne nagrade	30	5	5
Kratkoročna rezerviranja	29	303	312
Ukupno kratkoročne obveze		5.317	4.357
Ukupne obveze		8.919	7.737
UKUPNA PASIVA		20.742	19.263

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovog konsolidiranog izvještaja o financijskom položaju.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Odvojeni izvještaj o financijskom položaju INA, d.d.

Na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

AKTIVA	Bilješka	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Dugotrajna imovina			
Nematerijalna imovina	13	431	408
Nekretnine, postrojenja i oprema	14	10.586	10.578
Ulaganja u ovisna društva	15	1.960	1.079
Ulaganja u pridružena društva i zajednički pothvati	16	150	-
Ostala ulaganja	17	752	669
Dugoročna potraživanja	18	743	105
Odgođena poreza imovina	11	1.089	1.343
Dugotrajna financijska imovina	19	479	665
Ukupno dugotrajna imovina		16.190	14.847
Kratkotrajna imovina			
Zalihe	20	2.351	2.021
Interkompanijska potraživanja	36	256	225
Potraživanja od kupaca (neto)	21,36	1.490	1.118
Ostala potraživanja	22	73	144
Potraživanja za pretplaćeni porez na dobit		-	1
Ostala kratkotrajna imovina	23	165	494
Utržive vrijednosnice		27	-
Novac i novčani ekvivalenti	24	335	364
Ukupno kratkotrajna imovina		4.697	4.367
UKUPNA IMOVINA		20.887	19.214

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovog odvojenog izvještaja o financijskom položaju.

PASIVA	Bilješka	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Kapital i rezerve			
Upisani kapital	31	9.000	9.000
Zakonske rezerve		99	28
Rezerve fer vrijednosti	32	135	289
Ostale rezerve	33	1.184	1.138
Zadržana dobit	34	1.934	1.426
UKUPNI KAPITAL		12.352	11.881
Dugoročne obveze			
Obveze po dugoročnim kreditima	27	-	122
Ostale dugoročne obveze	28	44	51
Otpremnine i jubilarne nagrade	30	33	31
Dugoročna rezerviranja	29	3.599	3.241
Ukupno dugoročne obveze		3.676	3.445
Kratkoročne obveze			
Obveze po bankovnim kreditima	25	1.767	1.359
Tekući dio obveza po dugoročnim kreditima	25	125	122
Obveze prema povezanim poduzećima	36	584	495
Obveze prema dobavljačima	26,36	1.242	787
Porezi i doprinosi	26	514	527
Ostale kratkoročne obveze	26	395	374
Otpremnine i jubilarne nagrade	30	3	3
Kratkoročna rezerviranja	29	229	221
Ukupno kratkoročne obveze		4.859	3.888
Ukupne obveze		8.535	7.333
UKUPNA PASIVA		20.887	19.214

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovog odvojenog izvještaja o financijskom položaju.

	Upisani kapital	Zakonske rezerve	Rezerve fer vrijednosti	Ostale rezerve	(Akumulirani gubitak)/ Zadržana dobit	Udjeli vlasnika matice	Nekontrolirajući udjeli	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2017. godine	9.000	20	299	1.647	(233)	10.733	(136)	10.597
Prijenos sa zadržane dobiti na zakonske rezerve	-	8	-	-	(8)	-	-	-
Isplata dividendi	-	-	-	-	(152)	(152)	-	(152)
Podzbroj	9.000	28	299	1.647	(393)	10.581	(136)	10.445
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	1.220	1.220	2	1.222
Ostali sveobuhvatni gubitak, neto	-	-	(10)	(131)	-	(141)	-	(141)
Ukupni sveobuhvatni (gubitak)/dobitak za godinu	-	-	(10)	(131)	1.220	1.079	2	1.081
Stanje 31. prosinca 2017. godine	9.000	28	289	1.516	827	11.660	(134)	11.526
Ispravak početnog stana nastalog zbog promjene MSFI-a	-	-	-	-	58	58	-	58
Stanje 1. siječnja 2018. godine	9.000	28	289	1.516	885	11.718	(134)	11.584
Prijenos sa zadržane dobiti na zakonske rezerve	-	71	-	-	(71)	-	-	-
Isplata dividendi	-	-	-	-	(812)	(812)	-	(812)
Stjecanje nekontrolirajućeg interesa	-	-	-	-	(144)	(144)	144	-
Podzbroj	9.000	99	289	1.516	(142)	10.762	10	10.772
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	1.178	1.178	(1)	1.177
Ostali sveobuhvatni (gubitak)/dobitak, neto	-	-	(154)	28	-	(126)	-	(126)
Ukupni sveobuhvatni (gubitak)/dobitak za godinu	-	-	(154)	28	1.178	1.052	(1)	1.051
Stanje 31. prosinca 2018. godine	9.000	99	135	1.544	1.036	11.814	9	11.823

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovog konsolidiranog izvještaja o promjenama kapitala.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Odvojeni izvještaj o promjenama kapitala INA, d.d.

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

	Upisani kapital	Zakonske rezerve	Rezerve fer vrijednosti	Ostale rezerve	Zadržana dobit	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2017. godine	9.000	20	299	1.288	160	10.767
Prijenos sa zadržane dobiti na zakonske rezerve	-	8	-	-	(8)	-
Isplata dividendi	-	-	-	-	(152)	(152)
Podzbroj	9.000	28	299	1.288	-	10.615
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	1.426	1.426
Ostali sveobuhvatni gubitak, neto	-	-	(10)	(150)	-	(160)
Ukupni sveobuhvatni (gubitak)/ dobitak za godinu	-	-	(10)	(150)	1.426	1.266
Stanje 31. prosinca 2017. godine	9.000	28	289	1.138	1.426	11.881
Ispravak početnog stana nastalog zbog promjene MSFI-a	-	-	-	-	57	57
Stanje 1. siječnja 2018. godine	9.000	28	289	1.138	1.483	11.938
Prijenos sa zadržane dobiti na zakonske rezerve	-	71	-	-	(71)	-
Isplata dividendi	-	-	-	-	(812)	(812)
Podzbroj	9.000	99	289	1.138	600	11.126
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	1.334	1.334
Ostala sveobuhvatni (gubitak)/dobitak, neto	-	-	(154)	46	-	(108)
Ukupni sveobuhvatni (gubitak)/ dobitak za godinu	-	-	(154)	46	1.334	1.226
Stanje 31. prosinca 2018. godine	9.000	99	135	1.184	1.934	12.352

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovog odvojenog izvještaja o promjenama kapitala.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.
 Konsolidirani izvještaj o novčanim tokovima INA Grupe
 Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine
 (svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

Bilješka	Za godinu završenu	Za godinu završenu
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Dobit tekuće godine	1.177	1.222
Korigirano za:		
Amortizacija i umanjenje vrijednosti (neto)	1.802	1.955
Trošak poreza na dobit priznat u računu dobiti i gubitka	343	342
Vrijednosna usklađenja (neto)	(165)	(8)
Gubitak/(dobit) od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	3	(16)
Dobitak od stjecanja ovisnog društva	(291)	-
Gubitak/(dobit) od tečajnih razlika	45	(223)
Rashodi od kamata (neto)	26	45
Ostali financijski rashodi priznati u računu dobiti i gubitka	58	11
Smanjenje rezerviranja	(23)	(155)
Kamate za napuštanje proizvodnih polja i ostalih rezerviranja	62	21
Neto gubitak od derivativnih financijskih instrumenata	96	48
Ostale negotovinske stavke	(2)	11
	3.131	3.253
Kretanje obrtnog kapitala		
Povećanje zaliha	(725)	(327)
Povećanje potraživanja i predujmova	(278)	(76)
Povećanje/(smanjenje) obveza prema dobavljačima i ostalih obveza	764	(333)
Novac iz operativnih aktivnosti	2.892	2.517
Plaćeni porezi	(61)	(33)
Neto novčani tijek iz poslovnih aktivnosti	2.831	2.484
Novčani tijek iz investicijskih aktivnosti		
Plaćena kapitalna ulaganja te troškovi istraživanja i razvoja	(1.842)	(1.277)
Plaćena nematerijalna imovina	(125)	(114)
Primici od prodaje dugotrajne imovine	9	26
Stjecanje ovisnog društva (neto)	(147)	-
Ulaganja u zajednički pothvat	(150)	-
Prodaja ovisnog društva i pridruženog društva (neto)	-	23
Primljene dividende od društava svrstanih u dugotrajnu financijsku imovinu i ostalih društava	1	20
Primljene kamate i ostali financijski prihodi	11	11
Kredit i ostala ulaganja (neto)	1	11
Neto novčani odljev iz investicijskih aktivnosti	(2.242)	(1.300)

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Konsolidirani izvještaj o novčanim tokovima INA Grupe (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

	Za godinu završenu		
	Za godinu završenu	Za godinu završenu	
	<u>Bilješka</u>	<u>31. prosinca 2018.</u>	<u>31. prosinca 2017.</u>
Novčani tijek iz financijskih aktivnosti			
Otplata dugoročnih kredita		(122)	(129)
Promjena kratkoročnih kredita (neto)		376	(1.000)
Ispaćene dividende vlasnicima		(812)	(152)
Otplata kamata po dugoročnim kreditima		(5)	(8)
Otplata kamata po kratkoročnim kreditima i ostali troškovi kamata		<u>(56)</u>	<u>(78)</u>
Neto novčani odljev iz financijskih aktivnosti		<u>(619)</u>	<u>(1.367)</u>
Neto smanjenje novca i novčanih ekvivalenata		(30)	(183)
Na dan 1. siječnja		428	611
Promjene tečajnih razlika		<u>24</u>	<u>-</u>
Na dan 31. prosinca	24	<u>422</u>	<u>428</u>

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovog konsolidiranog izvještaja o novčanim tokovima.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Odvojeni izvještaj o novčanim tokovima INA, d.d.

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

	Za godinu završenu	
	Za godinu završenu	
Bilješka	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Dobit tekuće godine	1.334	1.426
Korigirano za:		
Amortizacija i umanjenje vrijednosti (neto)	1.688	1.781
Trošak poreza na dobit priznat u računu dobiti i gubitka	323	348
Vrijednosna usklađenja (neto)	(162)	(18)
Dobit od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	(7)	(268)
Gubitak/(dobit) od tečajnih razlika	49	(159)
Rashodi/(prihodi) od kamata (neto)	6	(3)
Povrat ispravka kredita danim ovisnim društvima	(222)	-
Povrat ispravka vrijednosti udjela	(111)	-
Ostali financijski (prihodi)/rashodi priznati u računu dobiti i gubitka	(85)	67
Smanjenje rezerviranja	(20)	(150)
Kamate za napuštanje proizvodnih polja i ostalih rezerviranja	56	21
Neto gubitak od derivativnih financijskih instrumenata i transakcija zaštite	96	48
Ostale negotovinske stavke	4	-
	2.949	3.093
Kretanje obrtnog kapitala		
Povećanje zaliha	(645)	(314)
Povećanje potraživanja i predujmova	(320)	(121)
Povećanje obveza prema dobavljačima i ostalih tekućih obveza	1.022	6
Novac iz operativnih aktivnosti	3.006	2.664
Plaćeni porez	(35)	(13)
Neto novčani tijek iz poslovnih aktivnosti	2.971	2.651
Novčani tijek iz investicijskih aktivnosti		
Plaćena kapitalna ulaganja te troškovi istraživanja i razvoja	(1.726)	(1.241)
Plaćena nematerijalna imovina	(120)	(107)
Primici od prodaje dugotrajne imovine	8	14
Stjecanje ovisnog društva	(265)	-
Ulaganja u zajednički pothvat	(150)	-
Prodaja ovisnog društva i pridruženog društva (neto)	-	23
Primljene dividende od društava svrstanih u dugotrajnu financijsku imovinu i ostalih društava	1	20
Primici od raspodjele dobiti ovisnih društava	1	-
Primljene kamate i ostali financijski prihodi	51	13
Kredit i ostala ulaganja (neto)	(250)	(186)
Neto novčani odljev iz investicijskih aktivnosti	(2.450)	(1.464)

INA - Industrija nafte, d.d.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Odvojeni izvještaj o novčanim tokovima INA, d.d. (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

	Za godinu završenu	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Novčani tijek iz financijskih aktivnosti		
Otplata dugoročnih kredita	(122)	(129)
Promjena kratkoročnih kredita (neto)	416	(939)
Isplaćene dividende vlasnicima	(812)	(152)
Otplata kamata po dugoročnim kreditima	(5)	(8)
Otplata kamata po kratkoročnim kreditima i ostali troškovi kamata	(50)	(75)
Neto novčani odljev iz financijskih aktivnosti	(573)	(1.303)
Neto smanjenje novca i novčanih ekvivalenata	(52)	(116)
Na dan 1. siječnja	364	500
Promjene tečajnih razlika	23	(20)
Na dan 31. prosinca	335	364

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovog odvojenog izvještaja o novčanim tokovima.

1. OPĆENITO

Osnutak i razvoj

INA-Industrija nafte, d.d. osnovana je 1. siječnja 1964. godine spajanjem Naftaplina Zagreb (društvo za istraživanje i proizvodnju nafte i plina) s rafinerijama u Rijeci i Sisku. Danas je INA, d.d. srednje velika europska naftna kompanija s vodećom ulogom u naftnom poslovanju u Hrvatskoj te značajnom ulogom u regiji u istraživanju i proizvodnji nafte i plina, preradi i distribuciji nafte i naftnih derivata.

INA-Industrija nafte, d.d. dioničko je društvo u vlasništvu mađarske naftne kompanije MOL Nyrt (49,08%), Republike Hrvatske (44,84%) i institucionalnih i privatnih investitora (6,08%). MOL Nyrt i Vlada Republike Hrvatske potpisali su 30. siječnja 2009. godine Dodatak dioničarskom ugovoru. Prema tom Dodatku MOL Nyrt delegira pet od devet članova Nadzornog odbora te tri od šest članova Uprave, uključujući predsjednika Uprave.

Vlasnička struktura * INA Grupe na dan 31. prosinca 2018. godine i 2017. godine je sljedeća:

	31. prosinca 2018.		31. prosinca 2017.	
	Broj dionica	% udjela u vlasništvu	Broj dionica	% udjela u vlasništvu
Zagrebačka banka d.d./Unicreditbank Hungary Zrt, za račun MOL Nyrt, Hungary	4.908.207	49,08	4.908.207	49,08
Vlada Republike Hrvatske	4.483.552	44,84	4.483.552	44,84
Privatni i institucionalni investitori	608.241	6,08	608.241	6,08
	10.000.000	100	10.000.000	100

*Izvor: Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.

Glavne djelatnosti

Glavne djelatnosti INA, d.d. i njenih ovisnih društava (Grupe) su:

- (i) istraživanje i proizvodnja nafte i plina, prvenstveno u Hrvatskoj, u kopnenom dijelu i u podmorju i osim toga INA, d.d. ima koncesije i u inozemstvu: u Angoli i Egiptu;
- (ii) uvoz prirodnog plina i prodaja uvoznog i domaćeg prirodnog plina do industrijskih potrošača i gradskih plinara;
- (iii) prerada nafte i proizvodnja derivata u rafinerijama u Rijeci (Urinj) i Sisku, te u Zagrebu proizvodnja maziva;
- (iv) prodaja goriva i popratnih proizvoda preko maloprodajnog lanca s 500 maloprodajnih mjesta na dan 31. prosinca 2018. godine (384 diljem Hrvatske te 116 izvan Hrvatske);
- (v) trgovina naftnim derivatima preko mreže inozemnih ovisnih društava i predstavništava, uglavnom u Sarajevu, Ljubljani i Podgorici, i
- (vi) pružanje usluga povezanih s vađenjem nafte iz kopnenog dijela i podmorja preko ovisnog društva za tehnološke usluge i usluge bušenja Crosco d.o.o.

1. OPĆENITO (NASTAVAK)

Grupa ima dominantan položaj u Hrvatskoj u istraživanju i proizvodnji nafte i plina, preradi nafte te prodaji plina i naftnih proizvoda. INA, d.d. također posjeduje 11,795% udjela u JANAF-u d.d., društvu koje posjeduje i upravlja jadranskim sustavom naftovoda.

Glavno sjedište Grupe nalazi se u Zagrebu, Avenija V. Holjevca 10, Hrvatska. Na dan 31. prosinca 2018. godine broj zaposlenih u Grupi iznosio je 10.842 (31. prosinca 2017. godine broj zaposlenih u Grupi je iznosio 10.782). Na dan 31. prosinca 2018. godine broj zaposlenih u INA, d.d. iznosio je 4.138 (31. prosinca 2017. godine broj zaposlenih u INA, d.d. je iznosio 4.292).

Grupi čini više ovisnih društava u potpunom ili djelomičnom vlasništvu, te zajednički upravljana društava, koja uglavnom djeluju u Republici Hrvatskoj. Strana ovisna društva uključuju brojna trgovačka društva koja uglavnom djeluju kao distributeri proizvoda INA Grupe, kao i predstavništva na dotičnim tržištima.

Nadzorni odbor, Uprava i Vijeće operativnih direktora

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor od 14. lipnja 2017. do 18. prosinca 2020. godine

Damir Vandelić	Predsjednik Nadzornog odbora
József Molnár	Zamjenik predsjednika Nadzornog odbora
Luka Burić	Član Nadzornog odbora
Szabolcs I. Ferencz	Član Nadzornog odbora
Ferenc Horváth	Član Nadzornog odbora
Damir Mikuljan	Član Nadzornog odbora
József Simola	Član Nadzornog odbora
László Uzsoki	Član Nadzornog odbora
Jasna Pipunić	Predstavnik radnika u Nadzornom odboru

Uprava

Uprava od 1. srpnja 2018. godine do 30. lipnja 2021. godine

Sándor Fasimon	Predsjednik Uprave
Niko Dalić	Član Uprave
Ivan Krešić	Član Uprave
Davor Mayer	Član Uprave
Zsolt Pethő	Član Uprave
Dr Ákos Székely	Član Uprave

Vijeće operativnih direktora

Vijeće operativnih direktora je imenovano odlukom Uprave od 1. prosinca 2018. godine do opoziva

Gábor Horváth	Glavni financijski direktor
Darko Markotić	Operativni direktor, Usluge kupcima i maloprodaja; v.d. Operativnog direktora Industrijskih servisa
Stjepan Nikolić	Operativni direktor, Rafinerije i marketing
Tvrtko Perković	Operativni direktor, Istraživanje i proizvodnja nafte i plina

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Osnovne računovodstvene politike primijenjene u pripremi ovih konsolidiranih i odvojenih financijskih izvještaja prikazane su u nastavku. Ove računovodstvene politike dosljedno su primjenjivane za sva prikazana razdoblja, osim ako drugačije nije naznačeno.

Prezentacija financijskih izvještaja

Konsolidirani i odvojeni financijski izvještaji izrađuju se na temelju dosljednog prikazivanja i klasifikacije. Kad se prikaz ili klasifikacija stavki u konsolidiranim i odvojenim financijskim izvještajima dopunjuju ili mijenjaju, usporedivi iznosi se prepravljaju osim ako prepravljavanje nije provedivo.

Financijski izvještaji Društva i Grupe pripremljeni su u milijunima kuna, što je i funkcijska valuta Društva.

Osnove računovodstva

Društvo vodi računovodstvene evidencije na hrvatskom jeziku, u kunama i u skladu s hrvatskim zakonskim propisima i računovodstvenim načelima te praksom koje se pridržavaju poduzeća u Hrvatskoj. Računovodstvene evidencije ovisnih društava u Hrvatskoj i u inozemstvu vode se sukladno važećim propisima dotičnih zemalja.

Financijski izvještaji Društva i Grupe pripremljeni su na načelu nabavne vrijednosti, prepravljene revalorizacijom određene imovine i obveza u uvjetima hiperinflacije koja je prevladavala do 1993. godine i osim za određene financijske instrumente koji su mjereni po fer vrijednosti na kraju svakog izvještajnog razdoblja, i u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja kako su usvojeni od strane Europske unije (EU).

Povijesni trošak temelji se uglavnom na fer vrijednosti uzimajući u obzir dano za zamjenu robe ili usluga.

Fer vrijednost je cijena koja bi bila postignuta na datum mjerenja prodajom neke stavke imovine ili plaćena za prijenos obveze u uobičajenoj transakciji između sudionika na tržištu pod postojećim tržišnim uvjetima, neovisno o tome je li ona neposredno mjerljiva ili procijenjena nekom drugom metodom vrednovanja. Grupa u procjeni fer vrijednosti neke stavke imovine ili obveza razmatra obilježja te stavke imovine ili obveze koje bi pri utvrđivanju njene cijene na datum mjerenja razmatrali i tržišni sudionici. Radi mjerenja i/ili objavljivanja fer vrijednosti u ovim konsolidiranim financijskim izvještajima, mjera fer vrijednost utvrđuje se na gore navedeni način, izuzev kod plaćanja za najmove iz djelokruga MRS-a 17 i mjera koje su donekle slične fer vrijednosti, ali nisu fer vrijednost, kao što su neto prodajna/ostvariva vrijednost iz MRS-a 2 ili vrijednost u uporabi iz MRS-a 36.

Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja

Standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu

Sljedeći novi standardi i izmijenjeni i dopunjeni postojeći standardi izdani od strane Odbora za Međunarodne računovodstvene standarde i tumačenja koje izdaje Odbor za tumačenje međunarodnog financijskog izvještavanja i koji su usvojeni u EU na snazi su u tekućem razdoblju:

- **Tumačenje IFRIC 22: Transakcije u stranoj valuti i predujmovi** izdan 8. prosinca 2016. godine (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. godine).
- **Izmjene i dopune MRS 40: Prijenos ulaganja u nekretnine** izdan 8. prosinca 2016. godine (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. godine).

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (nastavak)

Standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu (nastavak)

- **Izmjene i dopune MSFI 2:** *Klasifikacije i mjerenja transakcija plaćanja temeljenih na dionicama*, izdane 20. lipnja 2016. godine, usvojene u EU 26. veljače 2018. godine (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018.).
- **MSFI 9 Financijski instrumenti** u srpnju 2014. godine izdano je konačno izdanje koje će zamijeniti MRS 39 *Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje*, usvojen u EU 22. studenog 2016. godine (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. godine).

Izmjene i dopune MSFI 4: *Primjena MSFI 9 Financijski instrumenti zajedno s MSFI 4 Ugovori o osiguranju*, izdane u rujnu 2016. godine i usvojene u EU 3. studenoga 2017. godine (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. godine).

- **MSFI 15 Prihodi od ugovora s kupcima**, iz svibnja 2014. godine, sa uključenim izmjenama i dopunama MSFI 15. Datum stupanja na snagu MSFI 15, usvojen u EU 22. rujna 2016. godine i **Pojašnjenja MSFI 15 Prihodi iz ugovora s kupcima** iz travnja 2016. godine i usvojeni u EU 31. listopada 2017. godine (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2018. godine).

Usvajanje spomenutih standarda i tumačenja nije imalo značajan utjecaj na financijske izvještaje Društva i Grupe. Novi standardi se primjenjuju, ali usporedni podaci nisu prepravljani (priznaje se kumulativni učinak primjene novih standarda u početnom stanju kapitala).

Standardi i tumačenja koje je izdao Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde koji su usvojeni u EU, ali još nisu na snazi

Na datum odobrenja financijskih izvještaja bili su objavljeni sljedeći standardi, prerade i tumačenja usvojeni u Europskoj uniji koji još nisu na snazi:

- **MSFI 16 Najmovi**, izdan u siječnju 2016. godine, zamjenjuje računovodstveni tretman za najmove i glavna je promjena način na koji društva obračunavaju najam, usvojen u EU 31. listopada 2017. godine (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2019. godine). Standard će prvenstveno utjecati na računovodstvo poslovnih najmova u Društvu i Grupi. Tijekom 2018. godine Društvo i Grupa su procijenili utjecaj MSFI-ja 16 na temelju procjene važećih ugovora o najmu. Procijenjeni utjecaj prelaska na MSFI 16 na razini Društva je 380 milijuna kuna, a na Grupi 160 milijuna kuna u obliku povećanja obveze za najam i imovine u najmu. Društvo i Grupa su izabrali koristiti izuzeća koja su predložena standardom o ugovorima o najmu za koje najam traje 12 mjeseci od datuma početne primjene i za ugovore o najmu za koje je predmetna imovina male vrijednosti. Društvo i Grupa imaju najmove određene uredske opreme (tj. osobnih računala, strojeva za tiskanje i fotokopiranje) za koje se smatra da su male vrijednosti.

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (nastavak)

Standardi i tumačenja koje je izdao Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde koji su usvojeni u EU, ali još nisu na snazi (nastavak)

- **Tumačenje IFRIC 23: Neizvjesnost u vezi s iskazivanjem poreza na dobit** od 7. lipnja 2017. godine (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2019. godine).
- **Izmjene i dopune MSFI 9: Karakteristike pretplata s negativnom naknadom**, izdane 12. listopada 2017. godine (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2019. godine).
- **Izmjene i dopune MRS 28: Ulaganja u pridružene subjekte i zajedničke poduhvate**, izdane 12. listopada 2017. godine (datum stupanja na snagu za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2019. godine).

Grupa ne očekuje da će usvajanje novih standarda i tumačenja imati značajan utjecaj na financijske izvještaje Društva i Grupe, osim gore opisanog utjecaja usvajana MSFI 16.

Standardi i tumačenja koje je izdao Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde i koji još nisu usvojeni u EU

Na dan izdavanja ovih financijskih izvještaja, sljedeći standardi, prerade i tumačenja koje je donio Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde nisu usvojeni u Europskoj uniji. Odobrenje se očekuje u 2019. godini:

- **MSFI 17: Ugovori o osiguranju**, izdani 18. svibnja 2017. godine kako bi se postigao cilj dosljednog računovodstva temeljem ugovora o osiguranju (datum stupanja na snagu za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2021. godine).
- **Izmjene i dopune MRS 19: Planirane izmjene i dopune, skraćivanje ili nagodba**, izdana 7. veljače 2018. godine (datum stupanja na snagu za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2019. godine).
- **Izmjene Uputa na konceptualni okvir o MSFI standardima**, izdana 29. ožujka 2018. godine (datum stupanja na snagu za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2020. godine).
- **Izmjene i dopune MSFI 3: Poslovna spajanja**, izdana 22. listopada 2018. godine (datum stupanja na snagu za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2020. godine).
- **Izmjene i dopune MRS 1 i MRS 8: Definicije materijala**, izdana 31. listopada 2018. godine (datum stupanja na snagu za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2020. godine).
- **Godišnja poboljšanja MSFI (cikličko poboljšanje 2015.-2017.)**, izdana 12. prosinca 2017. godine (datum stupanja na snagu za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2019. godine).

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

Ulaganja u ovisna društva u financijskim izvještajima Društva (INA, d.d.)

U financijskim izvještajima Društva, ulaganja u ovisna društva iskazana su po metodi troška nabave, ispravljeno za umanjenje vrijednosti.

Osnova konsolidiranih financijskih izvještaja (INA Grupe)

Konsolidirani financijski izvještaji Grupe uključuju financijske izvještaje INA, d.d. (Društvo) i subjekata nad kojima INA, d.d. ima kontrolu, tj. ovisnih društava, koji se sastavljaju svake godine na dan 31. prosinca. Kontrola je prisutna ako je Grupa izložena ili ima prava u odnosu na varijabilni prinos temeljem svog sudjelovanja u subjektu i sposobna je utjecati na svoj prinos temeljem svoje prevlasti nad subjektom. Grupa kontrolira subjekt samo ako:

- ima prevlast u subjektu;
- je izložena ili ima prava u odnosu na varijabilni prinos temeljem svog sudjelovanja u tom subjektu i
- sposobna je temeljem svoje prevlasti utjecati na svoj prinos.

Kad Društvo u nekom subjektu ima manje od većine glasačkih prava, ima prevlast u njemu ako su njegova glasačka prava dostatna jer mu u praksi omogućuju jednoglasno usmjeravanje bitnih aktivnosti subjekta. Društvo u procjenjivanju jesu li njegova glasačka prava u subjektu dostatna da bi imalo prevlast razmatra sve bitne činjenice i okolnosti, uključujući:

- udjel glasačkih prava u odnosu na veličinu i podjelu glasačkih prava drugih osoba s pravom glasa;
- potencijalna glasačka prava ulagatelja, drugih osoba s pravom glasa ili drugih osoba;
- prava iz drugih ugovornih odnosa i
- sve dodatne činjenice i okolnosti koje ukazuju na to da Društvo ima ili nema sadašnju mogućnost voditi relevantne poslove u vrijeme u koje je potrebno donijeti takve odluke, uključujući modele glasovanja na prethodnim skupštinama dioničara.

Grupa ponovo procjenjuje kontrolira li ili ne subjekt ako činjenice i okolnosti ukazuju na promjene jednog ili više od triju elemenata kontrole. Ovisno društvo konsolidira se, odnosno prestaje se konsolidirati od trenutka u kojem Društvo stekne, odnosno izgubi kontrolu nad njim. Imovina, obveze, prihodi i rashodi ovisnih društava stečenih ili otuđenih tijekom godine uključuju se u konsolidirane financijske izvještaje od datuma na koji je Društvo steklo kontrolu do datuma na koji Društvo izgubi kontrolu nad ovisnim društvom.

Dobit ili gubitak te svaka komponenta ostale sveobuhvatne dobiti razdvajaju se na dio koji pripada vlasnicima Društva i dio koji pripada vlasnicima nekontrolirajućih udjela, čak i ako to rezultira gubitkom u nekontrolirajućim udjelima. Kada je potrebno, financijski izvještaji ovisnih društava se prilagođavaju kako bi se njihove računovodstvene politike uskladile s računovodstvenim politikama Grupe.

Prilikom konsolidacije, imovina, obveze, kapital, prihodi i rashodi te novčani tokovi iz transakcija među članovima Grupe eliminiraju se u cijelosti.

Promjene udjela Grupe u ovisnom društvu koje nemaju za posljedicu gubitak kontrole nad ovisnim društvom obračunavaju se kao transakcije vlasničkim kapitalom. Ako Grupa izgubi kontrolu nad ovisnim društvom, prestaje se priznavanjem imovine (uključujući *goodwill*), obveza, nekontrolirajućeg udjela i ostalih stavki kapitala, dok se svaka ostvarena dobit ili gubitak priznaje u računu dobiti i gubitka. Bilo koji zadržani udjel priznaje se po fer vrijednosti.

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

Osnova konsolidiranih financijskih izvještaja (INA Grupe) (nastavak)

Knjigovodstvene vrijednosti udjela Grupe i nekontrolirajućih udjela se usklađuju kako bi se iskazala promjena u njihovim relativnim udjelima u ovisnom društvu. Svaka razlika između iznosa usklađenja nekontrolirajućih udjela i fer vrijednosti plaćene ili primljene naknade za stjecanje priznaje se izravno u kapital i pripisuje vlasnicima matičnog društva.

Kada Grupa izgubi kontrolu nad ovisnim društvom, dobit ili gubitak od prodaje se utvrđuje kao razlika između (i) ukupne fer vrijednosti primljene naknade za stjecanje i fer vrijednosti eventualnog zadržanog udjela i (ii) prethodne knjigovodstvene vrijednosti imovine (uključujući *goodwill*) i obveza ovisnoga društva te svakog nekontrolirajućeg udjela.

Svi iznosi koji su po osnovi ovisnog društva prethodno bili iskazani u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti obračunavaju se kao da je Grupa izravno prodala imovinu ili obveze toga društva. Fer vrijednost zadržanog udjela u bivšem ovisnom društvu na datum gubitka kontrole se, kod kasnijeg obračunavanja sukladno MRS-u 9 *Financijski instrumenti*, promatra kao fer vrijednost prilikom prvog priznavanja ili, ako je primjenjivo, trošak prilikom prvog priznavanja ulaganja u pridruženo društvo.

Pravna pripajanja

U slučaju pravnih pripajanja društava u Grupi, primjenjuje se metoda udruživanja interesa, stanja društva koje se pripaja prenosi se po neto knjigovodstvenim vrijednostima u društvo koje je zakonski sljedbenik te prema tome nije potrebno provoditi usklade prijašnjih razdoblja.

Poslovna spajanja

Poslovna spajanja obračunavaju se metodom stjecanja.

Trošak stjecanja mjeri se kao zbroj prenesene naknade, koja se mjeri kao ukupna fer vrijednosti na datum stjecanja i kao iznos od bilo kojeg nekontrolirajućeg udjela u stečenom društvu. Za svaku poslovnu kombinaciju, Grupa odabire hoće li mjeriti nekontrolirajući udio u stečenom društvu po fer vrijednosti ili kao razmjerni udio identificirane neto imovine stečenika. Troškovi povezani sa stjecanjem priznaju se u trenutku stjecanja i uključuju u administrativne troškove.

Kada Grupa stječe udio u društvu, procjenjuje financijsku imovinu i preuzete obveze s određenim pretpostavkama za prikladnu klasifikaciju i razvrstavanje u skladu s ugovorenim uvjetima, ekonomskim okolnostima i relevantnim uvjetima na datum stjecanja. Svaka nepredviđena naknada koju treba prenijeti od strane stjecatelja priznaje se po fer vrijednosti na datum stjecanja. Nepredviđena naknada klasificirana kao imovina ili obveza koja je financijski instrument i u djelokrugu MSFI 9 *Financijski instrumenti*, mjeri se po fer vrijednosti, a promjene fer vrijednosti se priznaju u računu dobiti i gubitka.

Goodwill se početno mjeri kao trošak (kao razlika zbroja prenesene naknade za stjecanje, iznosa nekontrolirajućeg udjela, ako postoji, i fer vrijednosti prethodnog vlasničkog udjela stjecatelja u subjektu iznad neto iznosa na datum stjecanja utvrdive stečene imovine i utvrdivih preuzetih obveza). Ako je fer vrijednost stečene neto imovine veća od sveukupne prenesene naknade, Grupa ponovno procjenjuje jesu li sva stečena imovina i sve preuzete obveze ispravno identificirane i preispituje postupke korištene za mjerenje vrijednosti priznate na datum stjecanja. Ako ponovnom procjenom utvrdi da je udio Grupe u fer vrijednosti utvrdive neto imovine stečenika veći od zbroja prenesene naknade, tada se dobitak priznaje u računu dobiti i gubitka.

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

Poslovna spajanja (nastavak)

Nakon početnog priznavanja, *goodwill* se mjeri po trošku umanjenom za eventualne gubitke zbog umanjenja vrijednosti. Za potrebe testiranja umanjenja vrijednosti, *goodwill* stečen u poslovnom spajanju se, od datuma stjecanja, raspoređuje na svaku jedinicu Grupe koja stvara novac, za koju se očekuje da će imati koristi od poslovnog spajanja, bez obzira jesu li ostala imovina i obveze stečenika dodijeljene tim jedinicama.

Jedinica koja stvara novac na koju je *goodwill* raspoređen podvrgava se provjeri umanjenja vrijednosti jednom godišnje ili češće ako postoje naznake o mogućem umanjenju njene vrijednosti. Ako je nadoknadivi iznos jedinice koja stvara novac niži od njezinog knjigovodstvenog iznosa, gubitak nastao umanjenjem prvo se raspoređuje tako da se umani knjigovodstveni iznos *goodwilla* raspoređenog na jedinicu i zatim razmjerno na ostalu imovinu jedinice koja stvara novac na temelju knjigovodstvenog iznosa svakog sredstva u jedinici koja stvara novac.

Gubitak uslijed umanjenja vrijednosti *goodwilla* izravno se knjiži na teret dobiti ili gubitka. Jednom priznati gubitak od umanjenja *goodwilla* ne poništava se u idućim razdobljima.

Prilikom otuđenja jedinice koja stvara novac, pripadajući iznos *goodwilla* ulazi u utvrđivanje dobiti ili gubitka od prodaje.

Stjecanje subjekata pod zajedničkom kontrolom

Poslovna spajanja proizašla iz prijenosa udjela u subjektima koji su pod zajedničkom kontrolom dioničara koji u konačnici kontrolira Grupu priznaju se primjenom metode udruživanja interesa na datum stjecanja. Stečena imovina i obveze priznaju se po knjigovodstvenoj vrijednosti prethodno priznatoj u konsolidiranim financijskim izvještajima matičnog društva. Dijelovi kapitala stečenih društava dodaju se istim dijelovima kapitala unutar Grupnog kapitala osim izdanog kapitala. Konsolidirani financijski izvještaji prikazuju rezultate sadržanih društava od datuma stjecanja.

Poslovne kombinacije pod zajedničkom kontrolom priznaju se po knjigovodstvenim vrijednostima, a razlike se priznaju direktno u kapital.

Ulaganja u pridružena društva i zajednički pothvati

Pridruženo društvo je subjekt u kojem Grupa ima značajan utjecaj. Značajan utjecaj znači sudjelovanje u donošenju financijskih i operativnih odluka u pridruženom društvu, ali ne znači kontrolu ili zajedničku kontrolu nad tim odlukama.

Zajednički pothvat je zajednički posao i pravni subjekt u kojem strane koje imaju zajedničku kontrolu nad poslom imaju prava na neto imovinu iz predmetnog posla. Zajednička kontrola je ugovorena podjela kontrole nad nekim poslom, koja postoji samo kad je za odlučivanje o relevantnim poslovima potrebna jednoglasna suglasnost strana koje dijele kontrolu. Čimbenici određivanja značajnog utjecaja ili zajedničke kontrole slični su čimbenicima za određivanje kontrole nad ovisnim društvima.

Ulaganja u pridružena društva ili zajedničke pothvate obračunavaju se metodom udjela od datuma od kada je društvo u koje se investiralo postalo pridruženi subjekt ili zajednički pothvat. Grupa prestaje koristiti metodu udjela od datuma na koji je neki udjel prestao biti pridruženi subjekt ili zajednički pothvat ili od kada je udjel razvrstan u imovinu namijenjenu prodaji.

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

Udjeli u zajedničkom upravljanju

Zajedničko upravljanje je zajednički posao u kojem strane koje imaju zajedničku kontrolu nad poslom imaju prava na imovinu i odgovaraju za obveze iz predmetnog posla. Zajednička kontrola je ugovorena podjela kontrole nad nekim poslom, koja postoji samo kad je za odlučivanje o relevantnim poslovima potrebna jednoglasna suglasnost strana koje dijele kontrolu.

Grupa obračunava imovinu, obveze, prihode i rashode koji se odnose na njen udjel u zajedničkom upravljanju sukladno MSFI-jevima koji se primjenjuju na određenu imovinu, određene obveze, prihode i rashode.

Kod transakcija između društva unutar Grupe sa zajedničkim upravljanjem u kojem je neko društvo unutar Grupe zajednički upravitelj (kao što je prodaja ili unos imovine), smatra se da je riječ o transakciji Grupe s drugim stranama u zajedničkom upravljanju te se dobiti i gubici iz transakcija ove vrste priznaju u konsolidiranim financijskim izvještajima Grupe samo do visine udjela drugih strana u zajedničkom upravljanju.

Kad neki subjekt unutar Grupe sa zajedničkim upravljanjem u kojem je neki drugi subjekt član Grupe zajednički upravitelj zaključi transakciju (kao što je kupnja imovine), Grupa ne iskazuje svoj dio dobiti i gubitka od kupoprodaje sve dok imovinu ne proda trećim stranama.

Naftna i plinska polja

Troškovi istraživanja i procjene

Troškovi istraživanja i procjene evidentiraju se po metodi uspješnosti. Troškovi istraživanja i potvrdna bušenja prvotno se kapitaliziraju kao nematerijalna naftna i plinska imovina do potvrde ekonomske isplativosti pripadajućih naftnih i plinskih polja.

Troškovi licenci i pribavljanja podataka te troškovi geoloških i geofizičkih radova terete račun dobiti i gubitka za razdoblje u kojemu su nastali.

Utvrđi li se po završetku procjene da je bušotina neisplativa, svi troškovi vezani uz nju knjiže se na teret razdoblja. Smatraju li se nalazišta komercijalno izglednima, ti se troškovi prenose na materijalnu naftnu i plinsku imovinu. Uprava Društva redovito procjenjuje status takvih nalazišta.

Polja u razradi

Troškovi razrade naftnih i plinskih polja se kapitaliziraju kao materijalna naftna i plinska imovina.

Amortizacija

Kapitalizirani troškovi istraživanja i razvoja domaćih i inozemnih naftnih i plinskih polja u fazi proizvodnje amortiziraju se primjenom funkcionalne metode, u razmjeru stvarne proizvodnje u tom razdoblju u odnosu na ukupne procijenjene preostale komercijalne rezerve tog polja.

Komercijalne rezerve

Komercijalne rezerve su dokazane razrađene naftne i plinske rezerve. Promjene komercijalnih rezervi po poljima koje utječu na izračun po jedinici proizvoda obrađene su sukladno provjeri preostalih rezervi. Grupa utvrđuje rezerve prema smjernicama SPE PRMS (Society of Petroleum Engineers Petroleum Resources Management System).

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

Nematerijalna imovina

Zasebno stečena nematerijalna imovina iskazuje se po trošku nabave, a nematerijalna imovina od poslovnih spajanja iskazuje se po fer vrijednosti na datum stjecanja. Nematerijalna imovina se priznaje ako je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi koje se mogu pripisati imovini pritijecati u društvo, a trošak imovine se može pouzdano mjeriti. Amortizacija se obračunava na imovinu s ograničenim vijekom trajanja tijekom procijenjenog korisnog vijeka imovine primjenom linearne metode, osim za nematerijalnu imovinu na naftnim i plinskim poljima koja se obračunava temeljem funkcionalne metode. Razdoblje i metoda amortizacije se preispituju na kraju svake poslovne godine.

Nematerijalna imovina testira se na umanjenje jednom godišnje ili pojedinačno ili na razini generiranja novca. Troškovi istraživanja priznaju se kao trošak kad su nastali. Troškovima razrade koji nastaju na individualnom projektu se prenose u buduća razdoblja kada je njihova buduća povrativost opravdana.

Nakon početnog priznavanja troškova razvoja troškovni model se primjenjuje zahtijevajući da imovina bude iskazana po trošku umanjenom za akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Troškovi u fazi razvoja se ne amortiziraju. Knjigovodstvena vrijednost troškova razvoja testira se na umanjenje jednom godišnje, kada imovina još nije u uporabi, ili češće ako pokazatelj umanjenja tijekom godine pokazuje da knjigovodstvena vrijednost možda nije nadoknadiva.

Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su po povijesnom trošku ili procjeni umanjenoj za ispravak vrijednosti i bilo koji gubitak nastao umanjenjem vrijednosti imovine, osim zemljišta koja se iskazuju po nabavnoj vrijednosti umanjeno za akumulirani gubitak od umanjenja vrijednosti. Početni troškovi nekretnina, postrojenja i opreme sadrže nabavnu cijenu imovine, uključujući carinu i nepovratne poreze i sve izravne troškove dovođenja imovine u uporabno stanje i na mjesto uporabe.

Troškovi nastali nakon stavljanja nekretnina, postrojenja i opreme u uporabu terete troškove razdoblja u kojem su nastali, priznaju se na teret računa dobiti i gubitka.

U situacijama gdje je jasno vidljivo da su troškovi rezultirali povećanjem budućih očekivanih ekonomskih koristi koje će se ostvariti uporabom nekretnina, postrojenja i opreme iznad njenih početno procijenjenih mogućnosti, oni se kapitaliziraju kao dodatni trošak nekretnina, postrojenja i opreme. Kapitaliziraju se troškovi periodičnih, unaprijed planiranih većih, značajnijih remonta nužnih za daljnje poslovanje.

Dobit ili gubitak koji proizlazi iz raspolaganja ili povlačenja neke imovine, postrojenja i opreme određuje se kao razlika između prihoda od prodaje i glavnice imovine te se priznaje u računu dobiti ili gubitka.

Amortizacija

Osnovna sredstva u uporabi (isključujući naftna i plinska polja) amortiziraju se primjenom linearne metode na sljedećoj osnovi:

Softveri	5	godina
Građevinski objekti	5 - 50	godina
Rafinerije i kemijska postrojenja	3 - 15	godina
Maloprodajna mjesta	30	godina
Telekomunikacijska i uredska oprema	2 - 10	godina

Procijenjeni vijek uporabe, ostatak vrijednosti i metode amortizacije pregledavaju se najmanje jednom godišnje.

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

Umanjenje vrijednosti materijalne i nematerijalne imovine osim goodwilla

Na kraju svakog izvještajnog razdoblja, Grupa provjerava knjigovodstvene vrijednosti svoje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine kako bi utvrdila postoje li naznake o gubicima uslijed umanjenja vrijednosti. Ako takve naznake postoje, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogli odrediti eventualni gubici nastali zbog umanjenja. Ako nadoknadivi iznos nekog sredstva nije moguće procijeniti, Grupa procjenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja stvara novac kojoj to sredstvo pripada.

Gdje je moguće odrediti razumnu i dosljednu osnovu za raspoređivanje, imovina društava se također raspoređuje na pojedinačne jedinice koje stvaraju novac ili, ako to nije moguće, na najmanju skupinu jedinica koje stvaraju novac za koju je moguće odrediti razumnu i konzistentnu osnovu raspoređivanja.

Nematerijalna imovina neodređenog vijeka uporabe i ona koja još nije raspoloživa za uporabu podvrgava se provjeri umanjenja vrijednosti najmanje jednom godišnje te svaki puta kad postoji naznaka o mogućem umanjenju.

Nadoknadivi iznos je veći iznos uspoređujući fer vrijednost umanjenu za troškove prodaje i vrijednost imovine u uporabi. Za potrebe procjene vrijednosti u uporabi, procijenjeni budući novčani tokovi svode se na sadašnju vrijednost primjenom procjene diskontne stope prije oporezivanja koja odražava tekuću tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za sredstvo za koje budući novčani tokovi nisu bili usklađeni.

Ako je nadoknadivi iznos nekog sredstva (ili jedinice koja stvara novac) procijenjen na iznos niži od knjigovodstvenog, knjigovodstveni iznos toga sredstva (ili jedinice koja stvara novac) umanjuje se do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod, osim kod sredstva iskazanog u revaloriziranom iznosu kada se gubitak od umanjenja iskazuje kao smanjenje vrijednosti nastalo iz revalorizacije.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstvena vrijednost sredstva (jedinice koja stvara novac) povećava se do njegovog revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa na način da uvećana knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama po tom sredstvu (ili jedinici koja stvara novac) nisu bili priznati gubici od umanjenja. Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje u račun dobiti i gubitka, osim kod sredstva iskazanog u revaloriziranom iznosu, kod kojeg se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.

Financijski i operativni najmovi

Ako ispunjenje ugovora ovisi o korištenju određene imovine ili se prenosi pravo korištenja imovine, smatra se da ugovor sadrži elemente najma i događaj se evidentira sukladno tome.

Financijski najmovi, koji prenose na Grupu sve rizike i koristi povezane s vlasništvom nad zakupljenom stavkom, kapitaliziraju se na početku najma po fer vrijednosti unajmljene imovine ili, ako je niža, po sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja najma. Nastali početni izravni troškovi se dodaju ili oduzimaju od fer vrijednosti. Plaćanje najma se raspoređuje između troškova financiranja i smanjenja obveze za najam. Financijske naknade izravno terete financijske troškove.

Najam u kojem davatelj najma zadržava sve rizike i koristi vlasništva nad imovinom klasificira se kao operativni najam. Plaćanja operativnih najмова priznaju se kao trošak u računu dobiti i gubitka po linearnoj metodi tijekom razdoblja najma.

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

Potraživanja od kupaca

Potraživanja od kupaca iskazuju se po amortiziranom trošku umanjenom za ispravak vrijednosti. Potraživanja od kupaca iskazuju se u iznosima utvrđenima na računima ispostavljenima kupcima u skladu s ugovorom, narudžbom, otpremnicom i drugim dokumentima koji su služili kao temelj za ispostavljanje računa, umanjena za ispravak vrijednosti potraživanja.

Ukalkulirani prihodi bilježe se na kraju izvještajnog razdoblja za isporučeno dobro ili uslugu ako za isto do tada nije ispostavljen račun.

Usvajanje MSFI-ja 9 je promijenilo računovodstvo Društva i Grupe za umanjene vrijednosti financijske imovine zamjenjujući pristup nastalog gubitka po MRS-u 39 s očekivanim kreditnim gubitkom (*ECL*). MSFI 9 zahtijeva da Grupa prizna ispravak vrijednosti za očekivane kreditne gubitke za sve dužničke instrumente koji se ne vode po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i ugovorenu imovinu.

Model očekivanog kreditnog gubitka se koristi za izračun umanjena vrijednosti potraživanja. Model uključuje faktore budućih razdoblja u procjeni umanjena vrijednosti. Društvo i Grupa primjenjuje pojednostavljeni pristup za potraživanja. To znači da se naknada za cjelokupni očekivani kreditni gubitak tijekom vijeka obračunava nakon priznavanja financijskog instrumenta.

Prema politici umanjena vrijednosti, sljedeći se događaji smatraju objektivnim dokazom o umanjenju vrijednosti:

- tužba protiv kupca;
- neispunjenje obveze;
- potpuno ili djelomično odobrenje;
- tužba od strane vanjskog subjekta;
- > 180 dana kašnjenja;
- nestanak aktivnog tržišta.

Izračunavanje stope gubitka:

- u slučaju naplativih stavki od trećih strana pod pojednostavljenim pristupom, stopa gubitaka se koristi za izračun očekivanog kreditnog gubitka na tim stavkama pri početnom priznavanju;
- stopa gubitka je aritmetički prosjek godišnjih povijesnih stopa gubitka u posljednje tri godine. Prilikom izračuna povijesne stope gubitaka za određenu godinu, u izračunu se uzimaju u obzir samo potraživanja nastala u toj godini;
- ovaj prosjek godišnjih povijesnih stopa gubitaka prilagođava se budućim makroekonomskim elementima.

Zalihe

Zalihe sirove nafte, gotovih proizvoda, poluproizvoda i prirodnog plina vrednovane su kako slijedi:

- Sirova nafta iskazana je po prosječnoj ponderiranoj nabavnoj vrijednosti ili po cijeni proizvodnje. Ako se umanjuju gotovi tj. prerađeni proizvodi dobiveni iz prerađene nafte izračunom se umanjuje i zalih sirove nafte za alikvotni dio do neto ostvarive vrijednosti.
- Gotovi proizvodi procjenjuju se po nižoj vrijednosti usporedbom između troškova proizvodnje i oko 96,88% prosječne buduće prodajne cijene, što približno odgovara neto ostvarivoj vrijednosti.

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

Zalihe (nastavak)

- Za poluproizvode primjenjuje se metodologija izračuna, odnosno procjene, da ako se umanjuju gotovi proizvodi na temelju ukupno zatečenih zaliha na kraju razdoblja, tj. izračun pokazuje da se ne može realizirati neto utrživa vrijednost, onda se primjenjuje i postotak umanjenja na svaki pojedinačni poluproizvod koji se nalazi na zalihama na kraju obračunskog razdoblja.
- Uvozni prirodni plin uskladišten ispod razine zemlje procijenjen je po nižoj vrijednosti usporedbom između troška nabave, temeljenog na cijeni uvoznog plina na kraju godine, uvećanog za troškove prijevoza i prosječne ponderirane prodajne cijene, temeljene na zadnjim cijenama na kraju godine.
- Domaći prirodni plin uskladišten ispod razine zemlje procijenjen je po nižoj vrijednosti koja je dobivena usporedbom ponderirane prodajne cijene i troškova.
- Ostale zalihe, koje se sastoje uglavnom od rezervnih dijelova i proizvodnih materijala, iskazane su po nižoj cijeni, usporedbom nabavne cijene i neto ostvarive vrijednosti.

Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti obuhvaćaju novac u blagajni i banci i depozite po viđenju te druga kratkoročna likvidna ulaganja koja se mogu brzo konvertirati u poznate iznose novca i kod kojih je rizik promjene vrijednosti beznačajan.

Troškovi posudbe

Troškovi posudbe koji se mogu izravno povezati sa stjecanjem, izgradnjom ili izradom kvalificiranog sredstva, a to je sredstvo koje nužno zahtijeva znatno vrijeme kako bi bilo spremno za namjeravanu uporabu ili prodaju, kapitaliziraju se kao trošak nabave tog sredstva sve dok sredstvo većim dijelom ne bude spremno za namjeravanu upotrebu ili prodaju.

Prihodi od ulaganja zarađeni privremenim ulaganjem namjenskih kreditnih sredstava do početka njihovog trošenja na kvalificirano sredstvo oduzimaju se od troškova posudbe čija kapitalizacija je prihvatljiva. Korištena stopa kapitalizacije za 2018. godinu je 1,19%, dok je za 2017. godinu 1,41%.

Svi drugi troškovi posudbe uključuju se u dobit ili gubitak razdoblja u kojem su nastali. Troškovi posudbe sastoje se od kamata i drugih troškova koji nastaju u vezi s posuđenim sredstvima.

Strane valute

Odvojeni financijski izvještaji svakog subjekta Društva i Grupe pripremljeni su u valuti primarnog gospodarskog okružja u kojem subjekt posluje (tzv. u njegovoj funkcijskoj valuti). Rezultati i financijski položaj svakog subjekta iskazani su u konsolidiranim financijskim izvještajima u hrvatskim kunama (HRK), koja je funkcijska valuta Društva i prezentacijska valuta konsolidiranih financijskih izvještaja.

U financijskim izvještajima pojedinih društava Grupe poslovne promjene izražene u stranim sredstvima plaćanja preračunate su u funkcijsku valutu subjekta po tečaju važećem na dan transakcije.

Na svaki datum izvještaja o financijskom položaju monetarna aktiva i pasiva izražene u stranoj valuti preračunate su u funkcijsku valutu subjekta po tečaju važećem na datum izvještaja. Nemonetarne stavke iskazane po fer vrijednosti u stranoj valuti preračunavaju se primjenom tečajeva važećih na dan procjene fer vrijednosti. Nemonetarne stavke iskazane u stranoj valuti u visini povijesnog troška se ne preračunavaju.

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

Strane valute (nastavak)

Tečajne razlike se priznaju u dobit ili gubitak razdoblja u kojem nastaju, osim:

- tečajnih razlika po primljenim zajmovima i kreditima u stranoj valuti koji se odnose na imovinu u izgradnji namijenjenu budućoj proizvodnji, koje su uključene u trošak imovine ako se promatraju kao usklađenje troškova kamata na obveze po tim zajmovima i kreditima;
- tečajnih razlika po transakcijama koje su zaključene radi zaštite od određenih valutnih rizika;
- tečajnih razlika s naslova monetarnih potraživanja ili obveza iz odnosa s inozemnim poslovanjem, čije namirenje nije planirano ni izgledno (koje stoga sačinjavaju dio neto ulaganja u inozemno poslovanje) te koje se prvo priznaju u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti i prilikom prodaje cijelog ili dijela neto ulaganja prenose s kapitala na teret dobiti ili gubitaka.

Kod prikaza konsolidiranih financijskih izvještaja, aktiva i pasiva inozemnih dijelova Grupe (zajedno s usporednim iznosima) preračunavaju se u kune po tečaju važećem na dan u izvještaju o financijskom položaju. Stavke prihoda i rashoda (zajedno s usporednim podacima) preračunavaju se po prosječnom tečaju razdoblja, osim u slučaju značajnih fluktuacija tečaja tijekom razdoblja, kad se primjenjuje tečaj na dan transakcije. Tečajne razlike proizašle iz preračunavanja na kraju godine iskazuju se u okviru Grupe pod ostalim rezervama iz preračuna i priznaju se kao dobit, odnosno gubitak razdoblja u razdoblju prodaje stranog subjekta.

Inozemne koncesije INA, d.d. usklađene su s definicijom inozemnog poslovanja i tretirane su kao takve.

Poslovne aktivnosti INA, d.d. u Egiptu, Angoli kao i u međunarodnim vodama sjevernog Jadrana (nekoliko blokova) obavljaju se sa značajnim stupnjem autonomije, stoga je funkcijska valuta američki dolar osim na plinskom polju Izabela gdje je funkcijska valuta euro. Ukupni prihodi inozemnog poslovanja (od prodaje sirove nafte i prirodnog plina) su denominirani u toj valuti (američki dolar ili euro), kao i većina troškova. Kapitalni troškovi su planirani i prikazani u dolarima ili eurima. Iako se ne radi o zasebnim pravnim subjektima, oni zadovoljavaju definiciju inozemnog poslovanja prema zahtjevima MRS-a 21.

Kod djelomične prodaje ovisnog društva u čijem sastavu je inozemno poslovanje, ali kod koje Grupa ne gubi kontrolu, razmjerni udjel u kumulativnim tečajnim razlikama se ponovno pripisuje nekontrolirajućim udjelima i ne knjiži u dobit ili gubitak. Kod svih drugih djelomičnih prodaja, razmjerni udjel u kumulativnim tečajnim razlikama se prenosi u dobit ili gubitak.

Usklađenje *goodwill* i fer vrijednosti utvrdive imovine i utvrdivih obveza stečenih prilikom stjecanja inozemnog dijela poslovanja obračunavaju se kao imovina i obveze inozemnog poslovanja i preračunavaju po zaključnom tečaju na kraju svakog izvještajnog razdoblja. Pri tom nastale tečajne razlike se iskazuju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Otpremnine i jubilarne nagrade

Kod planova definiranih primanja za otpremnine i jubilarne nagrade, troškovi primanja određuju se metodom projicirane kreditne jedinice na temelju aktuarske procjene koja se obavlja na kraju svakog godišnjeg izvještajnog razdoblja.

Svako ponovno mjerenje, koje obuhvaća aktuarske dobitke i gubitke, utjecaj promjene gornje granične vrijednosti imovine (ako postoji) i povrata na imovinu plana (isključujući kamate), tj. fonda, odmah se iskazuje u izvještaju o financijskom položaju, uz iskazivanje zaduženja ili odobrenja u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti razdoblja u kojem su isti nastali. Ponovno mjerenje iskazano u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti odmah se knjiži na zadržanu dobit i ne prenosi se u dobit ili gubitak. Trošak minulog rada ulazi u dobit ili gubitak razdoblja u kojem je došlo do izmjene plana.

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

Otpremnine i jubilarne nagrade (nastavak)

Neto kamata izračunava se primjenom diskontne stope na početku razdoblja na neto obvezu ili imovinu po osnovi definiranih naknada. Troškovi definiranih naknada razvrstavaju se kako slijedi:

- trošak rada, (uključuje trošak tekućeg rada, trošak minulog rada, kao i dobitke i gubitke po osnovi smanjenja prava i izmirenja);
- kamatne prihode ili rashode i
- ponovno mjerenje.

Grupa prikazuje prve dvije stavke troškova definiranih naknada u sklopu dobiti i gubitka. Dobici i gubici od smanjenja prava obračunavaju se kao troškovi minulog rada.

Obveza temeljem definiranih mirovinskih naknada iskazana u konsolidiranom izvještaju o financijskom položaju predstavlja stvarni manjak ili višak u Grupnim fondovima definiranih naknada. Svaki višak utvrđen, kako je prethodno navedeno, ograničen je na sadašnju vrijednost ekonomskih koristi dostupnih u vidu povrata iz fondova ili smanjenja budućih doprinosa koji se uplaćuju u fond. Obveza po osnovi otpremnina kod prestanka ugovora o radu iskazuje se kad subjekt više nije u mogućnosti povući svoju ponuđenu otpremninu ili kad subjekt prizna eventualne s tim povezane troškove restrukturiranja.

Oporezivanje

Porezni rashod s temelja poreza na dobit jest zbirni iznos tekuće porezne obveze i odgođenih poreza.

Tekući porez

Tekuća porezna obveza temelji se na oporezivoj dobiti tekuće godine. Oporeziva dobit razlikuje se od neto dobiti razdoblja iskazanoj u konsolidiranom računu dobiti i gubitka jer ne uključuje stavke prihoda i rashoda koje su oporezive ili odbitne u drugim godinama, kao i stavke koje nikada nisu oporezive ni odbitne. Tekuća porezna obveza Društva i Grupe izračunava se primjenom poreznih stopa koje su na snazi, odnosno u postupku donošenja na datum izvještaja o financijskom položaju.

Odgođeni porez

Odgođeni porez jest iznos za koji se očekuje da će po njemu nastati obveza ili povrat temeljem razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u financijskim izvještajima i pripadajuće porezne osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti, a obračunava se metodom obveze izvještaja o financijskom položaju.

Odgođeni porez izračunava se primjenom poreznih stopa koje su na snazi ili su u suštini donesene do kraja izvještajne godine, a očekuje se da će se primjenjivati na oporezivu dobit u godinama u kojima se očekuje da će se te privremene razlike povratiti ili namiriti.

Odgođena porezna imovina priznaje se kada je vjerojatnije da će imovina biti realizirana u budućnosti. Na svaki datum, Društvo je procijenilo nepriznatu odgođenu poreznu imovinu i knjigovodstvenu vrijednost odgođene porezne imovine. Ne postoji odgođena porezna obveza u vezi s bilo kakvom budućom doznakom zarade inozemnih ovisnih društava u kojima Grupa kontrolira doznačenu zaradu i vjerojatno je da takva zarada neće biti doznačena u doglednoj budućnosti ili obveza neće nastati u slučaju takve doznake.

Odgođena porezna imovina i obveze se prebijaju ako postoji zakonsko pravo da se tekućom poreznom imovinom pokriju tekuće porezne obveze te kada se odnose na porezne prihode koje utvrđuje ista porezna uprava, a Društvo i Grupa namjeravaju sravniti svoju tekuću poreznu imovinu s poreznim obvezama.

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

Oporezivanje (nastavak)

Odgođeni porez (nastavak)

Odgođene porezne obveze priznaju se na temelju oporezivih privremenih razlika koje nastaju po osnovi ulaganja u ovisna i pridružena društva, osim u slučaju kad je Grupa u mogućnosti utjecati na poništenje privremene razlike i kad je vjerojatno da se privremena razlika neće poništiti u doglednoj budućnosti.

Tekući i odgođeni porez za razdoblje

Tekući i odgođeni porez priznaje se na teret ili u korist računa dobiti i gubitka, osim poreza koji se odnosi na stavke koje se iskazuju u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti ili izravno u kapitalu, u tom slučaju se i porez također iskazuje u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti, odnosno izravno u kapitalu. Kod tekućih i odgođenih poreza koji proizlaze iz priznavanja poslovnog pripajanja, porezni učinak uključuje e u obračun poslovnog spajanja.

Financijska imovina

Početno mjerenje financijskih instrumenata

Financijska imovina podijeljena je u dvije glavne kategorije, one koje se mjere po amortiziranom trošku i one koje se mjere po fer vrijednosti. Mjerenje fer vrijednosti dalje se dijeli na fer vrijednost kroz račun dobiti i gubitka (FVTPL) i fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI).

Naknadno mjerenje financijske imovine

Financijska imovina klasificira se u četiri kategorije:

Financijska imovina po amortiziranom trošku (dužnički instrumenti)

Dužnički instrumenti koji ispunjavaju sljedeća dva uvjeta mjere se po amortiziranom trošku:

- Test poslovnog modela: Financijska imovina drži se radi naplate ugovorenih novčanih tokova (a ne prodaje instrumenta prije ugovornog dospijeca radi realizacije promjene fer vrijednosti), i
- Test karakteristika novčanog toka: Ugovorni uvjeti financijske imovine na određene datume rezultiraju novčanim tokovima koji su isključivo plaćanje glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice.

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (dužnički instrumenti)

Dužnički instrument koji ispunjava sljedeća dva uvjeta mjere se kroz FVTOCI, osim ako je imovina određena po FVTPL u okviru opcije fer vrijednosti:

- Test poslovnog modela: Financijska imovina drži se unutar poslovnog modela s ciljem držanja radi naplate ugovorenih novčanih tokova i prodaje, i
- Test karakteristika novčanog toka: Ugovoreni uvjeti financijske imovine na određene datume rezultiraju novčanim tokovima koji su plaćanja samo glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice.

Dužnički instrumenti Društva i Grupe po FVTOCI uključuju ulaganja u dužničke instrumente koja kotiraju i priznaju se kao dugotrajna financijska imovina s niskim kreditnim rizikom.

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

Svi ostali dužnički instrumenti se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (uključujući derivative).

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

Financijska imovina (nastavak)

Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (vlasnički instrumenti)

Nakon početnog priznavanja, Društvo i Grupa mogu izabrati da klasificiraju nepovratno svoje vlasničke instrumente kao vlasničke instrumente po FVTOCI kada zadovoljavaju definiciju kapitala po MRS-u 32: *Financijski instrumenti: Priznavanje* i ne drže se za trgovanje. Klasifikacija se određuje na bazi pojedinog instrumenta.

Društvo i Grupa su odlučili klasificirati svoja ulaganja u vlasničke instrumente u ovu kategoriju (vidi bilješku 39).

Prestanak priznavanja financijske imovine

Osnovna pretpostavka za model prestanka priznavanja je utvrditi je li imovina koja se razmatra za prestanak priznavanja:

- imovina u cijelosti, ili
- posebno identificirani novčani tokovi od imovine (ili skupine slične financijske imovine),
- potpuno proporcionalni (pro rata) udio novčanih tokova od imovine (ili skupine slične financijske imovine), ili
- potpuno proporcionalni (pro rata) udio posebno identificiranih novčanih tokova od imovine (ili skupine slične financijske imovine).

Jednom kada se utvrdi imovina koja se razmatra za prestanak priznavanja, procjenjuje se je li imovina prenesena i ako jest, ispunjava li naknadno prijenos te imovine uvjete za prestanak priznavanja.

Umanjenja

Model umanjenja vrijednosti temelji se na pretpostavci predviđanja očekivanih gubitaka.

Opći pristup

S izuzetkom kupljene ili nastale financijske imovine umanjene za kredit, očekivani kreditni gubici moraju se mjeriti putem rezerviranja za gubitke u iznosu koji je jednak:

- očekivanim kreditnim gubicima u razdoblju od 12 mjeseci (očekivani kreditni gubici koji proizlaze iz tih događaja neispunjenja obaveza za financijski instrument koji su mogući u roku od 12 mjeseci od datuma izvještaja);
- ili očekivanim kreditnim gubicima za cijeli životni vijek (očekivani kreditni gubici koji proizlaze iz svih mogućih događaja neispunjenja obaveza tijekom trajanja financijskog instrumenta).

Naknadni gubici za očekivane kreditne gubitke obvezni su za financijski instrument ako se kreditni rizik tog financijskog instrumenta značajno povećao od početnog priznavanja, kao i za ugovorenu imovinu ili potraživanje od kupaca, a koji ne predstavlja transakciju financiranja u skladu s MSFI 15.

Pojednostavljeni pristup

Društvo i Grupa primjenjuju pojednostavljeni pristup za sljedeću financijsku imovinu: potraživanja od kupaca, ugovornu imovinu po MSFI 15 i potraživanja od najma. Na sve se druge financijske instrumente primjenjuje opći pristup.

Neovisno o gore navedena dva pristupa, metoda umanjenja vrijednosti ostaje ista u skladu s novim standardom u slučaju financijske imovine za koju postoji objektivni dokaz o umanjenju vrijednosti. Ovi slučajevi se moraju procjenjivati od slučaja do slučaja. Najveći iznos umanjenja vrijednosti koji obračunava Društvo i Grupa je 100% neosiguranog dijela financijske imovine.

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

Financijske obveze

Početno priznavanje i mjerenje

Financijske obveze se vrednuju po početnom priznavanju, kao financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, zajmovi, obveze ili kao izvedenice koje se definiraju kao instrumenti zaštite.

Sve financijske obveze se početno priznaju po fer vrijednosti, a u slučaju zajmova i obveza, po neto vrijednosti izravno pripadajućih transakcijskih troškova. Financijske obveze Društva i Grupe uključuju obveze prema dobavljačima i ostale obveze, zajmove i prekoračenja po bankovnim računima te derivativne financijske instrumente.

Naknadno mjerenje

Mjerenje financijske obveze ovisi o njihovoj klasifikaciji.

Financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

Financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka uključuju financijske obveze koje se drže radi trgovanja i financijske obveze koje se po početnom priznavanju iskazuju po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Financijske obveze klasificiraju se kao namijenjene trgovanju ako su nastale u svrhu otkupa u kratkom roku. Ova kategorija također uključuje derivativne financijske instrumente koje Društvo i Grupa zaključuje, a koji nisu određeni kao instrumenti zaštite u odnosima zaštite kako je definirano MSFI-jem 9. Izdvojeni ugrađeni financijski instrumenti također se klasificiraju kao namijenjeni trgovanju, osim ako nisu označeni kao učinkoviti instrumenti zaštite. Društvo i Grupa nemaju financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Zajmovi

Kategorija koja je najznačajnija za Društvo i Grupu. Nakon početnog priznavanja, zajmovi na koje se plaća kamata naknadno se mjere po amortiziranom trošku. Dobici i gubici priznaju se u računu dobiti i gubitka kada se prestanu priznavati obveze.

Amortizirani trošak izračunava se uzimajući u obzir diskont ili premiju pri stjecanju imovine kao i naknade ili troškove.

Prestanak priznavanja financijskih obveza

Financijska obveza treba biti uklonjena iz bilance ako i samo ako je zatvorena, odnosno kada se obveza navedena u ugovoru podmiri, poništi ili kada istekne.

U slučaju da je došlo do razmjene dužničkih instrumenata s bitno različitim uvjetima između postojećeg zajmoprimatelja i zajmodavatelja dužničkih instrumenata, ili da je došlo do znatne izmjene uvjeta postojeće financijske obveze, ta se transakcija obračunava kao zatvaranje izvorne financijske obveze i priznavanje nove financijske obveze. Dobit ili gubitak od zatvaranja izvorne financijske obveze priznaje se u dobiti ili gubitku.

Grupa nema financijske instrumente čija se klasifikacija izmjenila kao posljedica primjene MSFI-a 9 i nema instrumenta koji je Grupa početno priznala kao instrumente po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka kako bi smanjila nekonzistentnost mjerenja ili priznavanja.

Umanjenje vrijednosti evidentirano je samo na potraživanjima od kupaca. Umanjenje nije priznato na preostale financijske instrumente temeljem značajnosti, iskustva i očekivanja.

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

Poslovni segmenti

MSFI 8 *Poslovni segmenti* nalaže da se poslovni segmenti odrede prema internim izvještajima o sastavnim dijelovima Grupe koje redovito pregledavaju glavni izvršni donositelji poslovnih odluka kako bi se na segmente rasporedili resursi i ocijenila uspješnost njihova poslovanja.

Rezerviranja za napuštanje proizvodnih polja i ostale obveze

Rezerviranje je priznato kad Društvo i Grupa imaju sadašnju obvezu (zakonsku ili izvedenu) koja je nastala kao rezultat prošlih događaja, te je vjerojatno (više da nego ne), da će odljev sredstava biti potreban da se podmiri ta obveza, a pouzdano se može procijeniti iznos obveze. Iskazani iznos rezerviranja odražava najbolju moguću procjenu naknade koju će biti potrebno isplatiti radi podmirenja sadašnje obveze na kraju izvještajnog razdoblja uzimajući u obzir rizike i neizvjesnosti povezane s obvezom. Kad je značajan iznos smanjenja vrijednosti novca, iznos rezerviranja je sadašnja vrijednost troškova za koje se očekuje da će nastati kako bi se podmirila obveza, utvrđenih korištenjem diskontnog faktora koji je izračunat kao Indeks potrošačkih cijena i realne kamatne stope. Kad se koristi diskontiranje, svake se godine utjecaj diskontiranja knjiži kao financijski trošak te je iskazana vrijednost rezerviranja povećana svake godine za proteklo vrijeme.

Rezerviranja za troškove zatvaranja pogona odnose se na napuštanje proizvodnih naftnih i plinskih polja i početno se priznaje kao trošak nekretnina, postrojenja i opreme. Naknadne promjene u iznosima rezerviranja koje nastaju zbog promjena u procjeni troškova napuštanja, rezervi i proizvodnje nafte i plina, nerizične kamatne stope kao diskontne stope i stope inflacije, također se smatraju promjenama u troškovima nekretnina, postrojenja i opreme te se reflektiraju na račun dobiti i gubitka kroz buduću amortizaciju. Svaka promjena sadašnje vrijednosti procijenjenih troškova napuštanja polja se odražava na iznos rezerviranja i na iznos imovine dekomisije.

Rezerviranja za emisijske kvote

Obveza za emisiju se ne priznaje sve dok iznos stvarnih emisija ne dosegne iznos besplatno dodijeljenih jedinica. Ovaj pristup potkrepljuje činjenicu da se dodijeljene emisijske jedinice ne priznaju kao nematerijalna imovina, odnosno njihova vrijednost u imovini je nula. Kad stvarna emisija prelazi iznos dodijeljene emisijske kvote, rezerviranje treba, za emisije veće od besplatno dodijeljenih emisijskih jedinica, priznati temeljem stvarne tržišne cijene. Navedeno također znači da nije moguće evidentirati rezerviranje ranije od mjeseca kada iznos emisija prekorači iznos dodijeljenih emisijskih jedinica, niti je moguće očekivani nedostatak rasporediti tijekom kalendarske godine.

Namirenje s državom provodi se umanjnjem kupljenih emisijskih jedinica sa rezerviranjem za obvezu emisijskih jedinica koje prelaze broj besplatno dodijeljenih emisijskih jedinica. Kazna će se obračunati ako manjak nije pokriven s kupljenim kvotama.

Rezerviranje se obračunava za svako postrojenje zasebno i evidentira na segmentu gdje emisija nastaje.

Prihodi od ugovora s kupcima

Osnovno načelo MSFI 15 je da Društvo i Grupa priznaju prihode kako bi se prikazao prijenos obećane robe ili usluga kupcima u iznosu koji odražava naknadu za koju Društvo i Grupa očekuju da imaju pravo u zamjenu za tu robu ili usluge. Osnovno načelo iskazano je u okviru modela koji se sastoji od pet koraka.

Društvo i Grupa razmatraju postoje li u ugovoru druge obveze koje su zasebne ugovorne činidbe na koje treba rasporediti dio transakcijske cijene.

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

Prihodi od ugovora s kupcima (nastavak)

Kod određivanja transakcijske cijene, Društvo i Grupa razmatraju učinke varijabilnih naknada, postojanje značajnih komponenti financiranja, beskatnatnu naknadu i naknade koja se plaćaju kupcu.

Prezentiranje i objava

Ugovori s kupcima prikazuju se u izvještaju o financijskom položaju subjekta kao ugovorna obveza, ugovorna imovina ili potraživanje, ovisno o odnosu između izvršenja ugovorenog posla Društva i Grupe i plaćanja kupca.

Ugovorna obveza prikazuje se u izvještaju o financijskom položaju kada je kupac platio iznos naknade prije izvršenja ugovorenog posla u vidu prijenosa predmetne robe ili usluge kupcu.

Ako su Društvo i Grupa izvršili ugovoreni posao putem prijenosa robe ili usluge kupcu, a kupac još nije platio odgovarajuću naknadu, ugovorna imovina ili potraživanje prikazuju se u izvještaju o financijskom položaju, ovisno o prirodi prava na naknadu. Ugovorna imovina priznaje se kada je pravo Društva i Grupe na naknadu uvjetovano nečim drugim osim protoka vremena, primjerice izvršavanjem budućih ugovornih obveza Društva i Grupe. Potraživanje se priznaje kada je pravo Društva i Grupe na naknadu bezuvjetno, osim s obzirom na protok vremena.

Kupoprodajni ugovori Društva i Grupe uobičajeno sadrže samo jednu ugovorenu činidbu. Zbog toga, Društvo i Grupa ne objavljuju informacije o alokaciji transakcijske cijene.

Trošarine

Trošarina je dio iznosa koji se naplaćuju u ime trećih osoba.

Ugovori o gradnji - održavanju i uslugama

Za svaku obvezu izvršenja koja je ispunjena tijekom vremena, Društvo i Grupa priznati će prihode tijekom vremena mjerenjem napredovanja prema potpunom ispunjavanju obveze izvršenja. Uprava je izabrala korištenje input metode za obračun prihoda (nastali troškovi do određenog datuma) od ugovora o izgradnji.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I PROCJENE

Kritičke prosudbe i procjene kod primjene računovodstvenih politika

Kod primjene računovodstvenih politika opisanih u bilješci 2, Uprava je utvrdila određene prosudbe i procjene koje su imale značajan efekt na iznose u financijskim izvještajima (neovisno od onih koje uključuju procjene).

Sastavljanje financijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji su usvojeni u EU zahtijeva od Uprave da napravi procjene i pretpostavke koje utječu na iskazane iznose imovine, obveza, prihoda i rashoda te objavu nepredviđenih obveza. Značajne procjene korištene pri izradi ovih financijskih izvještaja odnose se na primanja zaposlenih, iznose vrijednosnih usklađenja imovine, utvrđivanja fer vrijednosti imovine i obveza i procijenjenih troškova uklanjanja imovine, rezerviranja za zaštitu okoliša i rezerviranja za sudske sporove kao i knjigovodstvenu vrijednost ulaganja i danih zajmova ovisnim društvima i ugovorena stanja. Mogući su događaji u budućnosti koji će uzrokovati promjene u pretpostavkama na temelju kojih su napravljene procjene, a time i promjene u samim procjenama. Učinak bilo koje promjene u procjeni iskazat će se u financijskim izvještajima kad će ga biti moguće utvrditi.

Prosudbe i procjene su detaljno prikazane u pripadajućim bilješkama, međutim najznačajnije prosudbe i procjene se odnose kako slijedi:

Posljedice određenih sudskih sporova

Društvo i Grupa su strane u brojnim sudskim sporovima proizašlim iz redovnog poslovanja. Rezerviranja se evidentiraju ako postoji sadašnja obveza kao rezultat prošlog događaja (uzimajući u obzir sve raspoložive dokaze uključujući mišljenja pravnih stručnjaka) gdje je vjerojatno da će podmirenje obveze zahtijevati odljev resursa i ako se iznos obveze može pouzdano procijeniti (vidi bilješku 29).

Knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme

Kalkulacija umanjenja vrijednosti imovine zahtijeva procjenu vrijednosti imovine u uporabi jedinica koje stvaraju novac. Ta vrijednost je mjerena temeljem projekcije diskontiranog novčanog toka. Najznačajnije varijable za utvrđivanje novčanog toka su kretanje cijena nafte i plina, proizvodni volumen, operativni i kapitalni izdaci, diskontirane stope, vrijeme za koje se rade projekcije novčanog toka, kao i pretpostavke i prosudbe korištene za utvrđivanje novčanih primitaka i izdataka. Umanjenje imovine priznato u konsolidiranom računu dobiti i gubitka iznosi 32 milijuna kuna u 2018. godini (2017. godine: 145 milijuna kuna).

Knjigovodstvena vrijednost goodwilla

U 2018. godini kao niti u 2017. godini nije bilo umanjenja *goodwilla* (vidi bilješku 13). Knjigovodstveni iznos *goodwilla* na dan 31. prosinca 2018. godine i 31. prosinca 2017. godine iznosi 152 milijuna kuna (vidi bilješku 13).

Knjigovodstvena vrijednost nematerijalne istražne imovine na naftnim i plinskim poljima

Knjigovodstveni iznos nematerijalne istražne imovine na naftnim i plinskim poljima iznosi 229 milijun kuna na dan 31. prosinca 2018. godine i 201 milijuna kuna na dan 31. prosinca 2017. godine (vidi bilješku 13). U 2018. godini bilježi se umanjenje vrijednosti od 71 milijun kuna. U 2017. godine nije bilo umanjenja nematerijalne istražne imovine na naftnim i plinskim poljima (vidi bilješku 13).

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I PROCJENE (NASTAVAK)

Kritičke prosudbe i procjene kod primjene računovodstvenih politika (nastavak)

Knjigovodstvena vrijednost proizvodne imovine na naftnim i plinskim poljima

Knjigovodstveni iznos proizvodne imovine na naftnim i plinskim poljima iznosi 3.491 milijuna kuna na dan 31. prosinca 2018. godine i 3.794 milijuna kuna na dan 31. prosinca 2017. godine (vidi bilješku 14). U Grupi umanjene imovine na naftnim i plinskim poljima iznosi 32 milijuna kuna za 2018. godinu (2017: 45 milijuna kuna) (vidi bilješku 14).

Korištene ključne pretpostavke

Rafinerije i marketing

Uprava INA, d.d. je provela analizu indikatora umanjenja vrijednosti, odnosno jesu li ključne vrijednosti aktivnosti poslovanja (potražnja na tržištu, rafinerijske marže, cijene nafte) značajno pogoršane. Analizom je zaključeno da za Rafinerije i marketing ne postoji događaj koji ukazuje na umanjene, stoga test umanjenja vrijednosti nije proveden.

Istraživanje i proizvodnja

Procjena buduće cijene ugljikovodika, kao ključnog pokazatelja vrijednosti za imovinu Istraživanja i proizvodnje nafte i plina, poboljšana je u odnosu na izvještajno razdoblje prošle godine što dovodi do zaključka kako nema indikatora umanjenja vrijednosti za većinu INA, d.d. imovine u segmentu Istraživanju i proizvodnji.

Tijekom 2018 management INA, d.d. identificirao je pet polja u kopnenom dijelu Hrvatske s negativnom promjenom resursa u odnosu na procijenjene rezerve 2017. godine. Promjena je bila veća od - 1MMboe što se smatra pragom materijalnosti na razini imovine (Molve, Kalinovac, Hrastilnica, Ivanić i Žutica) s ukupnim efektom od -23,8 MMboe. Navedena promjena volumena identificirana je kao potencijalni događaj za testiranje umanjenja vrijednosti, koje je i provedeno. Međutim, te su izmjene na poljima sa značajnim obujmom proizvodnje i niskim cijenama proizvodnje pa nije bilo umanjenja vrijednosti na dan 31. prosinca 2018. godine.

Ulaganje u Siriju

INA, d.d. od 1998. do danas ima šest (6) komercijalno uspješnih polja u Bloku Hayan (Jihar, Al Mahr, Jazal, Palmyra, Mustadira i Mazrur) sa znatnim količinama nafte, plina i kondenzata. INA, d.d. je privremeno obustavila sve poslovne aktivnosti u Siriji od 26. veljače 2012. godine objavivši višu silu u skladu s važećim sankcijama SAD-a i Europske unije.

Trenutačni status

Glavne proizvodne aktivnosti preuzeli su lokalni radnici Hayan Petroleum Company, što INA, d.d. smatra nezakonitim.

Društvo je procijenilo situaciju u Siriji i nije identificiralo nikakve materijalne promjene u odnosu na 2017. godinu. Sankcije EU ostaju na snazi, a politička situacija nije se značajno promijenila ni na bolje ni na lošije s investicijske pozicije INA, d.d. INA, d.d. očekuje slične troškove i koristi u slučaju povratka aktivnostima na sirijskim poljima. Stoga nije identificiran događaj koji bi pokrenuo postupak umanjenja vrijednosti imovine u 2018. godini.

Neovisno o tome, u skladu s pravilima Petroleum Resources Management System (PRMS) i činjenicom da je imovina u Siriji pod „višom silom“ te INA, d.d. nema kontrolu nad istom u razdoblju od gotovo 7 godina, rezerve su promijenjene iz kategorije 2P u 2C u 2017. godini. U 2018. godini nije bilo promjena.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I PROCJENE (NASTAVAK)

Kritičke prosudbe i procjene kod primjene računovodstvenih politika (nastavak)

Politički razvoj u Egiptu

Vezano za poslove INA, d.d. u Egiptu ključ poslovne nesigurnosti je vrijeme naplate. Na dan 31. prosinca 2018. godine bruto knjigovodstvena vrijednost potraživanja od Egyptian General Petroleum Corporation iznosi 212 milijuna kuna, od čega je 69 milijuna kuna vrijednosno usklađeno. Tijekom 2018. godine INA, d.d. je vrijednosno uskladila 72 milijuna kuna potraživanja i naplatila prethodno vrijednosno usklađena potraživanja u iznosu od 315 milijuna kuna. Poboljšanje naplate potraživanja je zbog boljeg tržišnog okruženja u Egiptu.

Kvantificiranje i izračun obveza za napuštanje polja

Troškovi dekomisije su neizvjesni i procjene troškova mogu varirati zbog mnogobrojnih čimbenika, uključujući i promjene u zakonskim i regulatornim zahtjevima, novim dostupnim tehnologijama i iskustvu pri napuštanju druge imovine. Također se mogu promijeniti očekivano vrijeme, prostor, troškovi i rizik. Stoga su napravljene značajne procjene i pretpostavke prilikom izračuna obveza za napuštanje polja. Procjena rezerviranja zahtijeva značajnu prosudbu menadžmenta i preispituje se na godišnjoj razini.

Uprava procjenjuje buduće novčane izdatke u vezi obveza dekomisije koristeći cijene, analogno prethodnim sličnim radovima kao i ostale pretpostavke kao što su procijenjeni učinci promjena u propisima, očekivani pristup menadžmenta glede obveza za napuštanje polja, procjenu troškova i diskontnu stopu. Nadalje, izračun vremena tih novčanih tokova reflektira trenutnu procjenu prioriteta, tehničke opremljenosti i hitnosti tih obveza. Vrijednost tih obveza u svezi za rezerviranja za napuštanje polja iznosi 3.029 milijuna kuna na dan 31. prosinca 2018. godine (31. prosinca 2017. godine: 2.701 milijuna kuna) (vidi bilješku 29).

Opseg rezerviranja za zaštitu okoliša

Primjenjivi propisi, a posebice zakonodavstvo zaštite okoliša ne specificiraju točno opseg aktivnosti ili tehnologiju koja se primjenjuje za rezerviranja za zaštitu okoliša. Rezerviranja se priznaju ako Grupa ima sadašnju obvezu (zakonsku ili izvedenu) kao rezultat prošlog događaja i ako je vjerojatno da će odljev sredstava biti potreban da se podmiri ta obveza (tj. više vjerojatno nego da neće), a pouzdana procjena se može utvrditi u vrijednosti obveze.

Općenito, vremensko razdoblje rezerviranja podudara se s obvezama prema službenom planu aktivnosti, ili ako nastupi prije, s isknjiženjem ili zatvaranjem neaktivnih lokacija. Uprava koristi prethodno iskustvo i vlastitu interpretaciju predmetnog zakonodavstva kada se određuje opseg rezerviranja za zaštitu okoliša. Kada obveza neće biti utvrđena kroz više godina, iznos koji se priznaje je sadašnja vrijednost procijenjenih budućih troškova. Na dan 31. prosinca 2018. godine INA Grupa priznala je rezerviranja za zaštitu okoliša u iznosu od 412 milijuna kuna (2017. godine: 335 milijuna kuna) (vidi bilješku 29), koje se odnosi na utvrđivanje količine i opsega onečišćenja lokacije, zbrinjavanje otpada nastalog uslijed prethodnih aktivnosti te provedbu preliminarnih istražnih radova uz pripadajuće laboratorijske analize, iskop tla i zamjenu materijala tijekom rekonstrukcije maloprodajnog mjesta. Isto ne pokriva troškove sanacije zbog nedostatka nacionalnih propisa.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I PROCJENE (NASTAVAK)

Kritičke prosudbe i procjene kod primjene računovodstvenih politika (nastavak)

Raspoloživost oporezujuće dobiti na koju imovina odgođenog poreza može biti priznata

Odgođena porezna imovina priznaje se za neiskorištene porezne gubitke u onoj mjeri u kojoj je vjerojatno da će biti raspoloživa oporeziva dobit na koju se gubici mogu iskoristiti. Značajna prosudba menadžmenta nužna je da bi se utvrdio iznos odgođene porezne imovine koji se može priznati, na temelju vjerojatnih vremena i razini buduće oporezive dobiti zajedno s budućim uštedama planiranja poreza. Određivanje iznosa odgođene porezne imovine koji se može priznati zahtijeva sveobuhvatnu prosudbu, temeljenu na vjerojatnom izračunu vremenskog razdoblja u kojem se ista može iskoristiti i razini buduće oporezive dobiti, uz uvažavanje planirane strategije poreza.

Uprava vjeruje da je priznata odgođena porezna imovina povrativa. Odgođena porezna imovina za INA Grupu iznosi 1.199 milijuna kuna na dan 31. prosinca 2018. godine (u 2017. godini iznosila je 1.451 milijuna kuna), dok iznos odgođene porezne obveze za INA Grupu iznosi 14 milijuna kuna na dan 31. prosinca 2018. godine (u 2017. godini iznosio je 14 milijuna kuna). Knjigovodstveni iznos odgođene porezne imovine u INA, d.d. iznosi 1.089 milijuna kuna na dan 31. prosinca 2018. godine, odnosno 1.343 milijuna kuna na dan 31. prosinca 2017. godine (vidi bilješku 11).

Da je Grupa mogla priznati cjelokupnu nepriznatu poreznu imovinu, dobit i kapital povećali bi se za 31 milijuna kuna na dan 31. prosinca 2018. godine, (31. prosinca 2017. godine: 62 milijuna kuna).

Aktuarske procjene korištene za izračun naknada za odlazak u mirovinu

Troškovi definiranih planiranih naknada su utvrđeni koristeći aktuarske procjene. Aktuarske procjene uključuju utvrđivanje pretpostavki o diskontiranim stopama, iznosima naknada, smrtnosti i stopi fluktuacije. Zbog dugoročne prirode tih planova, te procjene su predmet nesigurnosti. Rezerviranja za naknade za mirovine i jubilarne nagrade za INA Grupu iznose 82 milijuna kuna na 31. prosinca 2018. godine (31. prosinca 2017. godine: 78 milijuna kuna), dok u INA, d.d. iznose 36 milijuna kuna na dan 31. prosinca 2017. godine, (31. prosinca 2017. godine: 34 milijuna kuna) (vidi bilješku 30).

Korisni vijek upotrebe imovine

INA, d.d. i INA Grupa preispituju procijenjeni vijek trajanja nekretnina, postrojenja i opreme na kraju svakog izvještajnog razdoblja. Procjena korisnog vijeka upotrebe smatra se značajnom računovodstvenom procjenom koja utječe na promjenu stopa amortizacije. Nova procjena korisnog vijeka upotrebe imovine na kraju 2018. godine nije se značajnije mijenjala u odnosu na prethodnu procjenu.

Rezerve ugljikovodika

Projekti istraživanja i razrade ležišta uključuju brojne neizvjesnosti i rizike poslovanja koji mogu uzrokovati znatne izdatke. Istražni i razradni projekti Društva i Grupe mogu kasniti ili biti neuspješni iz mnogo razloga, uključujući prekoračenja troškova, geološka pitanja, poteškoće u udovoljavanju zahtjevima nadležnih tijela, nedostatak opreme i mehaničke poteškoće. Ovi projekti, naročito oni koji se odnose na polja u odobalnim područjima ili drugim zahtjevnim terenima, također često zahtijevaju upotrebu novih i naprednih tehnologija, čiji razvoj, nabava i instalacija mogu biti skupi, a koji možda neće funkcionirati kako se to očekivalo.

Istraživanje nafte i prirodnog plina te bušenje podložno je velikom rasponu rizika koji su specifični za takve projekte, uključujući erupciju, oštećenje ležišta, gubitak kontrole nad bušotinom, probijanja, kratere, požare i prirodne katastrofe.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I PROCJENE (NASTAVAK)

Kritičke prosudbe i procjene kod primjene računovodstvenih politika (nastavak)

Rezerve ugljikovodika (nastavak)

Društvo i Grupa procjenjuje i izvještavaju rezerve ugljikovodika sukladno načelima sadržanim u smjernicama SPE Petroleum Resources Management Reporting System (PRMS). Procjena rezervi ugljikovodika uključuje značajnu razinu prosudbe zbog tehničke neizvjesnosti u procjeni količine rezervi i složenih ugovornih odnosa koji određuju udio Grupe i Društva u utvrđenim količinama. S obzirom na mogućnost promjena korištenih ekonomskih pretpostavki i pribavljanje dodatnih geoloških podataka tijekom radova na poljima, procjena obnovljivih rezervi se može promijeniti. Takve promjene mogu imati efekta na financijski položaj i rezultat Društva i Grupe koji uključuju sljedeće:

- utjecaj na knjigovodstvenu vrijednost imovine za istraživanje i procjenu, naftne i plinske nekretnine, postrojenja i opremu i *goodwill* zbog promjena u procijenjenim budućim novčanim tokovima;
- promjena amortizacije u računu dobiti i gubitka i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti uslijed korištenja metode proizvodnih jedinica (UOP) ili promjene korisnog vijeka trajanja imovine;
- rezerviranje za dekomisiju može zahtijevati reviziju gdje promjene u procijenjenim rezervama utječu na očekivanja o nastanku takvih aktivnosti i povezanih troškova tih aktivnosti;
- priznavanje i knjigovodstvena vrijednost odgođene porezne imovine se može promijeniti uslijed promjene u prosudbi o postojanju takve imovine ili promjene procjene o mogućoj povrativosti takve imovine.

Knjigovodstvena vrijednost ulaganja i dani zajmovi ovisnim društvima (INA, d.d.)

Knjigovodstvena vrijednost ulaganja u ovisna društva na dan 31. prosinca 2018. godine iznosi 1.960 milijuna kuna i 1.079 milijuna kuna na dan 31. prosinca 2017. Tijekom 2018. godine evidentirano je 107 milijuna kuna neto ukidanja umanjenja vrijednosti (2017: umanjenje vrijednosti: 34 milijun kuna). Zbog značajne izloženosti prema ovisnim društvima (izračunata kao zbroj knjigovodstvene vrijednosti ulaganja i danih zajmova, neto) postojanje pokazatelja umanjenja zahtijeva značajnu prosudbu menadžmenta pri određivanju odgovarajućeg pristupa za testiranje umanjenja vrijednosti.

Knjigovodstvena vrijednost odobrenih kredita ovisnim društvima na dan 31. prosinca 2018. godine iznosi 755 milijuna kuna i 1.257 milijuna kuna na dan 31. prosinca 2017. godine. Tijekom 2018. godine, INA, d.d. naplatila je prethodno umanjeni kredit dan Energopetrolu d.d. i evidentirala ukidanje umanjenja vrijednosti u iznosu od 222 milijun kuna.

Ugovorena stanja

	INA Grupa		INA, d.d.	
	2018.	2017.	2018.	2017.
Potraživanja od kupaca	1.837	1.393	1.490	1.118
Ugovorena imovina	2	-	-	-
Ugovorene obveze	28	26	-	-

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I PROCJENE (NASTAVAK)

Kritičke prosudbe i procjene kod primjene računovodstvenih politika (nastavak)

Ugovorena stanja (nastavak)

Potraživanja od kupaca su beskamatna i općenito dospijevaju u roku 3 do 30 dana. Stjecanje ovisnog društva rezultiralo je povećanjem potraživanja od kupaca u iznosu od 29 milijuna kuna u 2018. godini (bilješka 40). U 2018. godini, 1 milijun kuna priznato je kao umanjenje za očekivane kreditne gubitke od potraživanja od kupaca (2017: 3 milijuna kuna).

Ugovorna imovina početno se priznaje za prihode ostvarene od građevinskih radova jer je primitak naknade uvjetovan uspješnim završetkom građenja. Nakon završetka građenja i prihvaćanja usluge od strane kupca, iznosi priznati kao ugovorna imovina reklasificiraju se u potraživanja od kupaca.

U ugovorne obveze ubrajaju se primljeni kratkoročni predujmovi u iznosu od 28 milijuna kuna u 2018. godini, odnosno 26 milijuna kuna u 2017. godini. Preostala ugovorena činidba očekuje se priznati u sljedećoj godini.

Zbog nematerijalnih iznosa ove kategorije nisu prikazane u zasebnim linijama izvještaja o financijskom položaju. Ugovorena imovina prikazana je u liniji ostala kratkotrajna imovina, dok su ugovorene obveze prikazane u liniji ostale kratkoročne obveze u izvještaju o financijskom položaju.

Ugovorena imovina i ugovorene obveze nisu prikazane kao zasebne linije u izvještaju o financijskom položaju jer se smatra da nisu značajne za Društvo i Grupu. Ugovorena imovina prikazana je u liniji ostala kratkotrajna imovina dok su ugovorene obveze prikazane u liniji ostale kratkoročne obveze u izvještaju o financijskom položaju.

Ugovorene činidbe

Prihodi od prodaje i prijevoza sirove nafte, prirodnog plina, naftnih derivata i ostale robe priznaju se kada kupac stekne kontrolu nad robom, što je obično trenutak kada vlasništvo prelazi na kupca i kupac fizički preuzme posjed nad robom, na temelju definiranih uvjeta iz ugovora.

Svaka takva prodaja obično predstavlja jednu obvezu izvršenja, a Društvo i Grupa uobičajeno ispunjavaju svoje obveze izvršavanja u određenom vremenskom trenutku.

Reklasifikacija pozicija računa dobiti i gubitka

U 2018. godini INA, d.d. i INA Grupa korigirale su EBITDA metodologiju i klasifikaciju između linija umanjenja vrijednosti i ispravaka vrijednosti kako bi bolje uskladile izvještavanja sa standardima poslovnog izvještavanja EBITDA te se sada izračunava kao EBIT uvećan za Amortizacija i umanjenje vrijednosti (neto). Efekt reklasifikacije računa dobiti i gubitka je kako slijedi:

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROSUDBE I PROCJENE (NASTAVAK)

Reklasifikacija pozicija računa dobiti i gubitka (nastavak)

INA Grupa

	2017. prije reklasifikacije	Umanjenje dugotrajne materijalne imovine	2017. nakon reklasifikacije
Vrijednosna usklađenja (neto)	(143)	151	8
Amortizacija i umanjene vrijednosti (neto)	(1.804)	(151)	(1.955)
Ukupno	(1.947)	-	(1.947)

INA, d.d.

	2017. prije reklasifikacije	Umanjenje dugotrajne materijalne imovine	2017. nakon reklasifikacije
Vrijednosna usklađenja (neto)	(30)	48	18
Amortizacija i umanjene vrijednosti (neto)	(1.733)	(48)	(1.781)
Ukupno	(1.763)	-	(1.763)

U 2018. godini INA Grupa i INA, d.d. reklasificirali su negativne robno nezaštićene robne transakcije sa ostalih poslovnih prihoda na ostale materijalne troškove. Efekt reklasifikacije u računu dobiti i gubitka je kako slijedi:

INA Grupa

	2017. prije reklasifikacije	Robne nezaštićene derivativne transakcije	2017. nakon reklasifikacije
Ostali poslovni prihodi	126	48	174
Ostali materijalni troškovi	(1.823)	(48)	(1.871)
Ukupno	(1.697)	-	(1.697)

INA, d.d.

	2017. prije reklasifikacije	Robne nezaštićene derivativne transakcije	2017. nakon reklasifikacije
Ostali poslovni prihodi	365	48	413
Ostali materijalni troškovi	(1.833)	(48)	(1.881)
Ukupno	(1.468)	-	(1.468)

4. INFORMACIJE O SEGMENTIMA

INA Grupa posluje kroz tri osnovna poslovna segmenta. Strateški poslovni segmenti nude različite proizvode i usluge. Izvještajni subjekti, u INA Grupi predstavljaju osnovne poslovne djelatnosti koje su definirane prema standardnom lancu vrijednosti naftnih kompanija:

- Istraživanje i proizvodnja - istraživanje, proizvodnja i prodaja sirove nafte;
- Rafinerije i marketing - prerada sirove nafte, veleprodaja naftnih derivata, maloprodaja naftnih derivata i robe široke potrošnje, logistika i prirodnog plina;
- Korporativno i ostalo - pored gore navedenih poslovnih segmenata, poslovanje INA Grupe uključuje pružatelje usluga temeljnim djelatnostima.

Informacije koje opisuju poslovanje svih izvještajnih segmenata su prikazane u nastavku. Dobit iz osnovne djelatnosti se koristi pri mjerenju poslovanja izvještajnog segmenta iz razloga što Uprava vjeruje da informacija o dobiti iz osnovne djelatnosti predstavlja relevantnu informaciju prilikom ocjenjivanja rezultata određenog segmenta. Međutim, financiranje Grupe (koje uključuje financijske troškove i financijske prihode) i porez na dobit iskazuju se na razini Grupe i nisu relevantni za donošenje poslovnih odluka na razini segmenata djelatnosti.

Intersegmentalni transfer predstavlja efekt nerealizirane dobiti nastale prijenosom zaliha iz Istraživanja i proizvodnje na Rafinerije i marketing. Vrednovanje zaliha domaće nafte, gotovih i polugotovih proizvoda u Rafinerijama i marketingu temelji se na transfernoj cijeni između Istraživanja i proizvodnje i Rafinerija i marketinga. Preko intersegmentalnih transfera provodi se eliminacija nerealizirane dobiti (razlika između transferne cijene i cijene domaće nafte). Za svrhe izvještavanja o segmentima, segment koji prodaje zalihe transakciju evidentira kao dobit odmah po transferu. Ipak, na razini Društva dobit se evidentira samo kada je treća strana kupila robu.

4. INFORMACIJE O SEGMENTIMA (NASTAVAK)

Sljedeća tablica prikazuje informacije o prihodima i rashodima djelatnosti INA Grupe za 2018. godinu:

2018.	Rafinerije			Intersegmentalni transferi i konsolidacijske usklade	Ukupno
	Istraživanje i proizvodnja	marketing	i Korporativno i ostalo		
Prihodi od prodaje eksternim kupcima	358	21.375	616	-	22.349
Intersegmentalna prodaja	3.829	45	1.213	(5.087)	-
Prihodi ukupno	4.187	21.420	1.829	(5.087)	22.349
Rashodi osnovne djelatnosti, neto ostalih prihoda iz osnovne djelatnosti	(1.931)	(21.578)	(2.111)	4.958	(20.662)
Dobit/(gubitak) osnovne djelatnosti	2.256	(158)	(282)	(129)	1.687
Gubitak iz financijskih aktivnosti					(167)
Dobit iz redovnih aktivnosti prije oporezivanja					1.520
Trošak poreza na dobit					(343)
Dobit tekućeg razdoblja					1.177

Sljedeća tablica prikazuje informacije o prihodima i rashodima djelatnosti INA Grupe za 2017. godinu:

2017.	Rafinerije			Intersegmentalni transferi i konsolidacijske usklade	Ukupno
	Istraživanje i proizvodnja	marketing	i Korporativno i ostalo		
Prihodi od prodaje eksternim kupcima	348	17.848	386	-	18.582
Intersegmentalna prodaja	3.412	151	1.065	(4.628)	-
Prihodi ukupno	3.760	17.999	1.451	(4.628)	18.582
Rashodi osnovne djelatnosti, neto ostalih prihoda iz osnovne djelatnosti	(2.174)	(17.634)	(1.879)	4.523	(17.164)
Dobit/(gubitak) osnovne djelatnosti	1.586	365	(428)	(105)	1.418
Dobitak iz financijskih aktivnosti					146
Dobit iz redovnih aktivnosti prije oporezivanja					1.564
Trošak poreza na dobit					(342)
Dobit tekućeg razdoblja					1.222

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

4. INFORMACIJE O SEGMENTIMA (NASTAVAK)

Sljedeća tablica prikazuje informacije o financijskom položaju djelatnosti INA Grupe za 2018. godinu:

31. prosinca 2018. godine	Istraživanje i proizvodnja	Refinerije i marketing	Korporativno i ostalo	Intersegmentalni	Ukupno
				transferi i konsolidacijske uskude	
Imovina i obveze					
Nematerijalna imovina	265	103	276	-	644
Nekretnine, postrojenja i oprema	5.228	6.069	1.385	(398)	12.284
Ulaganja u pridružena društva i zajednička ulaganja	-	150	-	-	150
Zalihe	196	2.538	246	(335)	2.645
Potraživanja od kupaca, neto	218	1.583	420	(384)	1.837
Neraspoređena imovina					3.182
Ukupna aktiva					20.742
Obveze prema dobavljačima	306	1.339	459	(384)	1.720
Neraspoređene obveze					7.199
Ukupne obveze					8.919
Ostale segmentalne informacije					
Nekretnine, postrojenja i oprema	581	1.057	119	(61)	1.696
Nematerijalna imovina	68	13	40	-	121
Kapitalni izdaci:	649	1.070	159	(61)	1.817
Amortizacija i umanjenje vrijednosti (neto)	1.031	577	194	-	1.802
Vrijednosno usklađenje kratkotrajne i dugotrajne imovine (neto)	225	(78)	9	9	165

* Vidi bilješku 8

Sljedeća tablica prikazuje informacije o financijskom položaju djelatnosti INA Grupe za 2017. godinu:

31. prosinca 2017. godine	Istraživanje i proizvodnja	Refinerije i marketing	Korporativno i ostalo	Intersegmentalni	Ukupno
				transferi i konsolidacijske uskude	
Imovina i obveze					
Nematerijalna imovina	238	59	273	-	570
Nekretnine, postrojenja i oprema	5.329	5.607	1.418	(338)	12.016
Zalihe	148	2.177	206	(267)	2.264
Potraživanja od kupaca, neto	62	1.266	375	(310)	1.393
Neraspoređena imovina					3.020
Ukupna aktiva					19.263
Obveze prema dobavljačima	325	788	369	(311)	1.171
Neraspoređene obveze					6.566
Ukupne obveze					7.737
Ostale segmentalne informacije					
Nekretnine, postrojenja i oprema	584	698	68	(47)	1.303
Nematerijalna imovina	34	15	41	-	90
Kapitalni izdaci:	618	713	109	(47)	1.393
Amortizacija i umanjenje vrijednosti (neto)	1.116	568	271	-	1.955
Vrijednosno usklađenje kratkotrajne i dugotrajne imovine (neto)	(66)	45	10	3	(8)

* Vidi bilješku 8

INA - Industrija nafte, d.d.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.
 Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine
 (svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

4. INFORMACIJE O SEGMENTIMA (NASTAVAK)

PO ZEMLJOPISNIM PODRUČJIMA

INA Grupa

31. prosinca 2018. godine	Republika			Ostale		Ukupno
	Hrvatska	Egipat	Angola	Sirija	zemlje	
Nematerijalna imovina	459	1	-	-	184	644
Nekretnine, postrojenja i oprema	10.910	131	82	255	906	12.284
Ulaganja u zajednička ulaganja	150	-	-	-	-	150
Zalihe	2.491	7	7	-	140	2.645
Potraživanja od kupaca, neto	1.145	157	-	-	535	1.837
Neraspoređena imovina						3.182
Ukupna aktiva						20.742
Ostale segmentalne informacije						
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.416	78	9		193	1.696
Nematerijalna imovina	115	1	-	-	5	121
Kapitalni izdaci:	1.531	79	9	-	198	1.817

INA Grupa

31. prosinca 2017. godine	Republika			Ostale		Ukupno
	Hrvatska	Egipat	Angola	Sirija	zemlje	
Nematerijalna imovina	389	-	-	-	181	570
Nekretnine, postrojenja i oprema	10.750	94	87	248	837	12.016
Zalihe	2.135	8	-	-	121	2.264
Potraživanja od kupaca, neto	884	52	-	-	457	1.393
Neraspoređena imovina						3.020
Ukupna aktiva						19.263
Ostale segmentalne informacije						
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.178	18	3	-	104	1.303
Nematerijalna imovina	84	-	-	-	6	90
Kapitalni izdaci:	1.262	18	3	-	110	1.393

4. INFORMACIJE O SEGMENTIMA (NASTAVAK)

INA Grupa

	<i>Prihodi od eksternih kupaca</i>	
	2018.	2017.
Republika Hrvatska	12.289	10.352
Bosna i Hercegovina	2.966	2.238
Švicarska	2.142	700
Velika Britanija	1.030	1.676
Italija	789	656
Ostale zemlje	3.133	2.960
	22.349	18.582

INA, d.d.

	<i>Prihodi od eksternih kupaca</i>	
	2018.	2017.
Republika Hrvatska	12.207	10.257
Bosna i Hercegovina	2.538	1.845
Švicarska	2.127	698
Velika Britanija	1.027	1.669
Italija	789	656
Ostale zemlje	2.382	2.453
	21.070	17.578

Informacije o glavnim kupcima

U 2018. godini, kao ni u 2017. godini, prihod ni po jednom pojedinačnom kupcu nije bio veći od 10% ukupnih prihoda Grupe.

5. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	INA Grupa		INA, d.d.	
	2018.	2017.	2018.	2017.
Prihod od stjecanja*	291	-	103	-
Prihod od zakupa	46	40	43	43
Prihod od revalorizacije emisijskih jedinica	44	3	44	3
Viškovi	27	16	29	19
Prihod od kamata, kupci	25	11	25	10
Provizija od komisione prodaje i naknada	14	14	13	13
Naknada za prodaju robe	11	-	11	-
Dar u naravi	8	8	7	8
Dobit od prodaje imovine	4	21	12	11
Prihodi od povrata poreza	-	13	-	13
Prihod od prodaje imovine ovisnom društvu	-	-	-	261
Ostalo	59	48	48	32
Ukupno	529	174	335	413

*Molimo vidjeti bilješku 40 za više detalja o prihodima od stjecanja.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

6. AMORTIZACIJA I UMANJENJE IMOVINE (NETO)

	INA Grupa		INA, d.d.	
	2018.	2017.	2018.	2017.
Amortizacija nekretnina, postrojenja i oprema (bilješka 14 b)	1.639	1.758	1.533	1.688
Umanjenje nematerijalne i materijalne imovine (neto) (bilješka 13 i 14)	103	145	103	45
Amortizacija dugotrajne nematerijalne imovine (bilješka 13)	47	46	46	45
Otpis materijalne imovine, neto	13	6	6	3
	1.802	1.955	1.688	1.781

7. TROŠKOVI OSOBLJA

	INA Grupa		INA, d.d.	
	2018.	2017.	2018.	2017.
Neto plaće	1.010	965	486	476
Porezi i doprinosi za mirovinsko i zdravstveno osiguranje	657	615	348	334
Ostali troškovi vezani uz plaće	260	223	116	99
	1.927	1.803	950	909

Broj zaposlenih u INA Grupi i INA, d.d., od kojih je većina zaposlena u Republici Hrvatskoj prikazan je u nastavku:

	INA Grupa		INA, d.d.	
	2018.	2017.	2018.	2017.
	Broj zaposlenih	Broj zaposlenih	Broj zaposlenih	Broj zaposlenih
Rafinerije i marketing	6.227	6.132	2.422	2.445
Korporativno i ostalo	3.445	3.438	592	636
Istraživanje i proizvodnja	1.170	1.212	1.124	1.211
	10.842	10.782	4.138	4.292

8. VRIJEDNOSNA USKLAĐENJA (NETO)

	INA Grupa		INA, d.d.	
	2018.	2017.	2018.	2017.
Vrijednosno usklađenje i umanjenje zaliha, neto	85	60	78	52
Vrijednosno usklađenje potraživanja od kupaca, neto*	(259)	(77)	(246)	(77)
Ostalo vrijednosno usklađenje i umanjenja, neto	9	9	6	7
	(165)	(8)	(162)	(18)

*vidi bilješku 3

9. REZERVIRANJE ZA TROŠKOVE I RIZIKE (NETO)

	INA Grupa		INA, d.d.	
	2018.	2017.	2018.	2017.
Rezerviranje za emisijske jedinice	82	11	82	11
Rezerviranje/(prihod od ukidanja rezerviranja) za sudske sporove	5	(22)	(7)	(29)
Prihod od ukidanja rezerviranja za poticajne mjere	(6)	(2)	(4)	(10)
Rezerviranje/(prihod od ukidanja rezerviranja) za zaštitu okoliša	(13)	13	(6)	12
Rezerviranje za obnovljive izvore	(39)	115	(39)	115
Prihod od ukidanja rezerviranja za otpremnine i jubilarne nagrade	-	(5)	-	(2)
Ukidanje rezerviranja za porez u Angoli	-	(249)	-	(249)
Ostala rezerviranja	(16)	(12)	(9)	6
	13	(151)	17	(146)

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

10. FINANCIJSKI PRIHODI I FINANCIJSKI TROŠKOVI

	INA Grupa		INA, d.d.	
	2018.	2017.	2018.	2017.
Pozitivne tečajne razlike od zajmova i novca	26	247	19	160
Pozitivne tečajne razlike od kupaca i dobavljača	17	179	1	130
Povrat ispravka vrijednosti udjela	6	-	111	-
Primljene kamate i ostali financijski prihodi	4	6	32	54
Primljene dividende	1	20	-	20
Primici od rasporeda dobiti ovisnih društava	-	-	120	20
Povrat ispravka kredita danim ovisnim društvima	-	-	222	-
Financijski prihodi	54	452	505	384
Rashodi od kamata	90	51	92	51
Negativne tečajne razlike od kupaca i dobavljača	61	88	43	18
Naknade za bankovne kredite	29	25	28	24
Negativne tečajne razlike od zajmova i novca	27	115	23	113
Negativne tečajne razlike od rezerviranja	7	-	7	-
Kamate na dugoročne kredite	5	8	5	8
Trošak kamata po poreznim rješenjima	3	21	3	21
Kapitalizirani troškovi posudbe	(3)	(3)	(3)	(3)
Umanjenje ulaganja u ovisna društva i kamate od ovisnih društava	-	-	-	77
Ostali financijski rashodi	2	1	3	1
Financijski rashodi	221	306	201	310
Neto (rashodi)/prihodi od financijske aktivnosti	(167)	146	304	74

11. OPOREZIVANJE

	INA Grupa		INA, d.d.	
	2018.	2017.	2018.	2017.
Odgođeni trošak poreza koji se odnose na stvaranje i ukidanje privremenih razlika	286	319	287	341
Troškovi poreza tekuće godine	57	23	36	7
Trošak poreza na dobit	343	342	323	348

Porez na dobit ostvaren u tuzemstvu obračunava se primjenom stope od 18% na dobit financijske godine prije poreza.

Porezi na dobit su evidentirani na temelju izračunatog oporezivog dobitka u skladu s poreznim propisima koji su na snazi u zemlji u kojoj su nastali. INA, d.d. je obveznik plaćanja poreza na dobit u Republici Hrvatskoj.

Usklađivanje poreza na dobit, polazeći od računovodstvene dobiti, izgleda kako slijedi:

	INA Grupa		INA, d.d.	
	2018.	2017.	2018.	2017.
Dobit prije oporezivanja	1.520	1.564	1.657	1.773
Izračun poreza na temelju porezne stope (18%)	274	281	298	319
Učinak primjene različitih stopa poreza na dobit za društva koja posluju u drugim državama	45	13	36	13
Korekcija odgođene porezne imovine temeljem nove procjene povrativosti	42	32	2	15
Porezni utjecaj stalnih razlika	(17)	22	(13)	7
Porezni efekt prijašnjih godina	(1)	(6)	-	(6)
Trošak poreza na dobit	343	342	323	348

Odgođena porezna imovina i obveze mjere se uz primjenu poreznih stopa čija se primjena očekuje u razdoblju kad je imovina ostvarena ili obveza podmirena, i to na temelju poreznih stopa (i poreznih zakona) koje su bile na snazi ili stupile na snagu na kraju izvještajnog razdoblja.

Promjene u odgođenoj poreznoj imovini iskazane su u sljedećoj tablici:

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

11. OPOREZIVANJE (NASTAVAK)

INA Grupa	Ispravak	Ispravak	Obračun	Ostala	Ispravak	Porezni	Odgođeni	Ukupno
	vrijednosti	vrijednosti	amortizacije		vrijednosti			
	kratkotrajne	materijalne i	prethodno	rezerviranja	financijskih	gubici	porez na fer	
	imovine	nematerijalne	vrijednosno		ulaganja		vrijednost	
		imovine	usklađene					
			imovine					
Stanje 1. siječnja 2017. godine	52	1.238	(441)	174	164	577	(8)	1.756
Knjiženo u glavicu za tekuću godinu	-	-	-	(3)	2	-	-	(1)
Ukidanje privremenih razlika	(7)	(22)	(97)	(72)	(10)	(245)	-	(453)
Stvaranje privremenih razlika	2	31	-	57	26	19	-	135
Stanje 31. prosinca 2017. godine	47	1.247	(538)	156	182	351	(8)	1.437
Knjiženo u glavicu za tekuću godinu	-	-	-	-	34	-	-	34
Ukidanje privremenih razlika	(4)	(21)	(97)	(56)	(55)	(207)	-	(440)
Stvaranje privremenih razlika	23	48	-	66	13	4	-	154
Stanje 31. prosinca 2018. godine	66	1.274	(635)	166	174	148	(8)	1.185

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

11. OPOREZIVANJE (NASTAVAK)

INA, d.d.	Ispravak vrijednosti kratkotrajne imovine	Ispravak vrijednosti materijalne i nematerijalne imovine	Obračun amortizacije prethodno vrijednosno usklađene imovine	Ostala rezerviranja	Ispravak vrijednosti financijskih ulaganja	Porezni gubici	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2017. godine	42	1.230	(442)	162	118	574	1.684
Knjiženo u glavicu za tekuću godinu	-	-	-	(3)	2	-	(1)
Ukidanje privremenih razlika	(2)	(17)	(96)	(66)	(6)	(245)	(432)
Stvaranje privremenih razlika	1	31	-	48	12	-	92
Stanje 31. prosinca 2017. godine	41	1.244	(538)	141	126	329	1.343
Knjiženo u glavicu za tekuću godinu	-	-	-	-	34	-	34
Ukidanje privremenih razlika	(2)	(19)	(97)	(49)	(55)	(208)	(430)
Stvaranje privremenih razlika	22	45	-	59	12	4	142
Stanje 31. prosinca 2018. godine	61	1.270	(635)	151	117	125	1.089

12. ZARADA PO DIONICI

	INA Grupa	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Osnovna i razrijeđena dobit po dionici (kune po dionici)	117,75	121,99
Zarada	INA Grupa	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Zarada za izračun osnovne zarade po dionici	1.178	1.220
	1.178	1.220
Broj dionica	INA Grupa	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Ponderirani prosječni broj običnih dionica za izračun osnovne zarade po dionici (u milijunima)	Broj dionica	Broj dionica
	10	10

Dana 27. lipnja 2018. godine održana je Redovna godišnja skupština INA, d.d. te je donesena odluka o isplati dividende u iznosu od 812 milijuna kuna (81,20 kuna po dionici) dok je u 2017. godini isplaćeno 152 milijuna kuna (15,20 kuna po dionici).

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

13. NEMATERIJALNA IMOVINA

INA Grupa	Naftna i plinska polja	Softveri	Patenti, licence i ostala prava	Nematerijalna imovina u pripremi	Goodwill	Ukupno
Stanje na dan 1. siječnja 2017. godine	197	128	32	27	152	536
Povećanja	22	-	-	68	-	90
Amortizacija	-	(42)	(4)	-	-	(46)
Preračun koncesija u stranoj valuti	(18)	-	-	-	-	(18)
Emisijske jedinice (neto)	-	-	8	-	-	8
Prijenos	-	45	-	(45)	-	-
Stanje na dan 31. prosinca 2017. godine	201	131	36	50	152	570
Povećanja	64	-	-	57	-	121
Amortizacija	-	(44)	(3)	-	-	(47)
Umanjenje imovine u pripremi	(71)	-	-	-	-	(71)
Kupnja povezanog društva	48	-	-	-	-	48
Preračun koncesija u stranoj valuti	(12)	-	-	-	-	(12)
Emisijske jedinice (neto)	-	-	49	-	-	49
Prijenos	(1)	35	10	(58)	-	(14)
Stanje na dan 31. prosinca 2018. godine	229	122	92	49	152	644

U 2018. godini INA Grupa je umanjila imovinu u pripremi za iznos od 71 milijun kuna. U 2017. godini nije bilo umanjenja vrijednosti nematerijalne imovine na naftnim i plinskim poljima INA Grupe.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

13. NEMATERIJALNA IMOVINA (NASTAVAK)

INA, d.d.	Naftna i plinska polja	Softveri	Patenti, licence i ostala prava	Nematerijalna imovina u pripremi	Ukupno
Stanje na dan 1. siječnja 2017. godine	197	126	31	26	380
Povećanja	22	-	-	61	83
Amortizacija	-	(42)	(3)	-	(45)
Preračun koncesija u stranoj valuti	(18)	-	-	-	(18)
Prijenos	-	45	-	(45)	-
Emisijske jedinice (neto)	-	-	8	-	8
Stanje na dan 31. prosinca 2017. godine	201	129	36	42	408
Povećanja	64	-	-	52	116
Amortizacija	-	(44)	(2)	-	(46)
Umanjenje imovine u pripremi	(71)	-	-	-	(71)
Preračun koncesija u stranoj valuti	(12)	-	-	-	(12)
Emisijske jedinice (neto)	-	-	49	-	49
Prijenos	(1)	36	3	(51)	(13)
Stanje na dan 31. prosinca 2018. godine	181	121	86	43	431

13. NEMATERIJALNA IMOVINA (NASTAVAK)

Goodwill

Ulaganje Croscia, d.o.o. u Rotary Zrt. Mađarska

	INA Grupa	
	2018.	2017.
Nabavna vrijednost	296	296
Akumulirani gubici zbog umanjene vrijednosti	(144)	(144)
Neto knjigovodstvena vrijednost	152	152

Tijekom 2018. i 2017. godine napravljen je test na umanjenje *goodwill* koji se odnosi na društvo Rotary Zrt. pri čemu je test pokazao da nije potrebno umanjenje vrijednosti.

Nadoknadiivi iznos poslovanja društva Rotary Zrt. na dan 31. prosinca 2018. godine određen je na temelju izračuna vrijednosti u upotrebi korištenjem projekcija novčanog toka temeljenog na financijskim planovima odobrenim od strane Uprave društva za razdoblje od pet godina. Diskontna stopa koja se primjenjuje na procjene novčanih tokova je 8,6% (2017.: 7,6%) i novčani tokovi nakon razdoblja od pet godina uzimaju u obzir iskorištene dane imovine društva Rotary Zrt., prosječne dnevne cijene temeljene na dosadašnjim iskustvima i budućim predviđanjima u projekcijskom razdoblju. Također, troškovi su definirani u skladu s korištenjem imovine.

Zaključeno je da je fer vrijednost dosegula neto knjigovodstvenu vrijednost *goodwill*, priznatu u poslovnim knjigama te da nije potrebno dodatno umanjenje vrijednosti *goodwill*.

Izračun neto sadašnje vrijednosti društva Rotary Zrt. je najosjetljiviji na slijedeće pretpostavke:

- Dnevne cijene
- Iskorištenje
- Diskontne stope
- Trošak zaposlenika.

Promjene procjena ovih pretpostavki utjecale bi na neto sadašnju vrijednost (NSV) jedinica koje generiraju novac kroz utjecaj na vrijednost umanjenja priznatih u vezi s neto utrživom vrijednosti društva Rotary Zrt.

Predviđene dnevne cijene i iskorišteni dani temelje se na procjenama Uprave i dostupnim tržišnim podacima. Diskontne stope predstavljaju trenutnu tržišnu procjenu rizika specifičnih za društvo Rotary Zrt., uzimajući u obzir vremensku vrijednost novca i pojedinačne rizike predmetne imovine koji nisu uključeni u procjene novčanog toka.

INA - INDUSTRIJA NAFTE d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

14. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

a) Po poslovnim djelatnostima

INA Grupa

	Istraživanje i proizvodnja	Rafinerije i marketing	Korporativno i ostalo	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2017. godine				
Nabavna vrijednost	38.522	21.775	5.897	66.194
Ispravak vrijednosti	33.371	16.242	4.565	54.178
Neto knjigovodstvena vrijednost	5.151	5.533	1.332	12.016
Stanje 31. prosinca 2018. godine				
Nabavna vrijednost	44.603	22.516	5.953	73.072
Ispravak vrijednosti	39.591	16.543	4.654	60.788
Neto knjigovodstvena vrijednost	5.012	5.973	1.299	12.284

INA, d.d.

	Istraživanje i proizvodnja	Rafinerije i marketing	Korporativno i ostalo	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2017. godine				
Nabavna vrijednost	38.791	20.586	1.610	60.987
Ispravak vrijednosti	33.473	15.578	1.358	50.409
Neto knjigovodstvena vrijednost	5.318	5.008	252	10.578
Stanje 31. prosinca 2018. godine				
Nabavna vrijednost	39.259	21.304	1.629	62.192
Ispravak vrijednosti	34.335	15.890	1.381	51.606
Neto knjigovodstvena vrijednost	4.924	5.414	248	10.586

INA - INDUSTRIJA NAFTE d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

14. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (NASTAVAK)

b) Po vrsti imovine

INA Grupa

	Naftna i plinska polja	Zemljište i građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Vozila i uredska oprema	Sredstva zajedničke potrošnje	Investicije u tijeku	Ukupno
Nabavna vrijednost							
Stanje 1. siječnja 2017. godine	34.397	12.489	14.108	2.303	38	2.193	65.528
Povećanja	-	-	-	-	-	1.303	1.303
Promjene u kapitaliziranim troškovima dekomisije	199	-	-	-	-	-	199
Retranslacija inozemnog poslovanja	(141)	-	-	-	-	-	(141)
Aktiviranje, prijenos	708	161	253	45	5	(1.173)	(1)
Donos sa imovine namijenjene prodaji	-	-	8	-	-	-	8
Otuđenja	(23)	(367)	(188)	(61)	-	(62)	(701)
Reklasifikacije između kategorija	(1)	(40)	(44)	85	4	(4)	-
Tečajne razlike	-	(3)	(5)	(1)	-	-	(9)
Ostalo	-	(1)	5	4	-	-	8
Stanje 31. prosinca 2017. godine	35.139	12.239	14.137	2.375	47	2.257	66.194
Povećanja	-	-	-	-	-	1.696	1.696
Promjene u kapitaliziranim troškovima dekomisije	(32)	-	-	-	-	-	(32)
Retranslacija inozemnog poslovanja	29	-	-	-	-	-	29
Aktiviranje, prijenos	441	292	406	124	-	(1.256)	7
Kupnja povezanog društva	4.970	721	52	4	-	1	5.748
Donos sa imovine namijenjene prodaji	-	(12)	136	(2)	-	-	122
Dokapitalizacija povezanog društva	-	(11)	-	(1)	-	-	(12)
Otuđenja	(43)	(49)	(289)	(45)	-	(93)	(519)
Tečajne razlike	-	(101)	(61)	(1)	-	(1)	(164)
Ostalo	-	-	-	3	-	-	3
Stanje 31. prosinca 2018. godine	40.504	13.079	14.381	2.457	47	2.604	73.072

INA - INDUSTRIJA NAFTE d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

14. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (NASTAVAK)

b) Po vrsti imovine (nastavak)

INA Grupa

Ispravak vrijednosti	Naftna i plinska polja	Zemljište i građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Vozila i uredska oprema	Sredstva zajedničke potrošnje	Investicije u tijeku	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2017. godine	30.328	8.903	11.293	2.200	25	206	52.955
Amortizacija tekuće godine	1.022	248	414	69	-	-	1.753
Umanjenja (neto)	(3)	-	98	2	-	-	97
Vrijednosno usklađenje imovine u pripremi	48	-	-	-	-	-	48
Prijenos	(22)	12	14	(1)	5	(9)	(1)
Donos sa imovine namijenjene prodaji	-	-	8	-	-	-	8
Otuđenja	(23)	(359)	(184)	(58)	-	(61)	(685)
Reklasifikacije između kategorija	(5)	57	(126)	(65)	13	126	-
Tečajne razlike	-	(1)	(3)	-	-	(1)	(5)
Ostalo	-	-	4	4	-	-	8
Stanje 31. prosinca 2017. godine	31.345	8.860	11.518	2.151	43	261	54.178
Amortizacija tekuće godine	905	244	405	78	-	-	1.632
Promjene u kapitaliziranim troškovima dekomisije	(5)	-	-	-	-	-	(5)
Umanjenja (neto)	(4)	-	-	-	-	-	(4)
Umanjenje imovine u pripremi	36	-	-	-	-	-	36
Prijenos	-	-	4	-	-	(11)	(7)
Kupnja povezanog društva	4.778	665	48	4	-	(3)	5.492
Donos sa imovine namijenjene prodaji	-	(8)	128	(2)	-	-	118
Dokapitalizacija povezanog društva	-	(11)	-	(1)	-	-	(12)
Otuđenja	(43)	(25)	(290)	(43)	-	(93)	(494)
Tečajne razlike	1	(89)	(54)	(2)	-	-	(144)
Ostalo	-	(1)	(3)	2	-	-	(2)
Stanje 31. prosinca 2018. godine	37.013	9.635	11.756	2.187	43	154	60.788

INA - INDUSTRIJA NAFTE d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

14. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (NASTAVAK)

b) Po vrsti imovine (nastavak)

INA Grupa

	Naftna i plinska polja	Zemljište i građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Vozila i uredska oprema	Sredstva zajedničke potrošnje	Investicije u tijeku	Ukupno
Neto knjigovodstvena vrijednost							
Stanje 31. prosinca 2018. godine	3.491	3.444	2.625	270	4	2.450	12.284
Stanje 31. prosinca 2017. godine	3.794	3.379	2.619	224	4	1.996	12.016

INA - INDUSTRIJA NAFTE d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

14. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (NASTAVAK)

b) Po vrsti imovine (nastavak)

INA, d.d.	Naftna i plinska polja	Zemljište i građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Vozila i uredska oprema	Sredstva zajedničke potrošnje	Investicije u tijeku	Ukupno
Nabavna vrijednost							
Stanje 1. siječnja 2017. godine	34.499	10.534	11.143	1.879	38	2.349	60.442
Povećanja	-	-	-	-	-	1.269	1.269
Promjene u kapitaliziranim troškovima dekomisije	214	-	-	-	-	-	214
Retranslacija inozemnog poslovanja	(141)	-	-	-	-	-	(141)
Aktiviranje	728	177	210	42	-	(1.157)	-
Prijenosi	(22)	5	13	-	5	(2)	(1)
Smanjenja	(23)	(530)	(147)	(41)	-	(62)	(803)
Ostalo	-	1	4	2	-	-	7
Stanje 31. prosinca 2017. godine	35.255	10.187	11.223	1.882	43	2.397	60.987
Povećanja	-	-	-	-	-	1.559	1.559
Promjene u kapitaliziranim troškovima dekomisije	(29)	-	-	-	-	-	(29)
Retranslacija inozemnog poslovanja	29	-	-	-	-	-	29
Povećanje kapitala od transfera imovine u ovisno društvo	-	(15)	(1)	-	-	-	(16)
Aktiviranje	442	208	353	95	-	(1.098)	-
Prijenosi	-	-	14	-	-	(8)	6
Smanjenja	(42)	(15)	(163)	(31)	-	(93)	(344)
Ostalo	-	1	-	(2)	-	1	-
Stanje 31. prosinca 2018. godine	35.655	10.366	11.426	1.944	43	2.758	62.192

INA - INDUSTRIJA NAFTE d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

14. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (NASTAVAK)

b) Po vrsti imovine (nastavak)

INA, d.d.	Naftna i plinska polja	Zemljište i građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Vozila i uredska oprema	Sredstva zajedničke potrošnje	Investicije u tijeku	Ukupno
Ispravak vrijednosti							
Stanje 1. siječnja 2017. godine	30.346	7.587	9.331	1.643	35	331	49.273
Amortizacija tekuće godine	1.045	203	375	60	-	-	1.683
Umanjenje (neto)	(3)	-	-	-	-	-	(3)
Vrijednosno usklađenje imovine u pripremi	48	-	-	-	-	-	48
Prijenosi	(22)	11	12	2	5	(9)	(1)
Otuđenja	(22)	(335)	(141)	(38)	-	(62)	(598)
Ostalo	-	1	4	2	-	-	7
Stanje 31. prosinca 2017. godine	31.392	7.467	9.581	1.669	40	260	50.409
Amortizacija tekuće godine	914	181	363	68	-	-	1.526
Promjene u kapitaliziranim troškovima dekomisije	(5)	-	-	-	-	-	(5)
Umanjenje (neto)	(4)	-	-	-	-	-	(4)
Umanjenje imovine u pripremi	36	-	-	-	-	-	36
Dokapitalizacija povezanog društva	-	(11)	-	(1)	-	-	(12)
Prijenosi	-	-	3	1	-	(11)	(7)
Otuđenja	(42)	(13)	(158)	(31)	-	(93)	(337)
Ostalo	1	1	-	(2)	-	-	-
Stanje 31. prosinca 2018. godine	32.292	7.625	9.789	1.704	40	156	51.606

INA - INDUSTRIJA NAFTE d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

14. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (NASTAVAK)

b) Po vrsti imovine (nastavak)

INA, d.d.	Naftna i plinska polja	Zemljište i građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Vozila i uredska oprema	Sredstva zajedničke potrošnje	Investicije u tijeku	Ukupno
Neto knjigovodstvena vrijednost							
Stanje 31. prosinca 2018. godine	3.363	2.741	1.637	240	3	2.602	10.586
Stanje 31. prosinca 2017. godine	3.863	2.720	1.642	213	3	2.137	10.578

I) Rezerve nafte i plina

Sposobnost Društva i Grupe ostvarivati neto knjigovodstvenu vrijednost imovine vezane uz naftu i plin u budućnosti (vidi gore točku 14b) ovisi o preostalim komercijalnim rezervama nafte i plina. Tijekom 2018. godine, u Istraživanju i proizvodnji izradili su procjenu preostalih količina dokazanih razrađenih rezervi nafte i plina Društva koje su komercijalno povratne.

II) Vlasništvo nad zemljištem i građevinskim objektima

Zbog razvoja političkih događaja u Hrvatskoj od 1990. godine, pojedine općinske zemljišne knjige nisu u potpunosti sređene. Društvo je u tijeku postupka uknjižbe, putem mjesnih sudova u Hrvatskoj. Do datuma izdavanja ovih financijskih izvještaja Društvu nije postavljen nikakav zahtjev glede dokaza prava vlasništva nad tom imovinom.

III) Sredstva zajedničke potrošnje

Sredstva zajedničke potrošnje odnose se na stanove za zaposlene u Društvu i u nekima ovisnim društvima.

14. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (NASTAVAK)*IV) Iskazana vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme*

U okviru preispitivanja, Uprava je identificirala i ocijenila pokazatelje umanjenja u skladu s MRS-om 36. Test umanjenja proveden je na imovini na kojoj su identificirani indikatori umanjenja vrijednosti. Ukupno priznato umanjenje za INA Grupu iznosi 103 milijuna kuna u 2018. godini (2017. godine: 145 milijuna kuna).

- a) Istraživanje i proizvodnja bilježi umanjenje vrijednosti imovine u iznosu od 103 milijuna kuna u 2018. godine (u usporedbi s umanjenjem vrijednosti imovine u iznosu 45 milijuna kuna u 2017. godini):

- o Umanjenje vrijednosti negativnih bušotina u iznosu od 107 milijuna kuna je evidentirano na Božici 60 milijuna kuna, Bunjani 2 Jug 33 milijuna kuna, Drava II 14 milijuna kuna (2017.: umanjenje vrijednosti negativnih bušotina u iznosu od 48 milijuna kuna (Iva Duboka))
- o Ukidanje umanjenja vrijednosti imovine dekomisije u iznosu 4 milijuna kuna (2017.: 3 milijuna kuna)

Očekivane cijene ugljikovodika temelje se na stabilnom izgledu cijena iznad 70 USD/bbl u srednjoročnom razdoblju (nakon 2021. godine) dok su na dan 31. prosinca 2017. godine predviđanja bazirana na 50 USD/bbl. Sukladno tome, pokazatelji umanjenja u pogledu cijena ugljikovodika nisu identificirani i na kraju godine nisu provedeni testovi umanjenja vrijednosti.

No, budući da su identificirani indikatori umanjenja na pet kopnenih polja sa negativnim promjenama procijenjenih rezervi u odnosu na procjenu rezerve iz 2017. godine, tj. -1 MMboe promjene na Molve, Kalinovac, Hrastilnica, Ivanić i Žutica ukupnog utjecaja od 23.8 MMboe. Test umanjenja pripremljen je za svako pojedinačno polje jer su identificirani kao zasebne jedinice koje stvara novac. Međutim, te su izmjene na poljima sa značajnim obujmom proizvodnje i niskim cijenama proizvodnje pa nije bilo umanjenja vrijednosti na dan 31. prosinca 2018. godine.

- b) Budući da pokazatelji umanjenja nisu identificirani, test umanjenja za djelatnost Rafineriju i marketing nije proveden i nije evidentirano umanjenje imovine niti ukidanje umanjenja vrijednosti imovine u 2018. godini, niti u 2017. godini.
- c) Korporativno i ostalo ne bilježi umanjenje vrijednosti imovine u 2018. godini, usporedno s 2017. godini kada je umanjenje vrijednosti imovine iznosilo 100 milijuna kuna i odnosilo se na Platformu Labin.

Test umanjenja za platformu Labin potaknut je niskom iskoristivosti imovine. Test je temeljen na planiranom korištenju platforme u nadolazećim godinama te nije pokazao potrebu na dodatnim umanjenjem u 2018. godini.

Diskontne stope korištene u tekućoj procjeni 2018. godine i procjeni 2017. godine su specifične za imovinu i iznose kako slijedi:

	2018.	2017.
Istraživanje i proizvodnja		
Hrvatska	8,5%	9,1%
Sirija	17,0%	17,6%
Egipat	12,0%	13,6%
Angola	12,0%	13,6%
Rafinerije i marketing		
Hrvatska	9,5%	9,1%
Bosna i Hercegovina	12,0%	11,6%

Pri određivanju diskontne stope uključeni su rizični faktori za svaku zemlju (vidi bilješku 3).

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

14. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (NASTAVAK)

V) *Provjera ostatka vrijednosti*

Grupa je provjerila ostatak vrijednosti za potrebe obračuna amortizacije imajući u vidu izmijenjenu definiciju ostatka vrijednosti koju donosi MRS 16 i nije bilo potrebe za prilagođavanjem ostatka vrijednosti za tekuću i prethodnu godinu. Korisni vijek za obračun dekomisije je ažuriran kako bi se uskladio sa ekonomskim vijekom polja.

VI) *Imovina namijenjena prodaji*

Uprava očekuje da će transakcija prodaje završiti unutar sljedećih dvanaest mjeseci.

	INA Grupa	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Imovina namijenjena prodaji		
Nekretnine, postrojenja i oprema	4	8
Imovina klasificirana kao namijenjena prodaji	4	8

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.
 Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine
 (svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

15. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA (u odvojenim financijskim izvještajima INA, d.d.)

	INA, d.d.	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Ulaganja u ovisna društava	1.960	1.079
	INA, d.d.	
	2018.	2017.
Ulaganja u ovisna društva na dan 1. siječnja	1.079	805
ENERGOPETROL d.d. - dokapitalizacija	496	-
INA Adria B.V. - ulaganje	265	-
STSI, Integrirani tehnički servisi d.o.o. - povrat ispravka vrijednosti	39	-
INA SLOVENIJA d.o.o., - povrat ispravka vrijednosti	30	-
CROPLIN d.o.o. - povrat ispravka vrijednosti	25	-
CROSCO, naftni servisi d.o.o. - povrat ispravka vrijednosti	24	-
INA CRNA GORA d.o.o. - povrat ispravka vrijednosti	18	-
Holdina d.o.o. Sarajevo - dokapitalizacija	13	-
Holdina d.o.o. Sarajevo - povrat ispravaka vrijednosti	7	-
Hostin d.o.o. - povrat ispravka vrijednosti	7	-
PETROL d.d. RIJEKA - povrat ispravka vrijednosti	2	-
INA Maloprodajni servisi d.o.o. - povrat ispravka vrijednosti	1	-
Adrigas S.r.l. Milano - povrat ispravka vrijednosti	1	-
ENERGOPETROL d.d. - ispravak vrijednosti	(47)	-
CROSCO, naftni servisi d.o.o. - ispravak vrijednosti	-	(34)
CROSCO, naftni servisi d.o.o. - dokapitalizacija	-	433
STSI, Integrirani tehnički servisi d.o.o. - smanjenje temeljnog kapitala	-	(40)
Hostin d.o.o. - smanjenje temeljnog kapitala	-	(15)
INA MAZIVA d.o.o. - smanjenje temeljnog kapitala	-	(70)
Ukupno na dan 31. prosinca	1.960	1.079

15. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA (u odvojenim financijskim izvještajima INA, d.d.) (NASTAVAK)

Sljedeće promjene na ulaganjima u ovisna društva evidentirane su u 2018. godini:

Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu u sudski registar dana 9. ožujka 2018. godine provedeno je povećanje temeljnog kapitala u društvu HOLDINA Sarajevo d.o.o. uknjižbom vlasništva na 5 nekretnina. U knjigama INA d.d. isknjižena je imovina u vrijednosti 4 milijuna kuna, dok je udjel u HOLDINA Sarajevo d.o.o. povećan za procijenjenu vrijednost 13 milijuna kuna. Razlika od 9 milijuna kuna je priznata unutar ostalih poslovnih prihoda.

Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu u sudski registar dana 18. travnja 2018. godine provedeno je povećanje temeljnog kapitala u društvu ENERGOPETROL d.d. u iznosu 496 milijuna kuna, izdavanjem novih 10.480.000 dionica. Ovom transakcijom INA, d.d. povećala je ulaganje sa 67,02% to 88,66%.

Dana 15. studenoga 2018. godine INA, d.d. stekla je udjel u ENI B.V. u iznosu od 265 milijuna kuna, te je društvo promijenilo naziv u INA Adria B.V. Stjecanjem udjela u INA Adria B.V., INA, d.d. postala je i jedini vlasnik INAgip-a, društva koje je promijenilo naziv u INA Jadran d.o.o. i nastavila poslovati kao zajedničko upravljanje.

U 2018. godini, vrednovanjem udjela ovisnih društava prema metodi diskontiranih novčanih tokova u INA, d.d. priznat je povrat umanjenja udjela u iznosu od 107 milijuna kuna. Umanjenje udjela i povrat umanjenja vrijednosti udjela u društvima INA Grupe evidentirano je kako je navedeno iznad u tablici.

Sljedeće promjene su evidentirane u 2017. godini:

Rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu u sudski registar dana 20. siječnja 2017. godine provedeno je smanjenje temeljnog kapitala u društvu STSI d.o.o. u iznosu 40 milijuna kuna.

Rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu u sudski registar dana 23. siječnja 2017. godine provedeno je smanjenje temeljnog kapitala u društvu HOSTIN d.o.o. u iznosu 15 milijuna kuna.

Rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu u sudski registar dana 6. veljače 2017. godine provedeno je smanjenje temeljnog kapitala u društvu INA MAZIVA d.o.o. u iznosu 70 milijuna kuna.

Temeljem rješenja Trgovačkog suda u Zagrebu u sudski registar dana 20. srpnja 2017. godine provedeno je povećanje temeljnog kapitala u društvu CROSCO, d.o.o. u iznosu od 433 milijuna kuna.

INA, d.d. je kupnjom dionica Energopetrola u 2017. godini povećala svoj udio u Energopetrolu za 0,0179%.

Na dan 31. prosinca 2017. godini evidentirano je vrijednosno usklađenje udjela u društvu Crosco d.o.o. u iznosu od 34 milijuna kuna, temeljem usporedbe udjela i neto imovine Crosco Grupe.

Na dan 7. srpnja 2017. godine Crosco d.o.o. likvidirao je društvo CROSCO International d.o.o. Slovenia. Prije likvidacije CROSCO International d.o.o. bio je u 100% vlasništvu Crosca d.o.o.

Tijekom 2017. godine Crosco d.o.o. osnovao je novo društvo Crosco Ukraine LLC u kojem ima 100 % vlasništvo.

U nastavku su navedena ovisna društva u kojima Društvo ima udjel (*ovisno društvo u izravnom vlasništvu Društva):

15. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA (u odvojenim financijskim izvještajima INA, d.d.) (NASTAVAK)

Naziv ovisnog društva	Osnovna djelatnost	Mjesto osnutka i poslovanja	Udjel Grupe u vlasništvu i glasačkim pravima	
			31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
<i>Tehnološki servisi</i>				
*CROSCO, naftni servisi d.o.o.	Naftni servisi	Hrvatska	100%	100%
Crosco B.V.	Naftni servisi	Nizozemska	100%	100%
NORDIC SHIPPING LIMITED	Iznajmljivanje platformi	Maršalovi otoci	100%	100%
SEA HORSE SHIPPING Inc	Iznajmljivanje platformi	Maršalovi otoci	100%	100%
Rotary Zrt.	Naftni servisi	Mađarska	100%	100%
CROSCO UKRAINE LLC.	Naftni servisi	Ukrajina	100%	100%
CROSCO International d.o.o.	Naftni servisi	Bosna i Hercegovina	100%	100%
Crosco S.A. DE C.V.	Naftni servisi	Meksiko	99,90%	99,90%
<i>Istraživanje i proizvodnja nafte</i>				
*INA Naftaplin International Exploration and Production Ltd	Istraživanje i proizvodnja nafte	Guernsey	100%	100%
*INA ADRIA B.V. (prethodno ENI CROATIA B.V.)	Vađenje prirodnog plina	Nizozemska	100%	-
INA Jadran d.o.o. (prethodno INAgip d.o.o.)	Vađenje prirodnog plina	Hrvatska	100%	50%
<i>Turizam</i>				
*Hostin d.o.o.	Gospodarenje nekretninama, turizam	Hrvatska	100%	100%
<i>Pomoćne usluge</i>				
*STSI Integrirani tehnički servisi d.o.o.	Tehnički servisi	Hrvatska	100%	100%
*Top Računovodstvo Servisi d.o.o.	Računovodstvene usluge	Hrvatska	100%	100%
*Plavi tim d.o.o.	Informatičke usluge	Hrvatska	100%	100%
<i>Proizvodnja i trgovina</i>				
*INA MAZIVA d.o.o.	Proizvodnja i trgovina mazivima	Hrvatska	100%	100%
<i>Trgovina</i>				
*INA Slovenija d.o.o. Ljubljana	Vanjska trgovina	Slovenija	100%	100%
*INA BH d.d. Sarajevo	Vanjska trgovina	Bosna i Hercegovina	100%	100%
*Holdina d.o.o. Sarajevo	Vanjska trgovina	Bosna i Hercegovina	100%	100%
*INA d.o.o. Beograd	Vanjska trgovina	Srbija	100%	100%
*INA Kosovo d.o.o.	Vanjska trgovina	Kosovo	100%	100%
*Adrigas S.r.l. Milano	Projektiranje plinovoda	Italija	100%	100%
*INA Crna Gora d.o.o. Podgorica	Vanjska trgovina	Crna Gora	100%	100%
*PETROL d.d.	Trgovina	Hrvatska	100%	100%
*CROPLIN d.o.o.	Proizv. plina, distribucija plinovitih goriva	Hrvatska	100%	100%
*INA Maloprodajni servisi d.o.o.	Obavljanje trgovačkog posredovanja na domaćem i inozemnom tržištu	Hrvatska	100%	100%
*ENERGOPETROL d.d.	Trgovina na malo gorivima i mazivima	Bosna i Hercegovina	88,66%	67,02%
*INA BL d.o.o. Banja Luka	Trgovina	Bosna i Hercegovina	100%	100%

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

15. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA (u odvojenim financijskim izvještajima INA, d.d.) (NASTAVAK)

Na dan 31. prosinca 2018. i 2017. godine Croplin d.o.o. ima vlasnički udjel od 9,1% u Energo d.o.o. Rijeka i od 40% u Plinara Istočne Slavonije d.o.o. Vinkovci.

16. ULAGANJA U PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKI POTHVATI

Naziv društva	Djelatnost	% udjela u vlasništvu	INA Grupa		INA, d.d.	
			31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Terra mineralna gnojiva d.o.o.	Kupnja i prodaja robe, obavljanje trgovačkog posredovanja na	50,00%	150	-	150	-
Elektrometal d.d.	Distribucija plina	30,75%	-	-	-	-
			150	-	150	-

Temeljem Ugovora o kupoprodaji poslovnog udjela, koji su dana 9. listopada 2017. godine potpisali INA, d.d. i SOL S.p.A. Monza, prodan je cjelokupan udio (37,21%) INA, d.d. u SOL-INA za 24 milijuna kuna.

Osim ulaganja navedenih iznad, Društvo ima udjele u drugim društvima, kako slijedi:

Naziv društva	Djelatnost	Mjesto osnutka i zemlja poslovanja	INA Grupa i INA, d.d.	
			31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Hayan Petroleum Company *	Operativna kompanija (istraživanje, razvoj i proizvodnja nafte)	Damask, Sirija	50%	50%
TERME Zagreb d.o.o.	Rekreacija i zdravstveni turizam	Zagreb, Hrvatska	50%	50%
INAgip d.o.o. Zagreb*	Istraživanje i proizvodnja plina	Zagreb, Hrvatska	-	50%
ED INA d.o.o. Zagreb*	Istraživanje, razrada i proizvodnja ugljikovodika	Zagreb, Hrvatska	50%	50%
Marina Petroleum Company*	Istraživanje i proizvodnja nafte	Kairo, Egipat	50%	50%
TERRA MINERALNA GNOJIVA	Kupnja i prodaja robe, obavljanje trgovačkog posredovanja na domaćem i inozemnom tržištu	Zagreb, Hrvatska	50%	-
Belvedere d.d.	Hotelijerstvo	Dubrovnik, Hrvatska	31,80%	31,80%
ELEKTROMETAL d.d.	Instalacija i montaža, proizvodnja vatrootpornih elemenata, distribucija plina	Bjelovar, Hrvatska	30,75%	30,75%

*ulaganja koja su zajednička upravljanja u INA, d.d. i INA Grupa

Na dan 15. studenoga 2018. godine, INAgip je reklasificiran sa ulaganja u pridružena društva i zajednički pothvati na ulaganja u ovisna društva jer je INA, d.d. stekla 100% udjela u INA Adria B.V.

16. ULAGANJA U PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKI POTHVATI (NASTAVAK)

Sljedeća tablica u ukupnom iznosu prikazuje financijske podatke o svim pojedinačno nematerijalnim pridruženim društvima u kojima Grupa ima udjele:

	INA Grupa i INA, d.d.	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Ukupna knjigovodstvena vrijednost udjela u pojedinačno pridruženim društvima	-	-
Udjel Grupe u dobiti nematerijalno pridruženih društava	-	-
Udjel Grupe u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	-	-
Udjel Grupe u ukupnoj sveobuhvatnoj dobiti	-	-

Temeljem rješenja Trgovačkog suda od 2. srpnja 2018. godine osnovano je društvo Terra mineralna gnojiva d.o.o. U društvu Terra mineralna gnojiva d.o.o., INA d.d. ima 50 % vlasništva, te sudjeluje s uplatom 50.000 kuna u temeljni kapital društva.

Na dan 31. listopada 2018. godine INA, d.d. i Prvo plinarsko društvo d.o.o. kao investitori potpisali su s Centrom za restrukturiranje i prodaju (CERP) kao predstavnikom Republike Hrvatske Ugovor o dokapitalizaciji Petrokemije d.d. INA, d.d. i Prvo plinarsko društvo d.o.o. uplatile su ukupno 300 milijuna kuna (svaka 150 milijuna kuna) za 30.000.000 dionica Petrokemije d.d., nakon čega su postali većinski vlasnici Petrokemije s udjelom većim od 50% te pripadajućim upravljačkim pravima. Transakcija je provedena kroz partnersko društvo (zajednički pothvat) PPD-a i INA, d.d., Terra mineralna gnojiva d.d., koja posluje u skladu s potpisanim dioničarskim ugovorom.

Na dan 31. prosinca 2018. godine, udio INA, d.d. i Grupe u dvomjesečnom rezultatu Petrokemija Grupe, nije uključen u financijske izvještaje INA Grupe.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.
 Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine
 (svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

16. ULAGANJA U PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKI POTHVATI (NASTAVAK)

Sažetak izvještaja o financijskom položaju u Terra mineralna gnojiva d.o.o. -konsolidirano

	Petrokemija d.d.
Mjesto osnutka i sjedište poslovanja	Kutina; Hrvatska
Udjel u vlasništvu	54,00%
	31. listopada 2018.*
Kratkotrajna imovina	854
Dugotrajna imovina	719
Kratkoročne obveze	(645)
Dugoročne obveze	(612)
	31. listopada 2018.*
Poslovni prihodi	-
Rashodi iz osnovne djelatnosti	-
Ukupni sveobuhvatn dobit/(gubitak) za godinu	-
Udio Grupe u dobiti/(gubitku)	-
	31. prosinca 2018.
Udio Grupe u neto imovini	
Ulaganje u zajednički pothvat	150
Ispravak vrijednosti	-
Neto knjigovodstvena vrijednost udjela Grupe	150

* zadnji dostupni podaci su iz listopada 2018. godine

Dana 17. ožujka 2017. godine, evidentirano je stjecanje udjela INA, d.d. od 30,75% u Elektrometalu d.d. u iznosu od 8 milijuna kuna temeljem predstečajne nagodbe. Istodobno je provedeno i umanjenje udjela u Elektrometalu u cjelokupnom iznosu.

	Elektrometal d.d.
Mjesto osnutka i sjedište poslovanja	Bjelovar; Hrvatska
Udjel u vlasništvu	30,75%
	18. rujna 2017.*
Kratkotrajna imovina	28
Dugotrajna imovina	39
Kratkoročne obveze	147
Dugoročne obveze	-
Prihodi iz osnovne djelatnosti	87
Dobitak tekuće godine	16
Ukupni sveobuhvatni dobitak tekuće godine	16
Udio Grupe u dobiti	-
	31. prosinca 2018.
Udio Grupe u neto imovini	
Ulaganje u pridružena društva	8
Ispravak vrijednosti	(8)
Neto knjigovodstvena vrijednost udjela Grupe	-

*zadnji dostupni podaci su iz rujna 2017. godine

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

17. OSTALA ULAGANJA

	INA Grupa		INA, d.d.	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	9	6	7	6
Depoziti	7	7	7	7
Dani dugoročni krediti ovisnim društvima	-	-	738	656
	16	13	752	669

Ukupni iznos danih dugoročnih kredita je plasiran ovisnim društvima (vidi bilješku 36).

18. DUGOROČNA POTRAŽIVANJA I OSTALA IMOVINA

INA Grupa	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Potraživanje po dugoročnom ugovoru	436	-
Predujmovi za nekretnine, postrojenja i opremu	181	15
Potraživanja po stambenim kreditima	49	60
Predujmovi za nematerijalnu imovinu	25	21
Ostala dugoročna potraživanja	41	-
	732	96

INA, d.d.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Potraživanje po dugoročnom ugovoru	436	-
Predujmovi za nekretnine, postrojenja i opremu	180	13
Potraživanja po stambenim kreditima	49	60
Predujmovi za nematerijalnu imovinu	25	21
Dugoročna potraživanja od ovisnih društava	12	11
Ostala dugoročna potraživanja	41	-
	743	105

Prije 1996. godine Društvo je prodalo vlastite stanove svojim zaposlenicima u skladu sa zakonima Republike Hrvatske. Prodaja ove imovine uglavnom je bila na kredit i potraživanja od prodaje otplaćuju se mjesečno u razdoblju od 20 do 35 godina. Obveza prema državi koja predstavlja 65% vrijednosti prodanih stanova iskazana je u ostalim dugoročnim obvezama (vidi bilješku 28). Potraživanja su osigurana hipotekama na prodane stanove. Glavnica je iskazana u iznosu potraživanja, bez kamate.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

19. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA

Vlasnički instrumenti raspoloživi za prodaju

INA Grupa i INA, d.d.

Ime društva	% udjela u kapitalu u vlasništvu INA, d.d.	Djelatnost	INA Grupa i INA, d.d.	
			31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Jadranski Naftovod d.d.	11,795%	Posjedovanje i upravljanje naftovodom	321	321
OMV Slovenija d.o.o. Koper	7,75%	Trgovina naftom i naftnim derivatima	31	31
Plinara d.o.o. Pula	49,00%	Distribucija i trgovanje plinovitim gorivima	17	17
BINA-FINCOM d.d. Zagreb	5,00%	Izgradnja autocesta i drugih cesta, uzletišta u zračnim lukama	12	12
HOC Bjelolasica d.o.o. Ogulin	7,17%	Rad sportskih objekata	5	5
Ukupni trošak			386	386
Fer vrijednosno usklađenje Jadranski Naftovod d.d.			110	298
Fer vrijednosno usklađenje Plinara d.o.o. Pula			-	(2)
Fer vrijednosno usklađenje HOC Bjelolasica d.o.o. Ogulin			(5)	(5)
Fer vrijednosno usklađenje BINA-FINCOM d.d. Zagreb			(12)	(12)
Ukupno vrijednosno usklađenje			93	279
			479	665

Kao što je objašnjeno u bilješci 36, značajan dio poslovnih prihoda JANAF-a d.d ostvaren je poslovanjem s INA, d.d.

Vrijednost udjela u JANAF-u iskazana je prema tržišnoj vrijednosti dionica na Zagrebačkoj burzi na dan 31. prosinca 2018. godine. Neto knjigovodstvena vrijednost udjela u JANAF-u smanjila se u odnosu na stanje 31. prosinca 2017. godine u iznosu od 187,8 milijuna kuna, temeljem smanjenja tržišne vrijednosti dionica JANAF-a na Zagrebačkoj burzi. Tržišna vrijednost dionica (118.855 dionica) na dan 31. prosinca 2018. godine iznosila je 3.620 kuna (31. prosinca 2017. godine iznosila je 5.200 kuna po dionici).

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

20. ZALIHE

	INA Grupa		INA, d.d.	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Gotovi rafinerijski proizvodi	907	693	860	646
Nedovršena proizvodnja	558	549	556	548
Sirova nafta	516	580	516	579
Roba	246	117	173	66
Sirovine	222	152	156	104
Rezervni dijelovi i sitan inventar	196	173	90	78
	2.645	2.264	2.351	2.021

Na dan 31. prosinca 2018. godine i 2017. godine zalihe su bile iskazane niže od troška nabave i neto utržive vrijednosti.

21. POTRAŽIVANJA OD KUPACA, NETO

	INA Grupa		INA, d.d.	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Potraživanja od kupaca	2.332	2.238	1.829	1.791
Ispravak vrijednosti za sumnjiva potraživanja	(495)	(845)	(339)	(673)
	1.837	1.393	1.490	1.118

Potraživanja koja su klasificirana kao naplativa umanjena su korištenjem postotka za očekivanje kreditne gubitke (*ECL*). Učinak gubitaka od umanjenja vrijednosti korištenjem *ECL*-a za naplativa potraživanja od 0,11% iznosi 1 milijun kuna u 2018. godini, a utjecaj na zadržanu dobit 2017. godine iznosi 2 milijuna kuna (*ECL*: 0,31%).

Društvo i Grupa nastavljaju s procjenom nadoknadivosti potraživanja koja su klasificirana kao nenaplativa prema računovodstvenoj politici. Učinak tranzicije priznaje se u zadržanoj dobiti u iznosu od 58 milijuna kuna.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

21. POTRAŽIVANJA OD KUPACA, NETO (NASTAVAK)

Ispravak sumnjivih i spornih potraživanja:

	INA Grupa		INA, d.d.	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Stanje na početku godine	787	1.085	616	843
Dodatno povećanje ispravka vrijednosti	80	192	77	190
Otpisano u toku godine	(64)	(92)	(61)	(39)
Naplaćena otpisana potraživanja	(308)	(340)	(293)	(321)
Stanje na kraju godine	495	845	339	673

Starosna struktura ispravljenih potraživanja od kupaca:

	INA Grupa		INA, d.d.	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
manje od 180 dana	1	60	1	58
181-365 dana	63	105	62	105
preko 366 dana	431	680	276	510
	495	845	339	673

Potraživanja od kupaca, neto u tablici iznad za INA Grupu također uključuju potraživanja od povezanih strana u iznosu od 193 milijuna kuna na dan 31. prosinca 2018. godine, (2017. godine 167 milijuna kuna) sa povezanim stranama izvan INA Grupe (vidi bilješku 36).

22. OSTALA POTRAŽIVANJA

	INA Grupa		INA, d.d.	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Potraživanja od radilišta u inozemstvu	52	60	52	60
Više plaćeni porezi	25	115	1	63
Potraživanja za predujmove	11	1	3	1
Potraživanja od radnika	5	3	1	2
Ostala potraživanja	28	31	16	18
	121	210	73	144

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

23. OSTALA KRATKOTRAJNA IMOVINA

	INA Grupa		INA, d.d.	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Pozitivna fer vrijednost derivativa	113	62	113	62
Predujmovi za carine, pristojbe i druge troškove	48	46	31	31
Dani kratkoročni krediti i depoziti	5	6	3	3
Nedospjela naplata prihoda	1	5	1	5
Kratkoročni dio dugoročnih danih kredita	-	-	15	598
Ispravak vrijednosti kredita	-	-	-	(223)
Ostalo	7	20	2	18
	174	139	165	494

24. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

Novac obuhvaća novac u blagajni i depozite po viđenju.

Novčani ekvivalenti jesu kratkotrajna, visoko likvidna ulaganja koja se mogu brzo konvertirati u poznate iznose novca i podložna su beznačajnom riziku promjena vrijednosti. Depoziti po viđenju su uplaćeni u financijskim institucijama te se mogu povući na zahtjev, bez prethodne obvezne najave te bez naplate naknade.

	INA Grupa		INA, d.d.	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Depoziti po viđenju	382	312	304	257
Depoziti do tri mjeseca	4	60	-	59
Novac u blagajni	36	56	31	48
Novac i novčani ekvivalenti u izvještaju o financijskom položaju	422	428	335	364
Novac i novčani ekvivalenti u izvještaju o novčanom toku	422	428	335	364

25. OBVEZE PO BANKOVNIM KREDITIMA I TEKUĆI DIO OBVEZA PO DUGOROČNIM KREDITIMA

	INA Grupa		INA, d.d.	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Obveze po bankovnim kreditima	1.962	1.581	1.767	1.359
Tekući dio obveza po dugoročnim kreditima	125	122	125	122
	2.087	1.703	1.892	1.481

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

25. OBVEZE PO BANKOVNIM KREDITIMA I TEKUĆI DIO OBVEZA PO DUGOROČNIM KREDITIMA (NASTAVAK)

	INA Grupa		INA, d.d.	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Neosigurani bankovni krediti u EUR	1.119	923	1.079	882
Neosigurani bankovni krediti u USD	600	489	588	477
Neosigurani bankovni krediti u HRK	243	143	100	-
Neosigurani bankovni krediti u HUF	-	26	-	-
	1.962	1.581	1.767	1.359

Najznačajniji kratkoročni krediti na dan 31. prosinca 2018. godine su ugovori o kreditnim linijama s prvoklasnim svjetskim bankama za financiranje kupovine nafte i naftnih derivata (*trade finance*), ugovori o okvirnim linijama s bankama u zemlji namijenjeni odobravanju kredita, te izdavanju bankovnih garancija i akreditiva, te ugovori o kratkoročnim kreditnim linijama s inozemnim kreditorima.

Kratkoročni krediti su ugovoreni kao viševalutne linije uz varijabilne kamatne stope. Krediti INA, d.d. su neosigurani i većina ih ne sadrži ugovorene financijske klauzule.

Za osiguranje kratkoročnih kreditnih linija ovisnih društava INA Grupe su izdane korporativne garancije INA, d.d.

26. OBVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA, POREZI I DOPRINOSI I DRUGE KRATKOROČNE OBVEZE

	INA Grupa		INA, d.d.	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Obveze prema dobavljačima	1.720	1.171	1.242	787
Porez na dodanu vrijednost, trošarine i ostali porezi	556	573	485	499
Obveze za plaće	149	131	95	83
Ukalkulirane naknade za bonuse	120	114	73	70
Negativna fer vrijednost derivativa	92	65	92	65
Doprinosi, porez iz i na plaće i prirezi	56	53	29	28
Obveze za predujmove	55	66	38	62
Ukalkulirani troškovi neiskorištenog godišnjeg odmora	47	44	23	24
Naknada za rudnu rentu	35	43	35	43
Ugovorne obveze	28	26	-	-
Obračunati troškovi	5	3	-	-
Ukalkulirane kamate na dugoročne kredite	3	5	3	4
Ostalo	56	43	36	23
	2.922	2.337	2.151	1.688

Po mišljenju Uprave, iskazani iznosi kratkoročnih obveza približni su njihovim fer vrijednostima.

Neto obveze prema dobavljačima također uključuju obveze prema povezanim stranama INA Grupe u iznosu od 164 milijuna kuna na dan 31. prosinca 2018. godine (2017.: 149 milijuna kuna) (vidi bilješku 36).

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

26. OBVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA, POREZI I DOPRINOSI I DRUGE KRATKOROČNE OBVEZE (NASTAVAK)

Ukalkulirani trošak neiskorištenog godišnjeg odmora određen je na temelju stvarnih podataka (broj radnika, neiskorišteni dani, plaće) koji se uzimaju u izračun.

27. OBVEZE PO DUGOROČNIM KREDITIMA

Dugoročni krediti su ugovoreni u više stranih valuta i podliježu različitim kamatnim stopama. Dugoročni krediti INA, d.d. su neosigurani i većina sadrži ugovorene financijske klauzule koje su ispunjene.

Neotplaćeni krediti Grupe su kako slijedi:

Svrha kredita	Valuta kredita	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Projektno financiranje	USD, EUR	125	244
		125	244
Dio koji dospijeva u roku od jedne godine		(125)	(122)
Ukupni dugoročni krediti INA, d.d.		-	122
Obveze po financijskom najmu		4	-
Ostali dugoročni krediti INA Grupe	EUR, USD, HUF, HRK	-	-
		4	122
Dio koji dospijeva u roku od jedne godine		-	-
Ukupni dugoročni krediti INA Grupe		4	122

INA Grupa	Prosječna ponderirana kamatna stopa 31. prosinca 2018.	Prosječna ponderirana kamatna stopa 31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	%	%		
Bankovni krediti u američkim dolarima	4,01	2,95	98	190
Bankovni krediti u eurima	1,23	1,23	27	54
Obveze po financijskom najmu			4	-
Ukupno			129	244
Dio koji dospijeva u roku jedne godine			(125)	(122)
Ukupni dugoročni krediti			4	122

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

27. OBVEZE PO DUGOROČNIM KREDITIMA (NASTAVAK)

INA, d.d.	Prosječna ponderirana kamatna stopa	Prosječna ponderirana kamatna stopa	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	%	%		
Bankovni krediti u američkim dolarima	4,01	2,95	98	190
Bankovni krediti u eurima	1,23	1,23	27	54
Ukupno			125	244
Dio koji dospijeva u roku jedne godine			(125)	(122)
Ukupni dugoročni krediti			-	122

Ovi krediti dospijevat će na otplatu kako slijedi:

	INA Grupa		INA, d.d.	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Kratkoročni dio dugoročnih kredita	125	122	125	122
Dospijeće od jedne do dvije godine	4	122	-	122
Ukupno	129	244	125	244

Promjene dugoročnih kredita tijekom godine mogu se svesti na sljedeće:

	INA Grupa	INA, d.d.
Stanje 1. siječnja 2017. godine	406	406
Novi krediti	-	-
Otplate	(129)	(129)
Negativne tečajne razlike	(33)	(33)
Stanje 31. prosinca 2017. godine	244	244
Plaćanje unutar jedne godine (uključivo bankovni krediti - bilješka 25)	122	122
Plaćanje nakon više od jedne godine	122	122
Stanje 1. siječnja 2018. godine	244	244
Novi krediti	-	-
Financijski najmovi	4	-
Otplate	(122)	(122)
Negativne tečajne razlike	3	3
Stanje 31. prosinca 2018. godine	129	125
Plaćanje unutar jedne godine (uključivo bankovni krediti - bilješka 25)	125	125
Plaćanje nakon više od jedne godine	4	-

27. OBVEZE PO DUGOROČNIM KREDITIMA (NASTAVAK)

Neotplaćeni dugoročni krediti na dan 31. prosinca 2018. godine, te ugovoreni krediti tijekom 2018. godine sažeti su kako slijedi:

EBRD

U 2010. godini INA, d.d. je zaključila ugovor o dugoročnom kreditu s EBRD-om u iznosu od 160 milijuna EUR uz alternativno povlačenje i u USD. Kredit je namijenjen za financiranje završetka prve faze modernizacije rafinerija Sisak i Rijeka. U 2014. godini potpisan je dodatak ugovoru o kreditu kojim su poboljšani uvjeti preostalog iznosa kredita u korištenju i kojim je dospijeće prolongirano do 2019. godine. U 2018. godini potpisan je novi dodatak ugovoru o kreditu kojim su poboljšani uvjeti preostalog iznosa kredita u korištenju.

ING BANK N.V., LONDON BRANCH

U 2018. godini INA, d.d. je potpisala ugovor o dugoročnom viševalutnom revolving kreditu za opće svrhe financiranja u iznosu od 300 milijuna USD. Kreditori su bankovne grupacije koje zastupaju i međunarodne i domaće banke. Zastupnik je ING Bank N.V., London Branch. Dospijeće kredita je tri godine, s opcijom produženja za 1+1 godinu.

MOL Grupa

U 2018. godini INA, d.d. je potpisala dodatak ugovoru o dugoročnom interkompanijskom viševalutnom revolving zajmu za opće svrhe financiranja koji je dan na raspolaganje od strane MOL Grupe u iznosu od 100 milijuna USD, a s dospijećem zajma od tri godine.

Usklada obveza nastalih iz financijske aktivnosti

Tablica u nastavku navodi pojedinosti o promjenama u obvezama koje proizlaze iz financijskih aktivnosti, uključujući i novčane i nenovčane promjene, a za koje INA Grupa i INA, d.d. smatraju da su materijalno značajni. Obveze koje proizlaze iz financijskih aktivnosti su one za koje su novčani tokovi ili budući novčani tokovi klasificirani u konsolidirane i odvojene izvještaje o novčanim tokovima kao novčani tokovi iz financijskih aktivnosti.

INA Grupa

	1. siječnja 2018.	Novčani tok	Tečajne razlike	Promjena fer vrijednosti	Ostalo	31 prosinca 2018.
Kratkoročni krediti	1.703	387	(3)	-	-	2.087
Dugoročni krediti	122	(122)	-	-	4	4
Obveze za dividendu	-	(812)	-	-	812	-
Derivativi	65	62	-	(36)	-	91
Ukupna obveza	1.890	(485)	(3)	(36)	816	2.182

INA, d.d.

	1. siječnja 2018.	Novčani tok	Tečajne razlike	Promjena fer vrijednosti	Ostalo	31 prosinca 2018.
Kratkoročni krediti	1.481	408	4	-	-	1.893
Kratkoročni krediti od povezanih strana	184	10	-	-	-	194
Dugoročni krediti	122	(122)	-	-	-	-
Obveze za dividendu	-	(812)	-	-	812	-
Derivativi	65	62	-	(36)	-	91
Ukupna obveza	1.852	(454)	4	(36)	812	2.178

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

27. OBVEZE PO DUGOROČNIM KREDITIMA (NASTAVAK)

INA Grupa

	1. siječnja 2017.	Novčani tok	Tečajne razlike	Promjena fer vrijednosti	Ostalo	31 prosinca 2017.
Kratkoročni krediti	2.841	(1.002)	(136)	-	-	1.703
Dugoročni krediti	271	(129)	(20)	-	-	122
Obveze za dividendu	-	(152)	-	-	152	-
Derivativi	64	(19)	-	20	-	65
Ukupna obveza	3.176	(1.302)	(156)	20	152	1.890

INA, d.d.

	1. siječnja 2017.	Novčani tok	Tečajne razlike	Promjena fer vrijednosti	Ostalo	31 prosinca 2017.
Kratkoročni krediti	2.618	(1.004)	(133)	-	-	1.481
Kratkoročni krediti od povezanih strana	250	64	-	-	(130)	184
Dugoročni krediti	271	(129)	(20)	-	-	122
Obveze za dividendu	-	(152)	-	-	152	-
Derivativi	64	(19)	-	20	-	65
Ukupna obveza	3.203	(1.240)	(153)	20	22	1.852

Nepoštivanje kreditnog aranžmana

Tijekom 2018. godine ovisna društva INA Grupe i INA, d.d. su na vrijeme platili sve obveze po osnovi primljenih kredita (glavnicu, kamate, naknade) te po toj osnovi nije bilo nikakvih zakašnjenja niti neispunjenja.

28. OSTALE DUGOROČNE OBVEZE

	INA Grupa		INA, d.d.	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Obveze prema državi za prodane stanove	26	33	26	33
Ukalkulirani prihod za prodane stanove	3	4	3	4
Ostale dugoročne obveze	16	15	15	14
	45	52	44	51

Dugoročne obveze prema državi odnose se na prodaju stanova zaposlenicima i bivšim zaposlenicima u skladu s državnim programom (vidi bilješku 18). Prema zakonskim propisima, 65% prihoda od prodaje stanova plaća se državi po primitku sredstava od strane Društva i Grupe. Prema zakonu, INA, d.d. nema obvezu doznačiti sredstva prije naplate.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

29. REZERVIRANJA

INA Grupa	Rezerviranja za napuštanje proizvodnih polja	Rezerviranja za zaštitu okoliša	Sudski sporovi	Rezerviranja za obnovljive izvore	Poticajne mjere	Rezerviranja za porez u Angoli	Ostalo	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2017. godine	2.328	308	159	-	19	275	329	3.418
Godišnji trošak	-	42	41	115	11	-	5	214
Utjecaji promjena u procjeni	199	24	-	-	-	(26)	(33)	164
Kamate	11	4	-	-	-	-	5	20
Iskorištenje/ukidanje rezerviranja tijekom godine	-	(43)	(63)	-	(13)	(249)	(17)	(385)
Stanje 31. prosinca 2017. godine	2.538	335	137	115	17	-	289	3.431
Povećanje zbog kupnje ovisnog društva	311	-	-	-	-	-	-	311
Godišnji trošak	-	151	42	32	11	-	18	254
Utjecaji promjena u procjeni	(63)	4	-	-	-	-	-	(59)
Kamate	53	8	-	-	-	-	-	61
Iskorištenje/ukidanje rezerviranja tijekom godine	-	(86)	(38)	(72)	(17)	-	(20)	(233)
Stanje 31. prosinca 2018. godine	2.839	412	141	75	11	-	287	3.765

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

29. REZERVIRANJA (NASTAVAK)

INA, d.d.	Rezerviranja za napuštanje proizvodnih polja	Rezerviranja za zaštitu okoliša	Sudski sporovi	Rezerviranja za obnovljive izvore	Poticajne mjere	Rezerviranja za porez u Angoli	Ostalo	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2017. godine	2.475	296	66	-	16	275	303	3.431
Godišnji trošak	-	41	20	115	-	-	5	181
Utjecaji promjena u procjeni	210	24	-	-	-	(26)	(33)	175
Kamate	16	4	-	-	-	-	5	25
Iskorištenje/ukidanje rezerviranja tijekom godine	-	(42)	(49)	-	(10)	(249)	-	(350)
Stanje 31. prosinca 2017. godine	2.701	323	37	115	6	-	280	3.462
Povećanje zbog kupnje ovisnog društva	333	-	-	-	-	-	-	333
Godišnji trošak	-	151	18	32	-	-	11	212
Utjecaji promjena u procjeni	(61)	8	-	-	-	-	-	(53)
Kamate	56	8	-	-	-	-	5	69
Iskorištenje/ukidanje rezerviranja tijekom godine	-	(82)	(25)	(72)	(4)	-	(12)	(195)
Stanje 31. prosinca 2018. godine	3.029	408	30	75	2	-	284	3.828
				INA Grupa		INA, d.d.		
				31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	
Po ročnosti:								
Kratkoročne obveze				303	312	229	221	
Dugoročne obveze				3.462	3.119	3.599	3.241	
				3.765	3.431	3.828	3.462	

INA - Industrija nafte, d.d.

29. REZERVIRANJA (NASTAVAK)

Rezerviranja za napuštanje proizvodnih polja (dekomisija)

Društvo i Grupa evidentiraju rezerviranja nakon početnog priznavanja za sadašnju vrijednost procijenjenih budućih troškova napuštanja proizvodnih naftnih i plinskih objekata nakon prestanka proizvodnje. Procjena rezerviranja se temelji na važećim zakonskim propisima, tehnologiji i razini cijena. Kreira se imovina dekomisije u iznosu ekvivalentnom procijenjenom rezerviranju, koja se također amortizira kao dio kapitalnih troškova imovine. Svaka promjena u sadašnjoj vrijednosti procijenjenih troškova se odražava kao usklađenje rezerviranja i vrijednosti imovine dekomisije.

Na dan 31. prosinca 2018. godine INA, d.d. priznala je rezerviranja za napuštanje 45 proizvodnih naftnih i plinskih polja, 6 neproizvodnih polja, 10 pozitivnih neproizvodnih polja i 357 negativnih neproizvodnih bušotina. Na dan 31. prosinca 2017. godine INA, d.d. priznala je rezerviranja za napuštanje 45 proizvodnih naftnih i plinskih polja, 7 neproizvodna polja, 10 pozitivnih neproizvodnih polja i 357 negativnih neproizvodnih bušotina.

Rezerviranje za zaštitu okoliša

Na dan 31. prosinca 2018. godine rezerviranje za zaštitu okoliša iznose 412 milijuna kuna za (31. prosinca 2017.: 335 milijuna kuna). Rezerviranje za zaštitu okoliša odnosi se na procijenjene buduće troškove zbrinjavanja akumuliranog otpada od prethodnih aktivnosti, iskope onečišćenog tla i dovoz zamjenskog materijala tijekom rekonstrukcija maloprodajnih mjesta, te sveobuhvatna istraživanja za utvrđivanje opsega onečišćenja tla i podzemnih voda.

Emisijske jedinice (kvote)

Unutar Sustava trgovanja emisijskim jedinicama, postrojenjima INA, d.d. dodijeljene su određene emisijske jedinice besplatno. Emisijske jedinice dodjeljuju se na godišnjoj razini, a zauzvrat INA, d.d. je dužna predati emisijske jedinice jednake verificiranim emisijama. Besplatne emisijske jedinice dodjeljuju se na temelju obrasca Europske komisije koji popunjavaju postrojenja, a koji se dostavlja Ministarstvu zaštite okoliša i prirode svake godine do 31. prosinca tekuće godine za tu istu godinu.

INA, d.d. usvojila je obračun troškova po neto principu na besplatno dodijeljene emisijske jedinice. Dakle, rezerviranje se priznaje samo kad stvarna emisija prekorači dodijeljenu. Rezerviranja za obvezu emisijskih jedinica koje prelaze broj besplatno dodijeljenih emisijskih jedinica umanjuje se kupljenim emisijskim jedinicama. Trošak emisijskih jedinica priznaje se kao ostali materijalni trošak. Detaljno objašnjenje načina rezerviranja te obračunavanja dano je Pravilnikom o upravljanju emisijama stakleničkih plinova i emisijskim jedinicama u INA, d.d.

Emisijske jedinice raspodjeljuje nadležno tijelo, a dodjeljuju se besplatno na razdoblje od jedne godine.

Sudski sporovi

Rezerviranja za sudske sporove se temelje na izvješću pravnog stručnjaka, uzimajući u obzir vrijednosti potraživanja i vjerojatnost odljeva resursa koji će biti potrebni za podmirenje obveze.

Rezerviranje za obnovljive izvore

Obnovljivi izvori energije odnose se na potencijalne troškove usklađivanja s propisima koji proizlaze iz Zakona o biogorivima za prijevoz, a dodatno su regulirani Uredbom o posebnoj naknadi za okoliš.

29. REZERVIRANJA (NASTAVAK)**Rezerviranje za porez u Angoli**

Početkom 2017. predstavnici INA, d.d. sastali su se s predstavnicima angolskog Ministarstva financija kako bi pregovarali vezano za prijedlog plaćanja poreznog duga za prethodna razdoblja. Kao rezultat tih pregovora, porezni dug za razdoblje 2002. - 2009. godine smanjen je na iznos od 6,6 milijuna američkih dolara, dok je porezni dug za razdoblje 2010. - 2015. godine u potpunosti otpisan. Nakon potpisivanja *Global Agreementa* u srpnju 2017. godine, INA, d.d. je u svojim poslovnim knjigama provela ukidanje rezerviranja po ovoj osnovi u iznosu od 249 milijuna kuna.

Ostala rezerviranja

Ostala rezerviranja u INA, d.d. u iznosu od 283 milijuna kuna se odnose na rezerviranja za ugovorne obveze za ulaganja u Iran u iznosu od 247 milijuna kuna početno priznate u 2012. godini. INA, d.d. se obvezala po Ugovoru o proizvodnji uložiti određena sredstva. S obzirom na to da su aktivnosti u Iranu obustavljene razlika između ugovorene obveze i stvarno uloženi sredstava evidentirana je na rezerviranjima. Također najveći dio preostalih rezerviranja čine rezerviranja za taloge i nepumpabilne zalihe u iznosu od 33 milijuna kuna.

30. NAKNADE ZA ODLAZAK U MIROVINU I OSTALE NAKNADE ZAPOSLENICIMA

Sukladno kolektivnom ugovoru Grupa ima obvezu isplaćivanja jubilarnih nagrada, otpremnina i ostalih naknada svojim zaposlenicima. Grupa ima planove definiranih primanja za zaposlenike koji ispunjavaju određene kriterije. Planovima su za zaposlenike predviđene otpremnine za odlazak u mirovinu i to u iznosu 20.000 kuna neto od čega je 12.000 kuna oporezivo. Drugih oblika primanja nakon odlaska u mirovinu nema. Jubilarne nagrade isplaćuju se prema Kolektivnom ugovoru u sljedećim neto iznosima i prema sljedećim godinama neprekinutog radnog staža u Društvu i Grupi:

Godine neprekinutog radnog staža	10	15	20	25	30	35	40 i svakih narednih 5 godina
Fiksni iznos - HRK	1.500	2.000	2.500	3.000	3.500	4.000	5.000

Navedeni neto iznosi su u smislu poreznih propisa neoporezivi. Definirani iznosi jubilarnih nagrada su na snazi za Kolektivni ugovor potpisan u 2018. godini.

Neovisni aktuarski stručnjaci obavili su aktuarsku procjenu sadašnje vrijednosti obveza temeljem definiranih primanja na dan 31. prosinca 2018. i 2017. godine. Društvo je s naslova jubilarnih naknada u 2018. godini rezerviralo 14 milijuna kuna, a za troškove redovnih otpremnina 22 milijuna kuna, dok je s naslova jubilarnih naknada u 2017. godini rezerviralo 15 milijuna kuna, a za troškove redovnih otpremnina 20 milijuna kuna.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

30. NAKNADE ZA ODLAZAK U MIROVINU I OSTALE NAKNADE ZAPOSLENICIMA (NASTAVAK)

Sadašnja ukupna vrijednost obveza po definiranim primanjima, povezani troškovi tekućeg i minulog rada određeni su metodom projiciranja temeljenoj na ukupnom broju zaposlenika.

Aktuarske procjene su izvedene na temelju sljedećih glavnih pretpostavki:

	Procjena na dan	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Diskontna stopa	2,5%	2,6%
Prosječni životni vijek postojećih umirovljenika u vrijeme umirovljenja (u godinama)		
muškarci	14,9	14,1
žene	18,3	18,3
Prosječni životni vijek postojećih radnika u vrijeme umirovljenja (u godinama)		
muškarci	14,9	14,1
žene	18,3	18,3
Mortalitet	HR 2010-2012	Statistički ljetopis

Iznosi priznati s naslova plana definiranih primanja u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti:

	INA Grupa		INA, d.d.	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Trošak rada:				
Trošak tekućeg rada	5	6	1	2
Troškovi kamata	2	2	1	1
Trošak minulog rada, uključujući gubitke/(dobitke) zbog smanjenih prava	(7)	(8)	-	-
Dio troškova definiranih naknada iskazan u računu dobiti i gubitka:	-	-	2	3
Ponovno mjerenje s naslova definiranih naknada:				
Aktuarski dobiti i gubici zbog promjena demografskih pretpostavki	1	(19)	-	(17)
Aktuarski dobiti i gubici zbog promjena financijskih pretpostavki	3	1	2	-
Aktuarski dobiti i gubici zbog usklađenja prema iskustvu	-	2	-	1
Dio troškova definiranih naknada iskazan u računu dobiti i gubitka i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	4	(16)	2	(16)
Ukupno	4	(16)	4	(13)

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

30. NAKNADE ZA ODLAZAK U MIROVINU I OSTALE NAKNADE ZAPOSLENICIMA (NASTAVAK)

Promjene sadašnje vrijednosti obveza s naslova definiranih primanja tijekom razdoblja:

	INA Grupa		INA, d.d.	
	2018.	2017.	2018.	2017.
Na dan 1. siječnja	78	95	34	48
Stjecanje ovisnog društva	-	-	-	-
Trošak tekućeg rada	5	6	2	2
Troškovi kamata	2	2	1	1
<i>Aktuarski (dobici) ili gubici</i>				
Aktuarski dobiti i gubici zbog promjena demografskih pretpostavki	1	(19)	-	(17)
Aktuarski dobiti i gubici zbog promjena financijskih pretpostavki	3	-	2	-
Aktuarski dobiti i gubici zbog usklađenja prema iskustvu	-	2	-	1
Trošak minulog rada, uključujući gubitke/(dobitke) zbog smanjenih prava	(7)	(8)	-	-
Isplaćena primanja	-	-	(3)	(1)
Zaključno stanje obveze po definiranim primanjima	82	78	36	34

31. UPLAĆENI I UPISANI KAPITAL

INA Grupa i INA, d.d.

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Izdane i uplaćene:		
10 milijuna dionica (vrijednost svake dionice iznosi 900 kuna)	9.000	9.000

Dionički kapital društva sastoji se od 10 milijuna odobrenih i izdanih dionica nominalne vrijednosti od 900 kuna. Dionica nosi pravo na jedan glas i pravo na dividendu.

32. REZERVE FER VRIJEDNOSTI

INA Grupa i INA, d.d.

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Početno stanje	289	299
Smanjenje nastalo po osnovi vrednovanja dugotrajne financijske imovine (Janaf)	(188)	(11)
Pripadajući odgođeni porez	34	1
Konačno stanje	135	289

U 2018. i 2017. godini zabilježeno je smanjenje rezervi fer vrijednosti zbog smanjenja cijene dionica JANAF-a, te je došlo do smanjenja rezervi fer vrijednosti.

33. OSTALE REZERVE

Rezerve Društva i Grupe odnose se na akumulirane viškove i manjkove, revalorizaciju nekretnina, postrojenja i opreme te pozitivne i negativne tečajne razlike nastale do 1993. godine. Nekoliko je godina hrvatsko gospodarstvo bilo pod utjecajem hiperinflacije, a do 31. prosinca 1993. godine niti Društvo, niti Grupa nisu bili predmetom revizije. Zbog tih razloga nije bilo moguće raščlaniti rezerve Društva i Grupe na dan 31. prosinca 1993. godine na sastavne dijelove.

Promjene na rezervama tijekom godina bile su kako slijedi:

	Združene rezerve na dan 31. prosinca 1993. godine	Rezerve nastale tečajnim razlikama	Rezerve za obveze po definiranim naknadama	Ostale rezerve	Ukupno
INA Grupa					
Stanje 1. siječnja 2017. godine	492	680	28	447	1.647
Promjene tijekom 2017. godine	-	(143)	12	-	(131)
Stanje 31. prosinca 2017. godine	492	537	40	447	1.516
Promjene tijekom 2018. godine	-	29	(1)	-	28
Stanje 31. prosinca 2018. godine	492	566	39	447	1.544
INA, d.d.					
Stanje 1. siječnja 2017. godine	27	955	21	285	1.288
Promjene tijekom 2017. godine	-	(161)	11	-	(150)
Stanje 31. prosinca 2017. godine	27	794	32	285	1.138
Promjene tijekom 2018. godine	-	47	(1)	-	46
Stanje 31. prosinca 2018. godine	27	841	31	285	1.184

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

34. ZADRŽANA DOBIT

	INA Grupa	INA, d.d.
	<u>Zadržana dobit</u>	<u>Zadržana dobit</u>
Stanje 1. siječnja 2017.	(233)	160
Prijenos sa zadržane dobiti na zakonske rezerve	(8)	(8)
Dobit tekuće godine	1.220	1.426
Isplaćene dividende	<u>(152)</u>	<u>(152)</u>
Stanje 31. prosinca 2017. godine	827	1.426
Prepavak početnog stana nastalog zbog promjene MSFI-a	58	57
Prijenos sa zadržane dobiti na zakonske rezerve	(71)	(71)
Dobit tekuće godine	1.178	1.334
Stjecanje nekontrolirajućeg interesa	(144)	-
Isplaćene dividende	<u>(812)</u>	<u>(812)</u>
Stanje 31. prosinca 2018. godine	1.036	1.934

Na redovnoj godišnjoj skupštini dioničara INA, d.d. održanoj 27. lipnja 2018. godine dobit za 2017. godinu u iznosu od 1.426 milijuna kuna je raspoređena u zakonske rezerve u iznosu od 71 milijuna kuna i isplatu dividende u iznosu od 812 milijuna kuna (tj. 81,20 kuna po dionici).

Na redovnoj godišnjoj skupštini dioničara INA, d.d. održanoj 14. lipnja 2017. godine dobit za 2016. godinu od 160 milijuna kuna je raspoređena u zakonske rezerve u iznosu od 8 milijuna kuna i isplatu dividende u iznosu od 152 milijuna kuna (tj. 15,20 kuna po dionici).

35. NEKONTROLIRAJUĆI UDJELI U REZULTATU OVISNIH DRUŠTAVA

	INA Grupa	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Stanje na početku godine	(134)	(136)
Udjel u dobiti za godinu	(1)	2
Kupnja nekontrolirajućeg interesa	<u>144</u>	<u>-</u>
Stanje na kraju godine	9	(134)

Dana 18. travnja 2018. godine Trgovački sud u Sarajevu je registrirao povećanje temeljnog kapitala u društvu Energopetrolu d.d. u iznosu od 496,4 milijuna kuna. Ovom transakcijom udjel INA, d.d. u društvu Energopetrol d.d. se povećao sa 67,02% na 88,66%.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

35. NEKONTROLIRAJUĆI UDJELI U REZULTATU OVISNIH DRUŠTAVA (NASTAVAK)

Udio dionica i udjela Energopetrol d.d. u manjinskom vlasništvu:

Ime	Zemlja osnutka i rada	2018.	2017.
Vlada Federacije Bosne i Hercegovine	Federacija Bosne i Hercegovine	7,61%	22,12%
Mali dioničari		3,73%	11,86%

U tablici ispod prikazane su financijske informacije za ovisno društvo Energopetrol d.d. koje ima značajni nekontrolirajući udjel u INA Grupi. Prikazani iznosi za Energopetrol d.d. su prije interkompanijskih eliminacija.

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
	<u>Energopetrol d.d.</u>	<u>Energopetrol d.d.</u>
Kratkotrajna imovina	47	41
Kratkoročne obveze	149	740
Dugotrajna imovina	226	237
Dugoročne obveze	105	9
Prihodi iz osnovne djelatnosti nakon datuma stjecanja	507	484
Gubitak razdoblja nakon datuma stjecanja	13	5
Ukupni sveobuhvatni gubitak razdoblja nakon datuma stjecanja	13	5

36. POSLOVNI ODNOSI S POVEZANIM STRANAMA

Društvo ima dominantan položaj u Republici Hrvatskoj u istraživanju i proizvodnji nafte i plina, preradi nafte te prodaji plina i naftnih proizvoda. Zbog strateškog položaja Društva u hrvatskom gospodarstvu znatan se dio njezina poslovanja i poslovanja njenih ovisnih društava odnosi na poslove s Vladom Republike Hrvatske, njezinim ministarstvima i agencijama te društvima u većinskom vlasništvu Republike Hrvatske.

Transakcije između INA, d.d. i njenih ovisnih društava kao povezanih strana eliminirane su prilikom konsolidacije. Transakcije između INA, d.d. i drugih društava u sastavu Grupe te drugih povezanih strana prikazane su u nastavku.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

36. POSLOVNI ODNOSI S POVEZANIM STRANAMA (NASTAVAK)

Tijekom godine, INA Grupa evidentirala je sljedeće transakcije s povezanim stranama:

INA Grupa	Prihodi od prodaje roba i usluga		Nabava robe/usluga iz odnosa s povezanim stranama	
	2018.	2017.	2018.	2017.
Udio u društvu prizatom kao dugotrajna financijska imovina				
JANAF d.d. Zagreb	5	3	54	52
Strateški partner				
MOL Nyrt.	304	217	662	701
Društvo koje kontrolira strateški partner				
Tifon d.o.o.	613	536	7	8
MOL Petrochemicals Co Ltd	111	65	5	4
MOL Slovenia d.o.o.	70	94	68	63
Slovnaft, a.s.	23	3	188	226
MOL Serbia d.o.o.	20	57	-	-
Geoinform Kft.	7	1	3	-
MOL-LUB Kft.	6	5	5	4
MOL Norge AS	-	2	-	-
MOL Commodity Trading Kft.	-	-	62	25
MOL Germany GMBH	-	-	6	-
IES Italiana Energia e Servizi S.p.A	-	-	5	3
FGSZ Zrt.	-	-	1	-
Petrolszolg Kft.	-	1	-	-

Transakcije između INA Grupe i povezanih strana na datum izvještaja o financijskom položaju:

INA Grupa	Potraživanja od povezanih strana		Obveze prema povezanim stranama	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Udio u društvu prizatom kao dugotrajna financijska imovina				
JANAF d.d. Zagreb	1	1	2	14
Strateški partner				
MOL Nyrt.	33	27	77	53
Društvo koje kontrolira strateški partner				
Tifon d.o.o.	70	70	1	1
MOL Commodity Trading Kft.	63	59	71	59
MOL Petrochemicals Co Ltd	10	-	-	-
Slovnaft, a.s.	7	-	7	11
MOL Slovenia d.o.o.	6	4	5	9
MOL Serbia d.o.o.	1	4	-	-
Geoinform Kft.	1	-	-	-
MOL-LUB Kft.	1	-	1	1
MOL Norge AS	-	2	-	-
IES Italiana Energia e Servizi S.p.A	-	-	-	1

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

36. POSLOVNI ODNOSI S POVEZANIM STRANAMA (NASTAVAK)

INA, d.d. je osigurala kredite po stopama usporedivima s onima koje prevladavaju u transakcijama po tržišnim uvjetima. Krediti od krajnje strane koja ima kontrolu nisu osigurani instrumentima naplate.

Tijekom godine, INA, d.d. evidentirala je sljedeće transakcije s povezanim stranama:

INA, d.d.	Prihodi od prodaje roba i usluga		Nabava robe/usluga iz odnosa s povezanim stranama	
	2018.	2017.	2018.	2017.
Povezana društva				
Holdina d.o.o. Sarajevo	2.463	1.795	1	-
INA Crna Gora d.o.o. Podgorica	337	175	-	-
INA Slovenija d.o.o. Ljubljana	91	11	-	-
Energopetrol d.d.	31	36	-	-
STSI, Integrirani tehnički servisi d.o.o.	26	23	722	607
CROSCO, naftni servisi d.o.o.	14	11	341	359
Plavi tim d.o.o.	9	10	55	52
INA MAZIVA d.o.o.	7	9	57	53
INA Maloprodajni servisi d.o.o.	6	6	273	256
Top Računovodstvo Servisi d.o.o.	3	4	55	51
INA Jadran d.o.o.*	3	-	12	-
Hostin d.o.o.	1	455	30	1
INA Adria B.V.*	1	-	27	-
Adrigas S.r.l. Milano	-	-	-	-
INA d.o.o. Banja Luka	-	-	1	1
INA Kosovo d.o.o.	-	-	1	1
Udio u društvu prizatom kao dugotrajna financijska imovina				
JANAF d.d. Zagreb	5	3	54	52
Strateški partner				
MOL Nyrt.	79	42	549	612
Društvo koje kontrolira strateški partner				
Tifon d.o.o.	611	535	7	8
MOL Petrochemicals Co Ltd	111	65	5	2
MOL Slovenia d.o.o.	67	91	-	-
Slovnaft a.s.	23	3	187	226
MOL Serbia d.o.o.	20	57	-	-
Geoinform Kft.	1	-	-	-
MOL Norge AS	-	2	-	-
MOL Commodity Trading Kft.	-	-	62	25
MOL Germany GmbH	-	-	6	-
IES Italiana Energia e Servizi S.p.A	-	-	5	3
FGSZ ZRT	-	-	1	-

* Do 15. studenog 2018. godine, transakcije s INA Jadran d.o.o. i INA Adria B.V. evidentirane su kao transakcije s trećim stranama. Nakon stjecanja transakcije između INA d.d. i INA Adria B.V. / INA Jadran d.o.o. evidentirane su kao transakcije s povezanim društvima (od 15. studenog 2018. do kraja godine).

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

36. POSLOVNI ODNOSI S POVEZANIM STRANAMA (NASTAVAK)

Transakcije između INA, d.d. i povezanih strana na datum izvještaja o financijskom položaju:

INA, d.d.	Potraživanja od povezanih strana		Obveze prema povezanim stranama	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Povezana društva				
Holdina d.o.o. Sarajevo	192	171	1	-
INA Crna Gora d.o.o. Podgorica	33	27	-	-
CROSCO, naftni servisi d.o.o.	12	11	49	57
INA Slovenija d.o.o. Ljubljana	8	2	-	-
STSI, Integrirani tehnički servisi d.o.o.	7	6	232	201
INA MAZIVA d.o.o.	5	2	7	6
INA Jadran d.o.o.*	4	-	16	-
Plavi tim d.o.o.	3	3	12	12
INA Adria B.V.*	2	-	32	-
Top Računovodstvo Servisi d.o.o.	1	-	4	4
INA Maloprodajni servisi d.o.o.	-	-	35	30
Udio u društvu priznatom kao dugotrajna financijska imovina				
JANAF d.d. Zagreb	1	1	2	14
Strateški partner				
MOL Nyrt.	1	2	68	45
Društvo koje kontrolira strateški partner				
Tifon d.o.o.	69	70	1	1
MOL Commodity Trading Kft.	63	59	71	59
MOL Petrochemicals Co Ltd	10	-	-	-
Slovnaft a.s.	7	-	7	11
MOL Slovenia d.o.o.	6	4	3	2
MOL Serbia d.o.o.	1	3	-	-
Geoinform Kft.	1	-	-	-
MOL Norge AS	-	2	-	-
IES Italiana Energia e Servizi S.p.A	-	-	-	1

* Do 15. studenog 2018. godine, transakcije s INA Jadran d.o.o. i INA Adria B.V. evidentirane su kao transakcije s trećim stranama. Nakon stjecanja transakcije između INA d.d. i INA Adria B.V. / INA Jadran d.o.o. evidentirane su kao transakcije s povezanim društvima (od 15. studenog 2018. do kraja godine).

Potraživanja od INA, d.d. iskazana su umanjena za ispravak vrijednosti za sumnjiva i sporna potraživanja.

U 2018. godini INA, d.d. je umanjila vrijednost potraživanja od povezanih strana u iznosu 0,4 milijuna kuna, (2017.: godine: 0,1 milijuna kuna).

36. POSLOVNI ODNOSI S POVEZANIM STRANAMA (NASTAVAK)

Zajmovi prema i od povezanih strana:

INA, d.d.	Potraživanja po danim kreditima prema povezanim stranama		Obveze po kreditima prema povezanim stranama	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Povezana društva				
Hostin d.o.o.	439	453	9	3
CROSCO, naftni servisi d.o.o.	94	143	-	-
INA Crna Gora d.o.o. Podgorica	80	26	-	-
Energopetrol d.d.	79	598	-	-
Holdina d.o.o. Sarajevo	45	30	-	-
INA Slovenija d.o.o. Ljubljana	18	19	-	-
INA BH d.d., Sarajevo	2	2	-	-
INA Adria B.V.*	-	-	111	-
INA MAZIVA d.o.o.	-	-	30	49
INA Maloprodajni servisi d.o.o.	-	-	16	22
Adrigas S.r.l. Milano	-	-	12	12
Top Računovodstvo Servisi d.o.o.	-	-	7	11
STSI, Integrirani tehnički servisi d.o.o.	-	-	5	80
Croplin d.o.o.	-	-	4	4
Plavi tim d.o.o.	-	-	-	3

* Do 15. studenog 2018. godine, transakcije s INA Jadran d.o.o. i INA Adria B.V. evidentirane su kao transakcije s trećim stranama. Nakon stjecanja transakcije između INA d.d. i INA Adria B.V. / INA Jadran d.o.o. evidentirane su kao transakcije s povezanim društvima (od 15. studenog 2018. do kraja godine).

Transakcije zaštite s povezanim društvom:

INA Group i INA, d.d.	Rashod od transakcija zaštite - neto efekt	Rashod od transakcija zaštite - neto efekt
	2018.	2017.
Društvo koje kontrolira strateški partner		
MOL Commodity Trading Kft.	92	12

Proizvodi su s povezanim stranama prodavani i kupovani po uobičajenim cijenama Grupe, umanjena za popuste i rabate ovisno o odnosima između strana.

Kod prodaje naftnih proizvoda povezanim stranama, INA, d.d. ne traži instrumente osiguranja plaćanja, osim u slučaju prodaje na inozemnim tržištima, a sukladno Zakonu o deviznom poslovanju.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

36. POSLOVNI ODNOSI S POVEZANIM STRANAMA (NASTAVAK)

Naknade ključnim članovima rukovodstva

Naknade isplaćene direktorima i drugim ključnim rukovoditeljima tijekom godine:

	INA, d.d.	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Kratkoročna primanja	39	36
Otpremnine	5	4
Ukupno	44	40

Gore prikazani iznosi uključuju primanja članova Uprave i direktora organizacijskih jedinica druge i treće razine.

Brojni ključni članovi rukovodstva u INA, d.d. ili ovisnim društvima, na poziciji su u drugim društvima INA Grupe, što dovodi do kontrole ili značajnog utjecaja među društvima.

Ostale transakcije s povezanim stranama

U 2018. godini INA, d.d. prodala je društvu Holdina d.o.o. Sarajevo pet maloprodajnih mjesta. Neto knjigovodstvena vrijednost maloprodajnih mjesta je 4 milijuna kuna, dok je Holdina d.o.o. unijela imovinu u knjige po tržišnoj vrijednosti od 13 milijuna kuna.

U 2017. godini INA, d.d. je prodala pet poslovnih zgrada društvu Hostin d.o.o. Transakcija je provedena po tržišnoj vrijednosti u iznosu od 455 milijuna kuna u sklopu strategije INA, d.d. o upravljanju nekretninama. Nakon što je provedena transakcija, Hostin d.o.o. je sklopio ugovor o zakupu imovine s više društava INA Grupe i s trećim stranama sa sjedištem u Zagrebu u trajanju od deset godina.

37. UGOVORNE OBVEZE

Društvo i Grupa imaju neke trajnije poslovne i financijske obveze koje su dio redovnog poslovanja, a uključuju:

- obveze istraživanja i razvoja proizašle temeljem ugovora o zajedničkoj proizvodnji,
- istražne radove na bušotinama u inozemstvu,
- obveze po ugovoru za kupnju plina (*take or pay*), transporta i prodaje plina,
- činidbene garancije, akreditive i ostala jamstva s hrvatskim i inozemnim bankama,
- dovršenje izgradnje određene imovine.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

37. UGOVORNE OBVEZE (NASTAVAK)

Obveze po ugovoru za transport plina

Na dan 31. prosinca 2018. godine buduće ugovorne obveze za transport plina sklopljene s Mol Nyrt, Met Budapest Ltd., PPD Vukovar, FGSZ Mađarska, do 31. prosinca 2019. godine iznose ukupno 55,28 milijuna kuna (2017. godine: 51,29 milijuna kuna).

Obveze po ugovoru za kupnju plina (Take or pay)

INA, d.d je zaključila ugovor o obveznoj kupnji plina (Take or pay). Obveza se odnosi na jednogodišnji ugovor o uvozu prirodnog plina koji je potpisan za plinsku godinu. Ovim ugovorom INA, d.d. će nabaviti količine plina potrebne za pokriće nedostatnih količina u prodajnom portfelju. Na dan 31. prosinca 2018. godine buduće ugovorne obveze za prirodni plin sklopljene s Mol Nyrt., do 1. listopada 2019. godine iznose ukupno 153,32 milijuna kuna (2017. godine: 442,85 milijuna kuna).

Poslovni najam

Najmovi gdje najmodavac zadržava gotovo sve rizike i koristi od vlasništva nad imovinom klasificiraju se kao poslovni najmovi. Poslovni najam se priznaje kao trošak u računu dobiti i gubitka na linearnoj osnovi tijekom razdoblja najma.

Minimalna plaćanja najma po neotkazivim poslovnim najmovima izvan INA Grupe su kako slijedi:

	INA Grupa		INA, d.d.	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
unutar 1 godine	49	56	43	47
između 2 - 5 godina	58	63	45	47
preko 5 godina	17	17	17	17
	124	136	105	111

Nedospjele ugovorne obveze po poslovnom najmu na dan 31. prosinca 2018. godine su ugovorene od strane INA, d.d. u iznosu od 105 milijuna kuna dok je 14 milijuna kuna poslovnog najma ugovorilo društvo Plavi tim d.o.o., a 3 milijuna kuna ugovorilo je društvo Crosco d.o.o. Na dan 31. prosinca 2017. godine su ugovorene obveze od strane INA, d.d. iznosile 111 milijuna kuna, dok je 11 milijuna kuna poslovnog najma ugovorilo društvo Plavi tim d.o.o. i 8 milijuna kuna poslovnog najma ugovorilo je društvo STSI d.o.o.

38. NEPREDVIĐENE OBVEZE

Zaštita okoliša

Osnovne djelatnosti Društva i Grupe, koje čine istraživanja, proizvodnja nafte i plina, prijevoz, rafinerijska prerada, proizvodnja i otprema derivata, po svojoj prirodi mogu imati učinak na okoliš, u smislu ispuštanja onečišćujućih tvari u tlo, vodu i zrak. Društvo i Grupa sukladno zakonima i obvezama koji iz njih proizlaze, uredno bilježe, prate i izvješćuju o ispuštanjima onečišćenja u okoliš. Za sva ispuštanja, Društvo i Grupa, sukladno načelu „onečišćivač plaća“ snose troškove nastale onečišćavanjem okoliša. Troškovi obuhvaćaju troškove nastale onečišćavanjem okoliša, troškove praćenja stanja okoliša i primjene utvrđenih mjera te troškove poduzimanja mjera prevencije od onečišćavanja okoliša, bez obzira na to jesu li ti troškovi nastali kao rezultat propisane odgovornosti za onečišćavanje okoliša, odnosno ispuštanjem emisija u okoliš ili kao naknade utvrđene odgovarajućim financijskim instrumentima, odnosno kao obveza utvrđena propisom o smanjivanju onečišćavanja.

INA Grupa redovito objavljuje izvješća o održivosti na godišnjoj osnovi, sukladno Smjernicama Globalne inicijative za izvještavanje. Izvješće obuhvaća cijeli niz ekonomskih, ekoloških i društvenih utjecaja društava INA Grupe na njihove sudionike.

Usklađenje poslovanja INA, d.d. s odredbama Direktive o industrijskim emisijama (IED)

Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća o industrijskim emisijama (IED) propisuje pravila o integriranom sprečavanju i kontroli onečišćenja nastalog zbog industrijskih aktivnosti, pravila namijenjena sprečavanju ili, gdje to nije izvedivo, smanjenju emisija u zrak, vodu i zemlju te sprečavanju nastajanja otpada, kako bi se postigla visoka razina zaštite okoliša u cijelosti. Direktiva regulira pitanje okolišne dozvole kojom se propisuju uvjeti za rad postrojenja te zahtijeva primjenu najboljih raspoloživih tehnika (NRT). Tijekom 2014. godine ishodena su Rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša (okolišne dozvole) za četiri Inina postrojenja obveznika ishodenja dozvole: Objekte frakcionacije Ivanić Grad, Objekte prerade plina Molve, Rafineriju nafte Sisak i Rafineriju nafte Rijeka.

Dana 9. listopada 2014. godine objavljena je Provedbena odluka Komisije o utvrđivanju zaključaka o najboljim raspoloživim tehnikama (NRT) za rafiniranje mineralnih ulja i plina, u skladu s Direktivom 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća o industrijskim emisijama. Rok za usklađenje s граниčnim vrijednostima emisija je 9. listopad 2018., osim u slučaju odobravanja izuzeća u skladu s člankom 15(4) IED. U Zaključcima je kao jedna od najboljih raspoloživih tehnika prepoznat i tzv. „bubble koncept“ za integrirano upravljanje emisijama SO_x i/ili NO_x. Ta je tehnika posebno prikladna za rafinerije nafte, jer se cijela rafinerija promatra kao jedan izvor emisije što pruža veću fleksibilnost u odabiru koji izvor emisije će se uskladiti na temelju ekonomske isplativosti, pod uvjetom da su rezultirajuće emisije jednake ili manje od emisija koje bi se postigle usklađivanjem svakog pojedinog izvora emisije. Obzirom da u Republici Hrvatskoj do sada nije bilo iskustva s primjenom bubble koncepta, na prijedlog Održivog razvoja i zaštite zdravlja, sigurnosti i okoliša INA Grupe, tijekom 2018. godine u Rafinerije nafte Rijeka (RR) i Rafinerije nafte Sisak (RNS) organizirani su sastanci s predstavnicima Ministarstva zaštite okoliša i energetike (Ministarstvo) i Inim ovlaštenicima za reviziju dozvole kako bi ih se detaljnije upoznao sa bubble konceptom i načinom usklađenja s gornjim granicama raspona emisija.

Tijekom 2016. godine INA, d.d. je ugovorila reviziju okolišnih dozvola za rafinerije zbog objave novih NRT Zaključaka, promjena u odabranoj tehnologiji (FCC) za smanjenje krutih čestica, isteka roka za neke projekte te namjere da se koristi „bubble koncept“. U 2017. godini Ministarstvu zaštite okoliša i energetike podneseni su zahtjevi za izmjenu i dopunu Rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša Rafinerije nafte Rijeka i Rafinerije nafte Sisak.

38. NEPREDVIĐENE OBVEZE (NASTAVAK)

Zaštita okoliša (nastavak)

S ciljem usklađivanja postojećih tehnologija s najboljim raspoloživim tehnikama, tijekom 2018. je nastavljeno provođenje svih projekata u Rafineriji nafte Rijeka, koji su u različitim fazama realizacije, a planirani završetak svih mjera zahtijevanih sukladno postojećem Rješenju o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša je tijekom remonta, u prvom kvartalu 2019. godine.

Za pojedine mjere poboljšanja propisane u Rješenju o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša rafinerije nafte Sisak, a koje su na čekanju, sukladno članku 15(4) IED, izrađena je analiza troškova i koristi (ulaganja u odnosu na korist za okoliš).

Ministarstvu je predloženo da primjena mjera ovisi o rezultatima analize kojom će se pokazati opravdanost primjene svake pojedine mjere.

Kompletna temeljna izvješća (8 faza) za Rafineriju nafte Rijeka i Rafineriju nafte Sisak također su dostavljena nadležnim tijelima na odobrenje, što je preduvjet za pokretanje postupka revizije okolišnih dozvola, no suglasnost nadležnih tijela na temeljna izvješća nije uvjet za izdavanje nove okolišne dozvole. Tijekom 2018. godine dobiven je zaključak Ministarstva zaštite okoliša i energetike da je temeljna izvješća potrebno doraditi na način da se izrade po pojedinim fazama, što je dodatno ugovoreno s ovlaštenom tvrtkom tijekom 2018. godine.

Usklađenje poslovanja INA, d.d. sa zakonodavstvom u području emisija stakleničkih plinova

Europski sustav trgovanja emisijskim jedinicama (eng. European Union Emissions Trading Scheme, EU ETS) jedan je od temeljnih mehanizma Europske unije u borbi protiv klimatskih promjena s ciljem izvršenja obveza preuzetih Kyotskim protokolom. Unutar Sustava, dio emisijskih jedinica (jedna emisijska jedinica = 1 tona CO₂) se dobiva besplatno te one služe za „pokrivanje“ emisija iz prethodne godine. Ukoliko postrojenje ima manjak emisijskih jedinica u odnosu na verificirane emisije, ostatak kupuje na tržištu putem dražbi.

Od 2013. godine Rafinerija nafte Rijeka, Rafinerija nafte Sisak, Objekti frakcionacije Ivanić Grad i Objekti prerade plina Molve dio su ETS-a. INA, d.d. ima otvorena četiri računa u Registru unije – po jedan za svako svoje postrojenje. Verificirana Godišnja izvješća o emisijama stakleničkih plinova dostavljena su Hrvatskoj agenciji za okoliš i prirodu na vrijeme, do 1. ožujka 2018. godine. Verifikator je potvrdio emisije unesene u Registar Unije te su emisijske jedinice predane u iznosu jednakom verificiranim emisijama do 30. travnja 2018. godine. Zbog porasta cijene emisijskih jedinica (više od 100% u usporedbi sa 2017. godinom) ostvareni su i znatno veći troškovi nabave emisijskih jedinica u 2018. godini. U svrhu smanjenja troškova, promijenila se i dinamika kupovanja CO₂ kvota. Umjesto dosadašnjeg načina kupovine (kupnja 10% ukupnog manjka svaki mjesec u periodu nakon 20. dana u mjesecu), provodit će se opcija aktivnog trgovanja (kupnja 20% godišnjeg manjka kroz više transakcija u mjesecu s ciljem ostvarivanja najbolje tržišne cijene).

38. NEPREDVIĐENE OBVEZE (NASTAVAK)

Zaštita okoliša (nastavak)

Usklađenje poslovanja INA, d.d. sa zakonskom regulativom u domeni zaštite zraka

Od 1. siječnja 2016. godine postojeća postrojenja moraju udovoljavati strožim graničnim vrijednostima emisija (GVE), kako je propisano Direktivom o industrijskim emisijama (IED). Odredbe ove Direktive prenesene su u hrvatsko zakonodavstvo Uredbom o graničnim vrijednostima emisija (GVE) onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora (NN 87/17). Za postizanje propisanih graničnih vrijednosti emisija, IED daje mogućnost korištenja izuzeća za postojeća postrojenja, a jedna od njih je i uključivanje u Prijelazni nacionalni plan, uz zadovoljavanje određenih uvjeta. Rafinerije nafte Sisak i Rijeka predale su zahtjev za uključivanjem svojih postojećih velikih uređaja za loženje u Prijelazni nacionalni plan, kojeg je tijekom 2014. godine odobrila Europska komisija.

Uključivanjem u Prijelazni nacionalni plan, rafinerijama se za realizaciju investicija i mjera za smanjenje emisija, a koje bi osigurale usklađenost sa strožim GVE, daje mogućnost postupnog smanjenja emisija dušikovih oksida, sumporovog dioksida i krutih čestica, kroz razdoblje od 1. siječnja 2016. godine do 30. lipnja 2020. godine. Obzirom da rafinerije namjeravaju koristiti *bubble* koncept u koji je potrebno uključiti i postojeća velika postrojenja za izgaranje, navedena postrojenja će se tijekom revizije okolišnih dozvola povući iz Prijelaznog nacionalnog plana i uključiti u *bubble*.

Sa zakonskim zahtjevima vezanim za usklađivanje s tehničkim standardima zaštite okoliša od emisija hlapivih organskih spojeva (HOS), koje nastaju skladištenjem i distribucijom benzina, usklađena je cjelokupna maloprodajna mreža INA, d.d., autopunilište i vagon punilište za bijelu robu u RNS te autopunilište u RNR. U 2018. godini, INA, d.d. je nastavila s projektom modernizacije vagonpunilišta u rafineriji Rijeka i modernizacijom luke Bakar te sa sanacijom spremnika u obje rafinerije, kako bi se postigla potpuna usklađenost s tehničkim standardima zaštite okoliša za HOS-ove. Jedinice za povrat para (VRU) instalirane su na 7 punilišta.

Rezerviranja u zaštiti okoliša

Obveze u području rezerviranja za zaštitu okoliša su obveze Društva za remedijaciju i sanaciju onečišćenja uzrokovanih njenim aktivnostima. Mogu se podijeliti u dvije kategorije, a to su rezerviranja za zaštitu okoliša i nepredviđene obveze. Karakteristične aktivnosti na koje se odnose rezerviranja za zaštitu okoliša su procjena utjecaja onečišćenja tla i podzemnih voda, provedba remedijacije, provedba nadzornih aktivnosti u cilju dugoročne kontrole stanja na lokaciji te sanacija onečišćenja, odnosno uklanjanje otpada generiranog tijekom prošlih aktivnosti. Kvartalno se provodi pregled i ažuriranje rezerviranja za zaštitu okoliša, koristeći interne resurse. Tijekom 2018. godine provedene su 2 kapitalne rekonstrukcije, 4 zamjene spremnika te uklanjanje (rušenje) 2 maloprodajna mjesta, kao i 14 preliminarnih istražnih radova utvrđivanja onečišćenja tla i podzemnih voda na maloprodajnim mjestima te sanacija odlagališta neopasnog otpada Šoići unutar kruga Rafinerije nafte Rijeka.

S 31. prosincem 2018. godine u INA, d.d. rezerviranja za zaštitu okoliša iznosila su 408 milijuna kuna, a za INA Grupu 412 milijuna kuna, dok su s 31. prosincem 2017. godine u INA, d.d. rezerviranja za zaštitu okoliša iznosila 323 milijuna kuna, a za INA Grupu 335 milijuna kuna. Nepredviđene obveze na dan 31. prosinca 2018. godine na razini INA, d.d. u iznosu od 411 milijuna kuna, a na razini INA Grupe procijenjene su u iznosu od 620 milijuna kuna, a dok su nepredviđene obveze na dan 31. prosinca 2017. godine na razini INA, d.d. u iznosu od 427 milijuna kuna, a za INA Grupe procijenjene u iznosu od 636 milijuna kuna. Ovi procijenjeni iznosi nepredviđenih obveza nisu evidentirani, jer je vrijeme nastanka događaja nesigurno i nema pouzdanih podataka o onečišćenju.

38. NEPREDVIĐENE OBVEZE (NASTAVAK)

Sudski sporovi

Grupa je izložena različitim sudskim sporovima. Sljedeći sporovi se smatraju nepredviđenim obvezama, stoga u financijskim izvještajima nije priznato rezerviranje.

GWDF

U sporu iniciranom od strane GWDF Partnership Gesellschaft Bürgerlicher Rechts i GWDF Limited, Cipar protiv INA-Industrija nafte, d.d. i INA-Naftaplin International Exploration, Channel Islands, pred Trgovačkim sudom u Zagrebu, tužitelj traži naknadu štete u iznosu od približno 60 milijuna kuna nastale zbog neutemeljenog prestanka pregovora. Dana 10. ožujka 2016. godine je donesena presuda, a tužitelj je zahtjev odbijen je u cijelosti. Na prvostupanjsku presudu tužitelj se žalio u cijelosti dana 18. ožujka 2016. godine. Presudom Vrhovnog trgovačkog suda od 7. studenoga 2018. godine odbijena je žalba tužitelja te je potvrđena prvostupanjska presuda, a čime je spor pravomoćno okončan. Do današnjeg dana nije zaprimljena eventualna revizija tužitelja od strane Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske.

EKO MEDIA d.o.o.

U rujnu 2012. godine INA, d.d. je sklopila ugovor s EKO MEDIA d.o.o. EKO MEDIA d.o.o. nije uspjela redovito izvršavati svoje obveze. INA, d.d. je raskinula ugovor s EKO MEDIA d.o.o. na početku 2014. godine. Dana 19. prosinca 2014. godine EKO MEDIA je podnijela tužbu protiv INA, d.d. uz specifikaciju tužbenog zahtjeva na iznos od 106 milijuna kuna. INA, d.d. je podnijela službeni odgovor na tužbu EKO MEDIE te protutužbu u kojoj je istaknula prigovor prijebija po osnovi stjecanja bez osnove te zatražila izdavanje privremenih mjera zabrane upotrebe reklamnih ploča. Prvostupanjski postupak je u tijeku i provedeno je financijsko vještačenje kojim je utvrđena visina dugovanja društva EKO MEDIA d.o.o. u trenutku raskida ugovora. Zbog odlaska umirovljenog suca, predmet će se prebaciti na drugog suca, zbog čega sljedeća rasprava nije zakazana. Nije poznata daljnja dinamika postupka.

ĐURO ĐAKOVIĆ

ĐURO ĐAKOVIĆ - ZAVARENE POSUDE d.d. (nadalje: ĐĐ) podnijelo je odštetni zahtjev protiv INA, d.d. temeljem tvrdnje da je INA, d.d. postupala protivno načelu savjesnosti i poštenja prilikom izvršenja svojih obveza temeljem potpisanog Ugovora o kupoprodaji plinskih boca, odnosno da je namjerno spriječila ispunjenje uvjeta za povećanom narudžbom boca te time tužitelju nanijela ukupnu štetu od oko 29 milijuna kuna. Predmetni ugovor vezan je uz Sporazum o nagodbi koji su isti dan potpisale INA, d.d., OSIMPEX (društvo majka Đure Đakovića), FERIMPEX (društvo kćer Đure Đakovića) te ĐĐ, kojim je dogovoreno da će ĐĐ pristupiti dugu OSIMPEXA i FERIMPEXA prema INA, d.d. (temeljem cesije između INA OSIJEK PETROLA, čiji su kupci ranije spomenuta društva i INA, d.d.) te da će se taj dug prebiti kupovinom plinskih boca temeljem Ugovora o kupoprodaji plinskih boca pod određenim uvjetima; prvih 20.000 boca neće se uzeti u obzir, no sve naknadne narudžbe trebale bi se prebiti dugom. ĐĐ tvrdi da je INA, d.d. namjerno spriječila ispunjenje uvjeta za takve naknadne narudžbe, unatoč činjenici da bi se iz ranije uspostavljene poslovne suradnje s PROPLINOM (bivše ovisno društvo INA, d.d. pripojeno INA, d.d. 2011. godine) moglo razumno očekivati da će doći do takvih naknadnih narudžbi. INA, d.d. je pripremila i podnijela odgovor na tužbu.

38. NEPREDVIĐENE OBVEZE (NASTAVAK)

Sudski sporovi (nastavak)

ĐURO ĐAKOVIĆ

Dana 26. veljače 2018. godine planirano je pripremno ročište na kojem je zaključen preliminarni dio postupka. 8. studenoga 2018. godine održano ročište za glavnu raspravu na kojem su saslušana prva dva svjedoka tužitelja. Slijedeće ročište još nije zakazano, a na njemu bi se trebalo nastaviti sa saslušanjem svjedoka predloženih po tužitelju.

LJUBLJANSKA BANKA

Cjelokupno potraživanje tužitelja, Ljubljanska banka, Ljubljana, Slovenija protiv INA, d.d. u iznosu od 60 milijuna kuna proizašlo je iz dva ugovora iz 1982. godine o korištenju kratkoročnog deviznog kredita u inozemstvu koje je INA, d.d. - Rafinerija nafte Rijeka sklopila s Ljubljanskim bankom - Osnovnom bankom Zagreb. Zbog složenosti pravnog pitanja (potraživanje izmijenjene zatezne kamate) ishod postupka je i dalje neizvjestan. Vrhovni sud još nije odlučio o uloženoj reviziji, stoga tijekom 2018. godine nisu poduzimane daljnje pravne radnje.

KONCESIJE

Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta (nadalje u tekstu: Ministarstvo) je u periodu od studenog 2014. do veljače 2015. godine donijelo odluke kojima je u ponovljenom postupku oduzelo INA, d.d. licencu za istraživanje ugljikovodika u istraživačkim područjima; "Sava", "Sjeverozapadna Hrvatska" i "Drava".

INA, d.d. je podnijela upravne tužbu protiv sve tri odluke Ministarstva.

U predmetu „Drava“, u rujnu 2017. Visoki Upravni sud Republike Hrvatske, Presudom konačno i pravomoćno odbio upravnu tužbu INA, d.d. čime je Rješenje o oduzimanju odobrenja za istraživanje ugljikovodika u istraživačkom području „Drava“, koje je donijelo nadležno Ministarstvo, postalo konačno i pravomoćno. Protiv navedene Presude, INA, d.d. je podnijela ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske. Ista do sada nije riješena.

U predmetu "Sava", u srpnju 2018. godine Visoki upravni sud je uvažio žalbu INA, d.d. te poništio presudu Upravnog suda o odbijanju upravne tužbe INA, d.d. podnijete protiv Rješenja Ministarstva te je ujedno poništio i navedeno Rješenje Ministarstva. U rujnu 2018. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike (kao sada nadležno), donosi Rješenje kojim po treći puta INA, d.d. oduzima dozvola za istraživanje mineralnih sirovina u istražnom području "Sava". U tijeku je izrada nove upravne tužbe protiv navedenog Rješenja Ministarstva.

U predmetu „Sjeverozapadna Hrvatska“, Upravni sud Republike Hrvatske je odbio upravnu tužbu INA, d.d., na što je INA, d.d. podnijela žalbu. Predmet po žalbi pred Visokim Upravnim sudom Republike Hrvatske još uvijek nije riješen.

38. NEPREDVIĐENE OBVEZE (NASTAVAK)

Sudski sporovi (nastavak)

R.I.G.-TEHNIČKI SERVISI GRUPA d.o.o. c/a CROSCO

R.I.G.-TEHNIČKI SERVISI GRUPA d.o.o. podnijelo je tužbu protiv CROSCO, naftni servisi, d.o.o (član INA Grupe, INA, d.d. je 100% vlasnik) u vrijednosti 82 milijuna kuna (cca 11 milijuna EUR) s kamatama koje teku od 10. ožujka 2010. godine, za štetu uzrokovanu neplaćanjem dodatnih i nepredviđenih radova i u manjoj mjeri, štete zbog gubitka računalne opreme. Predmet je u pripremljenoj fazi, sud prikuplja podatke, a svaka strana dostavlja podneske i predlaže dokaze.

Na ročištu održanom 19. listopada 2017. godine u spis je predana pravomoćna optužnica protiv zastupnika/članova društva R.I.G –TEHNIČKI SERVISI GRUPA i samog društva R.I.G.-TEHNIČKI SERVISI GRUPA. Sud je pozvao stranke na dostavu dodatne dokumentacije.

Na ročištu održanom dana 5. lipnja 2018. godine tužitelj je u spis dostavio nalaze i mišljenja vještaka iz kaznenih predmeta koji su se vodili ispred Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru. Na navedene nalaze i mišljenja Tuženik će dostaviti očitovanje nadležnom sudu. Nova ročišta održana su tijekom studenoga 2018. godine, na kojima je proveden dokaz saslušanjem svjedoka.

Predmeti BELVEDERE (uključujući i tužbu CLEOSTONE)

INA, d.d. i Belvedere d.d. su 2005. godine sklopili Sporazum o javnobilježničkom osiguranju tražbine zasnivanjem fiducija na nekretninama Belvedere d.d. radi osiguranja povrata zajma. S obzirom na to da zajam nije vraćen, INA, d.d. je pokrenula postupak prodaje nekretnine, i ista je prodana društvu Vila Larus d.o.o., a iz čega se INA, d.d. namirila u iznosu od 24 milijuna kuna na ime glavnice i ugovorne kamate. Radi navedenog je tužitelj pokrenuo postupak radi proglašenja ugovora o kupoprodaji nekretnine ništetnim, kao i postupak radi ukidanja klauzule ovršnosti na Sporazumu o zasnivanju fiducija.

Postupak radi poništenja ugovora o kupoprodaji nekretnine je prvostupanjski okončan u korist INA, d.d. te je povodom žalbe tužitelja takva odluka prvostupanjskog suda postala i pravomoćna nakon što je Visoki trgovački sud RH odbio žalbu tužitelja i potvrdio presudu.

Postupak radi ukidanja klauzule ovršnosti je okončan u prvom stupnju u korist INA, d.d. te se čeka odluka višeg suda povodom žalbe tužitelja.

Belvedere – 24 milijuna kuna , 018-11/17

Tužitelj je podnio tužbu Trgovačkom sudu u Zagrebu sa zahtjevom za povratom primljenih sredstava s osnove kupoprodaje „Hotela Belvedere“ tvrdeći da je prodaja nekretnina na kojima je INA, d.d. imala založno pravo – fiduciju, nezakonita. Tužitelj tvrdi da INA, d.d. nije imala pravo namiriti svoje potraživanje prodajom nekretnine, jer se tužitelj nalazio u krizi u trenutku plasiranja zajma, pa da se time zapravo radi o zajmu kojim se nadomješta kapital, a koji se onda u stečajnom postupku namiruje kao tražbina nižeg isplatnog reda. Također je izneseno da je javni bilježnik povrijedio druge zakonske propise. Dan je odgovor na tužbu u kojem su osporeni navodi tužitelja odnosno da se ne radi o zajmu kojim se nadomješta kapital. Održano je samo pripremljeno ročište u ovoj pravnoj stvari i ročište na kojem je saslušan jedan svjedok.

38. NEPREDVIĐENE OBVEZE (NASTAVAK)

Sudski sporovi (nastavak)

Belvedere – 220 milijuna kuna, 018-14/17

Tužitelj je podnio tužbu Trgovačkom sudu u Zagrebu sa zahtjevom za naknadom štete tvrdeći da je INA, d.d. tužitelju nanijela štetu prodajom njegovih nekretnina na kojima je imala založno pravo – fiduciju, čime je tužitelj onemogućen u nastavku poslovanja.

Tužitelj tvrdi da se šteta ogleda u činjenici da se radilo o zajmu kojim se nadomješta kapital a koji se onda u stečajnom postupku namiruje kao tražbina nižeg isplatnog reda. INA, d.d. je dala odgovor na tužbu u kojem je osporila sve navode tužitelja kako po osnovi tako i visini, te istaknula da je naplata predmetne tražbine bila osigurana razlučnim pravom koje vjerovniku u stečaju daje pravo na odvojeno namirenje.

Radni sporovi u Energopetrolu d.d.

Pred Općinskim sudom u Sarajevu vodi se radni postupak protiv EP-a s ukupno 381 tužitelja. Ukupan iznos glavnice iznosi 58 milijuna kuna. Tužba je ponesena dana 11. svibnja 2018. godine, a tužbom tužitelji traže naknadu razlike plaća za period 11. svibnja 2015. do 11. svibnja 2018. godine.

Očekujemo da će punomoćnik tužiteljâ i ovaj put u toku postupka precizirati tužbene zahtjeve, a u skladu s nalazom vještaka financijske struke.

U međuvremenu, a s obzirom da na poziv suda punomoćnik tužitelja nije uredio tužbeni zahtjev iz stava II. tužbe, sud je donio Rješenje, 4. prosinca 2018. godine, kojim se jedan dio tužbenog zahtjeva iz tužbe smatra povučenim. Odgovor na tužbu je 7. siječnja 2019. godine te očekujemo zakazivanje pripremnog ročišta.

39. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA*Upravljanje rizikom kapitala*

Primarni cilj INA Grupe u upravljanju kapitalom, je osiguranje zdravih kapitalnih pokazatelja u svrhu podrške svim poslovnim aktivnostima te maksimiziranja vrijednosti svih dioničara, kroz optimiranje stanja između dužničkog i vlasničkog kapitala.

Struktura kapitala INA Grupe se sastoji od dužničkog dijela koji uključuje primljene zajmove i kredite objavljene u bilješkama 25. i 27. umanjene za novac u blagajni i stanja na računima u bankama (tzv. neto dug) i vlasničke glavnice, koja obuhvaća upisani kapital, rezerve, zadržanu dobit i nekontrolirajuće udjele, objavljene u bilješkama 34. i 35.

INA Grupa analizira strukturu kapitala kvartalno. U sklopu pregleda, promatra se cijena kapitala i rizici povezani sa svakom klasom kapitala. Interno se utvrđuje maksimalni koeficijent financiranja INA Grupe.

Koeficijent financiranja na kraju izvještajnog razdoblja:

	INA Grupa		INA, d.d.	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Dug:	2.091	1.825	1.892	1.603
Dugoročni krediti	4	122	-	122
Kratkoročni krediti	1.962	1.581	1.767	1.359
Tekući dio dugoročnih kredita	125	122	125	122
Novac i novčani ekvivalenti	(422)	(428)	(335)	(364)
Neto dug	1.669	1.397	1.557	1.239
Ukupno kapital	11.823	11.526	12.352	11.881
Ukupni kapital i neto dug	13.492	12.923	13.909	13.120
Koeficijent financiranja	12%	11%	11%	9%

Dug obuhvaća obveze po dugoročnim i kratkoročnim zajmovima i kreditima (bez derivativa i ugovora o financijskim garancijama), kako je navedeno u bilješkama 25 i 27.

Ukupni kapital čine kapital, rezerve, zadržana dobit ili preneseni gubitak te nekontrolirajući udjeli kojima INA Grupa upravlja kao kapitalom.

39. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)*Kategorije financijskih instrumenata*

	Knjigovodstvena vrijednost			
	INA Grupa		INA, d.d.	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Financijska imovina				
Novac i novčani ekvivalenti	422	428	335	364
Kredit i potraživanja	2.846	1.613	5.459	3.664
Dugotrajna financijska imovina	479	665	479	665
Pozitivna fer vrijednost derivativa	113	62	113	62
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	9	6	7	6
Financijske obveze				
Obveze po kreditima	2.091	1.825	2.086	1.787
Obveze prema dobavljačima	1.720	1.171	1.826	1.098
Negativna fer vrijednost derivativa	92	65	92	65

Ciljevi upravljanja financijskim rizicima

INA Grupa kontinuirano nadgleda i upravlja financijskim rizicima. *Smjernice riznice INA Grupe* i *Postupak upravljanja financijskim rizicima u INA, d.d.* pruža okvir unutar kojeg INA, d.d. i konsolidirana ovisna društva INA, d.d. upravljaju i održavaju na prihvatljivoj razini rizik robnih cijena, tečajni i kamatni rizik, omogućavajući da se postignu strateški ciljeve uz zaštitu buduće financijske stabilnosti i fleksibilnosti INA Grupe. INA, d.d. integrira i mjeri financijske rizike na nivou INA Grupe u modelu financijskih rizika koristeći Monte Carlo simulaciju, a Izvještaj o izloženosti financijskim rizicima redovito se podnosi višem menadžmentu.

Općenitim pristupom, INA, d.d. pretpostavlja poslovne aktivnosti kao dobro balansiran integrirani portfelj i ne štiti pojedine elemente svoje izloženosti financijskim rizicima u tijeku uobičajenog poslovanja. Time INA, d.d. aktivno upravlja svojom izloženosti financijskim rizicima u slijedeće svrhe:

- na korporativnom nivou – održavanje financijskih pokazatelja, zaštita izloženosti velikim novčanim transakcijama, itd.;
- na nivou poslovne djelatnosti – smanjenje izloženosti promjenama tržišnih cijena u slučaju promjena uobičajenih poslovnih aktivnosti (npr. planirano redovno zaustavljanje rafinerijskih postrojenja u svrhe remonta).

Riznica INA, d.d. obavlja financijske aktivnosti za INA, d.d., koordinira financijsko poslovanje INA Grupe na domaćem i međunarodnim financijskim tržištima te prati i upravlja financijskim rizicima vezanim uz poslovne aktivnosti INA Grupe. Najvažniji rizici, zajedno s metodama korištenim za upravljanje tim rizicima opisani su u nastavku.

INA Grupa u vrlo ograničenoj mjeri koristila je derivativne (izvedene) instrumente za upravljanje financijskim rizicima. Derivativni financijski instrumenti, regulirani su potpisivanjem ISDA (International Swaps and Derivatives Association) Ugovora s drugim ugovornim stranama. INA Grupa ne koristi derivativne financijske instrumente u špekulativne svrhe.

39. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizici

Upravljanje rizicima robnih cijena

Promjenjivost cijena sirove nafte i plina je prevladavajući element u poslovnom okruženju INA Grupe. INA Grupa je kupac nafte koja se najčešće kupuje kratkoročnim aranžmanima u dolarima po trenutno važećoj cijeni na tržištu. Potrebne količine prirodnog plina u 2018. godini INA Grupa je uvozila po cijenama formiranim na spot tržištu i denominiranim u eurima.

Uz istraživanje i proizvodnju, te rafinerijsku preradu, jedna od temeljnih djelatnosti INA, d.d. je marketing i prodaja rafinerijskih proizvoda i prirodnog plina. Cijena naftnih derivata se formirala tjedno na tržišnim principima, omogućavajući brže reagiranje na promjene tržišnih cijena.

Sukladno *Smjernicama riznice INA Grupe i Postupku upravljanja financijskim rizicima u INA, d.d.*, kako bi zaštitila izloženost financijskim rizicima na korporativnom nivou i nivou poslovne djelatnosti, INA, d.d. ima na raspolaganju terminske (*swap*) i opcijske instrumente. U 2018. godini INA, d.d. je zaključila kratkoročne terminske *swap* transakcije s ciljem zaštite promjena u zalihama i perioda za određivanje cijena. Ove transakcije su inicirane s ciljem smanjenja izloženosti potencijalnim oscilacijama cijena tijekom razdoblja smanjenja zaliha u rafinerijama, te zbog usklađivanja perioda za određivanje cijene prilikom kupovine sirove nafte i derivata s periodom prerade nafte i periodom za određivanje prodajne cijene derivata.

Na dan 31. prosinca 2018. i 2017. godine nema fer vrijednosti s osnova zaštićenih transakcija vezanih uz cijenu robe.

Upravljanje tečajnim (valutnim) rizikom

Kako INA Grupa posluje i u Hrvatskoj i u inozemstvu, mnoge transakcije određuje i obavlja u stranoj valuti, pa je tako i INA, d.d. izložena rizicima promjene valutnih tečajeva.

INA Grupa ima neto dugu izloženost u dolarima i eurima, te neto kratku kunsku izloženost operativnih novčanih tokova. Načelno, za upravljanje valutnim rizikom kojemu je INA Grupa izložena primjenjuje se prirodna zaštita od rizika koja se temelji na načelu da bi kombinacija valuta u portfelju duga trebala odražavati valutnu poziciju slobodnog novčanog toka INA Grupe. Nadalje, kako bi se izbjegla prevelika izloženost kretanju pojedinačne valute (tj. američkog dolara), INA, d.d. primjenjuje pristup portfelja prilikom odabira kombinacije valuta u portfelju duga.

INA, d.d. može koristiti međuvalutni *swap* kako bi prilagodila kombinaciju valuta u portfelju duga. Na 31. prosinca 2018. i 2017. godine nije bilo otvorenih međuvalutnih transakcija.

39. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

U idućoj tablici su prikazani knjigovodstveni iznosi monetarne imovine i monetarnih obveza INA Grupe i INA, d.d. u stranoj valuti na izvještajni datum.

INA Grupa

	Obveze		Imovina	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Iznos denominiran u valuti EUR	1.630	1.185	375	208
Iznos denominiran u valuti USD	1.044	867	786	931
	2.674	2.052	1.161	1.139

INA, d.d.

	Obveze		Imovina	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Iznos denominiran u valuti EUR	1.410	1.078	728	938
Iznos denominiran u valuti USD	994	832	739	1.011
	2.404	1.910	1.467	1.949

Analiza osjetljivosti na valutni rizik

INA Grupa je uglavnom izložena valutnom riziku promjene tečaja kune u odnosu na tečaj dolara i tečaj eura, zbog trgovanja naftom i plinom na međunarodnom tržištu te denominacije dugovnog portfelja INA Grupe u navedenim valutama.

U idućoj tablici analizirana je osjetljivost INA Grupe i INA, d.d. na slabljenje tečaja kune od 10% na dan 31. prosinca 2018. godine (10% u 2017. godini) u odnosu na relevantne strane valute. Prethodne stope osjetljivosti su stope koje predstavljaju procjenu rukovodstva o uobičajenim promjenama valutnih tečajeva. Analiza osjetljivosti uključuje monetarnu imovinu i monetarne obveze u stranim valutama. Analiza osjetljivosti uključuje samo otvorene novčane stavke u stranoj valuti i njihovo preračunavanje na kraju razdoblja temeljem postotne promjene valutnih tečajeva. Negativan broj pokazuje smanjenje dobiti ako se kuna u odnosu na predmetnu valutu promijenila za gore navedene postotke. U slučaju obrnuto proporcionalne promjene vrijednosti kune u odnosu na predmetnu valutu, utjecaj na dobit bio bi jednak i suprotan.

INA Grupa

	Utjecaj valute USD		Utjecaj valute EUR	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Dobit/(gubitak)	(26)	6	(126)	(98)
	(26)	6	(126)	(98)

INA, d.d.

	Utjecaj valute USD		Utjecaj valute EUR	
	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2017.
Dobit/(gubitak)	(26)	18	(68)	(14)
	(26)	18	(68)	(14)

39. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Analiza osjetljivosti na valutni rizik (nastavak)

Izloženost promjeni tečaja prikazanih valuta za 10% najvećim dijelom povezana je sa stanjem obveza prema dobavljačima i primljenih kredita iskazanim u američkim dolarima (USD) i eurima (EUR).

Upravljanje rizikom kamatnih stopa

Zbog činjenice da društva INA Grupe u pravilu koriste izvore financiranja s promjenjivim kamatnim stopama, INA Grupa je izložena riziku promjene kamatnih stopa.

INA Grupa ne špekulira s kretanjem kamatnih stopa, stoga prvenstveno odabire promjenjivu kamatnu stopu. Međutim, kod nekih instrumenata i određenih makro okruženja, postoji mogućnost, odabira fiksne kamatne stope, odnosno odabira duljih kamatnih razdoblja.

INA, d.d. sukladno Postupku upravljanja financijskim rizicima u INA, d.d., može koristiti kamatne *swap* transakcije kako bi upravljala relativnim nivoom izloženosti kamatnom riziku novčanog toka povezanim s promjenjivim kamatnim stopama. Na dan 31. prosinca 2018. nije bilo otvorenih kamatnih swap transakcija.

Analiza osjetljivosti na kamatni rizik

Analiza osjetljivosti u nastavku temeljena je na izloženosti riziku promjene kamatnih stopa na datum izvještaja o financijskom položaju. Za obveze vezane za promjenjivu kamatnu stopu analiza je izrađena uz pretpostavku da je iznos obveza iskazanih na datum bilance vrijedio tijekom cijele godine. Povećanje ili smanjenje kamatnih stopa za 50 ili 200 baznih poena koristi se u internom izvještavanju o riziku kamatne stope i predstavlja procjenu menadžmenta o razumnoj mogućoj promjeni kamatnih stopa.

U slučaju povećanja/smanjenja kamatne stope za 200 baznih poena, uz pretpostavku stabilnih ostalih varijabli, došlo bi do sljedećih promjena u kamatnim rashodima INA Grupe i INA, d.d.

	INA Grupa		INA, d.d.	
	2018.	2017.	2018.	2017.
Utjecaj promjene kamatne stope kratkoročnih kredita	43	32	39	27
Utjecaj promjene kamatne stope dugoročnih kredita	3	5	3	5
Ukupna promjena:	46	37	42	32

U slučaju povećanja kamatnih stopa za 200 baznih poena, kamatni rashodi INA Grupe u 2018. godini bi se povećali za 46 milijuna kuna, dok bi pri povećanju za 50 baznih poena povećanje iznosilo 11 milijuna kuna (u 2017. godini povećanje za 37 milijuna kuna pri povećanju kamatnih stopa za 200 baznih poena, odnosno 9 milijuna kuna pri povećanju za 50 baznih poena).

Istovremeno, kamatni rashodi INA, d.d. u 2018. godini bi se povećali za 42 milijuna kuna u slučaju povećanja kamatnih stopa za 200 baznih poena, dok bi povećanje iznosilo 10 milijuna kuna pri povećanju od 50 baznih poena (u 2017. godini povećanje za 32 milijuna kuna pri povećanju kamatnih stopa za 200 baznih poena, odnosno za 8 milijuna kuna pri povećanju za 50 baznih poena). Ekvivalentno smanjenje kamatnih stopa rezultiralo bi smanjenjem kamatnih rashoda u istim iznosima.

39. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Ostali cjenovni rizici

INA Grupa je izložena rizicima promjene cijene glavnice koji proizlaze iz vlasničkih udjela. Vlasnički udjeli se drže iz strateških razloga, a ne radi trgovanja.

Analiza osjetljivosti cijene glavnice

Analize osjetljivosti iznesene u nastavku su određene na temelju izloženosti cjenovnom riziku glavnice na izvještajni datum.

Da su cijene glavnice bile 10 % više:

- to ne bi utjecalo na dobit tekuće godine zaključno s 31. prosinca 2018. godine, budući da su vlasnički udjeli svrstani u kategoriju raspoloživih za prodaju,
- ostale rezerve INA, d.d. u glavnici bile bi više za 43 milijuna kuna kao posljedica promjena fer vrijednosti dionica raspoloživih za prodaju.

U slučaju smanjenja za 10% utjecaj na glavnici bio bi jednak i suprotan.

Upravljanje kreditnim rizicima

Prodajom robe i usluga kupcima na odgodu plaćanja nastaje kreditni rizik, rizik od neplaćanja odnosno neizvršenja ugovornih obveza od strane kupaca INA Grupe. Dospjela potraživanja od kupaca negativno utječu na likvidnost INA Grupe, a dospjela ispravljena potraživanja negativno utječu i na financijski rezultat INA Grupe. Sukladno važećem *Postupku upravljanja kreditnim rizicima* u poslovanju s kupcima provode se aktivnosti u cilju zaštite od rizika naplate potraživanja. Kupci se svrstavaju u skupine rizičnosti prema financijskim pokazateljima poslovanja i dosadašnjem poslovanju s INA Grupom te se za svaku skupinu primjenjuju odgovarajuće mjere zaštite od kreditnog rizika. Za kategorizaciju kupaca uglavnom se koriste podaci iz službenih financijskih izvješća kupaca te se pribavljaju ocjene neovisnih bonitetnih kuća. Analiza izloženosti i kreditno ocjenjivanje kupaca izrađuju se kontinuirano te se kreditna izloženost prati i kontrolira kroz kreditne limite koji se mijenjaju i provjeravaju najmanje jednom godišnje. INA Grupa od kupaca prikuplja instrumente osiguranja plaćanja, gdje god je to moguće, a u svrhu minimiziranja mogućih kreditnih rizika uslijed neizvršenja plaćanja ugovornih obveza.

INA Grupa kontinuirano prati svoju izloženost prema kupcima s kojima posluje, kao i njihovu kreditnu sposobnost u svrhu smanjenja rizika naplate potraživanja (vidi bilješku 21).

INA Grupa posluje s velikim brojem kupaca različite djelatnosti i veličine. Dio prodaje roba na odgodu odnosi se na državne institucije i kupce u državnom vlasništvu, te vlasništvu lokalne samouprave, koji ne dostavljaju instrumente osiguranja plaćanja. Od ostalih kupaca kao instrument osiguranja plaćanja uglavnom se prikupljaju zadužnice, kao najzastupljeniji instrument osiguranja plaćanja na hrvatskom tržištu, te bankovne garancije, a ujedno se koristi i osiguranje potraživanja, dok se od inozemnih kupaca kao instrument osiguranja plaćanja najčešće pribavljaju akreditivi te u manjem broju bankovne i korporativne garancije, a u iznimnim slučajevima i mjenice.

INA Grupa nema značajniju kreditnu izloženost koja nije pokrivena instrumentima osiguranja plaćanja, osim prema državnim tijelima i poduzećima u državnom vlasništvu, te vlasništvu lokalne samouprave, kao i izloženost prema kupcima temeljem pojedinih koncesijskih ugovora u inozemstvu.

39. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Upravljanje rizikom likvidnosti

Odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti snosi Uprava, koja postavlja odgovarajući okvir za upravljanje rizikom likvidnosti, s ciljem upravljanja kratkoročnim, srednjoročnim i dugoročnim zahtjevima financiranja i likvidnosti. INA Grupa upravlja rizikom likvidnosti održavajući adekvatne rezerve i kreditne linije, kontinuirano uspoređujući planirani i ostvareni tijekom novca uz praćenje dospjeća potraživanja i obveza.

Politika INA Grupe je osigurati dovoljno vanjskih izvora financiranja s ciljem postizanja odgovarajuće razine raspoloživih okvirnih linija radi osiguranja likvidnosti INA Grupe kao i investicijskih potreba.

Dana 31. prosinca 2018. godine INA Grupa je imala ugovorenih i raspoloživih kratkoročnih linija u iznosu od 2.332 milijuna kuna (srednji tečaj HNB-a) isključujući dozvoljena prekoračenja i kreditne linije za financiranje kupovine nafte i derivata te ugovorenih i raspoloživih dugoročnih kreditnih linija u iznosu od 2.713 milijuna kuna (srednji tečaj HNB-a).

Sukladno poslovnim potrebama i industrijskoj praksi, INA, d.d. ima ugovorene kratkoročne kreditne linije („trade finance“) s prvoklasnim poslovnim bankovnim grupacijama u svrhu kupovine nafte i derivata. Na dan 31. prosinca 2018. godine stanje ugovorenih i raspoloživih kratkoročnih kreditnih linija za kupovinu sirove nafte i derivata iznosilo je 1.135 milijuna dolara za INA Grupu.

Za detalje glavnih vanjskih izvora sredstava INA Grupe vidi bilješke 25 i 27.

S ciljem diversifikacije izvora financiranja te osiguranja dostatnog stupnja likvidnosti i financijske stabilnosti INA, d.d. kontinuirano razmatra različite mogućnosti financiranja i od strane drugih kreditora.

39. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)*Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)**Tablična analiza rizika likvidnosti i rizika kamatnih stopa*

Tablice u nastavku prikazuju dospijeća ugovornih obveza INA Grupe i INA, d.d. iskazanih u izvještaju o financijskom položaju na kraju razdoblja. Analiza je izrađena na temelju nediskontiranih novčanih odljeva po financijskim obvezama na datum dospijeća. Tablica uključuje novčane tokove po glavnici i kamatama.

INA Grupa

	do 1 mj.	od 1 do 12 mj.	od 1 god. do 5 god.	nakon 5 god.	Ukupno
31. prosinca 2018. godine					
Beskamatne obveze	1.718	598	36	3	2.355
Kamatne obveze	1.340	755	4	-	2.099
	3.058	1.353	40	3	4.454
31. prosinca 2017. godine					
Beskamatne obveze	1.277	436	50	-	1.763
Kamatne obveze	1.133	578	125	-	1.836
	2.410	1.014	175	-	3.599

INA, d.d.

	do 1 mj.	od 1 do 12 mj.	od 1 god. do 5 god.	nakon 5 god.	Ukupno
31. prosinca 2018. godine					
Beskamatne obveze	1.500	533	36	3	2.072
Kamatne obveze	1.339	753	-	-	2.092
	2.839	1.286	36	3	4.164
31. prosinca 2017. godine					
Beskamatne obveze	1.052	426	44	-	1.522
Kamatne obveze	1.132	540	125	-	1.797
	2.184	966	169	-	3.319

Beskamatne obveze INA, d.d. do jednog mjeseca najvećim dijelom sastoje se od obveza prema dobavljačima u iznosu od 1.242 milijuna kuna za 2018. godinu (787 milijuna kuna u 2017. godini).

Beskamatne obveze INA, d.d. duže od pet godina odnose se na obveze prema državi za otkup stanova i odgođeni prihod od prodanih stanova.

U kamatnim obvezama prikazane su obveze s osnove kratkoročnih i dugoročnih kredita.

39. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Fer vrijednost financijskih instrumenata

Metode procjene i pretpostavke u određivanju fer vrijednosti

Fer vrijednosti financijske imovine i financijskih obveza se određuju kako slijedi:

- fer vrijednost financijske imovine i financijskih obveza kojima se trguje na aktivnim likvidnim tržištima, pod standardnim uvjetima, određuje se prema cijenama koje kotiraju na tržištu;
- fer vrijednost ostale financijske imovine i ostalih financijskih obveza određuje se u skladu s modelima za određivanje cijena, a na temelju analize diskontiranih novčanih tokova koristeći cijene iz poznatih transakcija na tržištu i cijene koje se nude za slične instrumente;
- fer vrijednost derivativnih instrumenata se izračunava koristeći izlistane cijene. Gdje takve cijene nisu dostupne, koristi se analiza diskontiranih novčanih tokova primjenom važeće krivulje prinosa za razdoblje trajanja instrumenata kod neopcijskih derivativa, dok se za opcijske derivative koriste modeli za utvrđivanje cijena opcija. Terminski valutni ugovori se vrednuju koristeći kotirane forward tečajeve i krivulje prinosa izvedene iz kotiranih kamatnih stopa po ugovorima sa sličnim dospijećem. Kamatni swapovi se vrednuju po sadašnjoj vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova i diskontiraju na temelju važećih krivulja prinosa izvedeni iz kotiranih kamatnih stopa.

U tablici su analizirani financijski instrumenti koji su nakon prvog priznavanja svedeni na fer vrijednost, razvrstani su u tri skupine ovisno o dostupnosti pokazatelja fer vrijednosti:

- 1. razina dostupnih pokazatelja – pokazatelji fer vrijednosti su izvedeni iz (neusklađenih) cijena koje kotiraju na aktivnim tržištima za identičnu imovinu i identične obveze;
- 2. razina dostupnih pokazatelja – pokazatelji fer vrijednosti su izvedeni iz drugih podataka, a ne iz kotiranih cijena iz 1. razine, a odnose se na promatrano sredstvo ili obvezu (tj. njihove cijene) ili neizravno (izvedeni iz cijena) i
- 3. razina pokazatelja – pokazatelji izvedeni primjenom metoda vrednovanja u kojima su kao ulazni podaci korišteni podaci o imovini ili obvezama koji se ne temelje na dostupnim tržišnim podacima (nedostupni ulazni podaci).

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

39. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Fer vrijednost financijskih instrumenata (nastavak)

Pokazatelji fer vrijednosti priznati u izvještaju o financijskom položaju

INA GRUPA i INA, d.d.

	31. prosinca 2018.			
	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
Financijska imovina po fer vrijednosti				
Dugotrajna financijska imovina*	430	-	-	430
Utržive vrijednosnice	27	-	-	27
Pozitivna fer vrijednost derivativa	-	113	-	113
Financijske obveze po fer vrijednosti				
Negativna fer vrijednost derivativa	-	92	-	92

	31. prosinca 2017.			
	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
Financijska imovina po fer vrijednosti				
Dugotrajna financijska imovina*	618	-	-	618
Pozitivna fer vrijednost derivativa	-	62	-	62
Financijske obveze po fer vrijednosti				
Negativna fer vrijednost derivativa	-	65	-	65

* prikazana je samo imovina raspoloživa za prodaju po fer vrijednosti, preostali vlasnički instrumenti klasificirani kao dugotrajna financijska imovina u iznosu od 49 milijuna kuna obračunavaju se po metodi troška (2017.: 47 milijuna kuna) i zbog toga nisu prikazani u gornjoj tablici.

Tijekom godine se nisu obavljali transferi između razina dostupnih pokazatelja 1 i 2.

(a) Financijski instrumenti na razini 1

Fer vrijednost financijskih instrumenata na razini 1 uključuju dionice JANAF-a klasificirane kao ulaganja raspoloživa za prodaju i utržive vrijednosnice za koje je vrijednost određena prema cijenama koje kotiraju na tržištu. Tržište se smatra aktivnim ako su cijene koje kotiraju trenutne i redovito dostupne.

(b) Financijski instrumenti na razini 2 i 3

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu je određena metodama vrednovanja.

Posebne metode vrednovanja korištene za vrednovanje financijskih instrumenata uključuju:

- Fer vrijednost zaštićenih transakcija vezanih uz cijenu robe se izračunava na temelju ostvarenih povijesnih kotacija od Plattsa i tržišnih terminkih kotacija temeljnih roba.
- Fer vrijednost ugrađenih terminkih ugovora u stranoj valuti je utvrđena na osnovi trenutačnih tržišnih tečajeva stranih valuta na datum izvještaja o financijskom položaju te je ugrađeni derivativ vrednovan kao razlika kumulativnog indeksa inflacije između ugovornog eskalatora inflacije i inflacije u državi u kojoj je ugovor izvršen.

Navedene metode vrednovanja koriste tržišne podatke uvijek kada su dostupni te se oslanjaju na specifične procjene subjekta što je manje moguće. Ako su svi značajni ulazni podaci potrebni za fer vrednovanje instrumenata dostupni, instrument je uključen u razinu 2. Ako se jedan ili više značajnih ulaznih podataka ne temelji na dostupnom tržišnom podatku, instrument je uključen u razinu 3.

INA - Industrija nafte, d.d.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

40. STJECANJE ENI CROATIA B.V.

<u>INA Adria B.V.</u>	<u>Sjedište</u>	<u>Osnovna djelatnost</u>	<u>Datum stjecanja</u>	<u>Udio stečenih dionica (%)</u>	<u>Prenesena naknada</u>
	Amsterdam, Nizozemska	Podrška za eksploataciju nafte i prirodnog plina	15. studenog 2018.	100,0%	-

Dana 15. studenog 2018. godine, proveden je Ugovor o prijenosu udjela, te je INA, d.d. postala jedini vlasnik ENI Croatia B.V., a nakon toga 100% vlasnik hrvatskih offshore područja Sjeverni Jadran i Marica. Kao rezultat toga, Društvo je priznalo dobit pri stjecanju u iznosu od 291 milijun kuna, što se većinom odnosi na dekomisijske troškove preuzete stjecanjem društva, a koji će biti podmireni otpuštanjem diskontiranog iznosa za obvezu tijekom vremena.

Fer vrijednosti identificirane imovine i obveza ENI Croatia B.V. na datum stjecanja je kako slijedi:

Ukupna utvrdiva neto stečena imovina	556
Dobit od stjecanja	(291)
Ukupna naknada	265

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

41. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANCE

Organizacijske promjene

S ciljem povećanja efikasnosti i produktivnosti, organizacijskim promjenama koje stupaju na snagu s 1. veljače i 1. ožujka 2019. predviđeno je ukidanje određenih radnih mjesta, smanjivanje broja izvršitelja na pojedinim radnim mjestima, kao i formiranje značajnog broja novih radnih mjesta.

U kolektivnom višku radnika otkazivanjem će biti obuhvaćeno potencijalno ~200 radnika.

INA, d.d. je trenutno u procesu savjetovanja s Radničkim vijećem, te da će se po savjetovanju konačna odluka uputiti na odobrenje Upravi.

INA - INDUSTRIJA NAFTE, d.d.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)

Za godinu završenu na dan 31. prosinca 2018. godine

(svi iznosi su prikazani u milijunima kuna)

42. ODOBRENJE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA

Financijske izvještaje usvojila je Uprava i odobrila njihovo izdavanje dana 13. ožujka 2019. godine.

Potpisali u ime Društva i Grupe 13. ožujka 2019. godine:

Sándor Fasimon, Predsjednik Uprave INA, d.d.

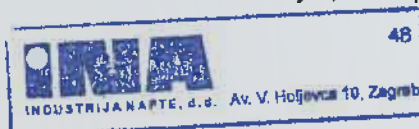

Niko Dalčić, član Uprave

Ivan Krešić, član Uprave

Zsolt Pethő, član Uprave

Ákos Székely, član Uprave

Davor Mayer, član Uprave

Dioničarima društva INA - Industrija nafte, d.d.

I. Izvješće neovisnog revizora o reviziji konsolidiranih i zasebnih financijskih izvještaja

Obavili smo reviziju godišnjih odvojenih financijskih izvještaja Društva INA - Industrija nafte, d.d. („Društvo“) i konsolidiranih financijskih izvještaja društva INA - Industrija nafte, d.d. i njemu ovisnih društava (zajedno - „Grupa“) na dan 31. prosinca 2018. godine koji su izdani dana 13. ožujka 2019. godine. Dana 13. ožujka 2019. godine izdali smo sljedeće izvješće neovisnog revizora na konsolidirane i zasebne financijske izvještaje (prikazane u godišnjem izvješću na stranicama 146 to 272):

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA

Dioničarima društva INA - Industrija nafte, d.d.

Izvješće o reviziji godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju godišnjih odvojenih financijskih izvještaja Društva INA - Industrija nafte, d.d. („Društvo“) i konsolidiranih financijskih izvještaja društva INA - Industrija nafte, d.d. i njemu ovisnih društava (zajedno - „Grupa“), koji obuhvaćaju odvojeni i konsolidirani izvještaj o financijskom položaju na 31. prosinca 2018., odvojeni i konsolidirani račun dobiti i gubitka, odvojeni i konsolidirani izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, odvojeni i konsolidirani izvještaj o promjenama kapitala, odvojeni i konsolidirani izvještaj o novčanim tokovima za tada završenu godinu te bilješke uz odvojene i konsolidirane financijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi godišnji odvojeni i konsolidirani financijski izvještaji istinito i fer prikazuju odvojeni i konsolidirani financijski položaj Društva i Grupe na 31. prosinca 2018., njihovu odvojenu i konsolidiranu financijsku uspješnost i odvojene i konsolidirane novčane tokove za tada završenu godinu u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, usvojenima od EU („MSFI-ima, usvojenima od EU“).

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvješću neovisnog revizora u odjeljku o revizorovim odgovornostima za reviziju odvojenih i konsolidiranih godišnjih financijskih izvještaja.

Neovisni smo od Društva i Grupe u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe (IESBA Kodeks) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za našu reviziju godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima. Za svako pitanje u nastavku, opis o tome kako se naša revizija bavila tim pitanjima, pripremljen je u tom kontekstu.

Ispunili smo obveze opisane u *Odgovornosti revizora za reviziju odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja*, uključujući i ta pitanja. Sukladno tome, naša revizija uključuje obavljanje postupaka dizajniranih da odgovore na našu procjenu rizika pogrešnog prikaza u odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima. Rezultati naših revizijskih postupaka, uključujući provedene postupke za rješavanje pitanja u nastavku, daju osnovu za izražavanje našeg mišljenja o ovim odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima.

Ključno revizijsko pitanje	Kako smo adresirali ključno revizijsko pitanje
<p>Procjena rezervi ugljikovodika</p> <p>Opis ključnih prosudbi i procjena u vezi s procjenom rezervi ugljikovodika uključen je u Bilješci 3 Značajne računovodstvene prosudbe i procjene u odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima.</p> <p>Procjena rezervi ugljikovodika uključuje značajnu razinu prosudbe zbog tehničke neizvjesnosti u procjeni količine rezervi i složenih ugovornih odnosa koji određuju udio Društva i Grupe u utvrđenim količinama. Rezerve ugljikovodika ključni su pokazatelj budućeg potencijala uspješnosti poslovanja Društva i Grupe i utječu na značajne iznose u odvojenom i konsolidiranom izvještaju o financijskom položaju i odvojenom i konsolidiranom računu dobiti i gubitka. Stoga vjerujemo da je procjena rezervi ugljikovodika ključno revizijsko pitanje.</p>	<p>Revizorski postupci uključivali su razumijevanje procesa određivanja rezervi ugljikovodika i razumijevanje kontrola implementiranih u procesu. Također smo ocijenili sposobnost i objektivnost tehničkih stručnjaka kako bi procijenili posjeduju li odgovarajuće kvalifikacije potrebne za procjenu rezervi ugljikovodika. Postavili smo specifičan upit menadžmentu Društva u odnosu na usklađenost korištene metodologije procjene rezervi ugljikovodika u skladu s metodologijom korištenom prethodne godine.</p> <p>Proveli smo testove detalja i za značajne promjene u volumenu rezervi testirali smo je li korištena odgovarajuća metodologija te jesu li korištene pretpostavke razumne i podržane odgovarajućim informacijama prikupljenim od menadžmenta. Također, proveli smo analitičke postupke kretanja rezervi ugljikovodika tijekom godine te smo potvrdili da su sve značajne promjene odobrene od strane „Odbora za rezerve i resurse“ te u skladu s našim očekivanjem.</p> <p>Također, procijenili smo adekvatnost objava u odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima i da li su u skladu sa zahtjevima MSFI-ja, kako su usvojeni od strane EU.</p>
<p>Umanjenje vrijednosti dugotrajne imovine Društva i Grupe</p> <p>Umanjenje vrijednosti dugotrajne imovine Društva i Grupe objavljeno je u Bilješci 6 Amortizacija i umanjeње imovine te u odgovarajućim bilješkama u odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima; opis računovodstvenih politika i ključnih prosudbi i procjena uključeni su u Bilješci 2 Računovodstvene politike i Bilješci 3 Značajne računovodstvene prosudbe i procjene.</p> <p>Kretanje cijena nafte i plina može značajno utjecati na knjigovodstvenu vrijednost dugotrajne imovine Društva i Grupe, uključujući imovinu segmenta istraživanja nafte i plina na kopnu i moru, imovinu rafinerijske prerade te segmenta maloprodaje kao i <i>goodwill</i>. Značajan i brzi pad cijena u kratkom roku također brzo utječe na poslovanje i novčane tokove Društva i Grupe.</p>	<p>Revizorski postupci uključivali su razumijevanje procesa ocjenjivanja knjigovodstvene vrijednosti dugotrajne imovine Društva i Grupe kao i razumijevanje postavljenih kontrola i njihovu učinkovitost unutar procesa. Pregledali smo metodologiju korištenu od strane menadžmenta prilikom procjene knjigovodstvene vrijednosti dugotrajne imovine kako bi potvrdili je li u skladu s računovodstvenim standardima te da se dosljedno primjenjuje. Za imovinu segmenta istraživanja nafte i plina, rafinerijske prerade te imovinu segmenta maloprodaje, gdje nisu identificirani pokazatelji umanjenja vrijednosti od strane Društva i Grupe, ocijenili smo sposobnost menadžmenta vezano uz procjenu umanjenja imovine uspoređujući korištene pretpostavke u prošloj godini s ostvarenim rezultatima u tekućoj godini.</p>

Ključno revizijsko pitanje	Kako smo adresirali ključno revizijsko pitanje
<p>Umanjenje vrijednosti dugotrajne imovine Grupe i Društva (nastavak)</p> <p>Zbog složenosti i korištenja prosudbe u ocjenjivanju pokazatelja umanjenja vrijednosti i složenosti modela, smatramo kako je umanjenje vrijednosti dugotrajne imovine Društva i Grupe ključno revizijsko pitanje.</p>	<p>Nadalje, ocijenili smo korištene pretpostavke prilikom ocjene pokazatelja umanjenja vrijednosti i testirali jesu li korištene pretpostavke u skladu s ostvarenim rezultatima u tekućoj godini, ostvarenim rezultatima u industriji i u skladu s očekivanjima Društva i Grupe za ključne pretpostavke korištene u modelima umanjenja vrijednosti.</p> <p>Vezano uz provedene testove umanjenja vrijednosti, koristili smo vanjske podatke u ocjeni i potvrdi pretpostavki prilikom analize umanjenja vrijednosti od kojih se najvažniji odnose na buduće cijene nafte, količine rezervi i resursa i diskontnu stopu. Proveli smo revizorske postupke koji se odnose na provjeru matematičke točnosti modela umanjenja vrijednosti, analizu osjetljivosti, ocijenili smo primjerenost korištene diskontne stope u kalkulaciji uz pomoć stručnjaka te postupke koji se odnose na ocjenu cjelovitosti troškova umanjenja vrijednosti.</p> <p>Također, procijenili smo adekvatnost objava u odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima te njihovu usklađenost s MSFI-ima, kako su usvojeni od strane EU.</p>
<p>Procjena rezerviranja za napuštanje polja (dekomisija)</p> <p>Rezerviranja koja se odnose na obvezu za napuštanje polja objavljena su u Bilješci 29 Rezerviranja odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja; opis računovodstvenih politika te ključnih prosudbi i procjena uključeni su u Bilješci 2 Računovodstvene politike i Bilješci 3 Značajne računovodstvene prosudbe i procjene.</p> <p>Menadžment razmatra iznose rezerviranja za napuštanje polja na godišnjoj razini. Razmatranje uključuje pregled utjecaja promjena u propisima, očekivani pristup menadžmenta glede obveza za napuštanje polja, procjenu troškova i diskontnu stopu. Imovina dekomisije se knjiži u iznosu koji odgovara procijenjenom iznosu rezerviranja koji se također amortizira kao dio troška imovine. Svaka promjena sadašnje vrijednosti procijenjenih troškova napuštanja polja odražava se na iznos rezerviranja i na iznos imovine dekomisije. Izračun iznosa rezerviranja za napuštanje polja zahtijeva značajnu prosudbu menadžmenta zbog inherentne složenosti procjene budućih troškova i stoga se smatra ključnim revizijskim pitanjem.</p>	<p>Revizorski postupci uključivali su razumijevanje zakonske ili izvedene obveze u vezi s napuštanjem polja na temelju ugovornog odnosa i relevantnih pravnih odredbi kako bi potvrdili prikladnost procijenjenih troškova. Prikupili smo kalkulaciju izračuna rezerviranja za napuštanje polja od Društva i Grupe i testirali da su uključena sva polja, provjerili smo prikladnost korištene diskontne stope, testirali smo stvarno nastale troškove tijekom tekućeg obračunskog razdoblja, potvrdili da su iznosi rezerviranja u skladu sa stvarno nastalim troškovima za pojedinu grupu imovine te smo provjerili da je procijenjena godina napuštanja polja usklađena s procjenom rezervi ugljikovodika. Kao dio provedenih revizorskih postupaka, ocijenili smo sposobnost i objektivnost stručnjaka Društva i Grupe koji sudjeluju pri izradi procjene troškova napuštanja polja.</p> <p>Također, procijenili smo adekvatnost objava u odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima te njihovu usklađenost s MSFI-ja, kako su usvojeni od strane EU.</p>

Ostale informacije u Godišnjem izvješću Društva i Grupe za 2018. godinu

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Osim odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja i izvješća neovisnog revizora, Ostale informacije sadrže informacije uključene u Godišnje izvješće koje sadrži Izvješće posloводства, Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja i Izvješće o plaćanjima javnom sektoru. Naše mišljenje o odvojenim i konsolidiranim godišnjim financijskim izvještajima ne obuhvaća Ostale informacije. Očekujemo da će nam Godišnje izvješće Društva i Grupe za 2018. godinu biti dostavljeno nakon datuma ovog revizorskog mišljenja.

Naše mišljenje o odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima ne obuhvaća ostale informacije te o njima nećemo izraziti nikakav oblik izražavanja uvjerenja.

U vezi s našom revizijom godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije kad postanu dostupne i, u provođenju toga, razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne godišnjim odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane.

Odgovornosti uprave i Revizorskog odbora za godišnje odvojene i konsolidirane financijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu s MSFI-ima, usvojenima od EU i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja, uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva i Grupe da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako uprava ili namjerava likvidirati Društvo i Grupu ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Revizorski odbor je odgovoran za nadziranje procesa financijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo i Grupa.

Odgovornosti revizora za reviziju godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li godišnji odvojeni i konsolidirani financijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.

- Stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva i Grupe.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva i Grupe da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u godišnjim odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društvo i Grupa ne bude u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj godišnjih odvojenih konsolidiranih financijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li godišnji odvojeni i konsolidirani financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.
- Pribavljamo dovoljno odgovarajućih revizijskih dokaza u vezi financijskih informacija subjekata ili poslovnih aktivnosti unutar grupe za izražavanje mišljenja o konsolidiranim financijskim izvještajima. Mi smo odgovorni za usmjeravanje, nadzor i izvedbu grupne revizije. Jedini smo odgovorni za izražavanje našeg mišljenja.

Mi komuniciramo s Revizorskim odborom u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu Revizorskom odboru da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utječu na našu neovisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s Revizorskim odborom, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvješću neovisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba objaviti u našem izvješću neovisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice objave nadmašile dobrobiti javnog interesa od takve objave.

Izvješće o ostalim pravnim i regulatornim zahtjevima

U skladu s člankom 10. stavka 2. Uredbe (EU) br. 537/2014 Europskog parlamenta i Vijeća, u našem izvješću neovisnog revizora dajemo sljedeće informacije koje su potrebne nastavno na zahtjeve MRevS:

Imenovanje revizora i razdoblje angažmana

Inicijalno smo imenovani revizorom Društva od strane Glavne skupštine dioničara 24. lipnja 2014. te je naš neprekidan angažman trajao 5 godina.

Dosljednost s Dodatnim izvještajem Revizorskom odboru

Potvrđujemo da je naše revizorsko mišljenje o odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima u skladu s dodatnim izvješćem Revizorskom odboru Društva koji smo izdali na 13. ožujka 2019. u skladu s člankom 11. Uredbe (EU) br. 537/2014 Europskog Parlamenta i Vijeća.

Pružanje nerevizijskih usluga

Izjavljujemo da Društvu i njegovim kontroliranim tvrtkama u Europskoj Uniji nismo pružali zabranjene nerevizijske usluge navedene u članku 5. stavka 1. Uredbe (EU) br. 537/2014 Europskog parlamenta i Vijeća. Nadalje, nismo pružili ni ostale nerevizijske usluge Društvu i njegovim kontroliranim tvrtkama koje nisu objavljene u odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima.

Izvještaj o regulatornim izvještajima

Angažirani partner u reviziji koja ima za posljedicu ovo izvješće neovisnog revizora je Berislav Horvat.

Berislav Horvat, Predsjednik uprave i ovlašteni revizor

Ernst & Young d.o.o.
Radnička cesta 50
10000 Zagreb
Republika Hrvatska

13. ožujka 2019. godine

II. Ostale informacije u Godišnjem izvješću Društva i Grupe za 2018. godinu

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Osim odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja i izvješća neovisnog revizora, *Ostale informacije* sadrže informacije uključene u Godišnje izvješće koje sadrži Izvješće posloводства, Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja i Izvještaj o plaćanjima javnom sektoru. Naše mišljenje o odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima ne obuhvaća ostale informacije, niti Izvješće posloводства, Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja i Izvještaj o plaćanjima javnom sektoru.

U vezi s našom revizijom godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije i, u provođenju toga, razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne godišnjim odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane.

U pogledu Izvješća posloводства, Izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja i Izvještaja o plaćanjima javnom sektoru, obavili smo i postupke propisane Zakonom o računovodstvu. Ti postupci uključuju provjeru da li Izvješće posloводства uključuje potrebne objave iz Članka 21. Zakona o računovodstvu, da li Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja sadrži podatke iz članka 22. Zakona o računovodstvu te da li Izvještaj o plaćanjima javnom sektoru sadrži informacije navedene u članku 27. Zakona o računovodstvu.

Temeljeno na obavljenim postupcima, u mjeri u kojoj smo u mogućnosti to procijeniti, izveštavamo da:

1. su informacije u priloženom Izvešću posloводства za 2018. godinu usklađene, u svim bitnim odrednicama, s priloženim godišnjim odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima;
2. je priloženo izvješće posloводства za 2018. godinu sastavljeno u skladu sa Člankom 21. Zakona o računovodstvu;
3. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, uključena u Godišnje izvješće Društva i Grupe za 2018. godinu, uključuje informacije iz članka 22. stavka 1. točaka 2., 5., 6. i 7. Zakona o računovodstvu;
4. su dijelovi Izjave o primjeni korporativnog upravljanja koji sadržavaju informacije iz članka 22. stavka 1. točaka 3. i 4. Zakona o računovodstvu, uključenih u Godišnje izvješće Društva i Grupe za 2018. godinu, pripremljeni u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu i dosljedni su, u svim značajnim odrednicama, priloženim odvojenim i konsolidiranim financijskim izvještajima; te
5. Izvještaj o plaćanjima javnom sektoru, uključen u godišnje izvješće Društva i Grupe, sadrži informacije iz članka 27., stavka 4., točke 1., 2. i 3. i stavka 5. Zakona o računovodstvu.

Dodatno, na temelju poznavanja i razumijevanja poslovanja Društva i Grupe i njihovog okruženja stečenog u okviru revizije odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja, dužni smo izvijestiti ako smo ustanovili da postoje značajni pogrešni prikazi u priloženom Izvešću posloводства, Izjavi o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, Izvještaju o plaćanjima javnom sektoru i Godišnjem izvješču. U tom smislu nemamo što izvijestiti.

ERNST & YOUNG
d.o.o.
Zagreb, Radnička cesta 50

Berislav Horvat, Predsjednik uprave i ovlaštenu revizor

Ernst & Young d.o.o.
Radnička cesta 50
10000 Zagreb
Republika Hrvatska

18. travnja 2019. godine